Český statistický úřad

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE KRAJE VYSOČINA

2025

Regionální statistiky

Jihlava, 30. 10. 2026

Kód publikace: 330132-26

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Jihlavě

Ředitel odboru: Soňa Blokešová

Kontaktní osoba: Jiří Teplý, e-mail: jiri.teply@csu.gov.cz

© Český statistický úřad, Jihlava, 2026

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.csu.gov.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad| Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel: (+420) 274 051 111 | **www.csu.gov.cz**

Oddělení informačních služeb | tel.: (+420)274 056 789 | e-mail: infoservis@csu.gov.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.:(+420) 274 052 361 | e-mail: prodejna@csu.gov.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: (+420) 274 052 732 | e-mail: esds@csu.gov.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: (+420) 274 052 361 | e-mail: knihovna@csu.gov.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha| Na padesátém 3268/81, 100 82 Praha 10, tel.:(+420) 274 052 673, (+420) 274 054 223
e-mail: infoservispraha@csu.gov.cz| **www.csu.gov.cz/praha**

Středočeský kraj | Na padesátém 3268/81, 100 82 Praha 10, tel.: (+420) 274 054 175
e-mail: infoservisstc@csu.gov.cz| **www.csu.gov.cz/stredocesky**

České Budějovice| Žižkova 1a, 370 77 České Budějovice, tel.:(+420)386 718 440
e-mail: infoserviscb@csu.gov.cz| **www.csu.gov.cz/jihocesky**

Plzeň| Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: (+420) 377 612 108, (+420) 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@csu.gov.cz| **www.csu.gov.cz/plzensky**

Karlovy Vary| Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.:(+420) 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz| **www.csu.gov.cz/karlovarsky**

Ústí nad Labem| Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: (+420) 472 706 176,(+420) 472 706 121
e-mail: infoservisul@csu.gov.cz | **www.csu.gov.cz/ustecky**

Liberec| nám. Dr. E. Beneše 585/26, 460 01 Liberec, tel.: (+420) 704 675 184
e-mail: infoservislbc@csu.gov.cz| **www.csu.gov.cz/liberecky**

Hradec Králové| Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové, tel.:(+420) 495 762 322,(+420) 495 762 317
e-mail: infoservishk@csu.gov.cz| **www.csu.gov.cz/kralovehradecky**

Pardubice| V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.:(+420) 466 743 480, (+420) 466 743 418
e-mail: infoservispa@csu.gov.cz | **www.csu.gov.cz/pardubicky**

Jihlava| Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: (+420) 567 109 062, (+420) 567 109 073
e-mail: infoservisvys@csu.gov.cz | **www.csu.gov.cz/vysocina**

Brno| Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel: (+420) 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@csu.gov.cz| **www.csu.gov.cz/jihomoravsky**

Olomouc| Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: (+420) 585 731 516, (+420) 585 731 511
e-mail: infoservisolom@csu.gov.cz| **www.csu.gov.cz/olomoucky**

Zlín| třída Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: (+420) 577 004 932, (+420) 577 004 935
e-mail: infoserviszl@csu.gov.cz| **www.csu.gov.cz/zlinsky**

Ostrava| Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel: (+420) 595 131 230, (+420) 595 131 232
e-mail:infoservisov@csu.gov.cz| **www.csu.gov.cz/moravskoslezsky**

ISBN 978-80-250-3690-7

© Český statistický úřad, Jihlava, 2026

Obsah

Úvod....5
Shrnutí hlavních poznatků....5
1. Demografický vývoj....9
Sídelní struktura....9
Počet a pohyb obyvatel....10
Věková struktura obyvatel....15
Cizinci....19
2. Sociální vývoj....22
Zaměstnanost, ekonomická aktivita....22
Zaměstnanost cizinců....25
Nezaměstnanost....26
Příjmy a životní podmínky domácností....33
Mzdy....34
Vzdělávání....37
Zdraví....38
Státní sociální podpora....39
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením....41
Důchodci, důchody....42
Kultura....44
Kriminalita, dopravní nehody, požáry....45
3. Ekonomický vývoj....49
Makroekonomický rámec....49
Místní rozpočty....52
Věda, IT....53
Ekonomické subjekty....56
Zemědělství....58
Lesnictví....62
Průmysl....64
Energetika....65
Stavebnictví, stavební povolení....66
Bytová výstavba....68
Ceny nemovitostí....69
Doprava....70
Cestovní ruch....71
4. Životní prostředí....73
Půdní fond....73
Chráněná území....74
Ekologické zemědělství....75
Vodovody a kanalizace....76
Emise....77
Odpady....79
Výdaje na ochranu životního prostředí....80
5. Mezikrajské srovnání....82
Demografický vývoj....82
Sociální vývoj....84
Ekonomický vývoj....89
Životní prostředí....97

***

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.
Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.
Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.
Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.
Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 15. 10. 2026. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Kraje Vysočina v roce 2025, s návazností na vývoj v předchozích letech. Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

Vzhledem k tomu, že od ustavení krajů v současné podobě uplynulo 25 let, snažíme se postihnout vývoj i v celém čtvrtstoletí jejich existence. Kraje vymezil ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, který nabyl účinnosti 1. ledna 2000. Česká republika tehdy byla rozdělena na 14 krajů (včetně Prahy). Dne 12. dubna 2000 byl Parlamentem přijat zákon č. 128/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), který upravuje postavení a orgány samosprávných krajů. Krajská samospráva pak začala fungovat od 1. ledna 2001, a to po prvních volbách do krajských zastupitelstev 12. listopadu 2000. V prosinci 2000 pak zastupitelstva krajů zvolila rady a hejtmany.

Území některých krajů se od roku 2000 změnilo. K 1. lednu 2005 přešlo 25 obcí z Kraje Vysočina do Jihomoravského kraje a 3 obce z Moravskoslezského kraje do Olomouckého. K 1. lednu 2016 se vlivem zrušení vojenského újezdu Brdy a zmenšení ostatních vojenských újezdů změnilo území několika krajů. Podrobněji se územními změnami zabýváme na začátku kapitoly 1 Demografický vývoj.

Podle zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů, se území České republiky člení na správní obvody krajů, které jsou složeny ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (s výjimkou hlavního města Prahy). Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem obcí a vojenských újezdů. Těmito správními obvody jsou vymezeny rovněž okresy (v hlavním městě Praze jsou na úrovni okresů obvody). V návaznosti na tento zákon vstoupily v platnost vyhlášky Ministerstva vnitra, které správní obvody přesně vymezují. V důsledku toho došlo s účinností od 1. 1. 2021 ke změně území okresů Nymburk, Kolín, Domažlice, Plzeň-jih, Semily, Jablonec nad Nisou, Vsetín a Zlín. Změnila se také území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod, Lysá nad Labem, Turnov, Jablonec nad Nisou, Havlíčkův Brod a Jihlava. S účinností od 1. 1. 2023 došlo na základě vyhlášky Ministerstva vnitra v Olomouckém kraji k přesunu obce Přemyslovice ze správního obvodu ORP Prostějov do správního obvodu ORP Konice. Na úrovni krajů naopak od roku 2016 k žádné územní změně nedošlo.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji Česka. Mimo to jsme opět zařadili samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat nebyly v době uzávěrky v některých oblastech ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2025. Proto v některých tématech (především makroekonomika, některé sociální statistiky a údaje o emisích) uvádíme časový pohled pouze do roku 2024. Stejně jako v předešlých letech jsme se z územního hlediska v textu neomezili na kraj jako celek, ale snažili se opět postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Obdobné analytické materiály s jednotnou osnovou byly zpracovány i na ostatních krajských pracovištích ČSÚ. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Více informací v podrobnějším územním členění můžete najít v DataStatu (https://data.csu.gov.cz/datastat/dash), případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální krajské údaje průběžně zveřejňujeme také na internetové adrese www.csu.gov.cz/vysocina. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Kraje Vysočina, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Kraje Vysočina, který vychází vždy 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Vysočina se vyznačuje nízkou hustotou osídlení, téměř polovina obcí má méně než 200 obyvatel.
- Výrazný přirozený úbytek obyvatel kraje dočasně převážila migrační vlna po roce 2022, od roku 2024 však opět dochází k úbytku obyvatel.
- Značný počet přistěhovalých ze zahraničí.
- Počet narozených dětí klesá stejně jako úhrnná plodnost, postupně roste průměrný věk matky při narození dítěte, poklesl podíl dětí narozených mimo manželství.
- Počty zemřelých se vrátily na úroveň před covidovými roky, přesto na Vysočině zůstává nepatrně vyšší míra úmrtnosti proti českému průměru.
- Pokračuje proces stárnutí obyvatelstva, zvyšuje se počet obyvatel v poproduktivním věku a roste průměrný věk. Nejmladším okresem je Jihlavsko, nejstarším okres Pelhřimov.
- Naděje dožití při narození opět roste.
- Počet sňatků zůstává nízký.
- V Kraji Vysočina je stále evidován relativně nižší podíl cizinců.

Sociální vývoj

- Pokračuje zvyšování počtu zaměstnaných osob, vzrostla míra ekonomické aktivity i míra zaměstnanosti.
- Relativně vysoký podíl zaměstnaných v primárním sektoru, nízký v sektoru terciárním.
- Poklesl počet zaměstnanců, vzrostl počet pracujících na vlastní účet.
- Výrazně vzrostl počet zaměstnaných cizinců.
- Meziročně vzrostl počet uchazečů o zaměstnání, zejména u žen, podíl nezaměstnaných osob ale zůstává relativně nižší.
- Dlouhodobá nezaměstnanost byla problémem zvláště okresu Třebíč, kde také připadá nejvíce uchazečů na jedno volné pracovní místo.
- Čistý disponibilní důchod domácností na Vysočině zaostává za průměrem ČR.
- Reálné mzdy na Vysočině vzrostly, nadále však přetrvává nižší úroveň průměrné měsíční mzdy. Medián mezd je v mezikrajském srovnání sedmý nejvyšší.
- Počet dětí v mateřských školách zůstává vysoký, více je i žáků základních škol a studentů středních škol.
- Většina studentů VŠ studuje mimo území kraje.
- Přibylo lékařů, ale ubylo samostatných ordinací lékařů.
- Nárůst vyplacených dávek státní sociální podpory.

- Nárůst počtu lůžek v domovech se zvláštním režimem.
- Mezi příjemci příspěvku na péči převažují ženy.
- Mezi držiteli průkazu ZTP je 3,8 % osob ve věku do 18 let.
- Mezi důchodci převládají ženy.
- Na Vysočině je šestý nejnižší vyplácený starobní důchod mezi čtrnácti kraji. Pokles podílu průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu. Dále přibývá předčasných důchodů.
- Návštěvnost památek se vrátila na úroveň před pandemií.
- Relativně nízký počet registrovaných trestných činů.
- Počet dopravních nehod kolísal, méně mrtvých, ale vyšší způsobené škody.
- V roce 2025 přibylo požárů.

Ekonomický vývoj

- V regionálním HDP na obyvatele je Vysočina na 7. místě mezi kraji, rozhodující význam při tvorbě HPH má zpracovatelský průmysl.
- Kraj zaostává v tvorbě hrubého fixního kapitálu.
- Dlouhodobý růst příjmů i výdajů místních rozpočtů.
- Věda a výzkum má na Vysočině slabé postavení. Vědu a výzkum financuje především podnikatelský sektor. Výdaje směřují především na aplikovaný vývoj.
- K internetu je na Vysočině připojeno více než 88 % domácností.
- Na Vysočině je nižší podnikatelská aktivita, méně ekonomických subjektů je evidováno pouze v Karlovarském a Libereckém kraji. V kraji působí nejvíce subjektů v průmyslu, stavebnictví a v oblasti obchodu a oprav motorových vozidel.
- Mírně vzrostla živočišná i rostlinná produkce.
- Sklizeň obilovin vzrostla, více než třetina brambor pochází z Vysočiny.
- Klesá spotřeba minerálních i vápenatých hnojiv.
- Snížily se stavy turů i prasat, kolísají početní stavy drůbeže.
- Kraj Vysočina je významným producentem masa a mléka.
- Po odstranění následků kůrovcové kalamity došlo k omezení nahodilé hmyzové těžby. Zpomalilo se zalesňování.
- Poklesly tržby průmyslových podniků i zaměstnanost. Mzda v průmyslu stále zaostává za republikovou úrovní.
- Pětina elektrické energie vyrobené v ČR pochází z Vysočiny. Poklesla spotřeba zemního plynu.
- Stavební výroba vzrostla, vyznačuje se velkým objemem veřejných zakázek.

- Vzrostla předpokládaná hodnota staveb.
- Meziročně poklesl počet zahájených i dokončených bytů v kraji.
- Kupní ceny rodinných domů a bytů rostou.
- Dále vzrostl počet automobilů.
- Více zboží se přepravuje po silnici, silniční doprava je dominantní. Vzrostl počet cestujících ve veřejné dopravě.
- Turistický ruch opět ožil, více hostů z tuzemska i ciziny než před covidem. K nejčastějším návštěvníkům na Vysočině patří Slováci a Němci.

Životní prostředí

- Dlouhodobě ubývá zemědělské i orné půdy.
- Plocha chráněných území je stabilní.
- Výměra ekologicky obhospodařované půdy je relativně nízká.
- Mírně narostla spotřeba vody.
- Podíl obyvatel v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod se blíží 80 %.
- Rozhodující vliv mají malé stacionární a mobilní zdroje znečišťování, emise zvláště výrazně ovlivňuje doprava. Emise oxidu siřičitého a také oxidů dusíku jsou na Vysočině dlouhodobě nízké.
- Růst produkce odpadů, včetně komunálního odpadu.
- Většina investic na ochranu životního prostředí je dlouhodobě určena na nakládání s odpadními vodami.

1. Demografický vývoj

Nízká hustota osídlení.

Rozlohou 6 796 km^2 se sice Kraj Vysočina řadí na páté místo mezi kraji, počtem obyvatel ale až na místo dvanácté, což se odráží ve velmi nízké hustotě osídlení, 76,2 obyvatele na km^2, která dosahuje jen 55,1 % průměru České republiky a v rámci krajů je druhá nejnižší po Jihočeském kraji.

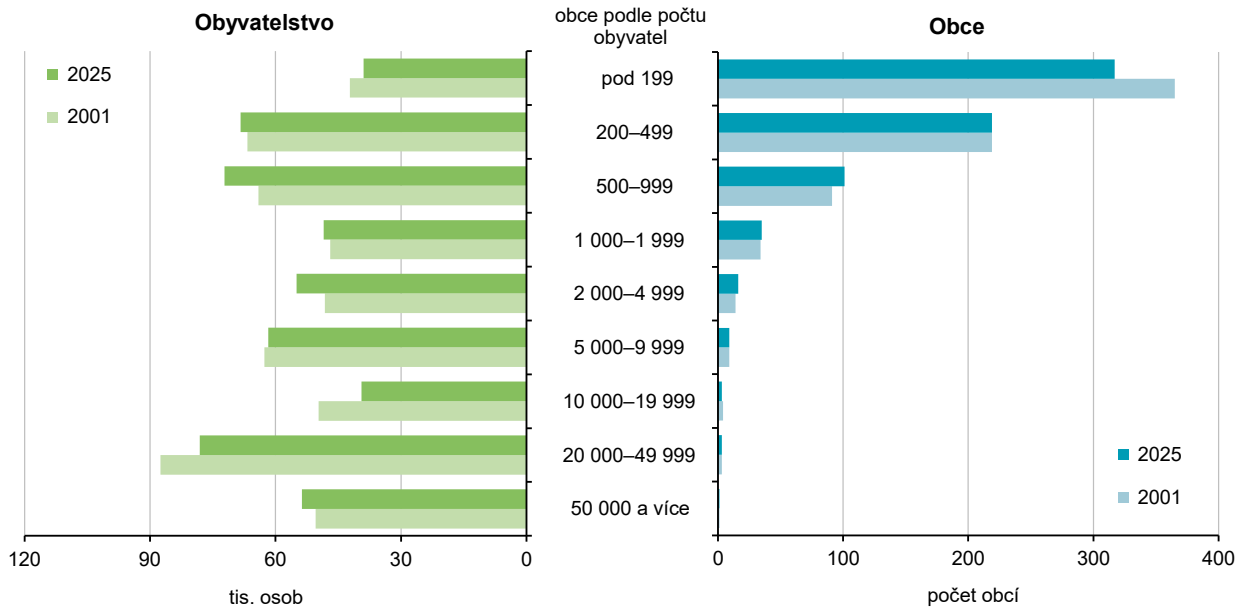
Sídelní struktura

Z celkového počtu obcí představují téměř polovinu nejmenší obce do 199 obyvatel.

Na území kraje se nachází 704 samosprávných obcí, po Středočeském kraji druhý nejvyšší počet. Z hlediska administrativního členění se dělí na 5 okresů, dále na 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP). Z nich nejvíce obcí spadá do ORP Třebíč (93) a nejméně připadá na ORP Pacov (24). Pro osídlení v kraji je charakteristická značně rozdrobená sídelní struktura, vyznačující se velkým počtem malých obcí. Průměrná populační velikost obce je na Vysočině 733 obyvatel. Nejmenší obce (do 199 obyvatel) představují téměř polovinu celkového počtu obcí, žije v nich ale pouze necelých 8 % obyvatelstva kraje. Naopak na čtyři města s více než 20 tisíci obyvateli připadá přes čtvrtinu obyvatel kraje. Všech 35 měst se v roce 2023 na celkovém počtu obyvatel kraje podílelo 55,8 %, což je o 0,5 procentního bodu méně než v roce 2019. Ve stejném období se však počet obyvatel měst Vysočiny zvýšil o 0,4 procenta. Statut městyse má v kraji 43 obcí, ve kterých žije přes 50 tis. obyvatel, tj. téměř desetina obyvatel Vysočiny.

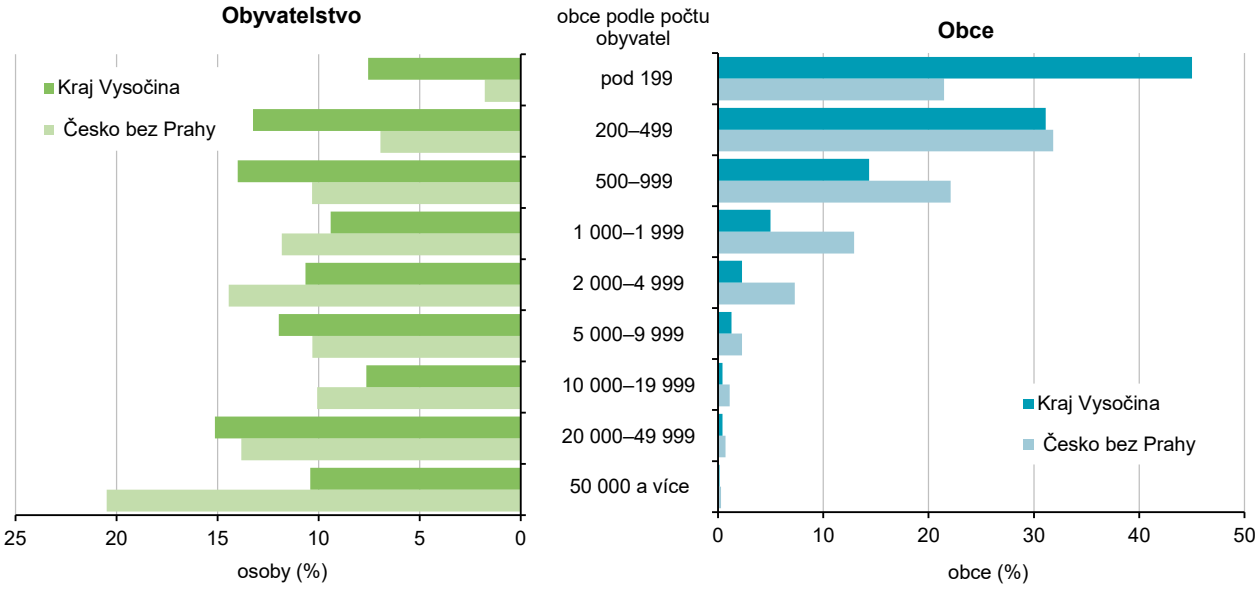
Graf 1.1 Sídelní struktura Kraje Vysočina v letech 2001 a 2025 (k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Graf 1.2 Sídelní struktura Kraje Vysočina a Česka bez Prahy k 31. 12. 2025

Zdroj: ČSÚ

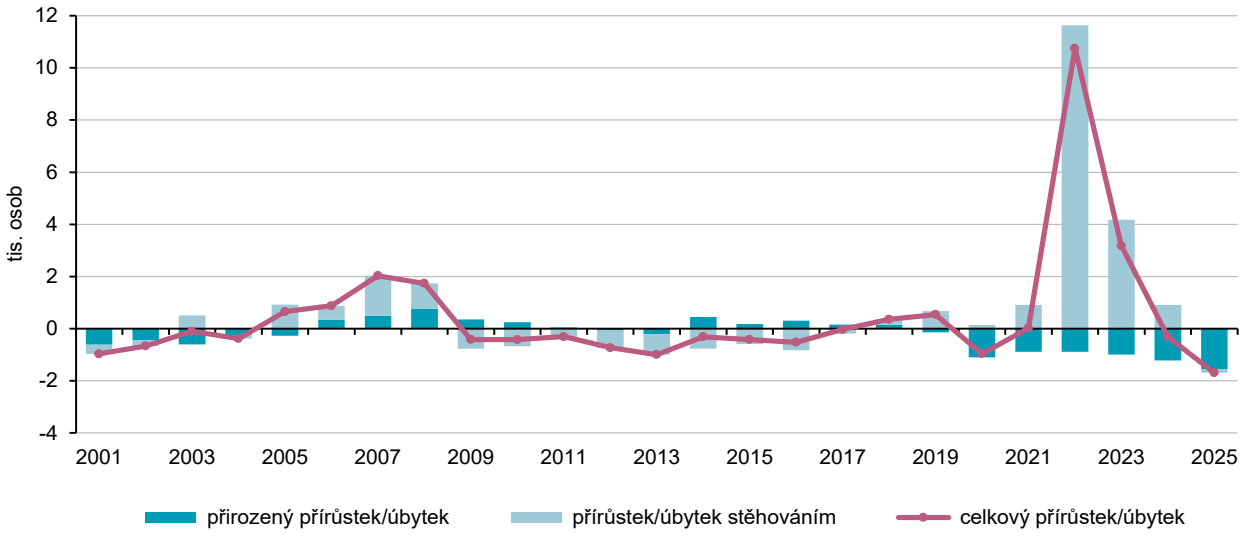

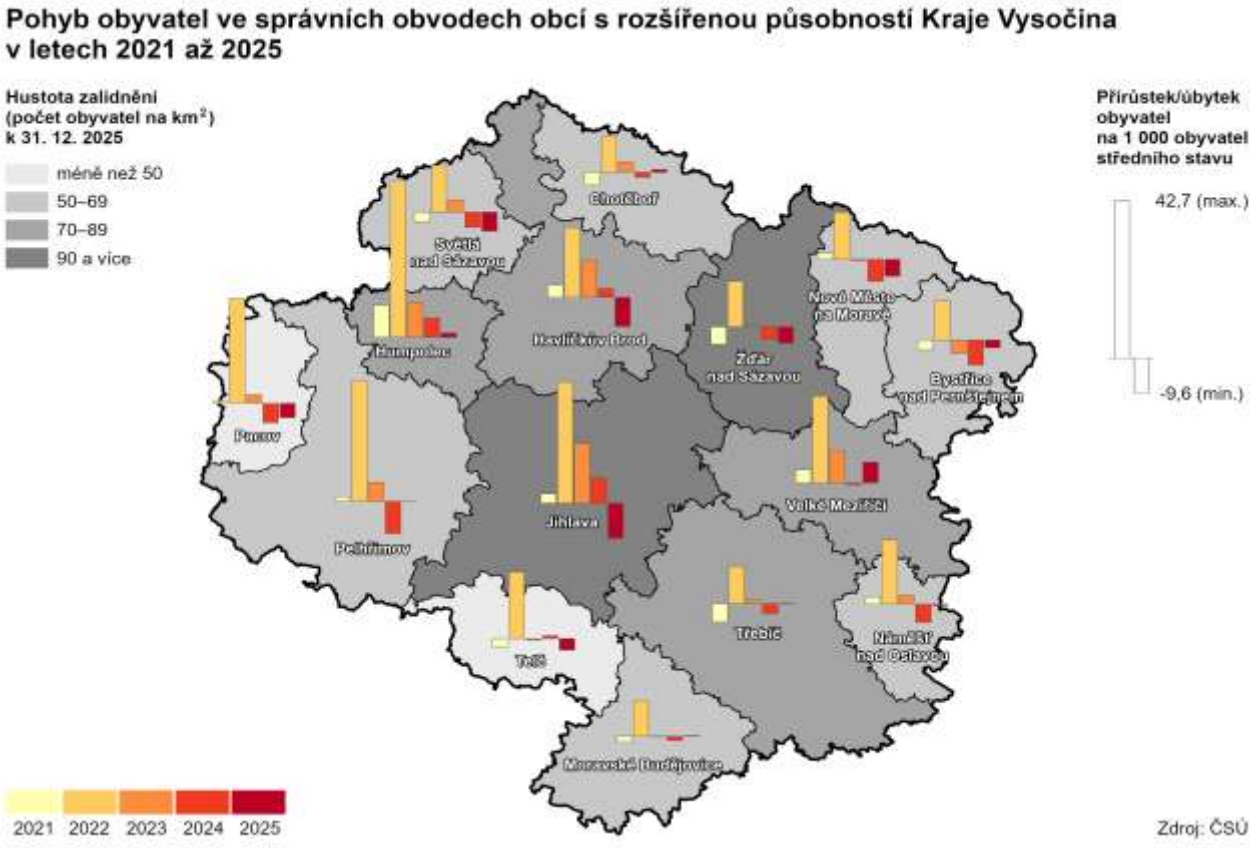

Počet a pohyb obyvatel

Výrazný přirozený úbytek obyvatel kraje dočasně převážila migrační vlna po roce 2022.

Na území Kraje Vysočina žilo ke konci roku 2025 celkem 515 953 obyvatel. V demografické struktuře mají nepatrně vyšší zastoupení ženy, a to 50,3 %. Na rozdíl od dřívější doby, kdy Vysočina stěhováním ztrácela, se v posledních letech projevoval kladný migrační přírůstek zásluhou zahraniční migrace, zejména to platilo pro roky 2022 a 2023. Mírně záporné migrační saldo přinesl až rok 2025, kdy počet přistěhovalých činil 15,4 osob na 1 000 obyvatel a počet vystěhovalých představoval 15,7 osob na 1 000 obyvatel, takže Vysočina stěhováním ztratila 0,3 osoby na 1 000 obyvatel. Přirozený přírůstek byl kladný naposledy v roce 2018, kdy dosáhl 0,3 osoby na tisíc obyvatel, v následujících letech na Vysočině docházelo k úbytku populace přirozenou měnou, což neplatí jen o letech 2020 a 2021, poznamenaných zvýšenou úmrtností v důsledku covidové epidemie. Ještě výraznější zhoršení přinesly vlivem propadu porodnosti následující roky. Nejvyšší úbytek obyvatel přirozenou měnou byl v kraji zaznamenán v roce 2025 (-3,0 osoby na 1 000 obyvatel).

Graf 1.3 Pohyb obyvatel v Kraji Vysočina

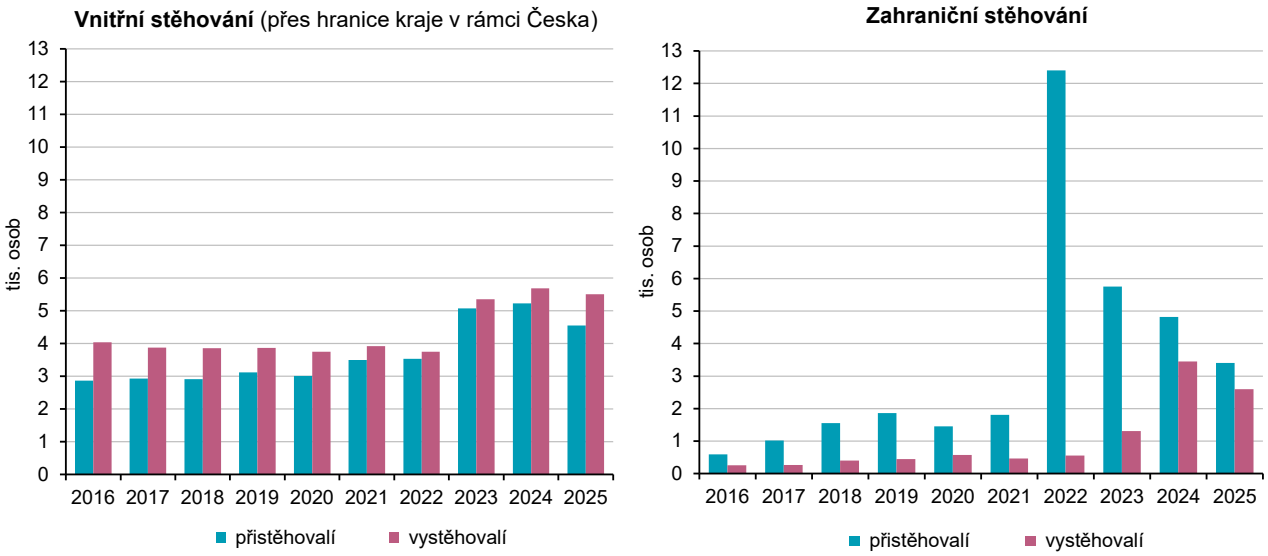

Od roku 2024 na Vysočině opět dochází k úbytku obyvatel.

Vlivem migrační vlny ze zahraničí počet obyvatel ve všech okresech kraje v letech 2022 a 2023 narůstal, nejvýrazněji v okresech Jihlava a Pelhřimov. Přitom ještě v roce 2021 klesala populace okresů Třebíč a Žďár nad Sázavou, a to vlivem přirozeného úbytku i záporného migračního salda, kdy okresy opouštělo více osob, než se do nich přistěhovalo. I po roce 2022 však pokračoval přirozený úbytek obyvatel ve všech okresech kraje, takže růst byl dosažen pouze zahraniční migrací. Jakmile migrace zeslábla, došlo v roce 2024 v části a v roce 2025 ve všech okresech kraje k úbytku obyvatel.

Značný počet přistěhovalých ze zahraničí.

V počtu osob přistěhovalých do kraje s výjimkou let 2022 až 2024 převládali muži. Naproti tomu u vystěhovalých je poměr pohlaví zpravidla vyrovnanější, i když v letech v roce 2024 a 2025 se vystěhovalo z kraje podstatně méně mužů než žen. Mezi přistěhovalými, a ještě více mezi vystěhovalými jednoznačně převažují osoby v produktivním věku (15 až 64 let), které v roce 2025 představovaly kolem 80 % přistěhovalých i vystěhovalých. Podíl obyvatel ve věku 65 a více let je na Vysočině nepatrně vyšší u přistěhovalých než u vystěhovalých. V průběhu let 2019 až 2023 se do Kraje Vysočina ze zahraničí přistěhovalo nejvíce osob v roce 2022 (12,4 tis. osob) a poté v roce 2023 (5,8 tis. osob), naopak z kraje do zahraničí se vystěhovalo nejvíce osob v roce 2024 (3,4 tis.). U zahraničního stěhování výrazně převládal počet přistěhovalých nad vystěhovalými (celkem se do kraje v letech 2019 až 2025 z ciziny přistěhovalo 31,5 tis. osob, naopak z kraje do zahraničí se vystěhovalo 11,2 tis. obyvatel), kladné saldo zahraniční migrace bylo v tomto období zaznamenáno ve všech letech. Ve sledovaném období se přistěhovalí z ciziny podíleli na celkové migraci do kraje 53 %, vystěhovalí do ciziny pak tvořili 27,1 % vystěhovalých z kraje. Za populační růst z počátku dvacátých let tak Vysočina vděčí především zahraniční migraci.

Graf 1.4 Migrace v Kraji Vysočina

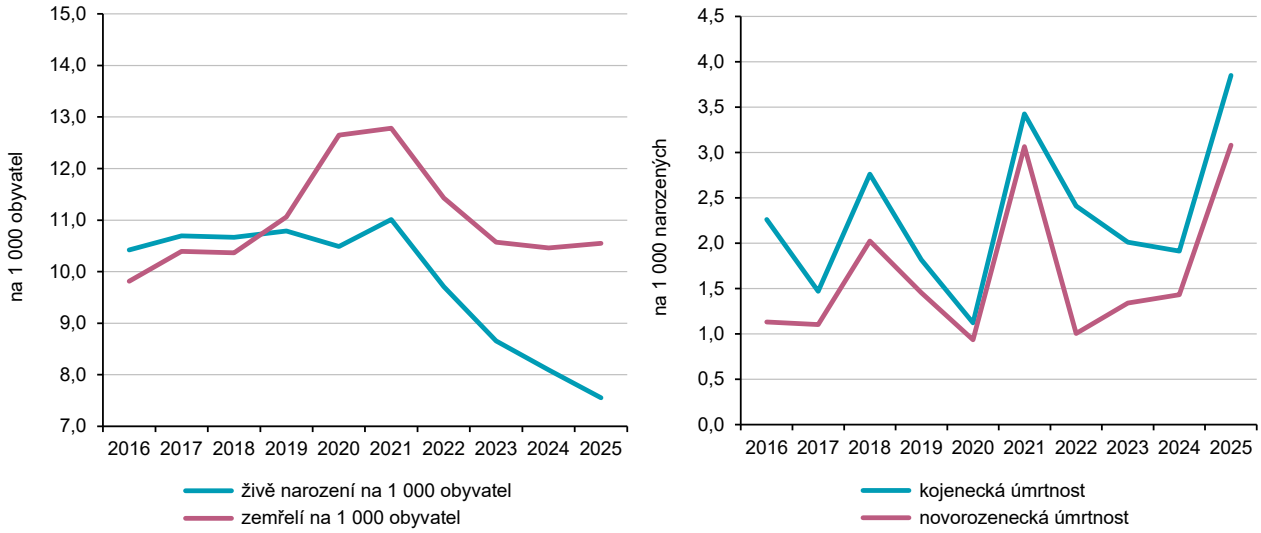

Počet narozených dětí klesá stejně jako úhrnná plodnost, postupně roste průměrný věk matky při narození dítěte.

V průběhu roku 2025 se v Kraji Vysočina živě narodilo 3 896 dětí, což bylo o 288 méně než v roce předchozím a současně nejméně v historii kraje. Už v roce 2022 na Vysočině počet živě narozených dětí poklesl pod hranici 5 tisíc, v roce 2025 se poprvé dostal pod hranici 4 tisíc. Úroveň úhrnné plodnosti v roce 2025 dosáhla hodnoty 1,423 živě narozených dětí na jednu ženu v reprodukčním věku. Jde o nejnižší hodnotu ve sledovaném období, ale současně i o nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání. Nadále pokračuje trend odkládání mateřství do pozdějšího věku, průměrný věk matky při narození dítěte v roce 2025 na Vysočině činil 30,4 roku – v roce 1991 dosahoval 24,3 roku a o devět let později 26,4 roku. Vysoký je též věk matky při narození prvního dítěte, který v roce 2025 činil 28,7 let (v roce 1991 to bylo 22 let). Ve srovnání s ČR (29,2 roku) jsou ale prvorodičky v kraji mladší. Nejmladší jsou prvorodičky v Ústeckém kraji (27,6 roku), nejstarší v Praze (30,8 roku). Nejvíce dětí se v roce 2025 na Vysočině narodilo jako první dítě matky (1 646), jako druhé v pořadí 1 575, třetích a dalších bylo 675.

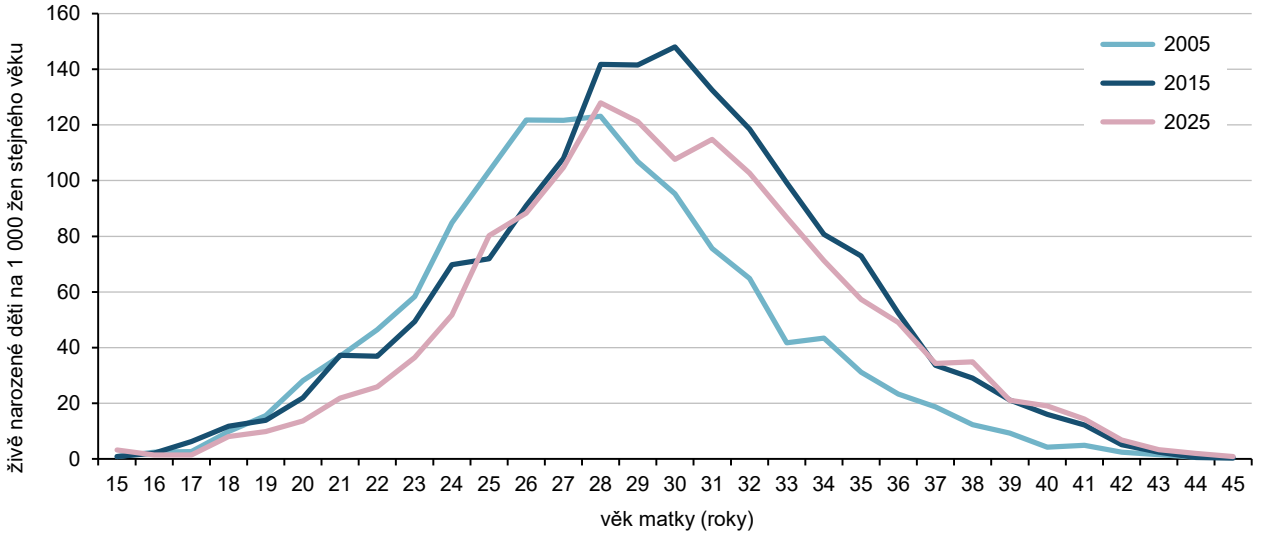
Podíl dětí narozených mimo manželství mírně poklesl.

Zastavil se růst počtu (i podílu) dětí narozených mimo manželství, které na Vysočině v roce 2025 tvořily 44,6 % ze všech narozených dětí. Jedná se o čtvrtý nejnižší podíl po Praze (37,3 %), Zlínském (42,0 %) a Jihomoravském kraji (41,8 %); nejvyšší podíl mimo manželství narozených dětí byl v Ústeckém kraji (63,7 %). Mezi neprovdanými matkami převažují svobodné ženy, podíl rozvedených a ovdovělých matek na mimomanželské plodnosti se z 9,7 % v roce 2019 mírně zvýšil na 10,1 % v roce 2025. Není však zřejmé, do jaké míry se na mimomanželské plodnosti podílejí osaměle žijící ženy a jaký podíl připadá na ženy v neformálním soužití.

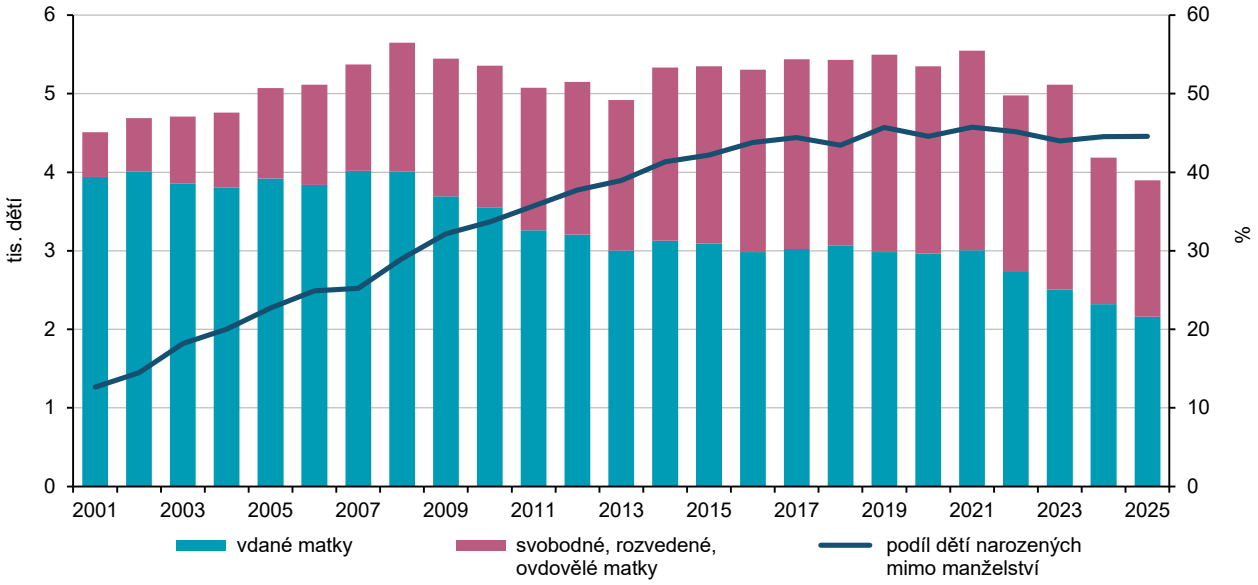
Graf 1.5 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Kraji Vysočina

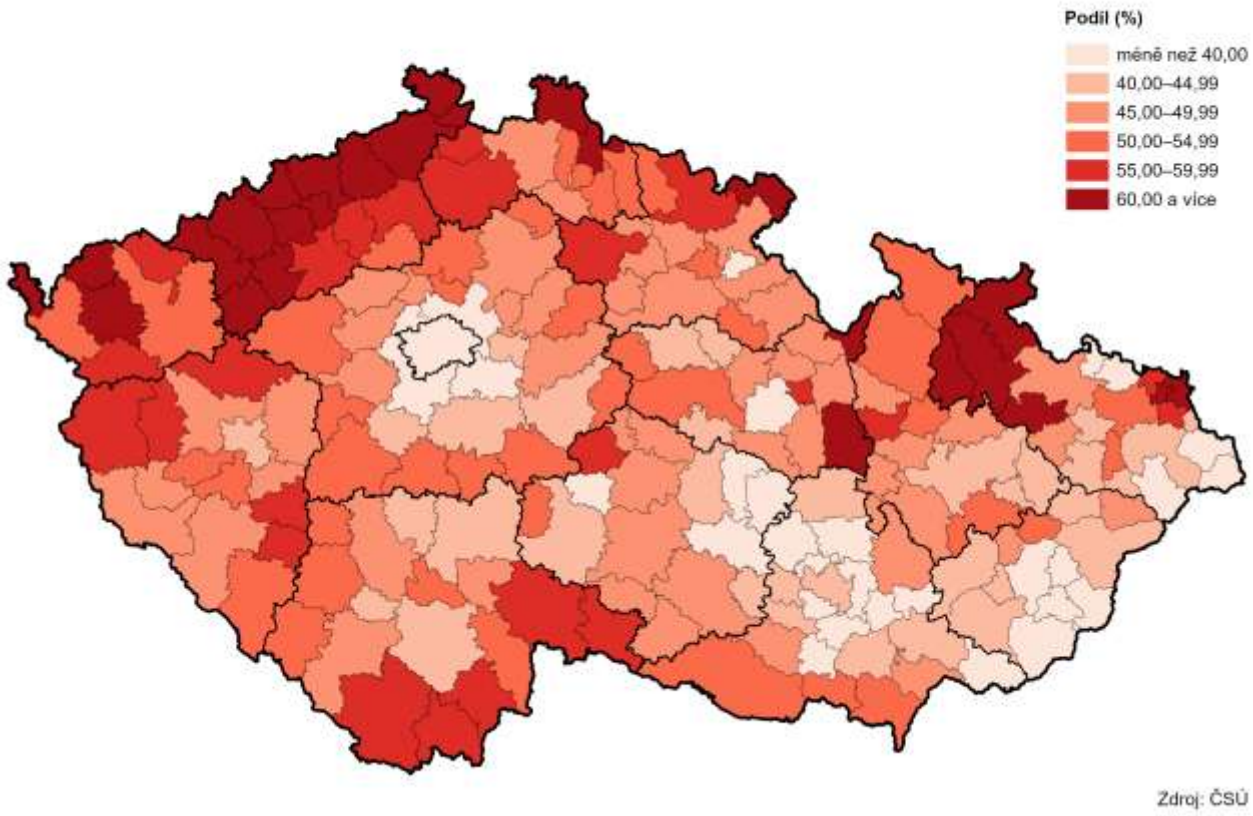

Graf 1.6 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Kraji Vysočina

Graf 1.7 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Kraji Vysočina

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2025

Počty zemřelých se vrátily na úroveň před covidovými roky.

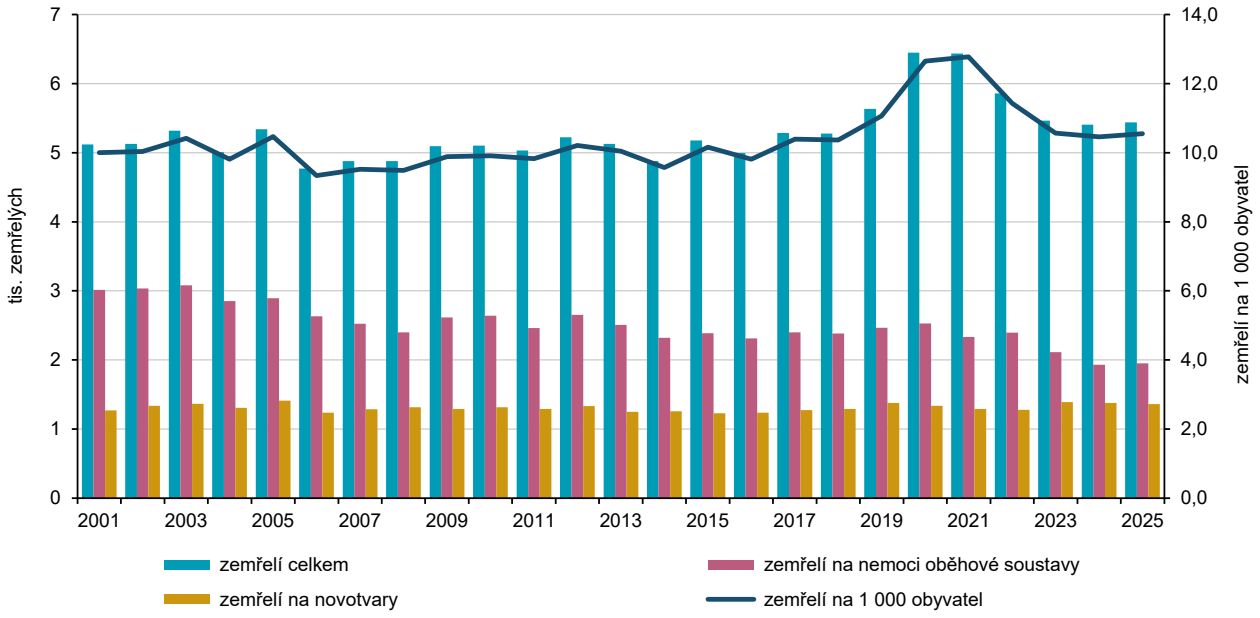
V roce 2025 v Kraji Vysočina zemřelo 5 440 osob, což bylo zhruba o 30 více než v předchozím roce, ale méně než v roce 2019 (5 636). Mezi zemřelými mírně převažovali muži (52,3 %), kteří také podstatně častěji než ženy umírají v mladším věku. Příčina úmrtí se na Vysočině dlouhodobě výrazněji nemění. Kolem dvou

pětin zemřelých připadá na nemoci oběhové soustavy. Druhou nejčastější příčinou úmrtí jsou zhoubné novotvary. V roce 2020 se ale objevil nový zabiják v podobě covidu-19, na který v roce 2020 připadla desetina úmrtí v kraji a v roce 2021 dokonce přes 15 % zemřelých. Důsledkem byl současně vysoký nárůst počtu zemřelých, který byl na Vysočině v letech 2020 a 2021 ve srovnání s průměrem předchozích i následujících let zhruba o tisícovku vyšší.

Nepatrně vyšší míra úmrtnosti proti českému průměru.

Míra úmrtnosti v Kraji Vysočina dosáhla v roce 2025 hodnoty 10,5 zemřelých na 1 000 obyvatel a byla tak jen nepatrně nad republikovým průměrem (10,4). Míra úmrtnosti v kraji se dlouhodobě nacházela pod úrovní České republiky, v roce 2019 se však vyhoupla nad celorepublikovou úroveň, když na tisíc obyvatel středního stavu připadalo na Vysočině 11,1 zemřelých osob, v České republice 10,5 osob. Podobně tomu bylo v roce 2020, kdy v kraji na tisíc obyvatel připadlo 12,7 zemřelých a v celé České republice 12,1. Pod republikovou úroveň se úmrtnost v kraji dostala až v roce 2021 (12,8 ‰ na Vysočině oproti 13,3 ‰ v ČR). Úmrtnost byla v kraji v dřívějších letech většinou nižší než porodnost, v letech 2020 a 2021 však v důsledku epidemie došlo ke zvratu a porodnost se ocitla hluboko pod úrovní úmrtnosti. Tento stav se v následujících letech ještě prohloubil v důsledku pokračujícího poklesu porodnosti. Novorozenecká i kojenecká úmrtnost na Vysočině sice kolísá, ale zůstává na nízké úrovni, v roce 2025 zemřelo 15 dětí do jednoho roku, převážně šlo o úmrtí novorozenců do 28 dní.

Graf 1.8 Zemřelí v Kraji Vysočina

Věková struktura obyvatel

Pokračuje proces stárnutí obyvatelstva, zvyšuje se počet obyvatel v poproduktivním věku a roste průměrný věk.

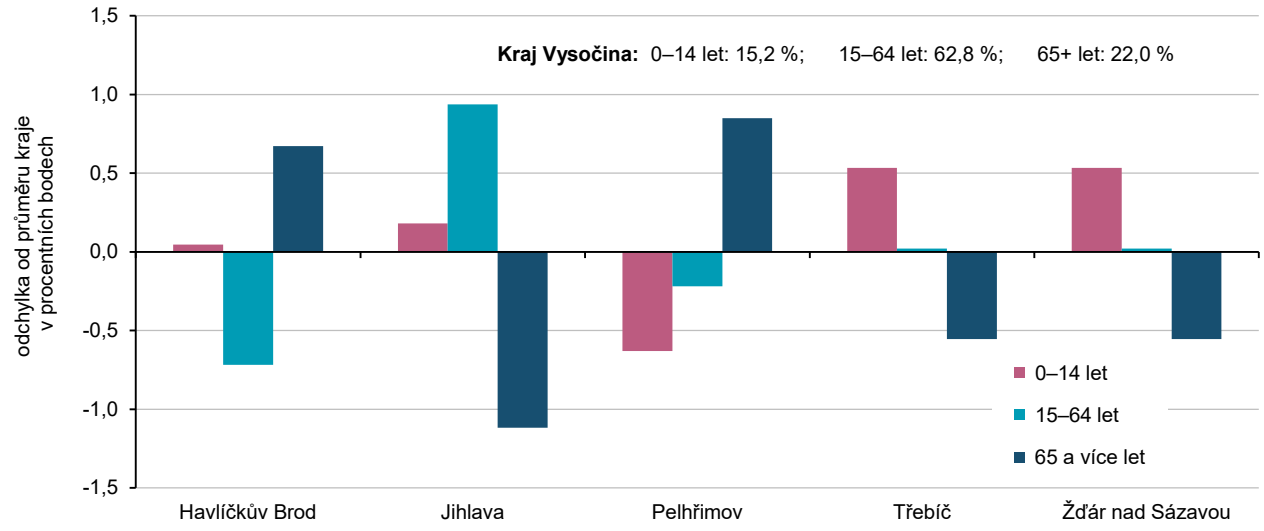
Podíl obyvatel ve věkové kategorii 0 až 14 let dosáhl během sedmi let maxima v roce 2022 (16,0 %), v následujících letech však postupně klesal až na 15,2 % v roce 2025. Rovněž se postupně snižuje podíl obyvatel v produktivním věku (navzdory zahraniční migraci), který z 64,0 % v roce 2019 poklesl na 62,98 % v roce 2025. Naproti tomu podíl obyvatel v poproduktivním věku vytrvale roste, mezi roky 2019 a 2025 se zvýšil o 1,5 procentního bodu na 22,0 %. Již dříve (v roce 2007) počet osob ve věku 65 a více let poprvé převýšil dětskou složku (o 459), v roce 2025 tento rozdíl činil již 35 216 osob. V tomto roce počet obyvatel

pětašedesátiletých a starších na Vysočině výrazně překročil hranici 113 tisíc osob. Průměrný věk obyvatelstva se ze 42,9 let v roce 2019 zvýšil na 43,8 let v roce 2025. Stárnutí populace dokládá i další ukazatel, index stáří, který vyjadřuje, kolik osob ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí ve věku 0–14 let. Už v roce 2019 se blížil hodnotě 132 a nadále se zvyšoval. Koncem roku 2025 již na 100 dětí připadalo v kraji 145 osob ve věku 65 a více let (v celé ČR 138). U mužů dosahuje na Vysočině index stáří nižších hodnot – na 100 chlapců připadá 123 mužů starších 65 let, u žen je rozdíl daleko výraznější – na 100 děvčat připadá 168 žen nad 65 let.

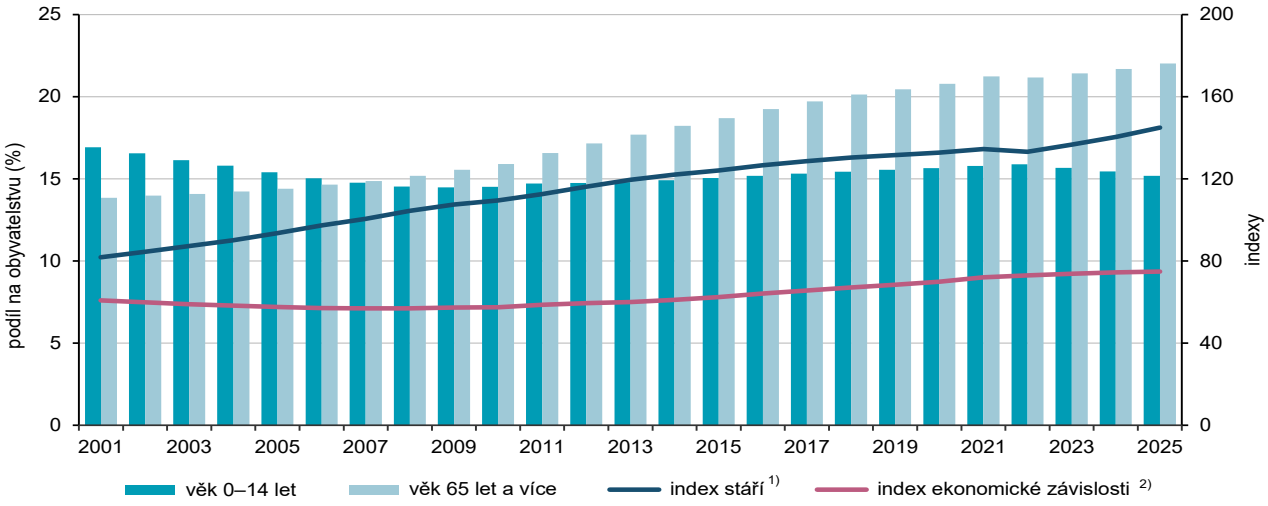
Nejmladším okresem je Jihlavsko, nejstarším okres Pelhřimov.

Nejnižší průměrný věk mají na Vysočině okresy Jihlava (43,2) a Žďár nad Sázavou (43,4), Jihlavsko z nich také má nejnižší index stáří (136,0). Naproti tomu na Pelhřimovsku, okrese s nejstarší populací v kraji, připadalo v roce 2025 na 100 dětí již 157 seniorů, jedním z důsledků nepříznivé věkové skladby je na Pelhřimovsku dlouhodobě vykazované záporné saldo přirozené měny obyvatel.

Graf 1.9 Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Kraje Vysočina k 31. 12. 2025

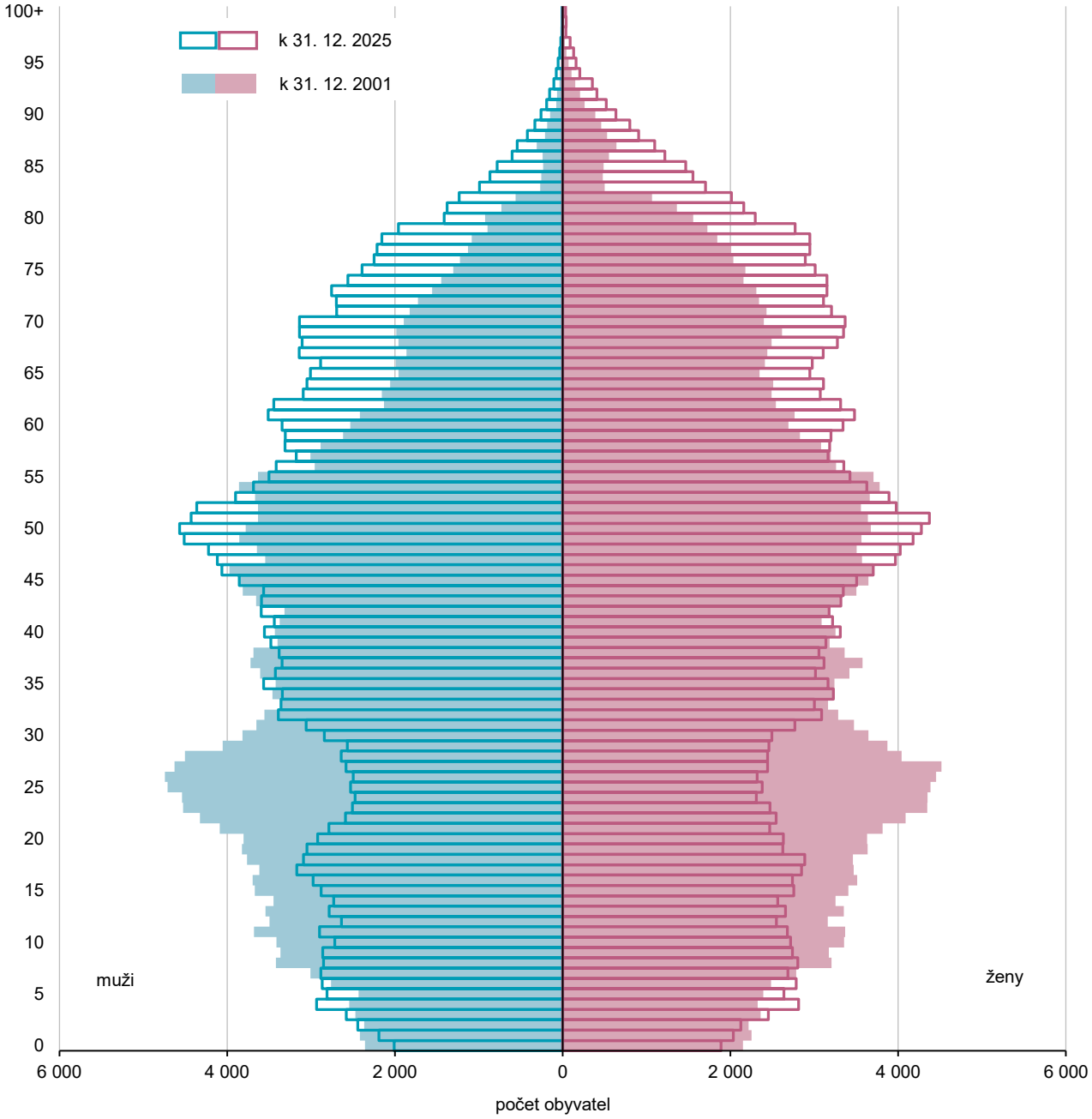

Graf 1.10 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Kraji Vysočina (k 31. 12.)

1) počet osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

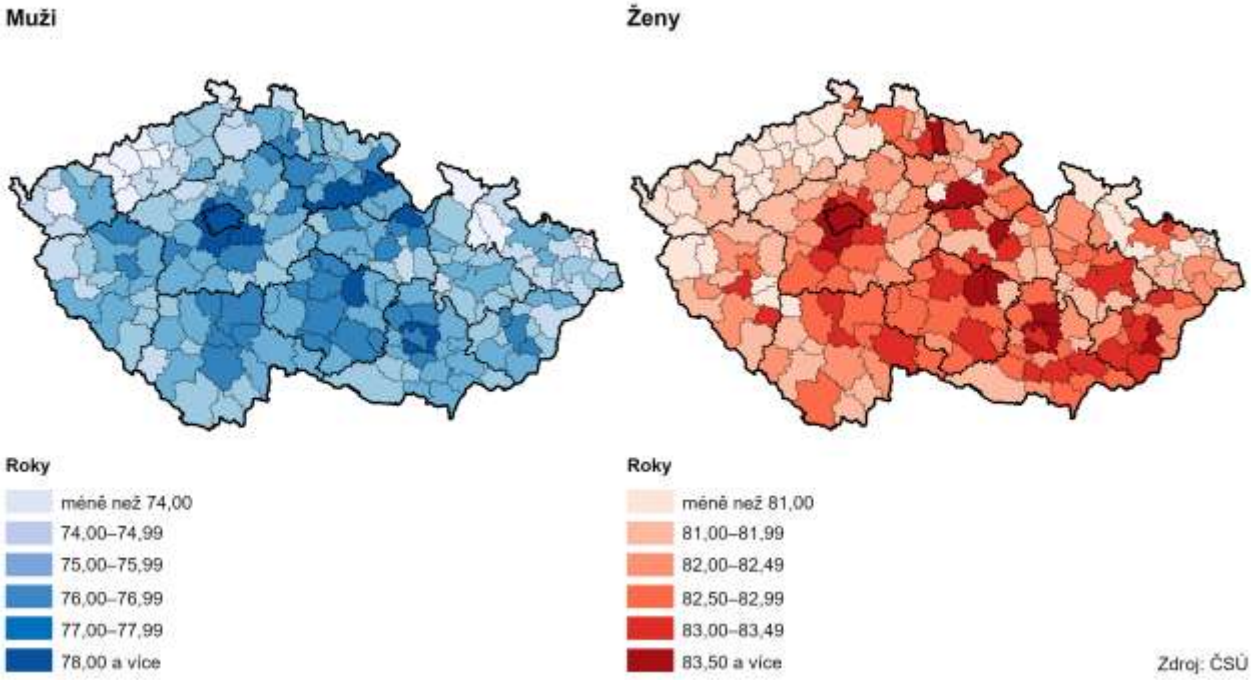
Graf 1.11 Věkové složení obyvatel Kraje Vysočina v letech 2001 a 2025

Naděje dožití při narození opět roste.

Dalším demografickým ukazatelem je naděje dožití neboli střední délka života. V Kraji Vysočina pro muže narozené v roce 2025 představuje 77,9 roku (před patnácti lety byla o 2,4 roku nižší) a pro ženy narozené v roce 2025 je to 83,8 let (před patnácti lety byla nižší o 1,7 roku). Dlouhodobě střední délka života narůstá, v posledních letech se po výkyvu covidového období opět zvyšuje. Z mezikrajského srovnání vychází Vysočina stále jako jeden z regionů s nejvyšší střední délkou života, u mužů i u žen se umísťuje kolem třetí příčky. Je však třeba poznamenat, že u mužů na Vysočině v minulých letech docházelo k nevelkému meziročnímu poklesu naděje dožití, u obou pohlaví se pak v období covidu v důsledku zvýšené úmrtnosti naděje dožití výrazně snížila – což ovšem platí pro celou republiku.

Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2021 až 2025

Nižší počet sňatků zůstal i po covidovém období.

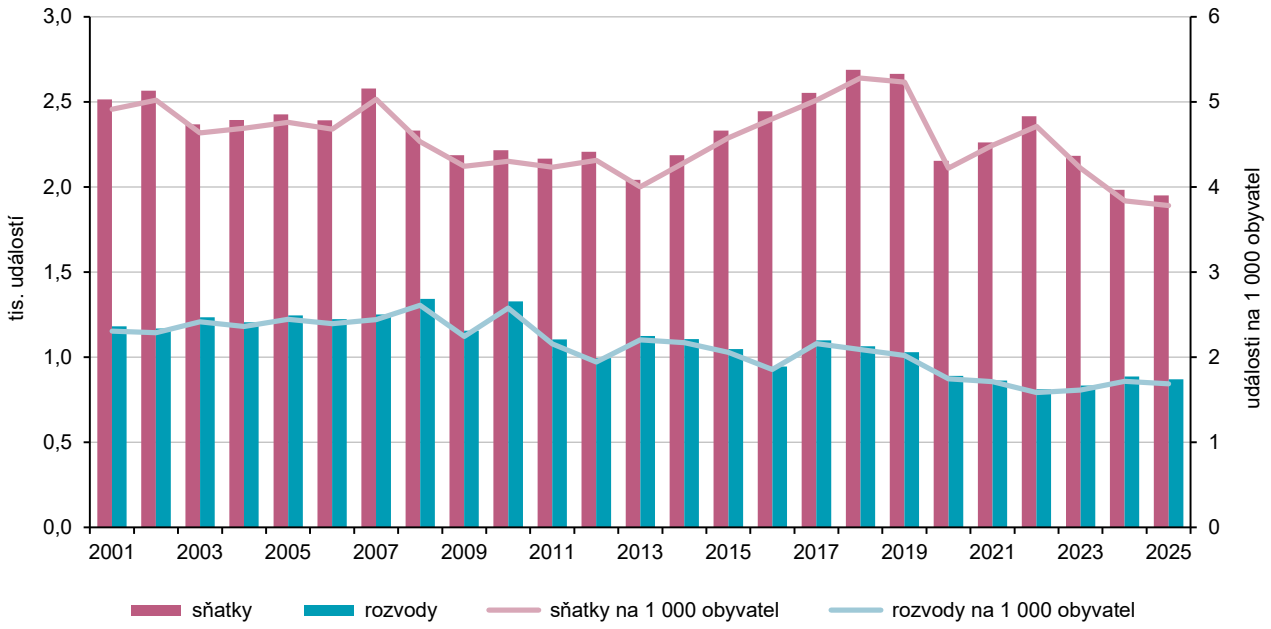
U vývoje sňatečnosti se před rokem 2019 projevovala rostoucí tendence, počet sňatků uzavřených v roce 2018 byl za posledních dvacet let nejvyšší (2 689) a v roce 2019 byl jen nepatrně nižší. V následujících dvou letech ale v důsledku protiepidemických opatření došlo k výraznému omezení počtu uzavíraných sňatků (ve srovnání s průměrem předchozích čtyř let o více než 15 %). Po jednorázovém nárůstu počtu sňatků v roce 2022 následoval v následujícím roce výrazný pokles, který se ještě prohloubil v letech 2024 a 2025. Sňatečnost zhruba kopíruje celkový počet sňatků, v roce 2019 připadlo na tisíc obyvatel středního stavu 5,2 sňatku, zatímco v roce 2023 jen 4,2 a v roce 2025 pouze 3,8 sňatku. V roce 2025 činil průměrný věk mužů při prvním sňatku 33,5 roku, celkově se projevuje jeho postupné mírné zvyšování (v roce 2019 vstupovali muži do prvního manželství průměrně ve věku 31,6 roku). Další manželství muži uzavírali v roce 2025 průměrně v 52,0 letech (v roce 2019 to bylo 47,9 roku). Obdobný trend je možno pozorovat i u žen. V roce 2025 byl průměrný věk nevěsty při vstupu do prvního manželství 30,8 roku (v roce 2019 to bylo o 1,9 roku méně), do dalších manželství vstupovaly nevěsty v průměru více než osmačtyřicetileté (v roce 2019 činil jejich průměrný věk 44,9 roku). V roce 2025 na Vysočině vstoupilo do manželství 128 mužů – cizinců, mezi nimi bylo nejvíce občanů Slovenska (30) a Ukrajiny (53). V témže roce se v kraji provdalo 135 žen s cizím státním občanstvím, nejčastěji šlo o ženy z Ukrajiny (79), na druhém místě byly ženy se slovenským občanstvím (26).

Nejvyšší počet rozvodů je ve věkové skupině 40 až 49 let.

V období 2019 až 2025 bylo v Kraji Vysočina nejvíce manželství rozvedeno v roce 2019 (1 030 rozvodů), v následujících letech jejich počet klesal až na minimum v roce 2022 (813), poté se jejich počet opět zvyšoval, ovšem k počtu z roku 2019 se ani zdaleka nepřiblížil. V roce 2025 rozvodem na Vysočině skončilo 870 manželství, v roce 2024 to bylo 888. Struktura rozvodů podle pořadí zůstává dlouhodobě stabilní, jednoznačně převládají rozvody první, ale najde se dost mužů i žen, kteří se postupně propracují k většímu počtu rozvodů. V roce 2025 na

Vysočině připadalo na rozvody druhého či vyššího pořadí u mužů 14,4 %, u žen 13,4 %. Rozvodovost (počet rozvodů na tisíc obyvatel středního stavu) se v kraji dlouhodobě pohybuje mezi 1,6 až 2,0, v roce 2025 dosáhla hodnoty 1,7. Rozdělení rozvodů podle věku se rovněž příliš nemění, nejčastěji se rozvádějí muži i ženy ve věku 40 až 49 let. Tomu odpovídá i fakt, že v posledních letech připadá téměř polovina rozvodů na manželství trvající 15 a více let (v roce 2025 to bylo 45,2 %). Zastoupení rozvedených manželství s nezletilými dětmi je stále vysoké, v roce 2025 představovala na Vysočině 63,3 % rozvodů (551 rozvedených manželství).

Graf 1.12 Věkové složení obyvatel Kraje Vysočina v letech 2001 a 2025

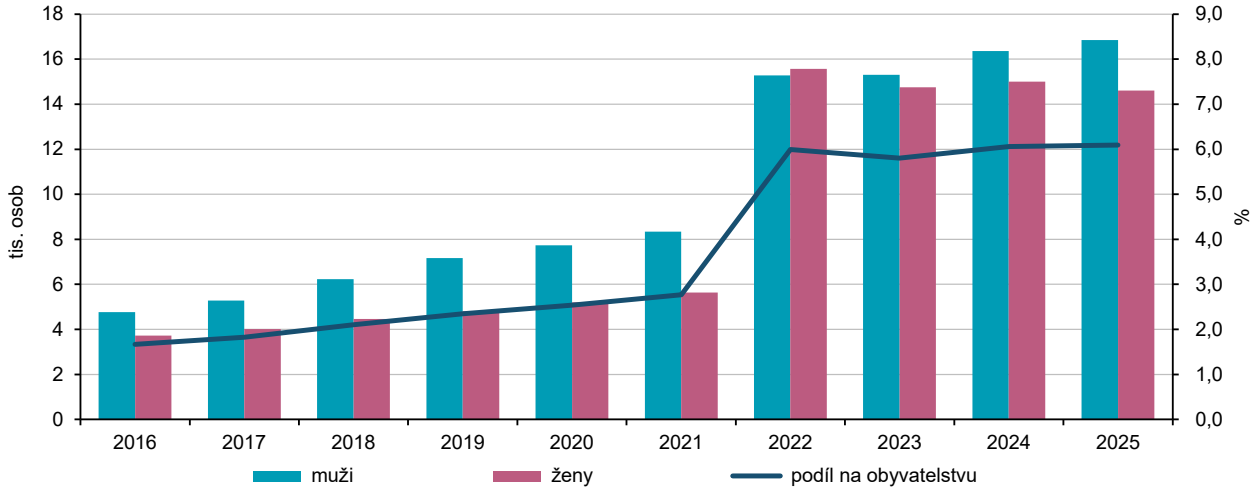

Cizinci

V Kraji Vysočina je stále evidován relativně nižší podíl cizinců.

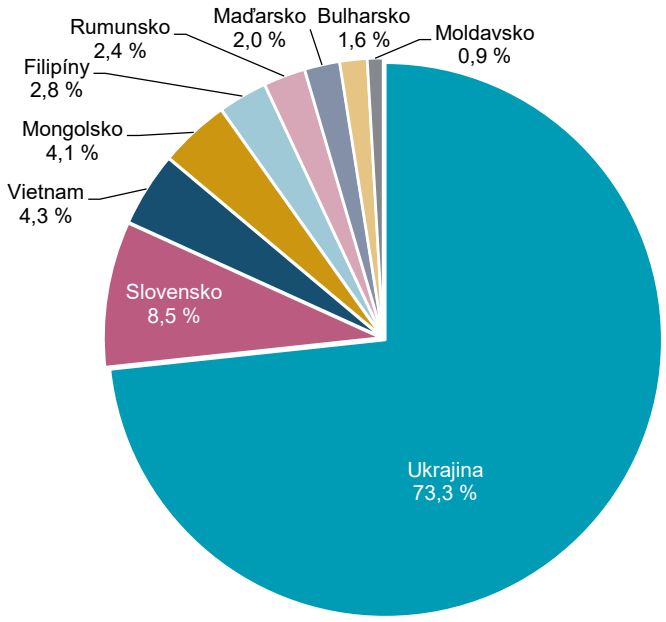
Ke konci roku 2025 bylo na území České republiky evidováno celkem 1 131 197 cizinců (včetně azylantů). Kraj Vysočina (31 448 cizinců) patří spolu se Zlínským krajem a Olomouckým krajem k regionům s nejmenším počtem cizinců. Od roku 2019 vzrostl počet cizinců v republice o 535 tisíc, tj. o 89,8 %. Na Vysočině ve stejném období došlo k nárůstu počtu cizinců o více než 19 tisíc, jejich počet se tak téměř ztrojnásobil. V roce 2019 se cizinci na obyvatelstvu Kraje Vysočina podíleli 2,4 %, během následujících let se jejich podíl zvýšil až na 6,1 % v roce 2025. V tomto roce byl podíl cizinců na obyvatelstvu na Vysočině v mezikrajském srovnání po Moravskoslezském, Zlínském a Olomouckém kraji čtvrtý nejnižší. Za republikovým průměrem (10,4 %) zůstala Vysočina o více než 4 procentní body. Nejvyšší byl podíl cizinců v Praze (26,0 %). Mezi cizinci na Vysočině ke konci roku 2025 převažovali občané Ukrajiny (více než 21 tisíc), kteří se na jejich celkovém počtu podíleli 67 %. Druzí nejpočetnější byli slovenští občané (7,8 % cizinců v kraji).

Graf 1.13 Cizinci v Kraji Vysočina (k 31. 12.)

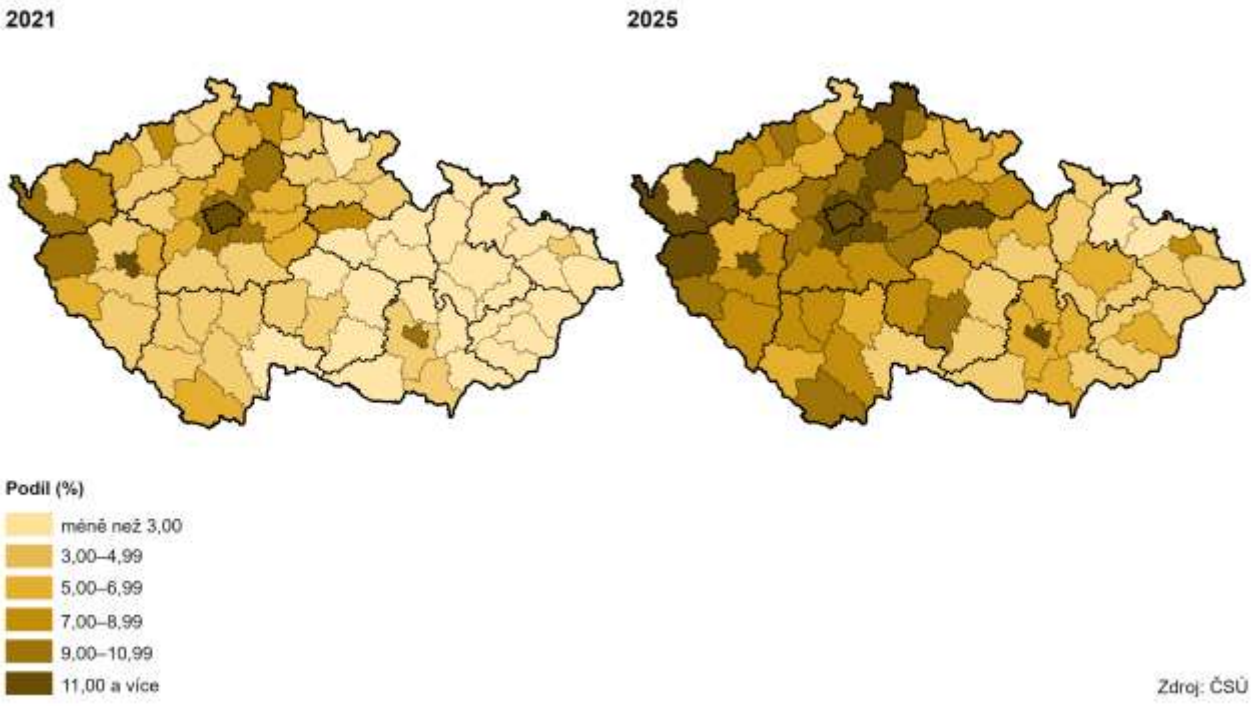

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Graf 1.14 Cizinci podle státního občanství v Kraji Vysočina k 31. 12. 2025

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Cizinci v okresech v letech 2021 a 2025

2. Sociální vývoj

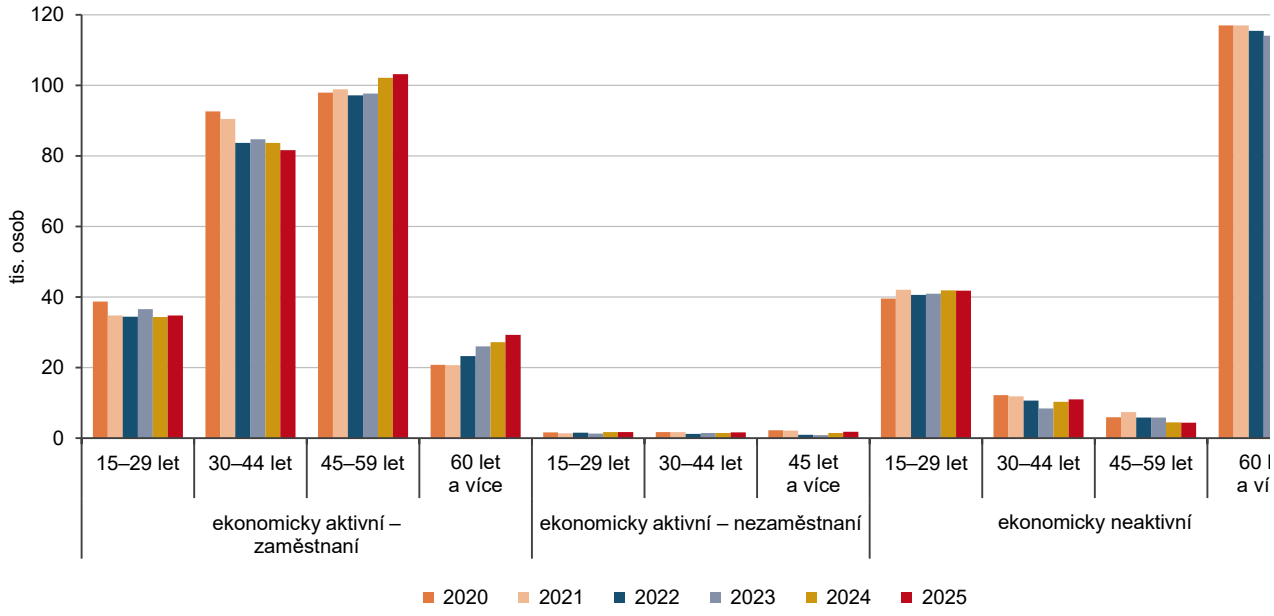
Zaměstnanost, ekonomická aktivita

Pokračuje zvyšování počtu zaměstnaných osob.

.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovní sil představovala v Kraji Vysočina v roce 2025 pracovní síla celkem 254,0 tis. osob., tj. 50,2 % z celkového počtu obyvatel ve věku 15 a více let. Z tohoto počtu bylo 248,8 tis. osob zaměstnaných (58,9 % obyvatelstva ve věku 15 a více let) a 5,2 tis. osob nezaměstnaných (1,2 % patnáctiletých a starších obyvatel). Obecná míra nezaměstnanosti činila v roce 2025 v Kraji Vysočina 2,1 %, což oproti předchozímu roku představuje nárůst o 0,2 procentního bodu. Zbývajících 163,3 tis. obyvatel (z patnáctiletých a starších) patřilo mezi osoby ekonomicky neaktivní, především starobní a invalidní důchodce. Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil počet zaměstnaných osob v kraji meziročně vzrostl, zvýšil se i počet nezaměstnaných, naopak poklesl počet ekonomicky neaktivních osob.

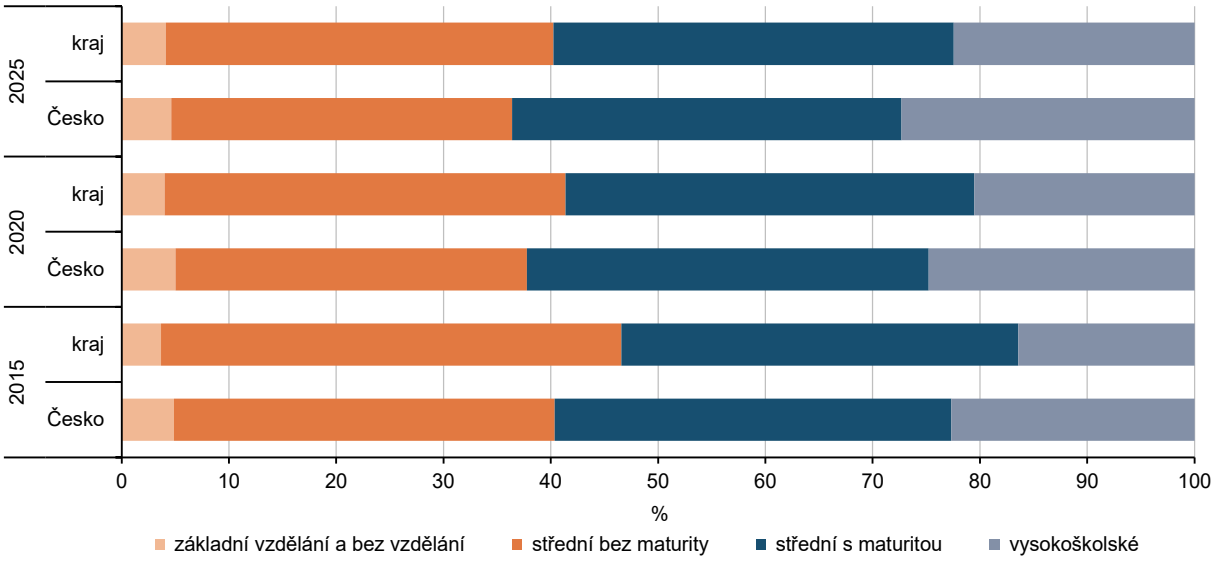
Graf 2. 1 Obyvatelstvo v Kraji Vysočina podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil

[1)] od roku 2023 jsou data zpracována dle nové metodiky, data za rok 2022 byla p zpětně jen pro účely meziročního srovnání roků 2023 a 2022

Graf 2. 2 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Kraji Vysočina a v Česku[1)]

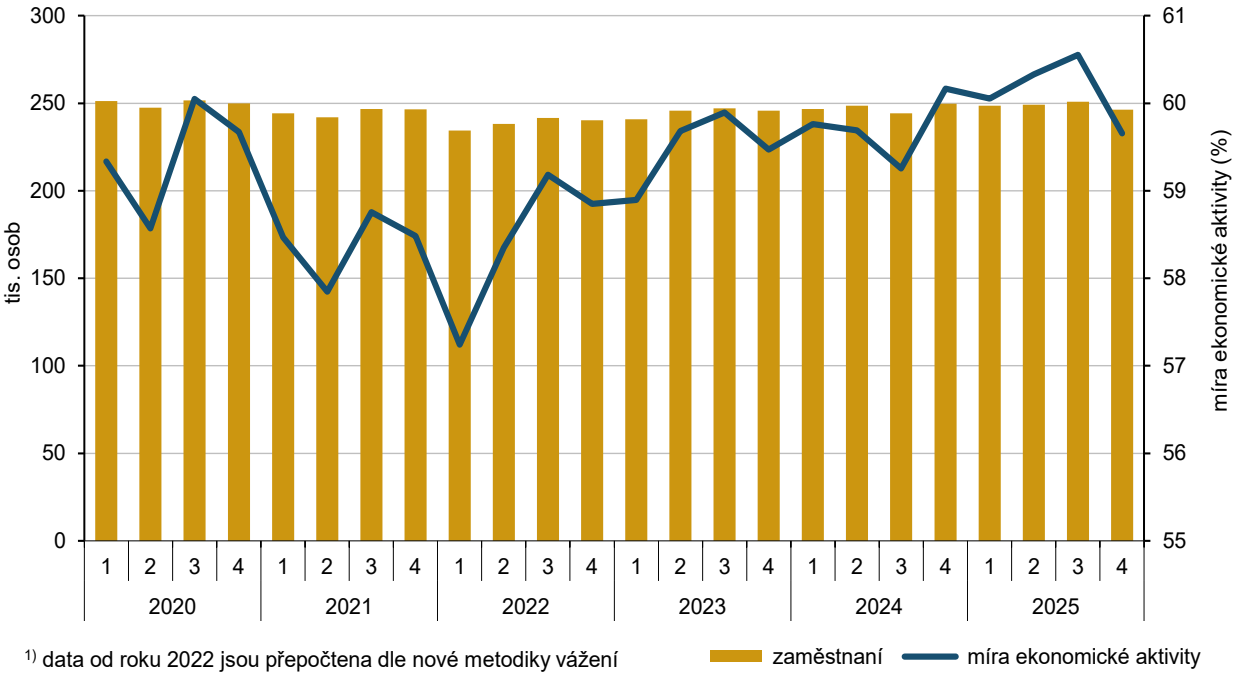

[1)] od roku 2023 jsou data zpracována dle nové metodiky, data za rok 2022 byla přepočítána zpětně jen pro účely meziročního srovnání roků 2023 a 2022

Míra ekonomické aktivity se zvýšila.

Celková míra ekonomické aktivity, tj. podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na celkovém počtu obyvatel Kraje Vysočina ve věku 15 a více let, dosáhla v roce 2025 hodnoty 60,1 %. U mužů činila v tomto roce 66,9 %, u žen 53,7 %. Ve srovnání s rokem 2024 je celková míra ekonomické aktivity vyšší o 0,4 procentního bodu, přičemž u mužů došlo k poklesu o 1,3 p. b., zatímco u žen se míra ekonomické aktivity zvýšila o 2,1 procentního bodu.

Graf 2.3 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Kraji Vysočina podle čtvrtletí

[1)] data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Míra zaměstnanosti také vzrostla.

Míra zaměstnanosti, tj. podílu zaměstnaných osob na celkové populaci, v roce 2025 v Kraji Vysočina dosáhla hodnoty 58,9 %, což oproti roku 2024 představuje nárůst o 0,3 procentního bodu. U míry zaměstnanosti mužů a žen však můžeme sledovat rozdílný vývoj – u mužů je ve srovnání s rokem 2024 hodnota v roce 2025 o 1,5 procentního bodu nižší, zatímco u žen došlo k nárůstu o 1,9 procentního bodu. Obdobný trend můžeme sledovat i při srovnání s rokem 2023. Porovnání s dřívějšími roky by bylo problematické z důvodu změny metodiky zpracování dat v roce 2023.

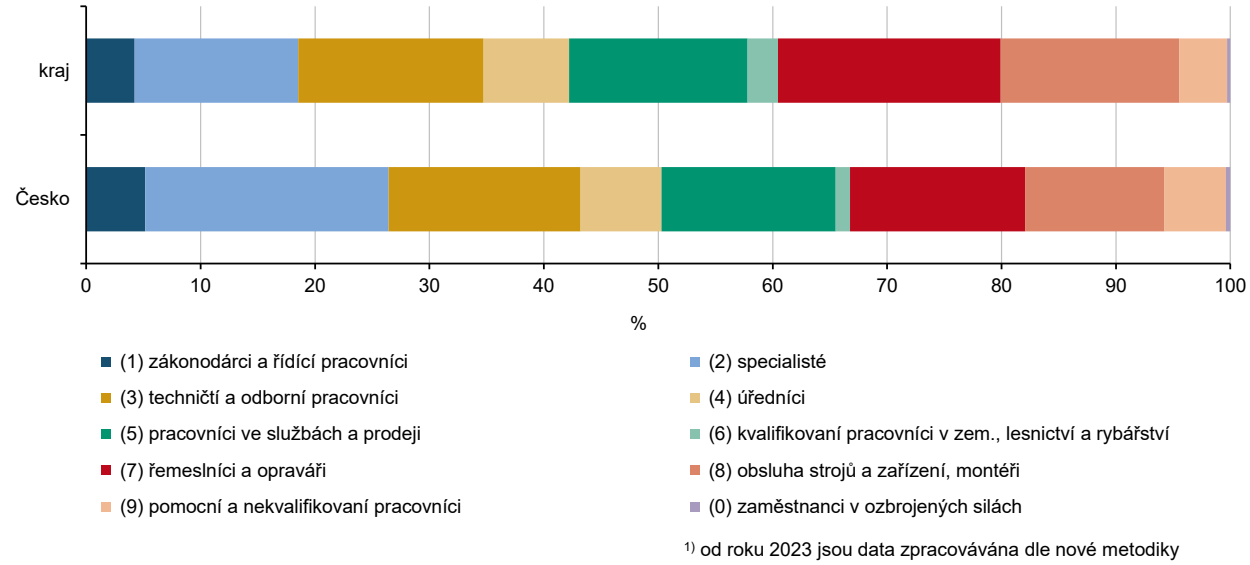
Relativně vysoký podíl zaměstnaných v primárním sektoru, nízký v sektoru terciárním.

Primární sektor (zemědělství, lesnictví, rybářství) má v Kraji Vysočina výjimečné postavení. Vysočina v mezikrajském srovnání dlouhodobě vykazuje nejvyšší podíl zaměstnaných v tomto sektoru. Přesto v absolutním vyjádření počet pracovníků v primárním sektoru i na Vysočině spíše stagnuje, což platí i pro jeho podíl na celkovém počtu zaměstnaných osob. Ještě v roce 2019 se počet zaměstnaných v primárním sektoru v kraji držel těsně nad hranicí 18 000 osob, v následujících letech se počet zaměstnanců v tomto sektoru pohyboval kolem 17 000 osob, zatímco podíl primárního sektoru na celkové zaměstnanosti po celé období kolísal kolem 7 %. Sekundární sektor (dobývání a úprava nerostných surovin, zpracovatelský průmysl, výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody, stavebnictví) se v roce 2024 na celkovém počtu zaměstnaných podílel 44,0 %, v absolutním vyjádření šlo zhruba o 108 tisíc osob. Na Vysočině tak v sekundárním sektoru zaměstnanost postupně klesá, podíl tohoto sektoru na celkovém počtu zaměstnaných se v kraji oproti roku 2019 snížil o 3,0 procentní body. Naproti tomu o něco vzrostla váha terciárního sektoru, jehož podíl na celkovém počtu zaměstnaných dosáhl v roce 2024 na Vysočině 49,2 % (o 3,4 procentního bodu více než v roce 2019). V absolutním vyjádření v tomto sektoru na Vysočině pracovalo 121,3 tisíce osob (téměř o 6 tisíc více než v roce 2019). Podíl terciárního sektoru přesto zůstává hluboko pod průměrem České republiky, který byl v roce 2024 o 14 procentních bodů vyšší.

Pokles počtu zaměstnanců, nárůst počtu pracujících na vlastní účet.

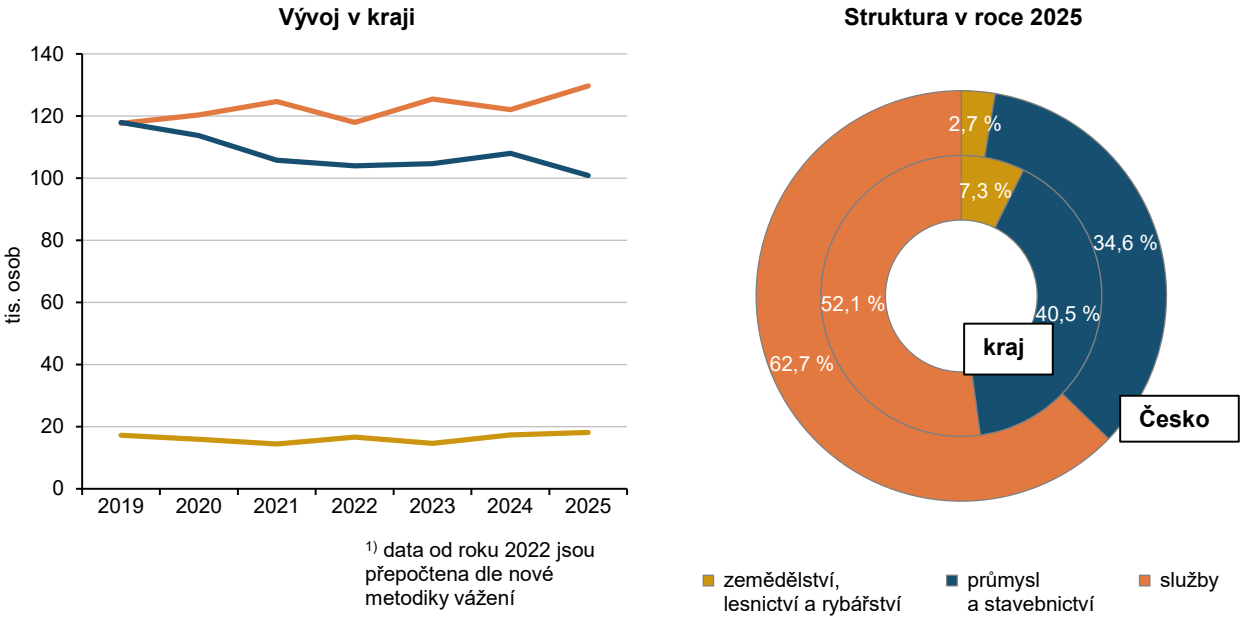
Z hlediska postavení v zaměstnání si udržuje výrazně dominantní podíl na celkové zaměstnanosti kategorie zaměstnanců (84,0 % v roce 2025). Zaměstnavatelů bylo 1,5 %, pracujících na vlastní účet 14,2 % a pomáhajících rodinných příslušníků pouze 0,2 % z celkového počtu zaměstnaných. Počet zaměstnanců se snížil téměř o dva tisíce, zhruba o tři sta přibylo zaměstnavatelů a počet pracujících na vlastní účet se na Vysočině oproti roku 2024 zvýšil o více než tři tisíce. Z hlediska hlavních tříd klasifikace zaměstnání bylo v roce 2025 na Vysočině nejvíce řemeslníků a opravářů (19,5 %, o 4,2 procentního bodu více než v celé ČR), za nimi následovali techničtí a odborní pracovníci (16,2 %, o 0,6 bodu méně než v ČR), pracovníci ve službách a prodeji (15,6 %, o 0,4 bodu více než v ČR), obsluhy strojů a zařízení (též 15,6 %, o 3,4 bodu více než v ČR). Více než desetiprocentní (ale podstatně nižší než v ČR) byl ještě podíl specialistů. Rozdíl v podílu úředníků již není tak výrazný jako v minulosti (kraj 7,1 %, ČR 7,5 %).

Graf 2.4 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Kraji Vysočina a v Česku v roce 2025[1)]

[1)] od roku 2023 jsou data zpracovávána dle nové metodiky

Graf 2.5 Zaměstnané osoby s obvyklým bydlištěm v Kraji Vysočina podle odvětvových sektorů

[1)] data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

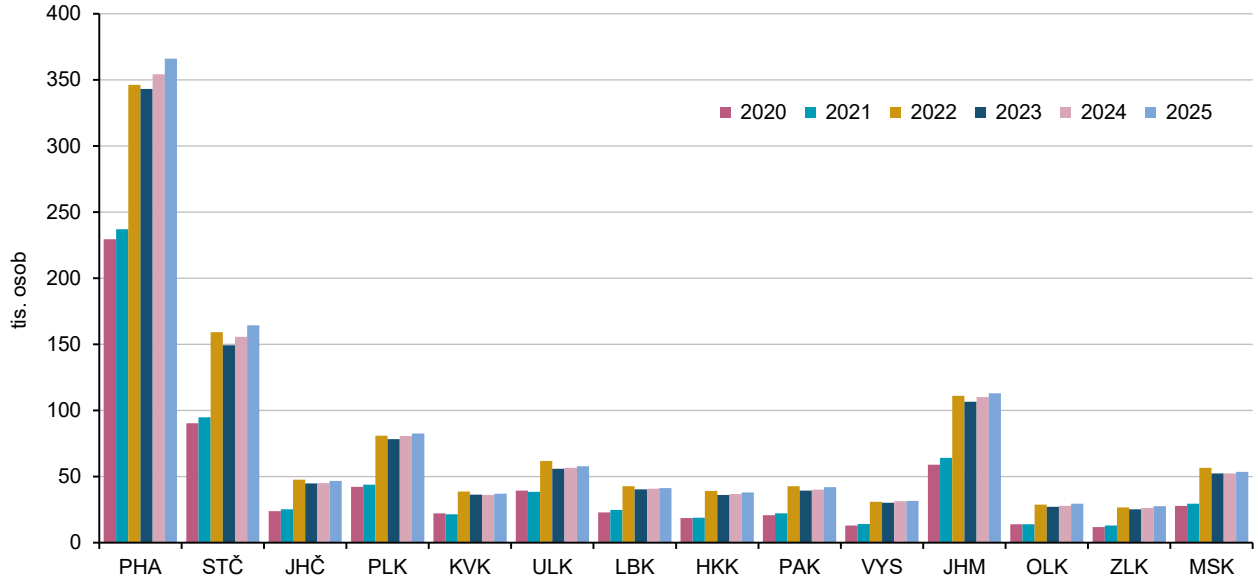
Zaměstnanost cizinců

Počet zaměstnaných cizinců výrazně vzrostl.

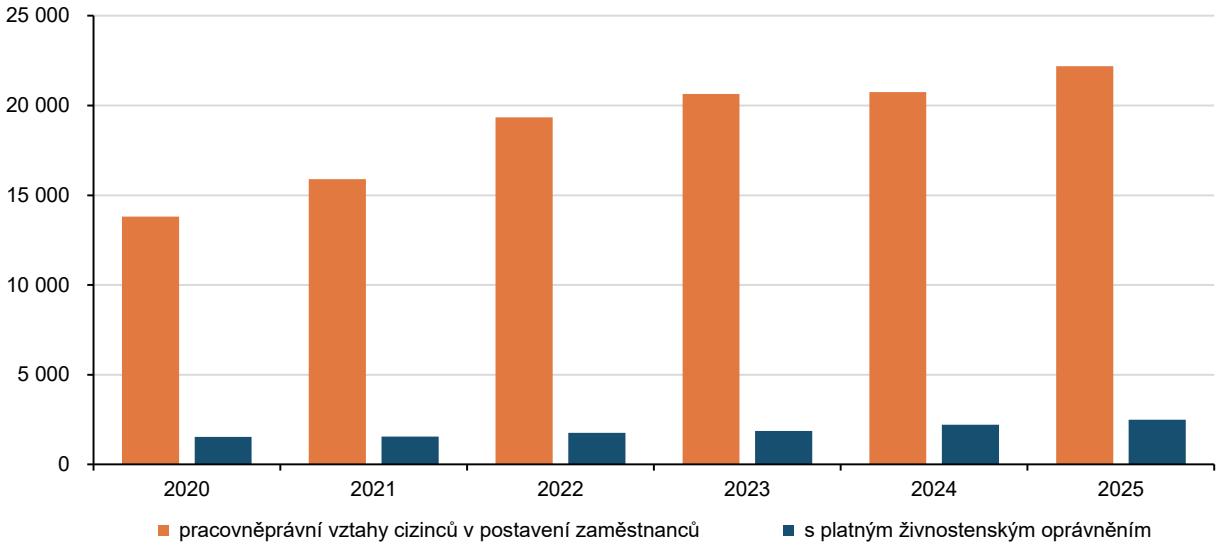
V Kraji Vysočina bylo ke konci roku 2025 evidováno 24 669 zaměstnaných cizinců, z nich bylo 22 188 evidovaných na úřadech práce a 2 481 cizinců mělo platné živnostenské oprávnění. Ke stejnému datu bylo v celé České republice přes 1 081 tisíc zaměstnaných cizinců. Proti roku 2019 se v kraji zvýšil celkový počet zaměstnaných cizinců o 74,9 %, počet cizinců s platným živnostenským oprávněním narostl o 65,5 %. Nárůst počtu zaměstnaných cizinců na Vysočině byl ve sledovaném období o 59,3 procentního bodu vyšší než v celé republice. Podíl

cizinců s platným živnostenským oprávněním na celkovém počtu zaměstnaných cizinců na Vysočině činil 10,1 % a proti republikovému průměru (15,6 %) byl výrazně nižší.

Graf 2.6 Cizinci v krajích vč. azylantů (stav k 31. 12.)

Graf 2.7 Zaměstnaní cizinci v Kraji Vysočina k 31. 12.

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo průmyslu a obchodu

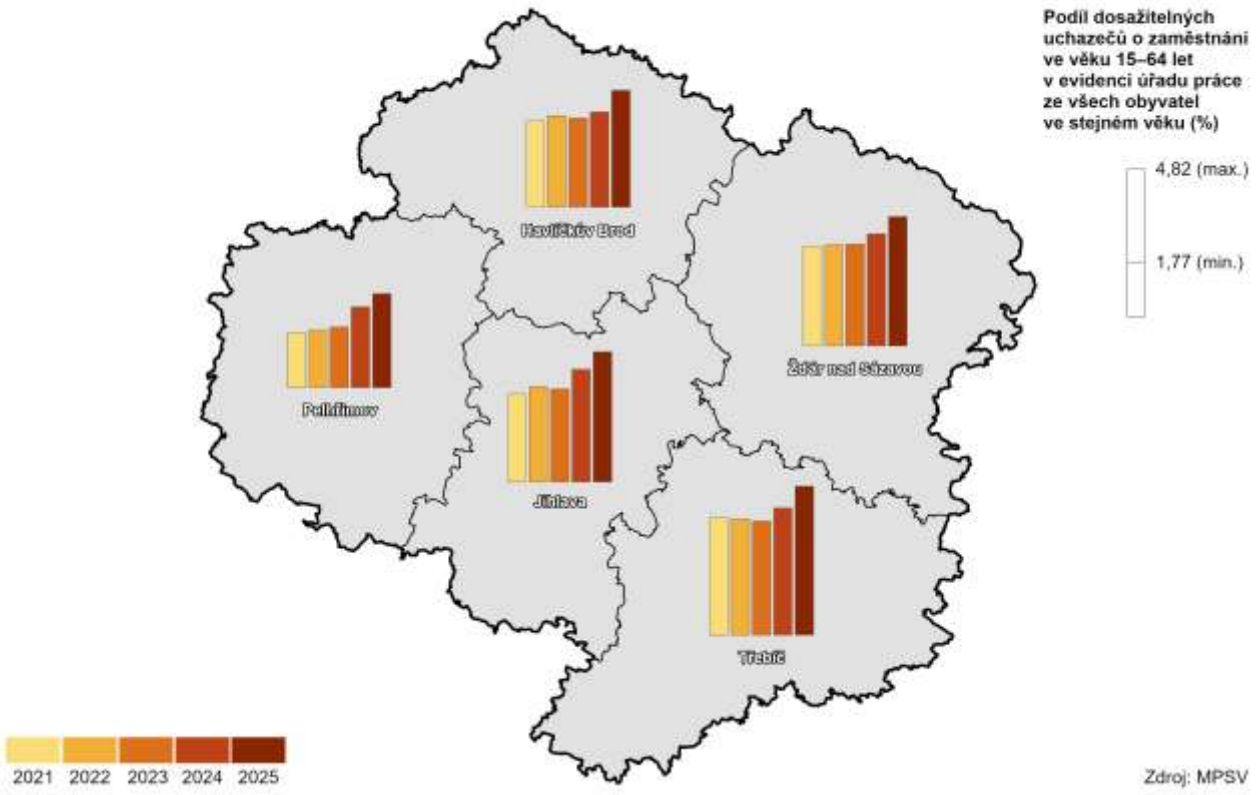
Nezaměstnanost

Osm okresů v České republice zaznamenalo podíl nezaměstnaných osob nad 7 %.

V České republice bylo ke konci roku 2025 bez práce 354 314 osob, což představuje podíl nezaměstnaných osob 4,78 %. Oproti předchozímu roku se celkový počet nezaměstnaných navýšil o 15,6 %, vyšší byl také podíl nezaměstnaných osob (o 0,68 procentního bodu). Růst počtu nezaměstnaných byl zaznamenán ve všech krajích včetně Prahy. V hlavním městě je ale dlouhodobě nezaměstnanost nejnižší (3,58 % v prosinci 2025), nízké hodnoty měly i kraje

Plzeňský a Pardubický. Naopak nejvyšší byl podíl nezaměstnaných v Ústeckém kraji (7,11 %). Ze 77 okresů České republiky byly dva postiženy více než devítiprocentním podílem nezaměstnaných osob, v dalších šesti tento podíl přesahoval 7 %. Nejvyšší byla nezaměstnanost v okrese Most (9,91 %).

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Kraje Vysočina v letech 2021 až 2025 (k 31. 12.)

Relativně nižší podíl nezaměstnaných osob na Vysočině.

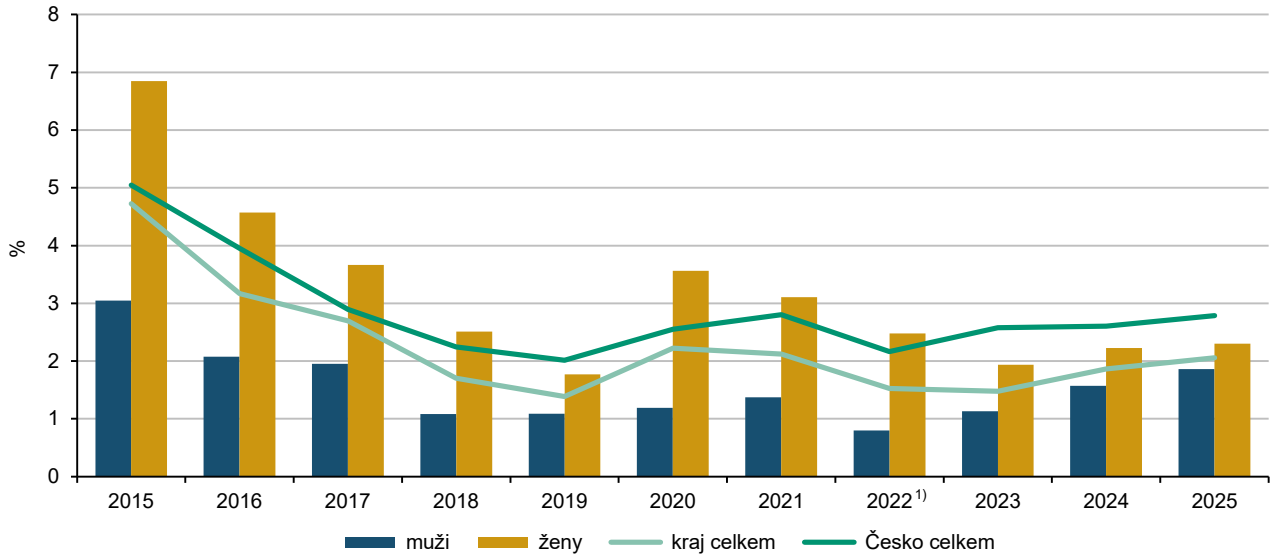
Vývoj nezaměstnanosti do značné míry závisí na hospodářském vývoji, zpomalování ekonomického růstu s sebou přináší zvyšování míry nezaměstnanosti, naopak v období ekonomického oživení nezaměstnanost klesá. V Kraji Vysočina se tak po překonání krizového období nezaměstnanost od roku 2014 snižovala až na minimální úroveň v roce 2019. K jejímu mírnému nárůstu v kraji došlo až v roce 2020 v souvislosti s protiepidemickými opatřeními. V roce 2013 se míra nezaměstnanosti na Vysočině dostala pod celorepublikovou úroveň, což platilo i pro následující léta. Ke konci roku 2025 byl podíl nezaměstnaných v Kraji Vysočina o 0,69 procentního bodu nižší než v celé České republice. Okres Pelhřimov patří dlouhodobě mezi okresy s nejnižší nezaměstnaností v republice, naproti tomu v okrese Třebíč se podíl nezaměstnaných v roce 2025 přiblížil k hranici pěti procent.

Meziroční nárůst počtu uchazečů o zaměstnání.

V Kraji Vysočina úřady práce evidovaly ke konci roku 2025 celkem 14 184 uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s 31. prosincem 2024 byl jejich počet vyšší o 1 899 osob, tj. o 15,5 %. Z celkového počtu bylo 13 311 dosažitelných uchazečů o zaměstnání, tedy evidovaných nezaměstnaných, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání a mohou bezprostředně po nabídce vhodného pracovního místa nastoupit do pracovního poměru. Oproti stejnému datu předchozího roku to představuje zvýšení o 17 %. Nezaměstnaných absolventů škol všech stupňů a mladistvých bylo ke konci roku 2025 na Vysočině evidováno 935,

což bylo o 24,4 % více než k 31. prosinci 2024. Podle vzdělání jsou nejpočetnější skupinou žadatelů o práci středoškoláci bez maturity a vyučení (43,0 %). Na druhé místo se zařadili středoškoláci s maturitou (26,6 %). Nezaměstnaných se zdravotním postižením vedly na Vysočině ke konci roku 2025 úřady práce v evidenci 1 982, což představovalo 14 % všech nezaměstnaných. Jejich počet meziročně vzrostl, ale podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se snížil o 0,4 procentního bodu. Příspěvek v nezaměstnanosti poskytovaly úřady práce v Kraji Vysočina ke konci roku 2025 celkem 4 496 nezaměstnaným, tj. 31,7 % všech osob vedených v evidenci. Ve srovnání s předchozím rokem je to výrazně méně (o 7 procentních bodů).

Graf 2.8 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Kraji Vysočina

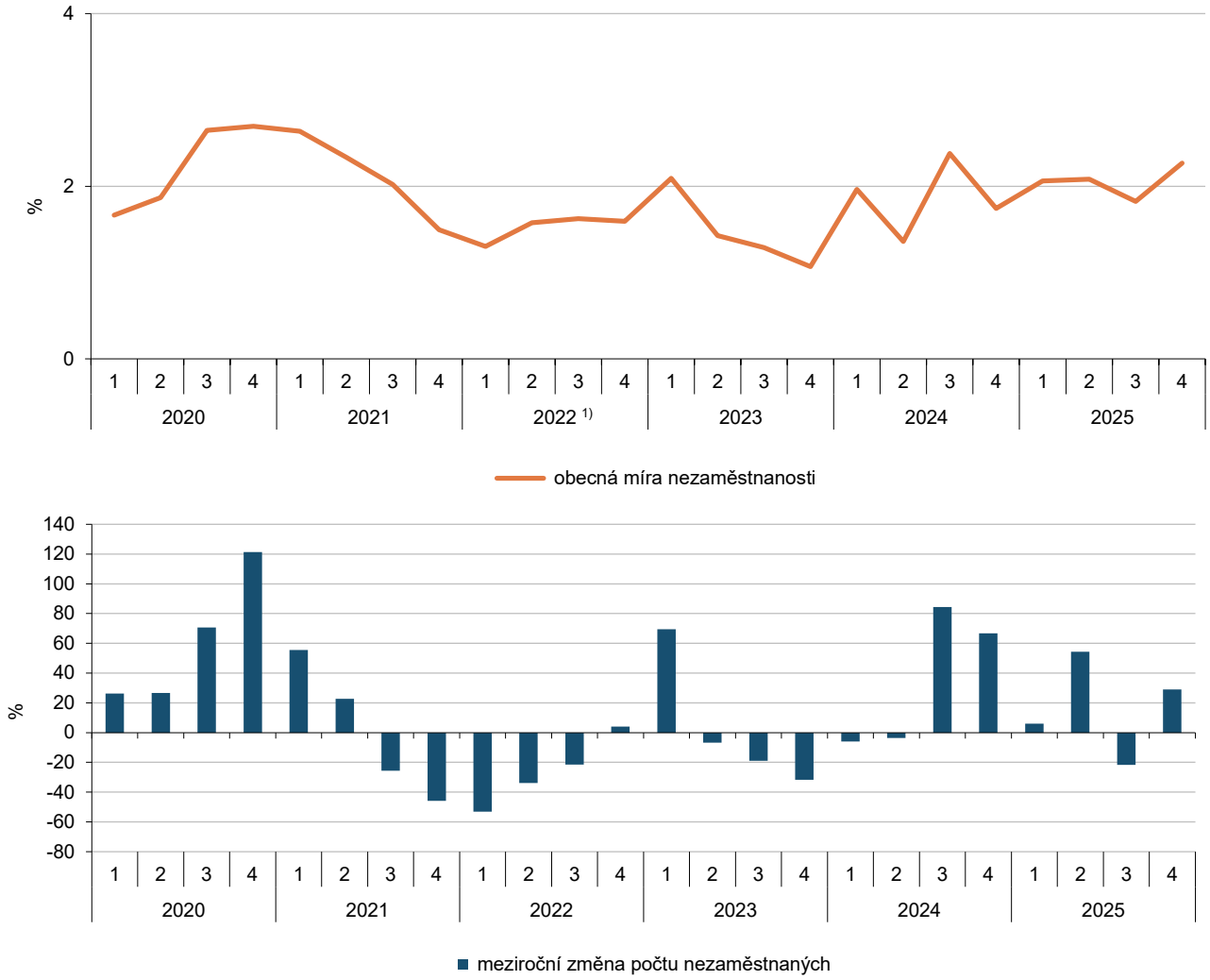

1) data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Nezaměstnanost vzrostla výrazněji u žen.

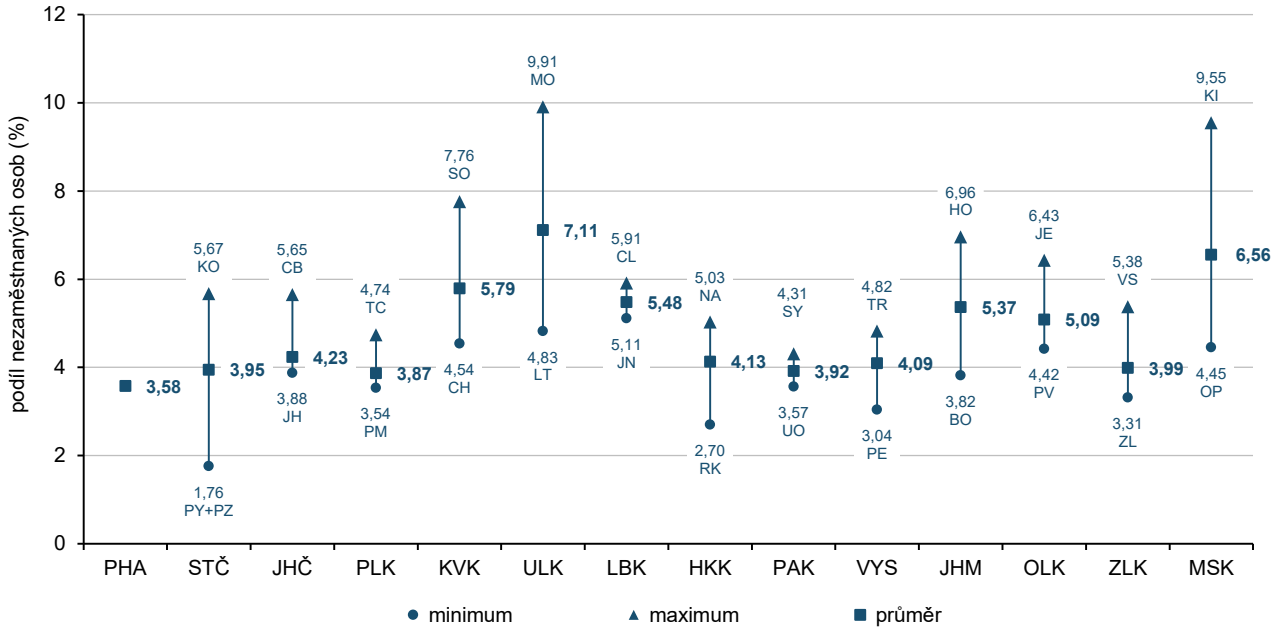
Podíl nezaměstnaných osob v Kraji Vysočina k 31. prosinci 2025 vzrostl ve srovnání s koncem roku 2024 o 0,60 procentního bodu na 4,09 %. Podíl nezaměstnaných vzrostl výrazněji u žen než u mužů, jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se z 50,8 % v roce 2024 zvýšil na 52,8 % v roce 2025. V průběhu období let 2019 až 2025 docházelo u mužů i u žen pravidelně k nárůstu nezaměstnanosti ke konci roku. Podíl nezaměstnaných osob v Kraji Vysočina ke konci roku 2025 ve třech okresech překročil hranici čtyř procent. Šlo o jihlavský okres (4,22 %), žďárský okres (4,18 %) a o Třebíčsko (4,82 %), které se dlouhodobě na celorepublikové úrovni řadí mezi okresy s vyšší nezaměstnaností. Nejnižší nezaměstnanost na Vysočině je tradičně na Pelhřimovsku, kde koncem roku 2025 činila 3,04 % (třetí místo mezi 77 okresy České republiky).

Graf 2.9 Obecná míra nezaměstnanosti a změna počtu nezaměstnaných podle čtvrtletí v Kraji Vysočina

1) data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Graf 2.10 Rozptyl podílu nezaměstnaných v okresech podle krajů k 31. 12. 2025

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

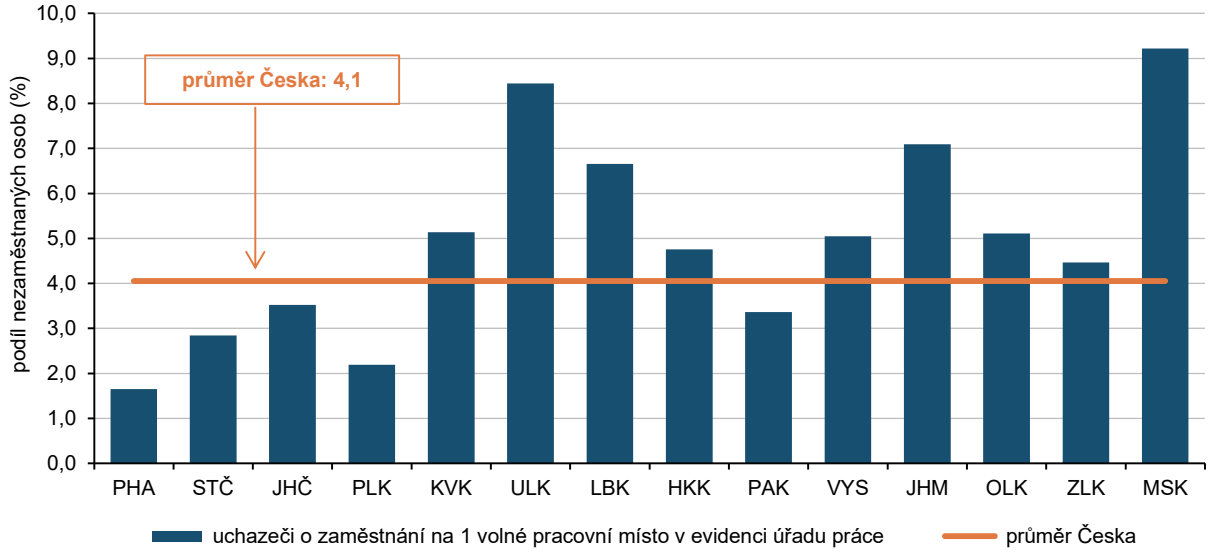
Dlouhodobá nezaměstnanost byla problémem zvláště okresu Třebíč.

Na konci roku 2025 bylo na Vysočině bez práce déle než jeden rok 4 378 osob, oproti roku předchozímu se jejich počet zvýšil o 1 078 (33,1 %). Na celkovém počtu nezaměstnaných se dlouhodobě nezaměstnaní koncem roku 2025 podíleli 30,9 % (o 4,1 procentního bodu více než v předchozím roce). Dlouhodobá nezaměstnanost byla v rámci okresů Vysočiny dříve výrazným problémem zvláště na Třebíčsku, které bylo v minulosti postiženo postupnou likvidací významných zaměstnavatelů. V posledním roce byla dlouhodobá nezaměstnanost na Třebíčsku podobná jako v okrese Žďár nad Sázavou (kolem 33 %), zatímco na Pelhřimovsku tvořili dlouhodobě nezaměstnaní jen 22 % z celkového počtu.

Nejvíce uchazečů na jedno volné pracovní místo připadá na Třebíčsku.

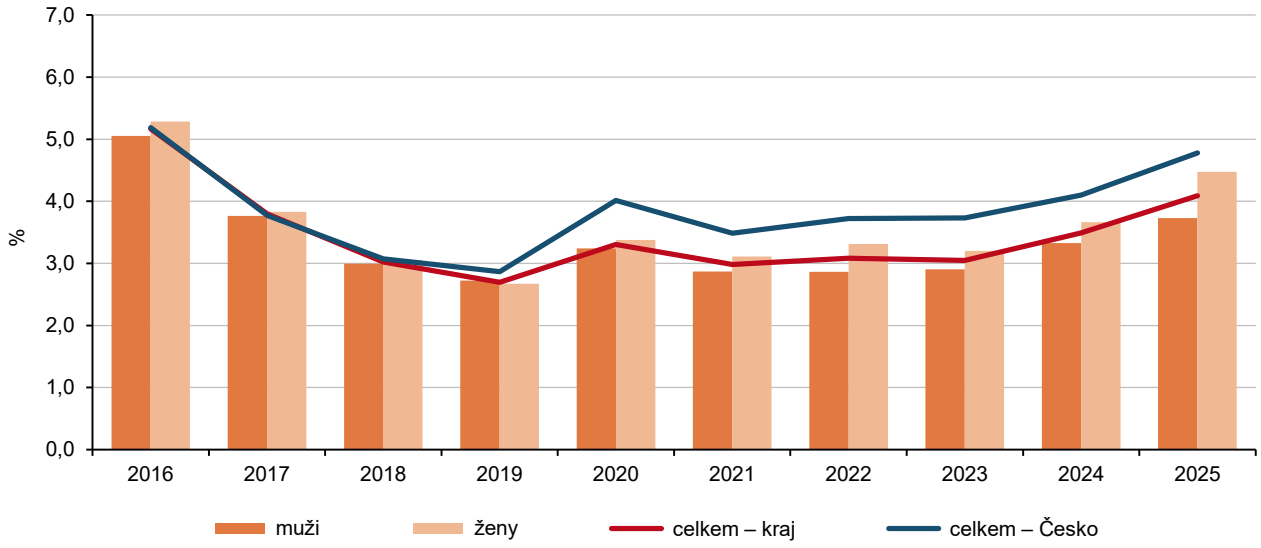
Úřady práce v Kraji Vysočina registrovaly k 31. prosinci 2025 celkem 2 812 volných pracovních míst, z toho 162 míst pro osoby se zdravotním postižením. Na jedno volné pracovní místo připadalo v průměru pět uchazečů. Nejvíce uchazečů na jedno volné pracovní připadalo v okrese Třebíč (7,6), nejméně v pelhřimovském okrese (2,6).

Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo podle krajů k 31. 12. 2025

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

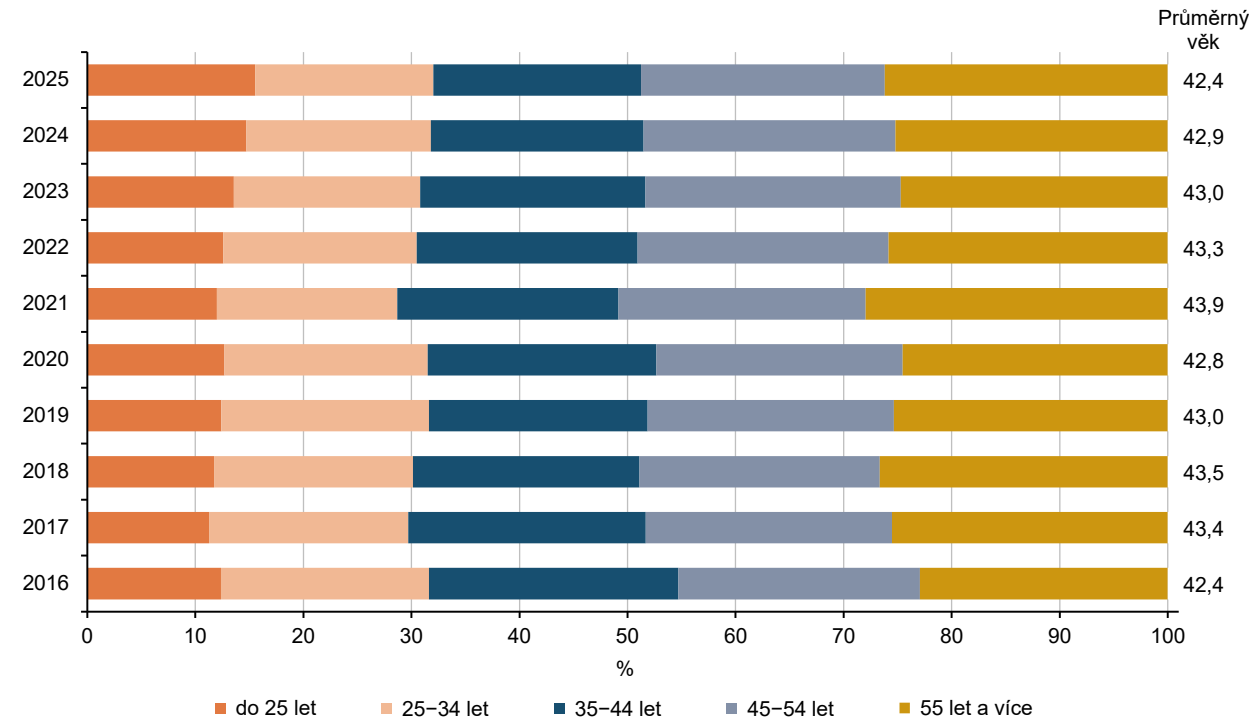
Graf 2.12 Podíl nezaměstnaných osob[1)] v Kraji Vysočina (roční průměr)

[1)] podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

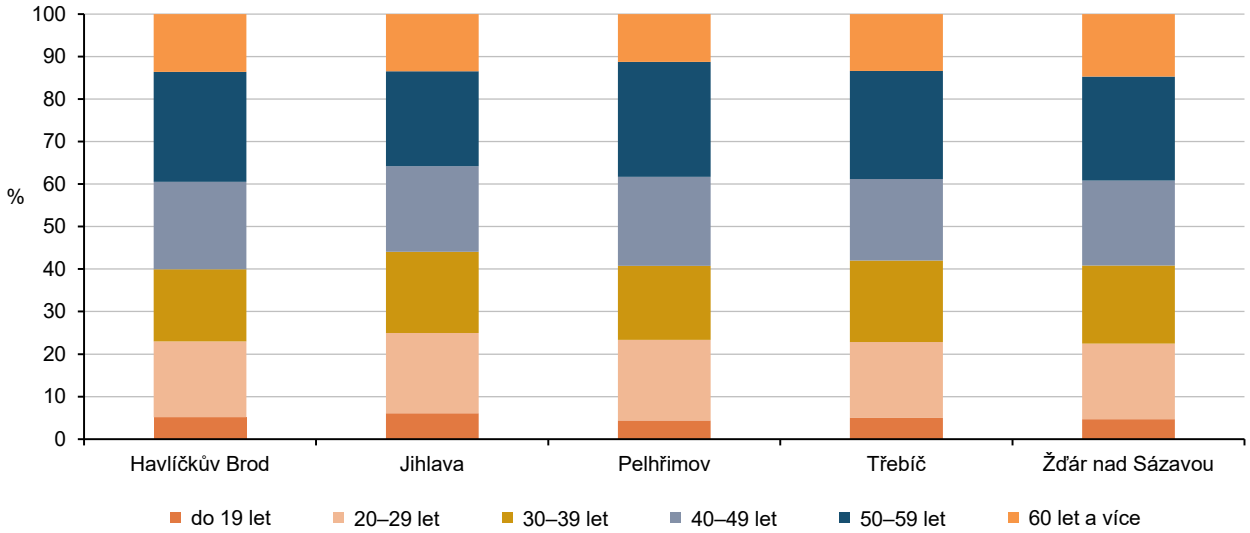
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Graf 2.13 Uchazeči o zaměstnání podle věkových skupin v Kraji Vysočina (k 31. 12.)

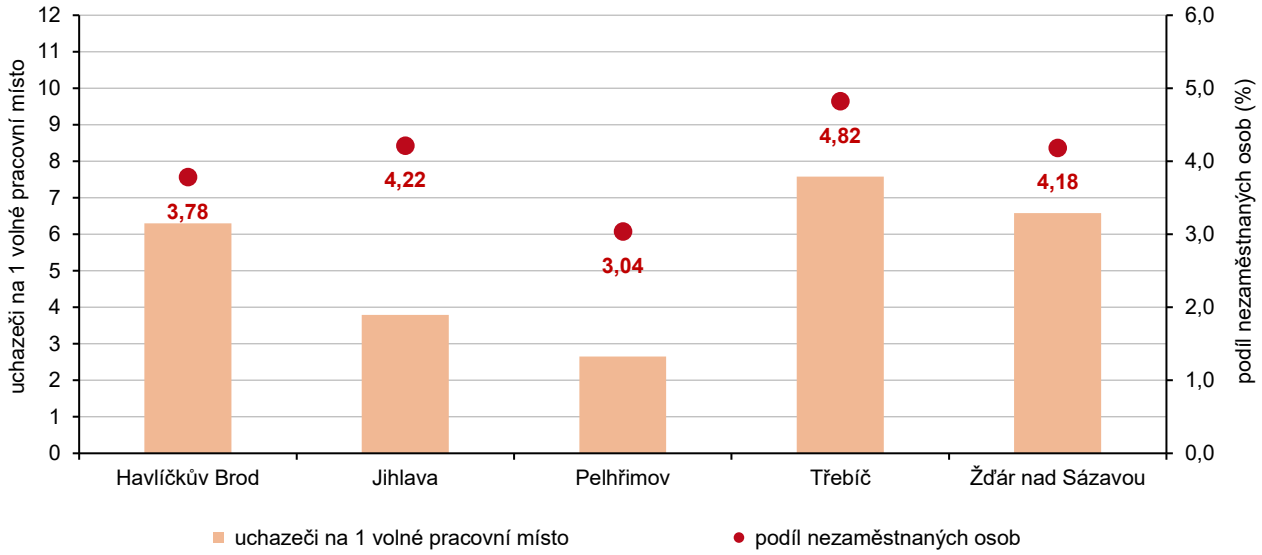

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Graf 2.14 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle věku v okresech Kraje Vysočina k 31. 12. 2025

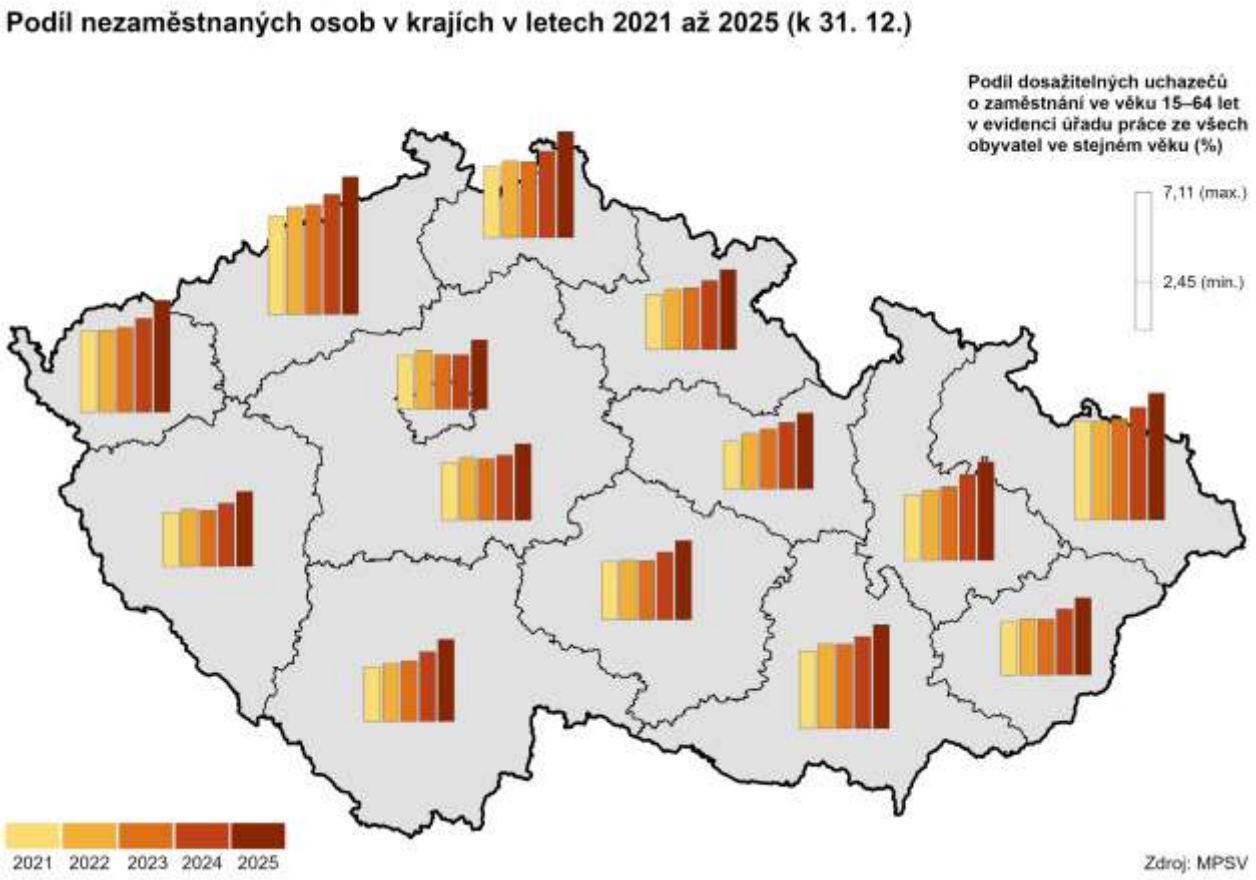

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Graf 2.15 Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo a podíl nezaměstnaných osob v okresech Kraje Vysočina k 31. 12. 2025

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Příjmy a životní podmínky domácností

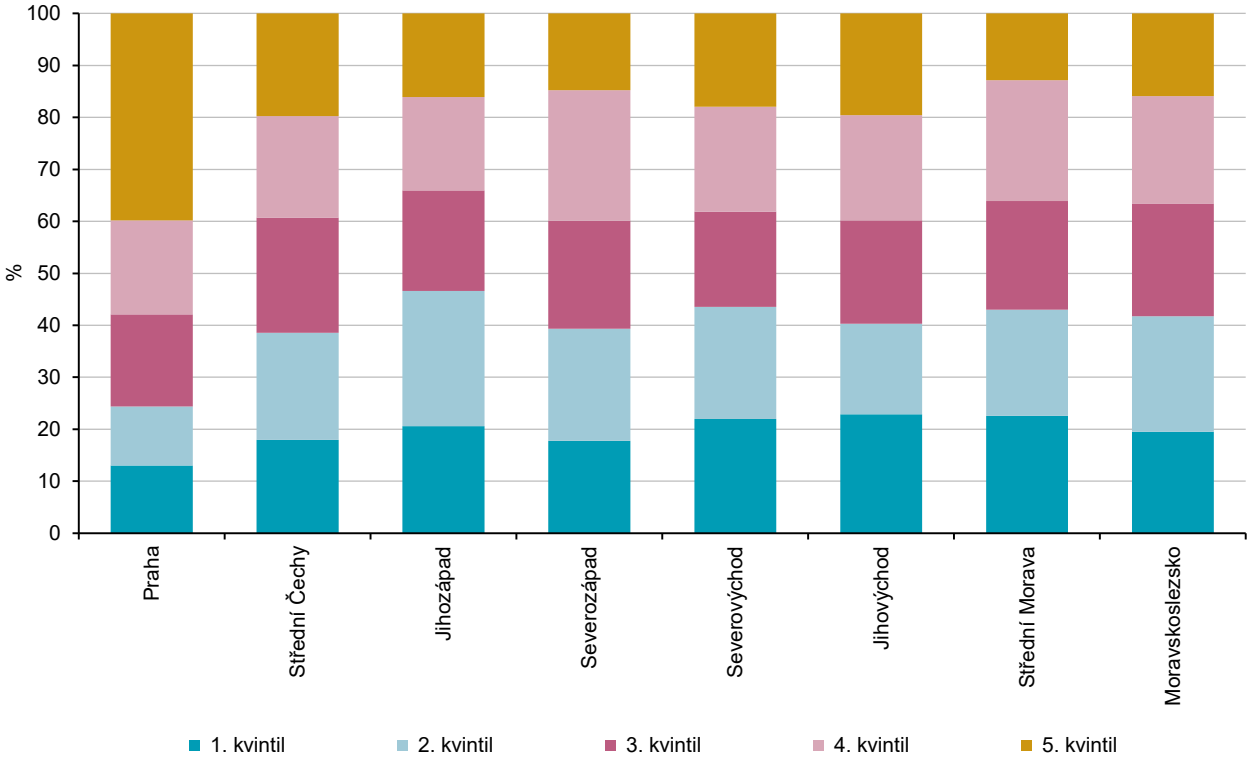
Čistý disponibilní důchod domácností na Vysočině zaostává za průměrem ČR.

Čistý disponibilní důchod domácností činil v Kraji Vysočina v roce 2024 celkem 201 303 mil. Kč. V přepočtu na obyvatele to činilo 389,4 tis. Kč, což oproti roku 2019 představovalo zvýšení téměř o 118 tis. Kč (o 43,3 %). Přesto však čistý

disponibilní důchod na obyvatele na Vysočině za celorepublikovým průměrem stále zaostává, v roce 2024 byl o 2,6 procentního bodu nižší.

Graf 2.16 Podíl domácností za regiony soudržnosti podle kvintilového rozdělení domácností Česka

Rozdělení domácností v Česku	1. kvintil: *20 % domácností s nejnižšími příjmy*	2. kvintil: *druhých 20 % domácností*	3. kvintil: *třetích 20 % domácností*	4. kvintil: *čtvrtých 20 % domácností*	5. kvintil: *20 % domácností s nejvyššími příjmy*
Počet domácností v Česku	909 511	908 750	909 318	909 242	908 669
Horní hranice čistého peněžního příjmu na osobu v Česku (Kč)	181 434	223 328	268 086	359 606	x

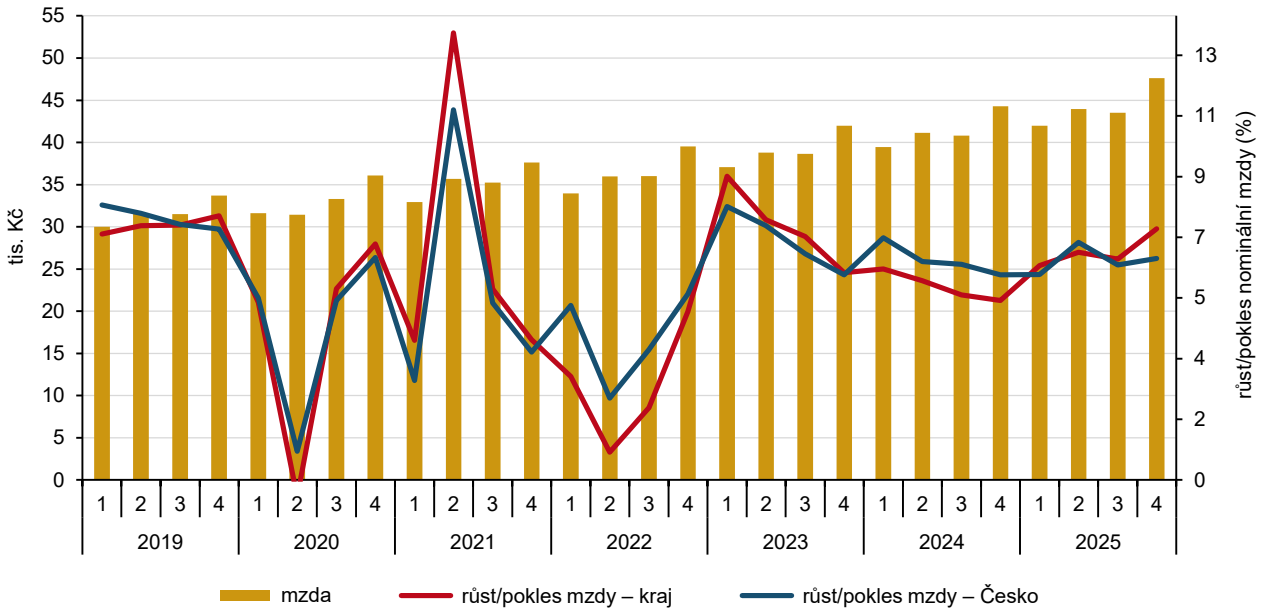

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření EU-SILC (Životní podmínky)

Mzdy

Počet zaměstnaných v kraji mírně vzrostl.

Údaje o průměrné mzdě a počtu zaměstnanců byly zpracovány tzv. pracovištní metodou, při níž je územní třídění provedeno podle skutečného pracoviště zaměstnanců. V roce 2025 bylo na Vysočině zaměstnáno 175,3 tisíc přepočtených osob, což bylo 4,3 % z celkového počtu zaměstnanců v České republice. V porovnání s rokem 2019 byl počet zaměstnanců vyšší o 0,9 tisíce, tj. o 0,5 %. V mezidobí počet zaměstnanců zprvu klesal, k nárůstu došlo počínaje rokem 2024. Oproti Vysočině počet zaměstnanců v celé České republice mezi roky 2019 a 2025 mírně poklesl – o 0,7 %.

Graf 2.17 Průměrná hrubá měsíční mzda[1)] a její meziroční změny podle čtvrtletí v Kraji Vysočina

[1)] podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2025 předběžné údaje

Nadále přetrvává nižší úroveň průměrné měsíční mzdy.

Průměrná měsíční mzda zaměstnanců zpracovaná pracovištní metodou a přepočtená na plně zaměstnané osoby vzrostla v roce 2025 v Kraji Vysočina nominálně oproti roku 2019 podle předběžných údajů o 14 912 Kč na 48 334 Kč. V rámci České republiky se tak kraj zařadil na sedmé místo, když za celorepublikovým průměrem 52 202 Kč zaostal o 3 868 Kč.

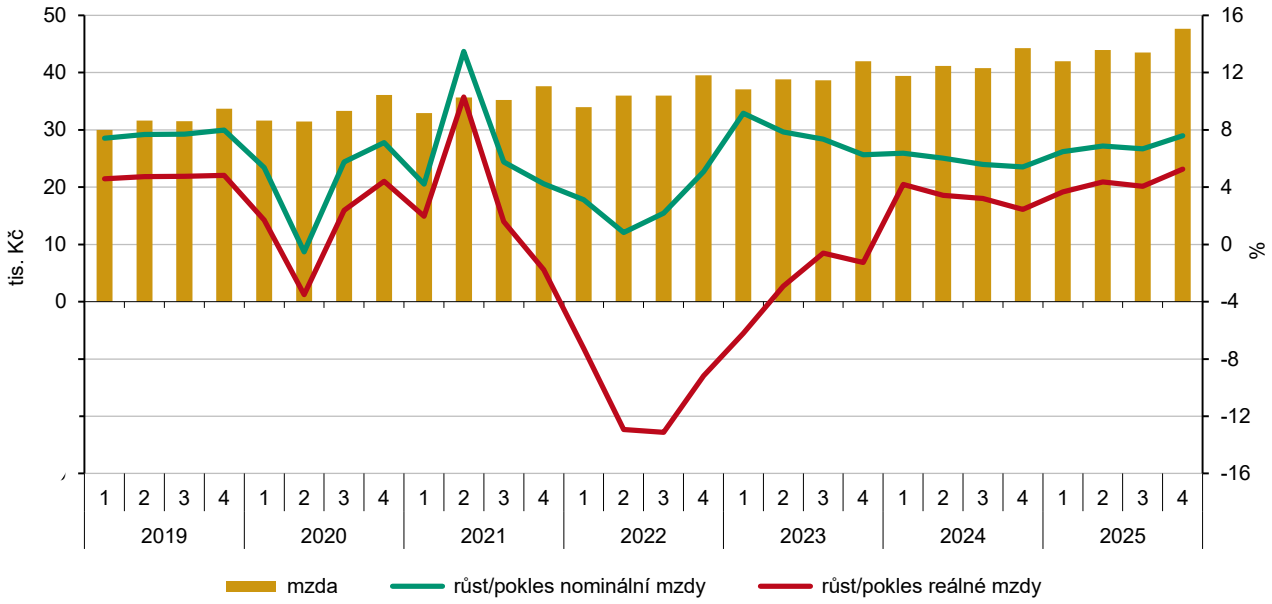
Růst reálné mzdy.

Vývoj reálné mzdy je ovlivněn spolupůsobením dvou faktorů. Vedle výše nominální mzdy je to ještě vývoj cenové úrovně (inflace) vyjádřené indexem spotřebitelských cen. Ve srovnání s rokem 2024 na Vysočině nominálně vzrostla průměrná měsíční mzda o 9,4 %. Míra inflace dosáhla hodnoty 2,5 %, takže reálná průměrná mzda v kraji vzrostla o 6,7 %. Růst reálné mzdy byl zaznamenán rovněž ve všech ostatních regionech a tudíž i na celorepublikové úrovni.

V mezikrajském srovnání sedmý nejvyšší medián mezd.

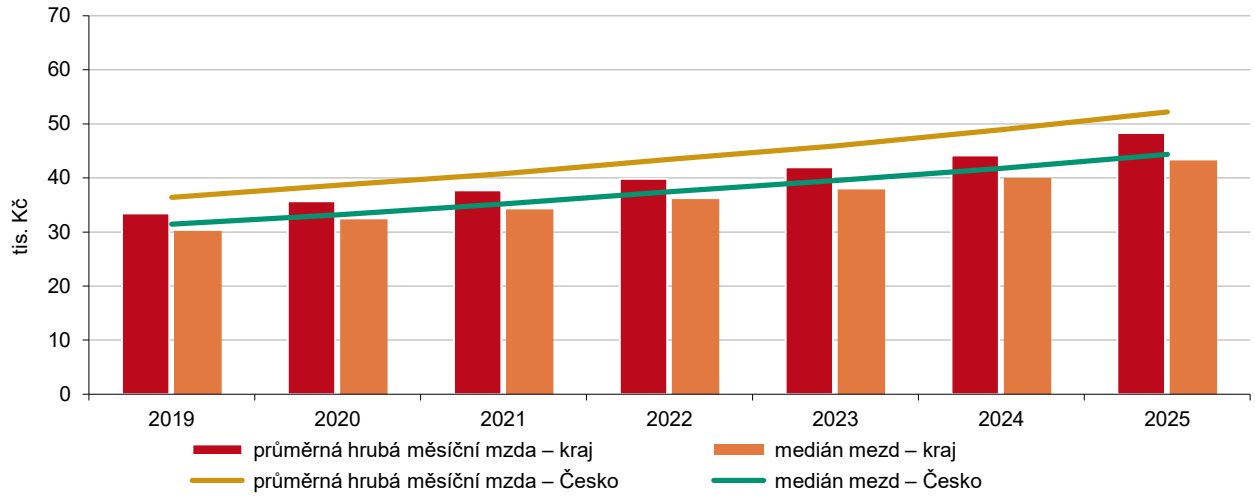
Pro porovnání mezd lze použít i jiné ukazatele, například medián. Ten představuje hodnotu mzdy, která je přesně uprostřed zaměstnanců seřazených od nejnižší mzdy po nejvyšší. Pro výpočet mediánu je však nutné mít k dispozici údaje o mzdách jednotlivých zaměstnanců, které se zpracovávají jednou za rok na základě výsledků výběrového šetření mezd. V roce 2025 vykázal tento ukazatel v Kraji Vysočina celkovou hodnotu 43 211 Kč, u mužů 46 673 Kč a u žen 40 299 Kč. V mezikrajském srovnání byl medián sedmý nejvyšší (nižší byl v kraji Karlovarském, Jihočeském, Libereckém, Pardubickém, Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském) a ve srovnání s hlavním městem Prahou byl o 9 582 Kč nižší. Osmý nejvyšší byl na Vysočině medián mezd u mužů, u žen pak byl medián sedmý nejvyšší z krajů České republiky. Hodnota mediánu byla na Vysočině v roce 2025 zhruba o 5,1 tisíce korun nižší než průměrná mzda.

Graf 2.18 Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy[1)] na přepočtené počty zaměstnanců v Kraji Vysočina

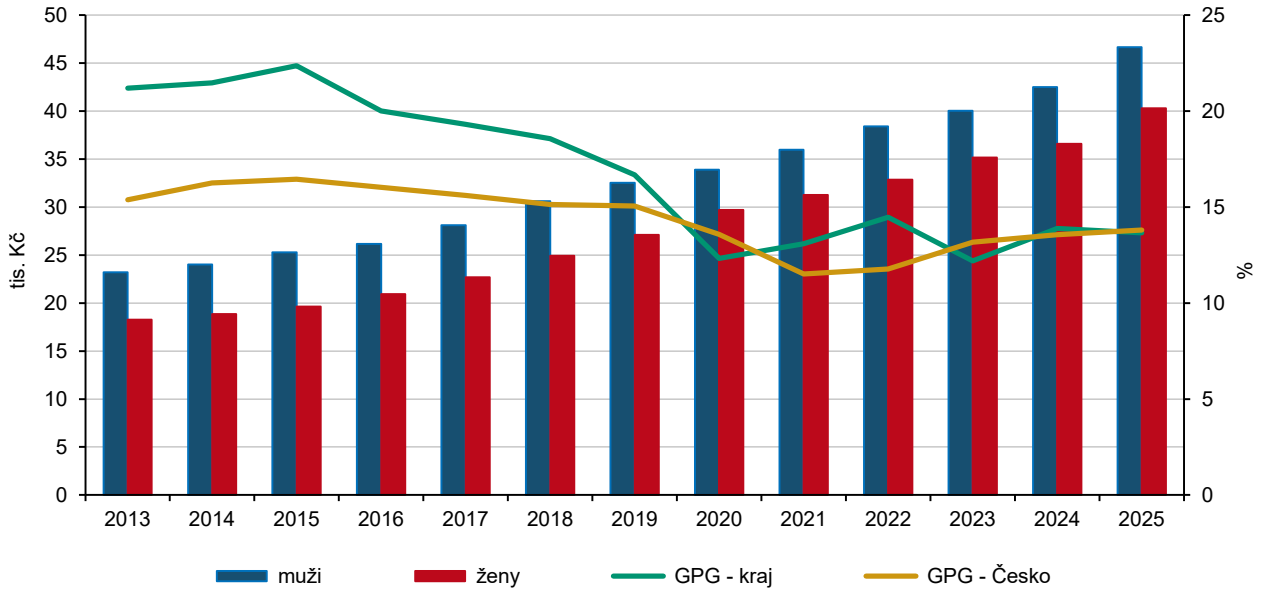

[1)] podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2025 předběžné údaje

Graf 2.19 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Kraji Vysočina a ČR

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo financí

Graf 2.20 Medián mezd podle pohlaví a GPG[1)] v Kraji Vysočina

[1)] GPG - gender pay gap - relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen (vztažený k mediánu mzdy mužů)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo financí

Vzdělávání

Počet dětí v mateřských školách zůstává vysoký.

Počet dětí zapsaných k 30. září 2025 v mateřských školách v Kraji Vysočina se po kolísavém vývoji minulých let snížil na 17 607, což představuje mírný pokles o 358 dětí (-2,0 %) proti hodnotě z roku 2019. Počet mateřských škol v posledních letech mírně rostl, oproti školnímu roku 2019/2020 byl v roce 2025/2026 vyšší o 7 (+2,4 %). Výraznější byl nárůst počtu tříd (o 67, tj. přes osm procent), takže jich ve školním roce 2023/2024 bylo v kraji 882. Počet dětí připadajících na jednu mateřskou školu se v daném období nepatrně snížil na 59,7, počet dětí na jednu třídu rovněž mírně poklesl (22,0 ve školním roce 2019/2020, 20,0 v roce 2025/2026).

Více žáků základních škol a studentů středních škol.

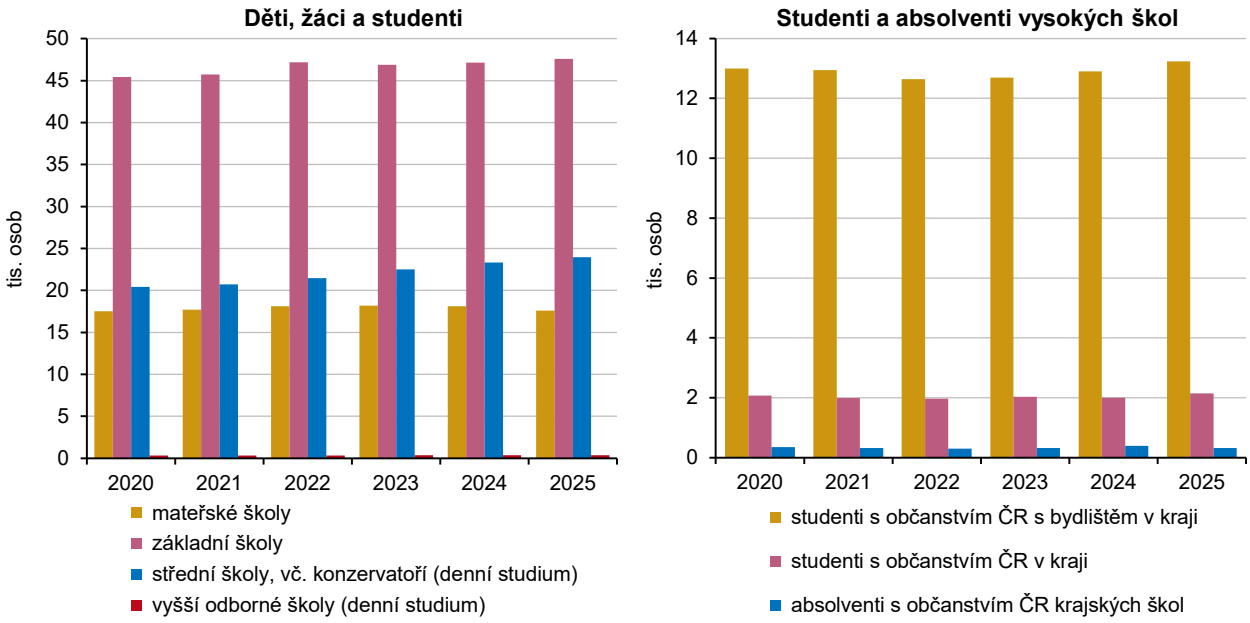
Ve školním roce 2025/2026 působilo v Kraji Vysočina celkem 275 základních škol, což je oproti školním roku 2019/2020 o osm více. Počet škol po celé období stabilně velmi mírně rostl. V posledním roce navštěvovalo základní školu 47 608 žáků, jejich počet oproti školnímu roku 2019/2020 vzrostl o 2 429. Počet žáků základních škol po předchozím poklesu od školního roku 2012/2013 téměř nepřetržitě stoupá. Počet středoškoláků v posledních letech opět výrazně vzrostl, takže se na středních školách na Vysočině ve školním roce 2025/2026 vzdělávalo v denním studiu více studentů než ve školním roce 2019/2020 (23 960, tedy o 4 064, resp. o 20,4 % více). Z celkového počtu bylo 6 564 studentů gymnázií, největší podíl – téměř tři čtvrtiny – však připadal na studenty středních odborných škol (bez nástavbového studia).

Většina studentů VŠ studuje mimo území kraje.

Ve sledovaném období ubývalo na Vysočině vyšších odborných škol, jejich počet se snížil ze třinácti ve školním roce 2019/2020 na devět ve školním roce 2025/2026. Na těchto školách se ve školním roce 2025/2026 vzdělávalo v denním studiu 360 studentů, což je ve srovnání se školním rokem 2019/2020 více o 12,5 %. Přesto během dvaceti let klesl počet studentů VOŠ na třetinu. V kraji působí pouze jedna vysoká škola, takže stále většina studentů vysokých škol

z Vysočiny studuje mimo území kraje. Ve školním roce 2025/2026 navštěvovalo bakalářské programy na jediné vysoké škole v kraji 2 098 studentů. Počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v Kraji Vysočina vzrostl z 13 012 ve školním roce 2019/2020 na 13 287 v roce 2025/2026, tj. o 2,1 %. Na Vysočině se tak v posledních letech zastavil klesající trend počtu studentů na vysokých školách. Ještě podstatně rychleji se zvyšuje počet vysokoškolských studentů v celé republice, který je však do značné míry ovlivněn prudkým růstem počtu zahraničních studentů VŠ.

Graf 2.21 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Kraji Vysočina

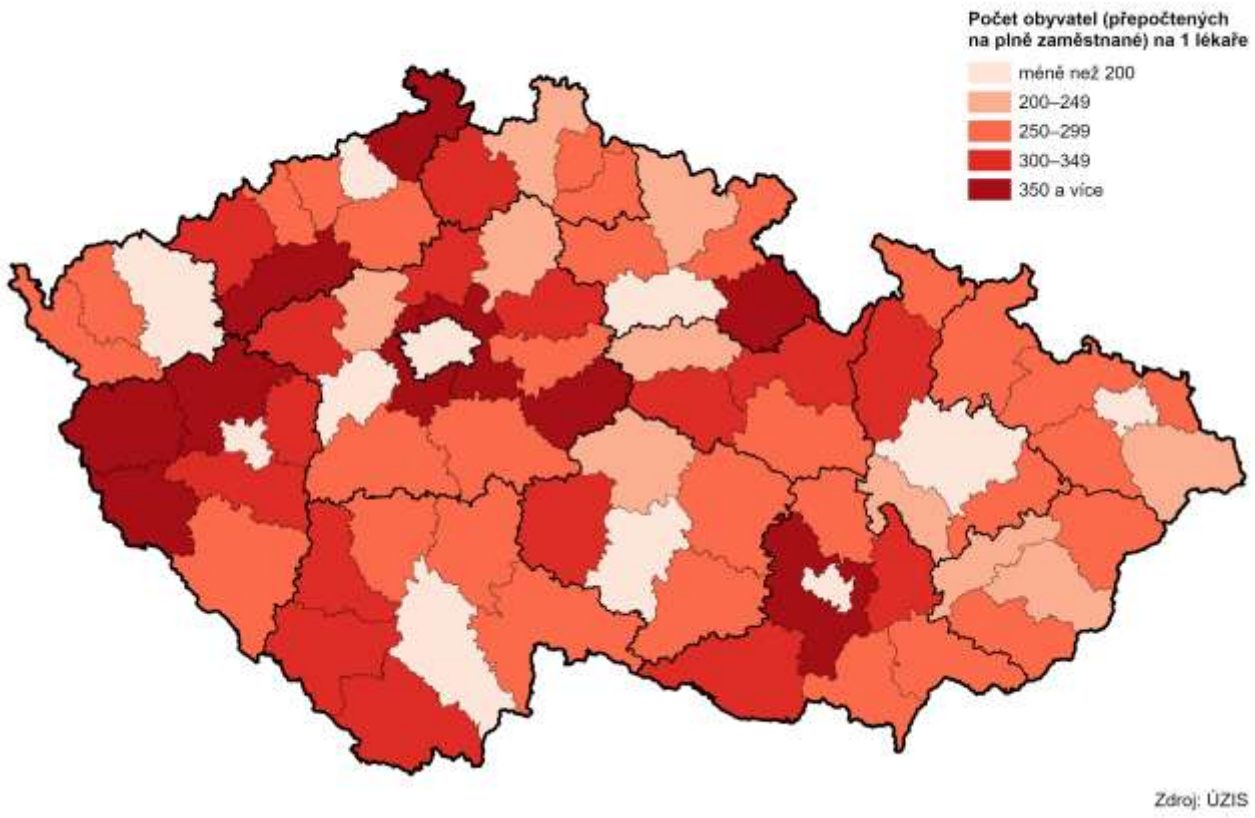

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zdraví

Přibylo lékařů, ale ubylo samostatných ordinací lékařů.

Data za zdravotnictví jsou k dispozici pouze do roku 2024. Do tohoto roku se počet lékařů v Kraji Vysočina ve srovnání s rokem 2019 zvýšil o 2,6 % na více než 2 100 (v přepočtených osobách). Také v celé České republice byl zaznamenán o něco vyšší přírůstek. Na tisíc obyvatel v kraji v roce 2024 připadalo 4,1 lékaře (v celé ČR 4,8). Zubních lékařů na Vysočině působilo 279, takže jich proti roku 2019 ubylo 23. V osmi nemocnicích akutní péče na území Vysočiny se v roce 2024 nacházelo 2 349 lůžek, téměř o 5 % více než v roce 2019. Ubylo však samostatných ordinací lékařů, zvláště hluboký byl pokles u praktických lékařů pro děti a dorost, kde ukončilo činnost téměř 15 % ordinací.

Počet obyvatel na 1 lékaře v okresech v roce 2024

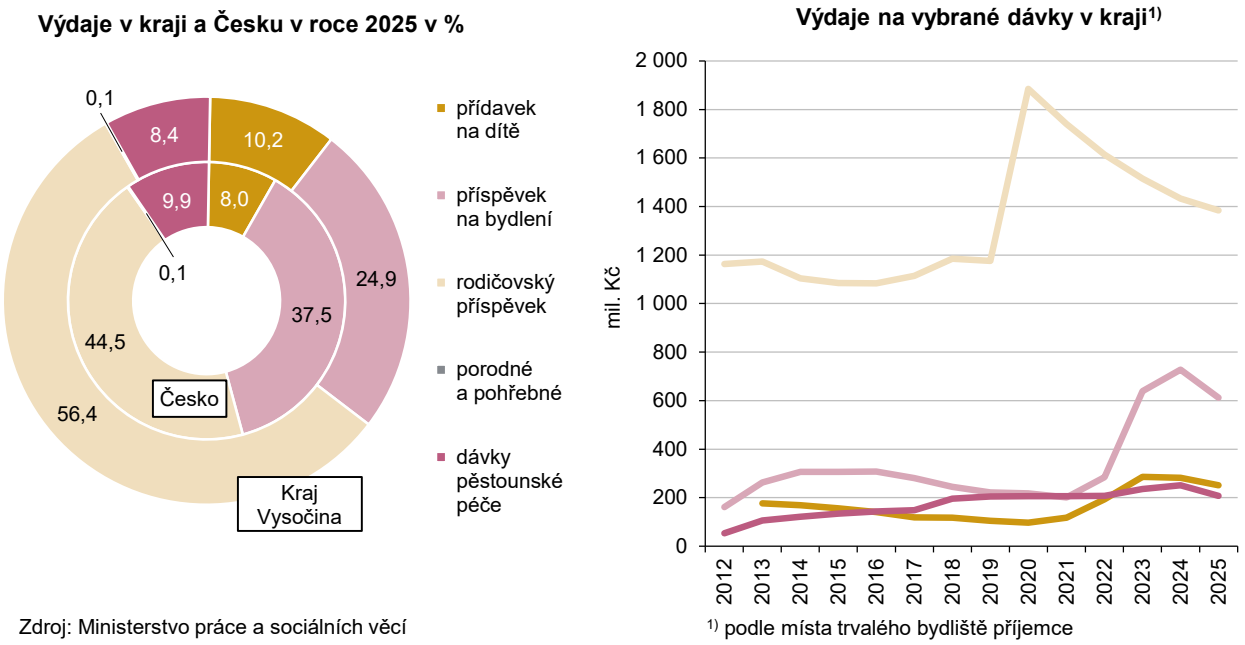

Státní sociální podpora

Nárůst vyplacených dávek státní sociální podpory.

Nezanedbatelnou část příjmů obyvatel tvoří dávky státní sociální podpory. Počet přiznaných dávek i hodnota vyplacených dávek se v průběhu let značně měnily, zejména vlivem legislativních změn. Výdaje na dávky v Kraji Vysočina v roce 2020 přesáhly dvě miliardy korun, v roce 2021 se této hranici přiblížily a v dalších letech dále rostly. V roce 2024 činily více než 2,2 mld. korun. Podstatná část výdajů připadala na rodičovský příspěvek. Výdaje na dávky státní sociální podpory na jednoho obyvatele kraje dosáhly ve sledovaném období maxima v roce 2024 (4 711 Kč), v roce 2025 byly jen nepatrně nižší.

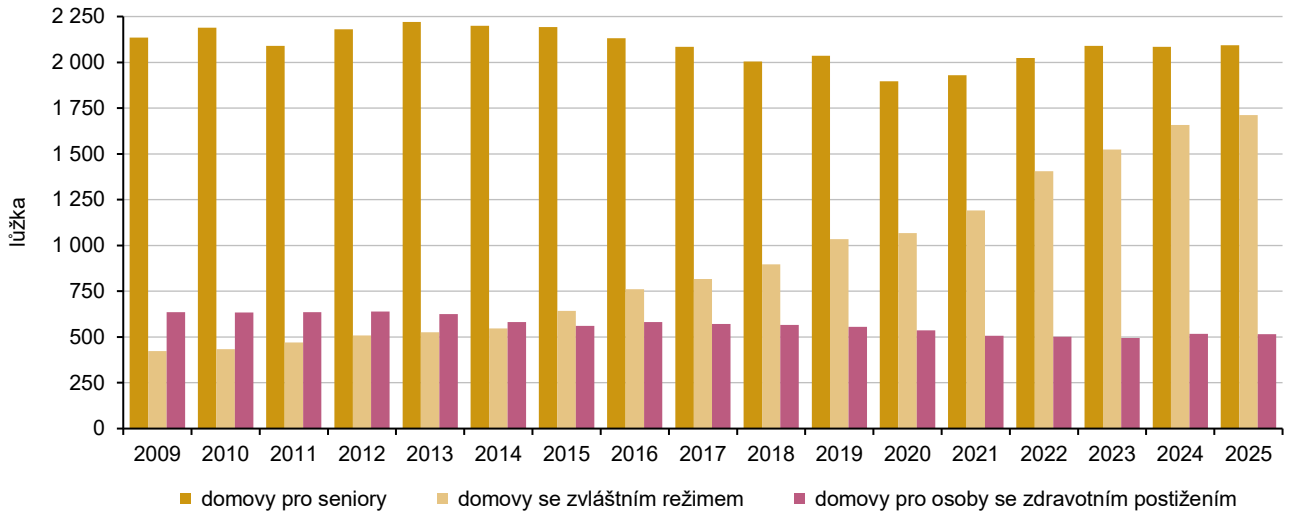
Graf 2.22 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Kraji Vysočina a Česku

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

1) podle místa trvalého bydliště příjemce

Graf 2.23 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Kraji Vysočina (k 31. 12.)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Nárůst počtu lůžek v domovech se zvláštním režimem.

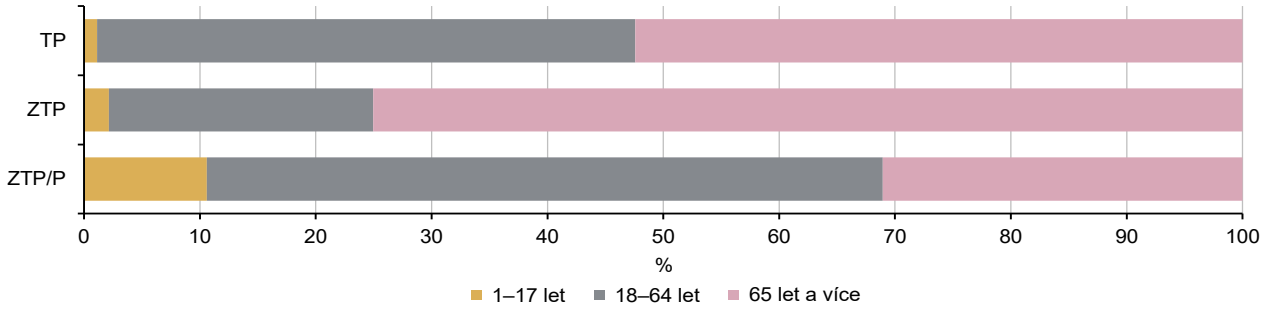
Počet lůžek v domovech pro seniory se v Kraji Vysočina mezi roky 2019 a 2025 mírně zvýšil (o 4,2 %) a přiblížil se k hranici 2 100 lůžek. V přepočtu na tisíc osob ve věku 65 a více let to představovalo přibližně 18 lůžek. Naproti tomu se velmi výrazně (asi na 1,7 tisíce) zvýšil počet lůžek v domovech se zvláštním režimem (jde o pobytové služby pro lidi, kteří trpí stařeckou demencí, Alzheimerovou nemocí či jiným typem demence a mají proto sníženou samostatnost a vyžadují pravidelnou pomoc jiné osoby). Zhruba na 500 (o 7,4 %) se na Vysočině snížil počet lůžek v domovech pro osoby se zdravotním postižením.

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Mezi příjemci příspěvku na péči převažují ženy.

Příspěvek na péči je poskytován osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při péči o sebe, při zvládání základních životních potřeb a při zajištění soběstačnosti. Výše příspěvku je stanovena podle stupně závislosti oprávněné osoby. V Kraji Vysočina pobíralo v roce 2025 příspěvek na péči více než 19 tisíc osob, z toho 14,1 tisíce ve věku 65 a více let a 3,3 tisíce ve stupni IV. (úplná závislost). Z celkového počtu osob pobírajících příspěvek na péči bylo 11,8 tisíce žen (bezmála 60 %).

Graf 2.24 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle druhu průkazu a věku v Kraji Vysočina v prosinci 2025

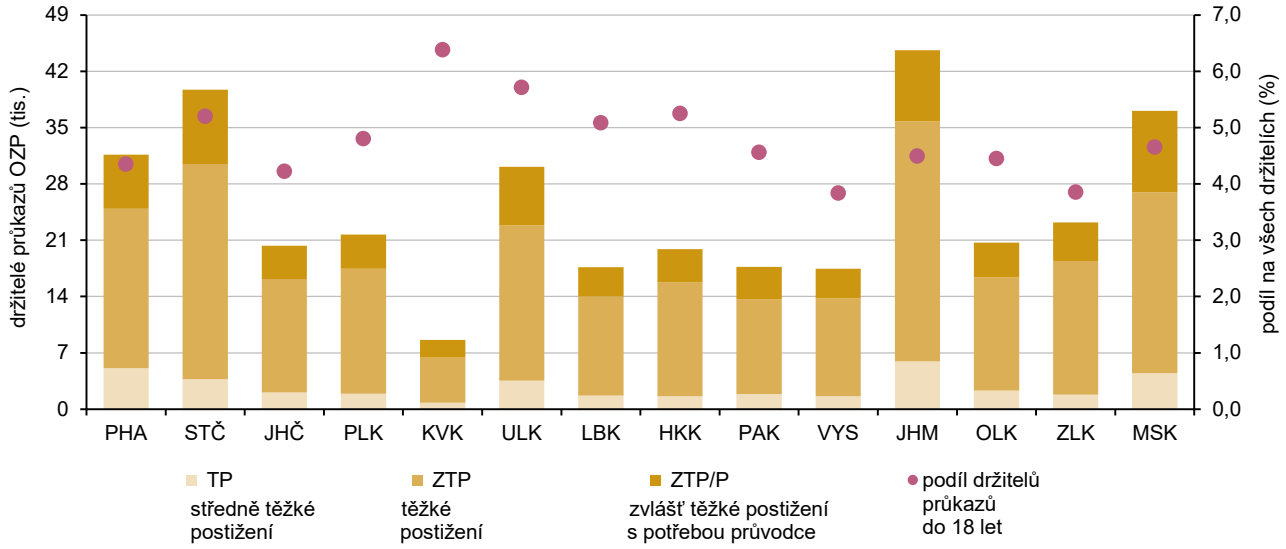

TP: středně těžké postižení, ZTP: těžké postižení, ZTP/P: zvlášť těžké postižení s potřebou průvodce

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Mezi držiteli průkazu ZTP je 3,8 % osob ve věku do 18 let.

Průkaz zdravotně-tělesně postižených vydává úřad práce lidem, které uzná za dlouhodobě tělesně, smyslově nebo duševně postižené. Podle stupně postižení jsou 3 typy průkazů. V roce 2025 bylo v Kraji Vysočina 17,4 tisíce držitelů průkazů osob se zdravotním postižením, z toho bylo 3,5 % osob ve věku do 18 let. Nejvíce osob (12,2 tisíce) vlastnilo průkaz typu ZTP (zvláště tělesně postižený), dalších 3,7 tisíce osob mělo průkaz typu ZTP/P (zvlášť tělesně postižený s průvodcem). V této kategorii převažují muži, nejvíce osob s tímto stupněm postižení žije v okrese Žďár nad Sázavou.

Graf 2.25 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením v krajích v prosinci 2025

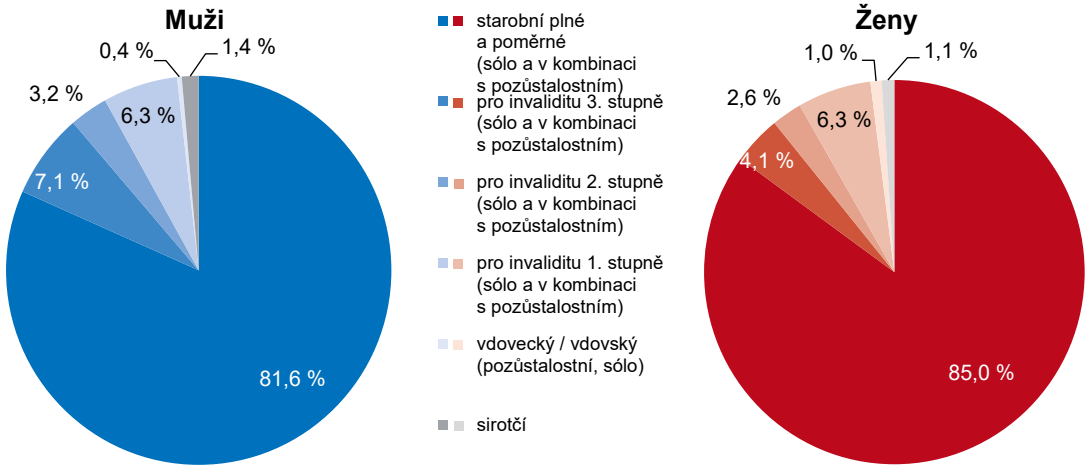

Důchodci, důchody

Mezi důchodci převládají ženy.

V Kraji Vysočina ke konci roku 2025 pobíralo některý z důchodů celkem 146 998 osob. Jejich počet se ve srovnání s rokem 2019 snížil o 1 304 osob (0,9 %). Z celkového počtu bylo 62,8 % důchodů starobních (bez souběhu), příjemci důchodů vdovských a vdoveckých (včetně kombinovaných) tvořili více než jednu pětinu (21,5 %). Příjemců důchodů invalidních – třetího, druhého a prvního stupně bylo 14,3 %. Bez ohledu na druh důchodu mezi příjemci na Vysočině převládaly z 56,9 % ženy (83 699 osob), mužů pobírajících některý z důchodů bylo 63 299. Žen pobírajících vdovský důchod bylo pětkrát více než mužů, kteří pobírali vdovecký důchod. Žen byla většina také mezi příjemci invalidních důchodů prvního stupně (56,6 %). Muži převažovali mezi příjemci důchodů invalidních třetího stupně (57,2 %) a také jich bylo nepatrně více mezi příjemci starobních důchodů bez souběhu. U invalidních důchodů druhého stupně a u sirotčích důchodů byl poměr obou pohlaví prakticky vyrovnaný. Předčasný starobní důchod (včetně souběhu) pobíralo v prosinci 2025 na Vysočině celkem 51 009 osob, což představovalo 41,6 % z celkového počtu příjemců starobního důchodu. I v případě předčasného starobního důchodu mezi příjemci převažovaly ženy (55,3 %).

Graf 2.26 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Kraji Vysočina v prosinci 2025

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Na Vysočině je šestý nejnižší vyplácený starobní důchod mezi čtrnácti kraji.

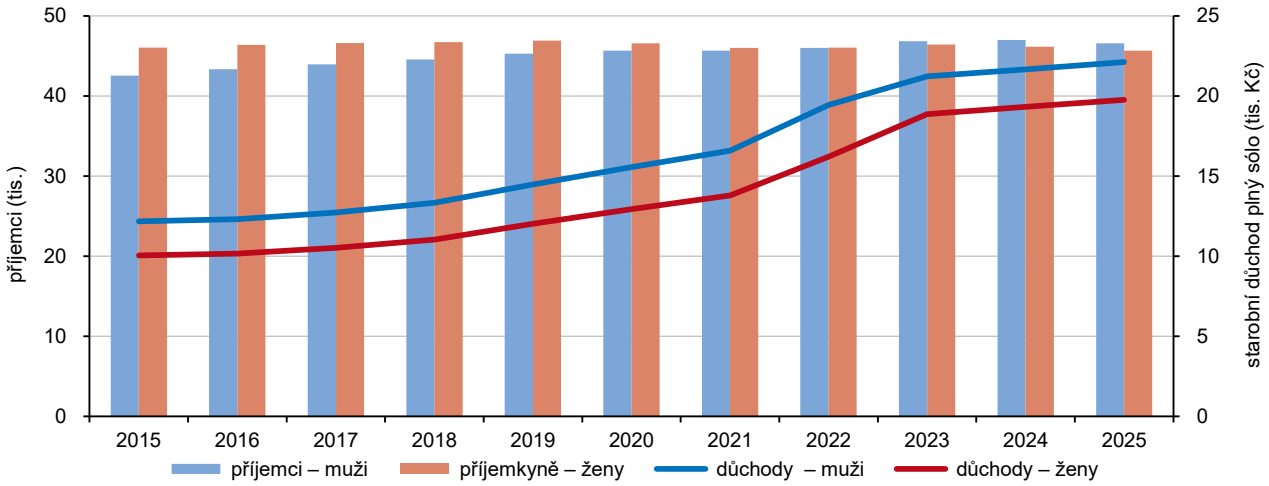
Starobní důchodci na Vysočině v prosinci roku 2025 pobírali v průměru 20 962 Kč (starobní důchod sólo), nárůst oproti roku 2019 činil 7 731 Kč (58,4 %). Jedná se o šestý nejnižší důchod mezi čtrnácti kraji za kraji Karlovarským, Olomouckým, Libereckým, Ústeckým a Pardubickým. V rámci Vysočiny byly nejvyšší starobní důchody vypláceny v okrese Žďár nad Sázavou (21 315 Kč), naopak nejnižší v třebíčském okrese (20 470 Kč). Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo činila u mužů 22 127 Kč, ženám byl průměrný starobní důchod vyplácen v částce 19 773 Kč. Na konci prosince 2025 tak činil rozdíl mezi průměrným starobním důchodem mužů a žen 2 355 Kč, oproti předchozímu roku tento rozdíl opět mírně vzrostl.

Pokles podílu průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu.

Průměrný starobní důchod ke konci roku 2025 v kraji dosahoval 48,5 % mediánu mezd, který na Vysočině představoval 43 211 Kč. Oproti předchozímu roku to

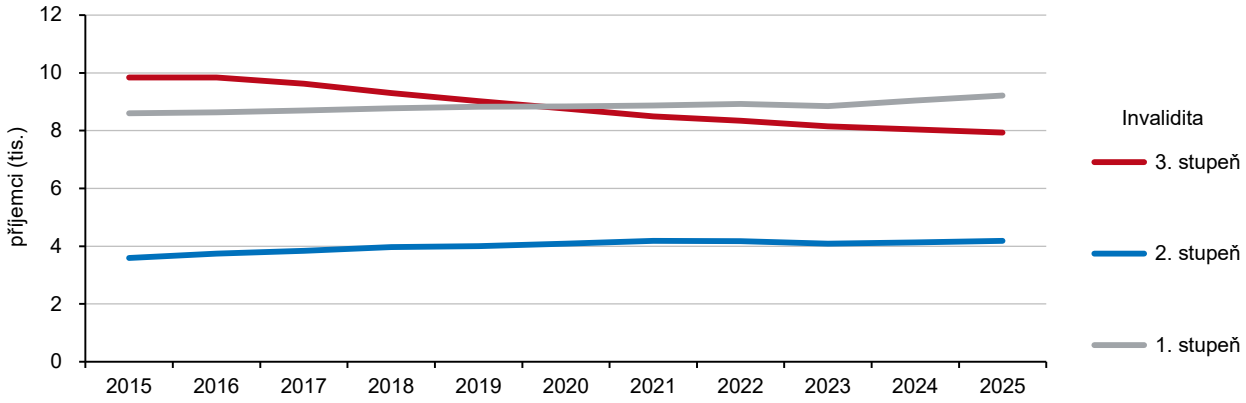
představuje pokles o 2,8 procentního bodu. Na Vysočině tak po dvou letech podíl průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu opět poklesl pod padesát procent.

Graf 2.27 Příjemci a průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo podle pohlaví v Kraji Vysočina (v prosinci)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Graf 2.28 Příjemci invalidních důchodů podle stupně invalidity v Kraji Vysočina (v prosinci)
(včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem)

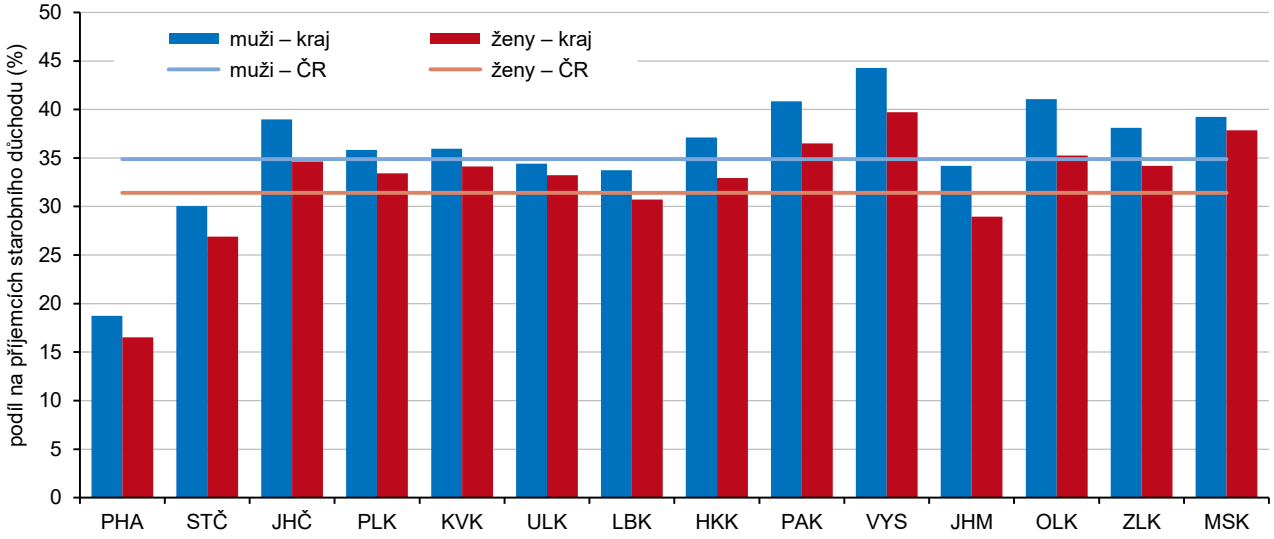

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Dále přibývá předčasných důchodů.

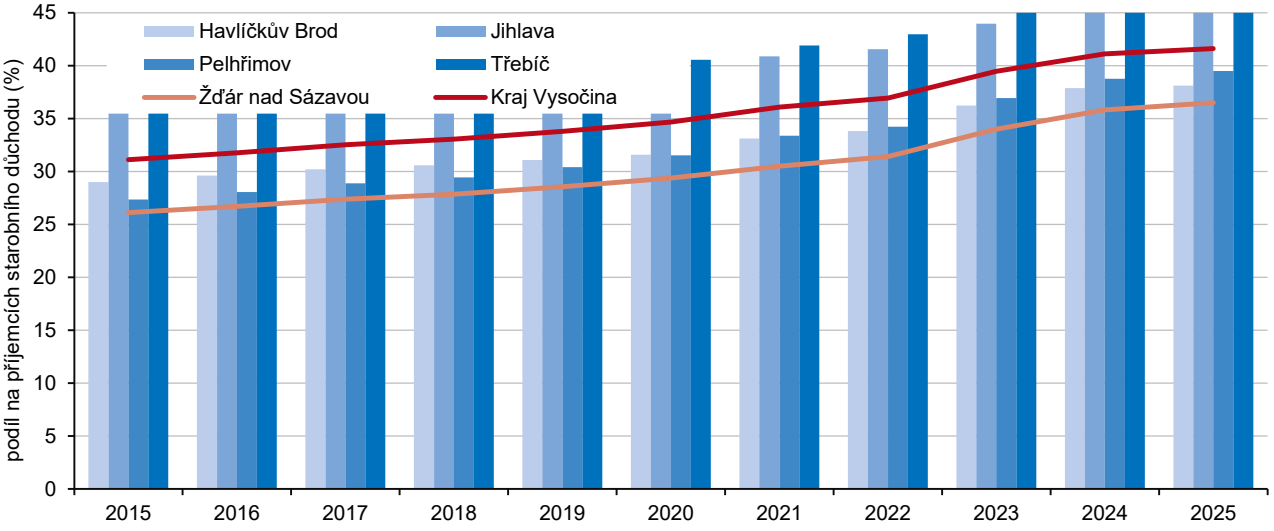
V souvislosti s prodlužujícím se věkem odchodu do starobního důchodu a též kvůli obtížnému uplatňování starších osob na trhu práce přistupují občané stále častěji k odchodu do předčasného důchodu. Počet příjemců předčasného starobního důchodu včetně souběhu (bez poměrných) se oproti roku 2019 na Vysočině zvýšil více než o dvacet procent. Jejich podíl na celkovém počtu starobních důchodců se z 33,8 % v roce 2019 zvýšil na 41,6 % ke konci roku 2025. V mezikrajském srovnání jde o nejvyšší podíl. V členění podle pohlaví je vyšší podíl příjemců předčasných důchodů u mužů než u žen.

Graf 2.29 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví v krajích v prosinci 2025

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Graf 2.30 Příjemci předčasného starobního důchodu v Kraji Vysočina a jeho okresech (v prosinci)

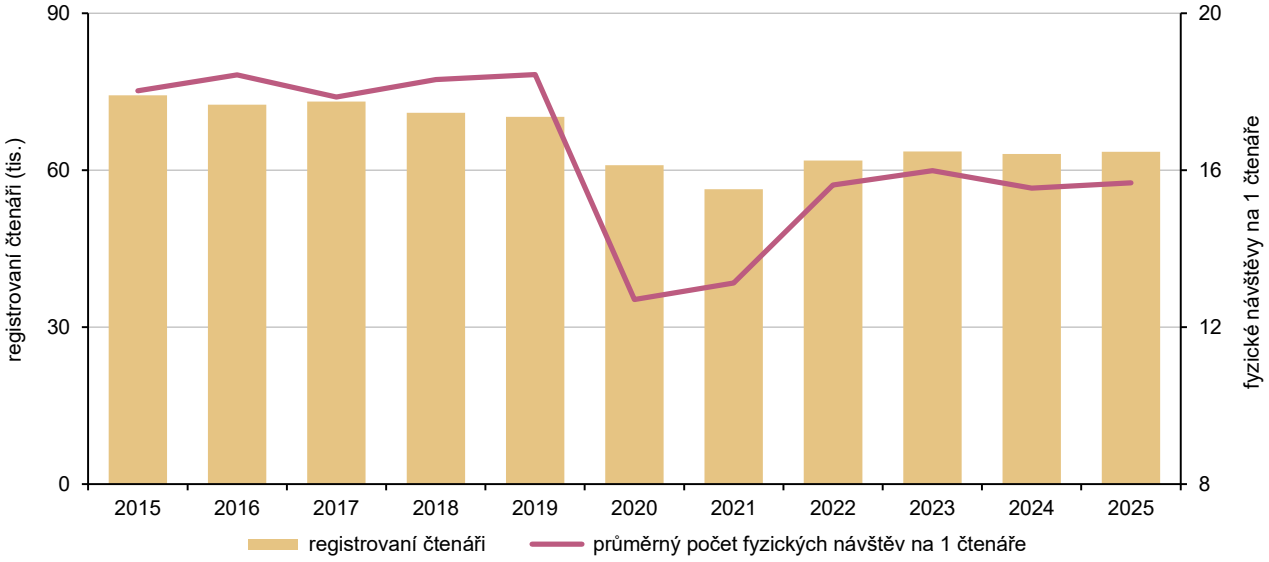

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Kultura

Návštěvnost památek se vrátila na úroveň před pandemií.

V roce 2025 se v Kraji Vysočina nacházelo 598 veřejných knihoven včetně poboček, 31 muzeí, galerií a památníků v provozu a 26 přístupných památkových objektů. Počet návštěvníků veřejných knihoven se těsně přiblížil k hranici 1 milionu osob a stále zůstává hluboko pod úrovní předcovidových let. Počet návštěvníků expozic a výstav v roce 2025 opět klesl na méně než 270 tisíc, počet návštěvníků přístupných památkových objektů překročil hranici 355 tisíc osob, takže mírně překračuje úroveň roku 2019.

Graf 2.31 Veřejné knihovny v Kraji Vysočina

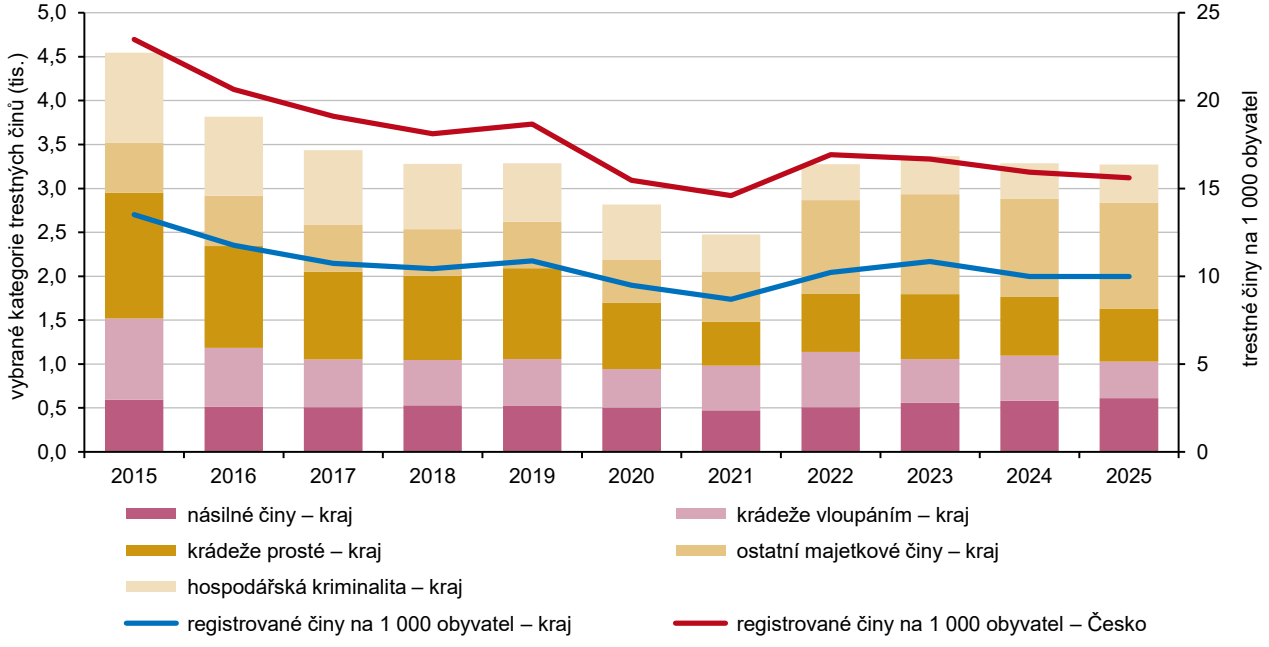

Zdroj: Národní institut pro kulturu

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Relativně nízký počet registrovaných trestných činů.

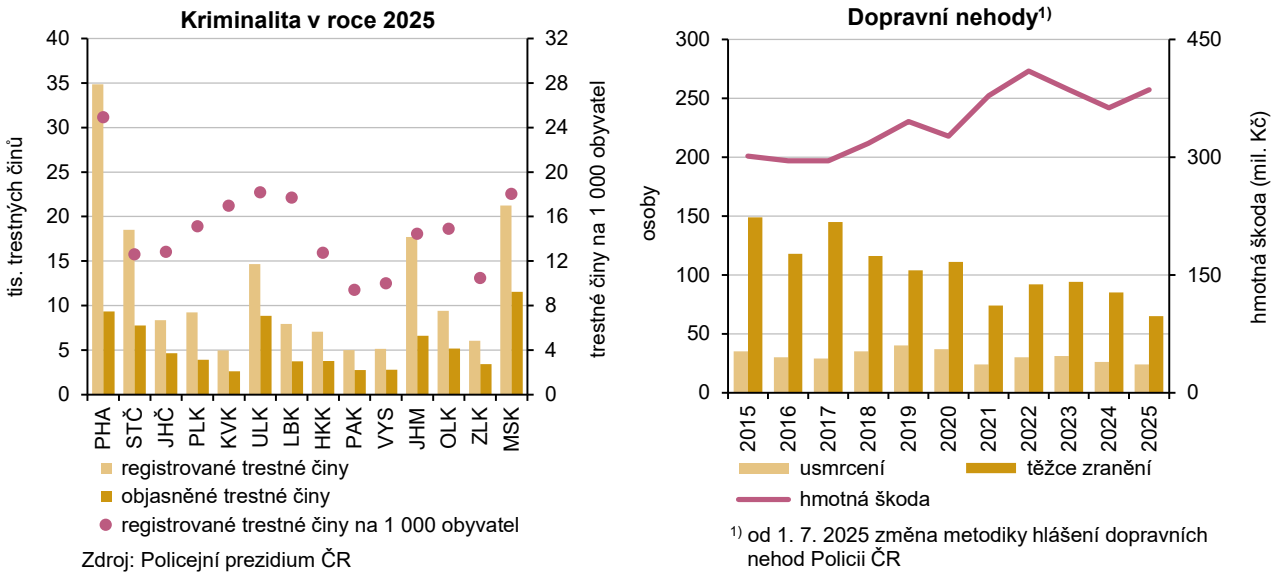
Vysočina dlouhodobě patří k regionům s nejnižší kriminalitou. Počet registrovaných trestných činů byl v roce 2025 ze čtrnácti krajů České republiky třetí nejnižší (po Pardubickém a Karlovarském kraji), v přepočtu na tisíc obyvatel (10,0) druhý nejnižší po Pardubickém kraji. Z celkového počtu 5 148 registrovaných trestných činů bylo v roce 2025 objasněno 2 779. V rámci kraje nejvíce trestných činů vykazuje okres Jihlava, nejméně pak okres Pelhřimov. V přepočtu na tisíc obyvatel je kriminalita nejvyšší také na Jihlavsku, nejnižší ve žďárském okrese.

Graf 2.32 Registrované trestné činy v Kraji Vysočina a Česku

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Graf 2.33 Kriminalita podle krajů a dopravní nehody v Kraji Vysočina

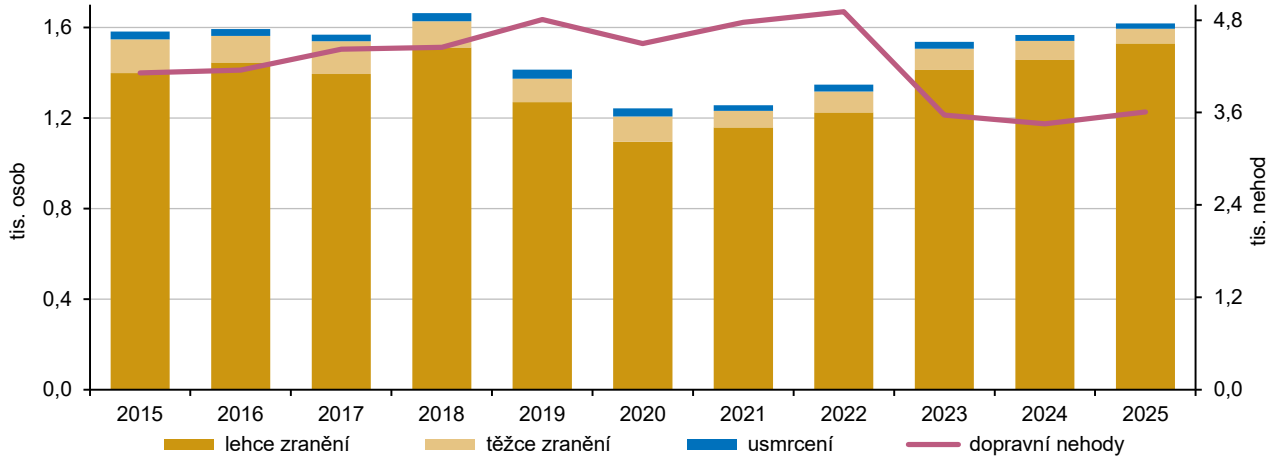

Zdroj: Policejní prezidium ČR

1) od 1. 7. 2025 změna metodiky hlášení dopravních nehod Policii ČR

Počet dopravních nehod kolísal, méně mrtvých, ale vyšší způsobené škody.

Počet dopravních nehod v posledních letech kolísal. V roce 2025 bylo v Kraji Vysočina nahlášeno 3 608 dopravních nehod, což představuje meziroční nárůst o 4,4 %, v absolutním vyjádření o 153 nehod. Při nich bylo usmrceno 24 osob, tedy o 2 méně než v roce 2024. Spolu s rokem 2021 to představuje nejnižší počet mrtvých ve sledovaných letech, nejvíce zemřelých při nehodách na silnicích Vysočiny (40) bylo v roce 2019. U těžce zraněných se projevuje spíše klesající tendence, nejvíce jich na Vysočině bylo v roce 2019 a 2020, poté se počet těžce zraněných již nedostal přes hranici 100 osob, v roce 2025 bylo těžce zraněných 65 osob. Škody způsobené při dopravních nehodách se v roce 2025 na Vysočině oproti předchozímu roku zvýšily o více než šest procent a činily 386 mil. Kč. Proti roku 2019 škody vzrostly o více než desetinu. Podíl bodovaných řidičů na celkovém počtu registrovaných řidičů byl na Vysočině nejnižší v roce 2024 (6,2 %). V následujícím roce vzrostl jen mírně na 6,4 %.

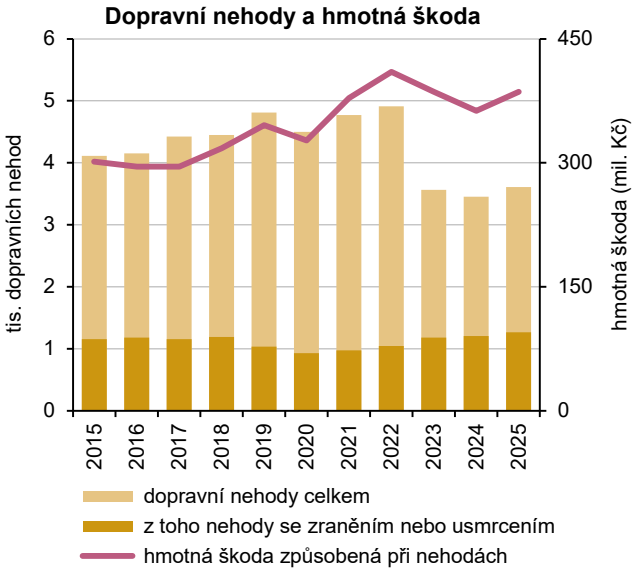
Graf 2.34 Dopravní nehody[1]) a jejich následky na životě nebo zdraví v Kraji Vysočina

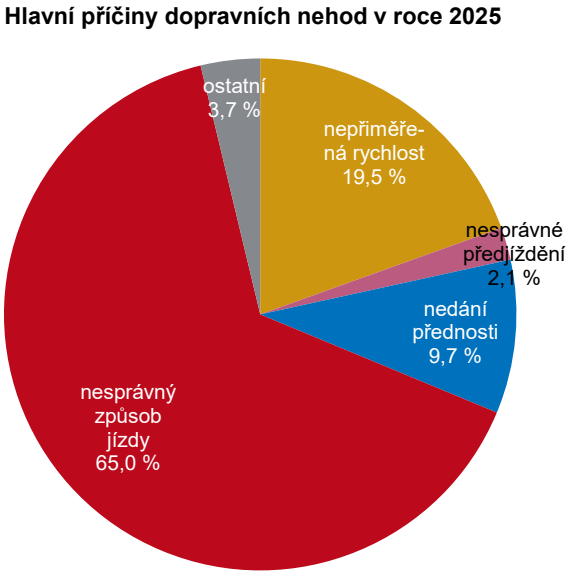

1) od 1. 7. 2025 změna metodiky hlášení dopravních nehod Policii ČR

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Graf 2.35 Dopravní nehody v Kraji Vysočina

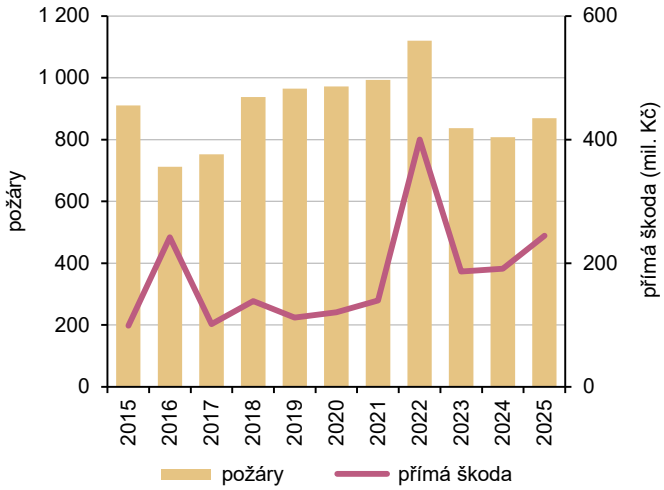

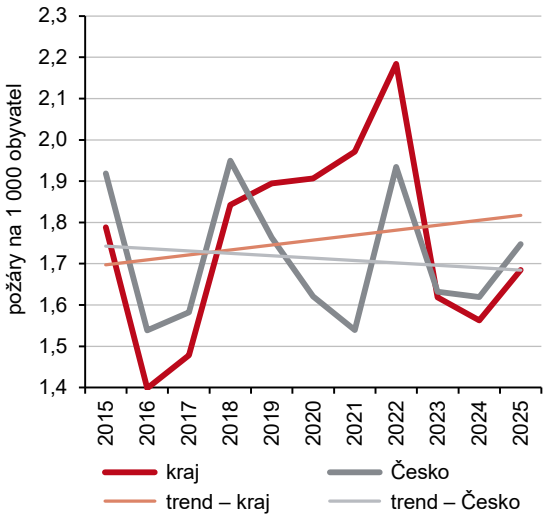

Zdroj: Policejní prezidium ČR

V roce 2025 přibylo požárů.

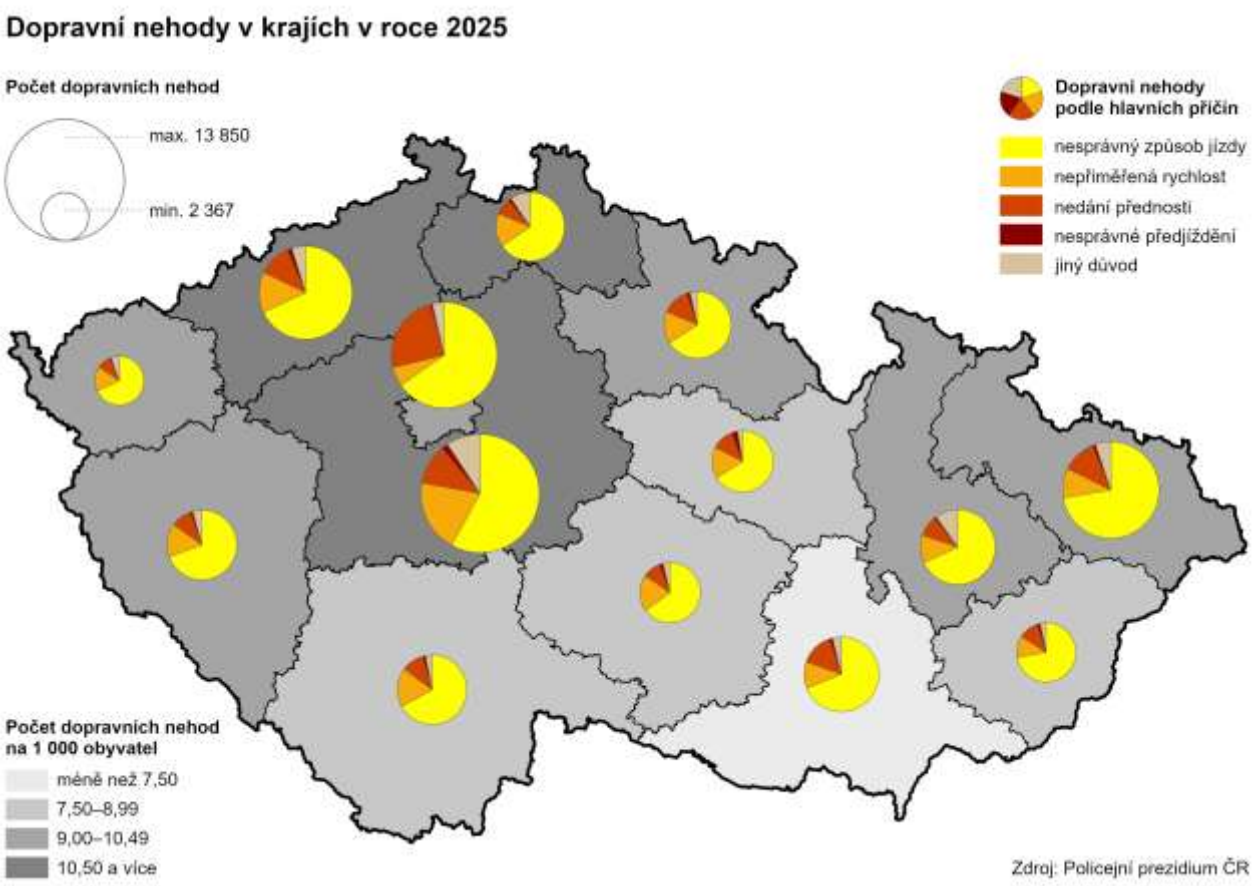
Počet požárů na Vysočině ve sledovaných letech postupně vzrostl až na 1 120 v roce 2022 (o 16,1 % více než v roce 2019), v žádném z následujících let však již nepřekročil hranici 900 požárů. Počet požárů na tisíc obyvatel se ve stejném období zvyšoval z hodnoty 1,9 na 2,2 (rok 2022), v dalším roce hodnota klesla na 1,6, v roce 2025 činila 1,7. To byla stejná hodnota jako republikový průměr. Přímá škoda však byla v roce 2025 druhá nejvyšší (244 mil. Kč), v předchozích letech se pohybovala mezi 110 a 190 miliony korun s výjimkou rekordního roku 2022 (400 mil. Kč). V letech 2019 až 2025 bylo v kraji při požárech usmrceno celkem 42 osob, z toho 16 připadalo na roky 2020 a 2021. Zraněných bylo přes 370, nejvíce v roce 2025 (63).

Graf 2.36 Požáry v Kraji Vysočina

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Dopravní nehody v krajích v roce 2025
Počet dopravních nehod
max. 13 850
min. 2 367
Dopravní nehody podle hlavních příčin
nesprávný způsob jízdy
nepřiměřená rychlost
nedání přednosti
nesprávné předjíždění
jiný důvod
Počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel
méně než 7,50
7,50–8,99
9,00–10,49
10,50 a více
Zdroj: Policejní prezidium ČR

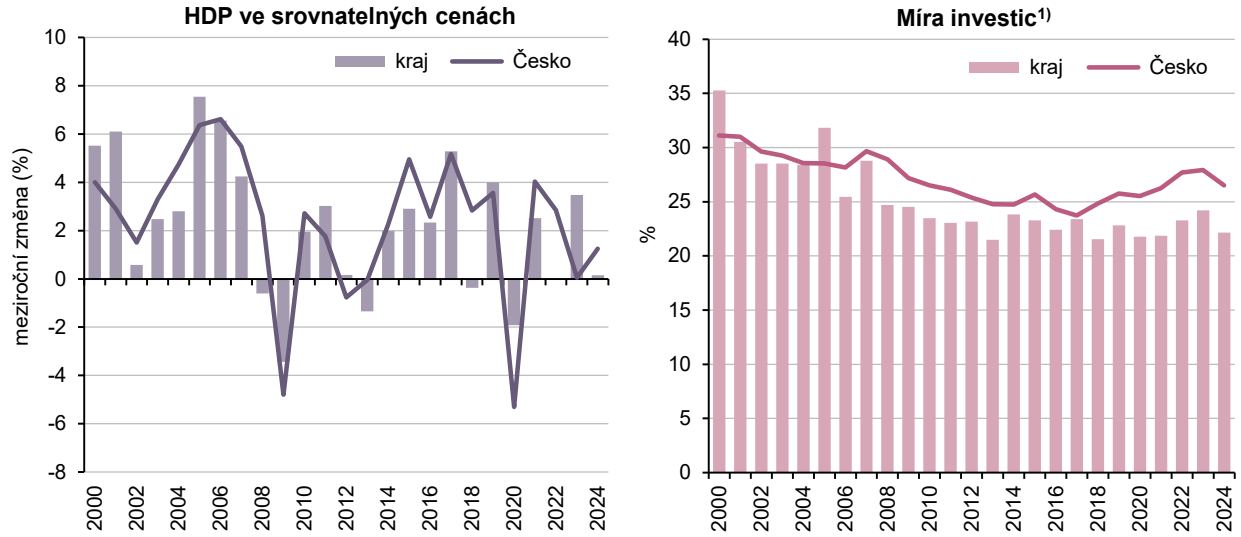
3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

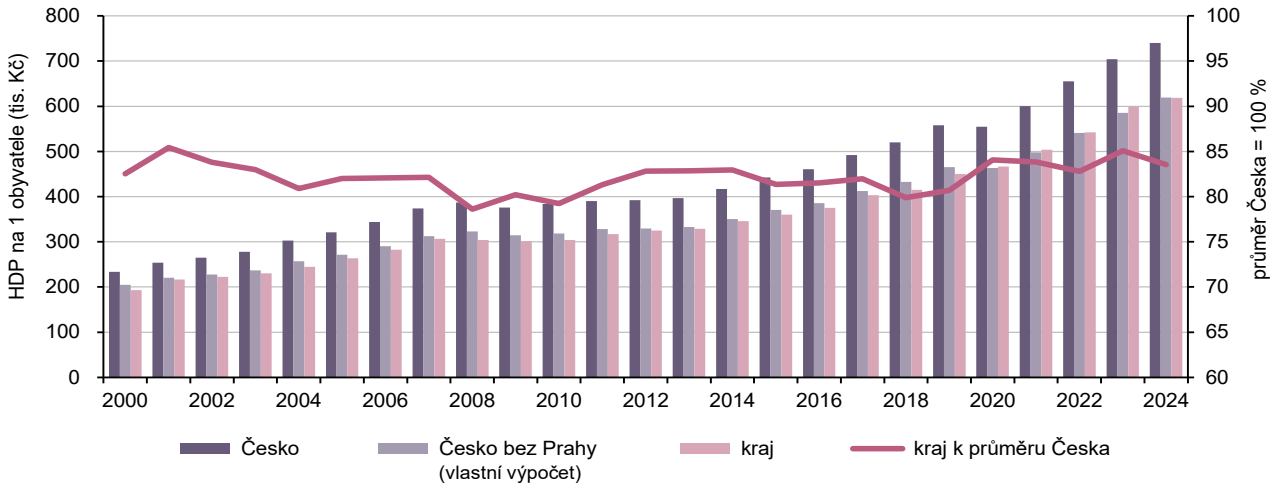
V regionálním HDP na obyvatele je Vysočina na 7. místě mezi kraji.

Celková výkonnost ekonomiky kraje je měřena pomocí souhrnných ukazatelů (hrubá přidaná hodnota, hrubý domácí produkt, tvorba fixního kapitálu, disponibilní důchod domácností). Hrubý domácí produkt v běžných cenách v Kraji Vysočina stejně jako v celé České republice ve sledovaném období rostl. Vývoj ve stálých cenách byl obdobný až do roku 2020, kdy na Vysočině došlo k meziročnímu snížení HDP o 1,6 %. V letech 2021 a 2022 již HDP meziročně rostl ve většině krajů s výjimkou Jihočeského, Karlovarského a právě Vysočiny. Podíl kraje na celostátním hrubém domácím produktu se v posledních letech pohybuje kolem 4 %. Hodnota tohoto ukazatele na jednoho obyvatele dosáhla v roce 2024 výše 618 tisíc Kč, což představuje 83,5 % průměru ČR. Mezi kraji České republiky zaujímá Kraj Vysočina v tvorbě hrubého domácího produktu na obyvatele 7. místo za Prahou, Jihomoravským, Středočeským, Plzeňským, Královéhradeckým a Pardubickým krajem.

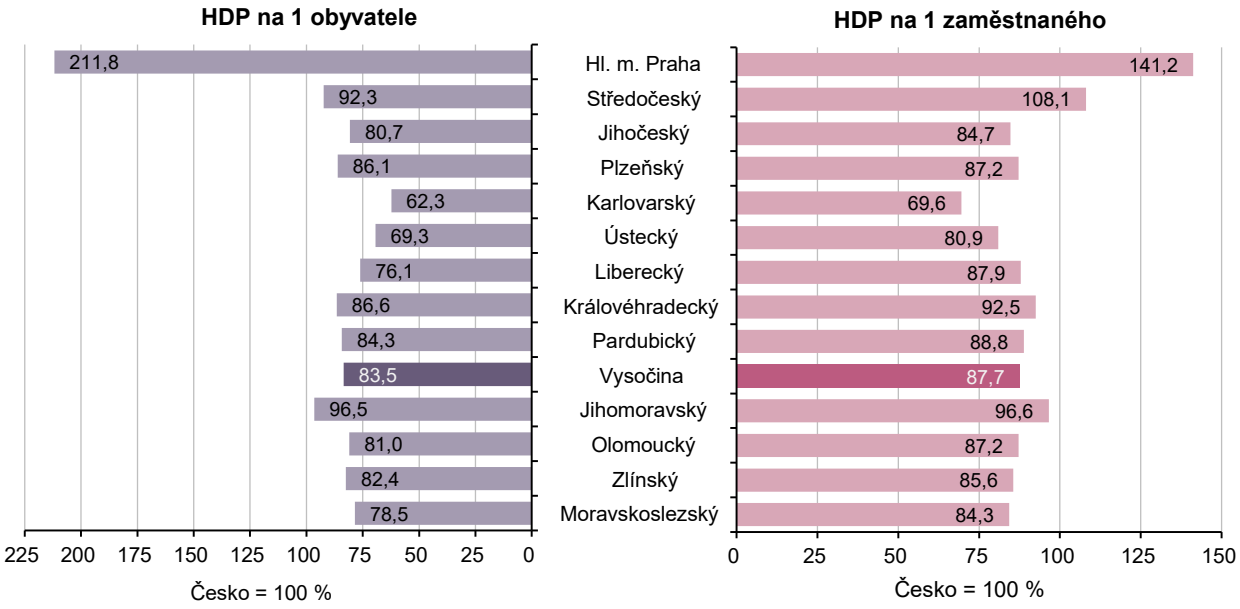
Graf 3.1 Hrubý domácí produkt a míra investic v Kraji Vysočina a Česku

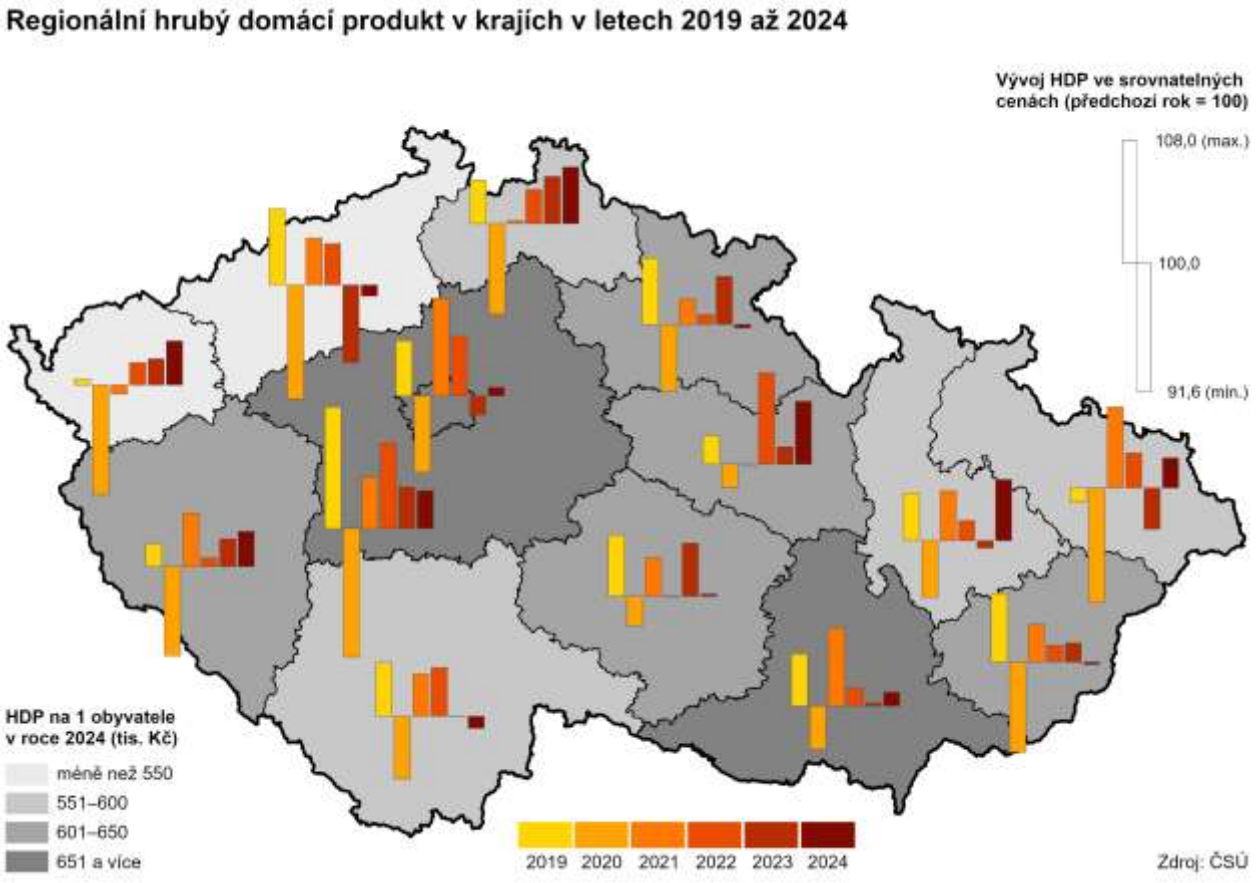

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v Kraji Vysočina a Česku

Graf 3.3 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele a na 1 zaměstnaného podle krajů v roce 2024

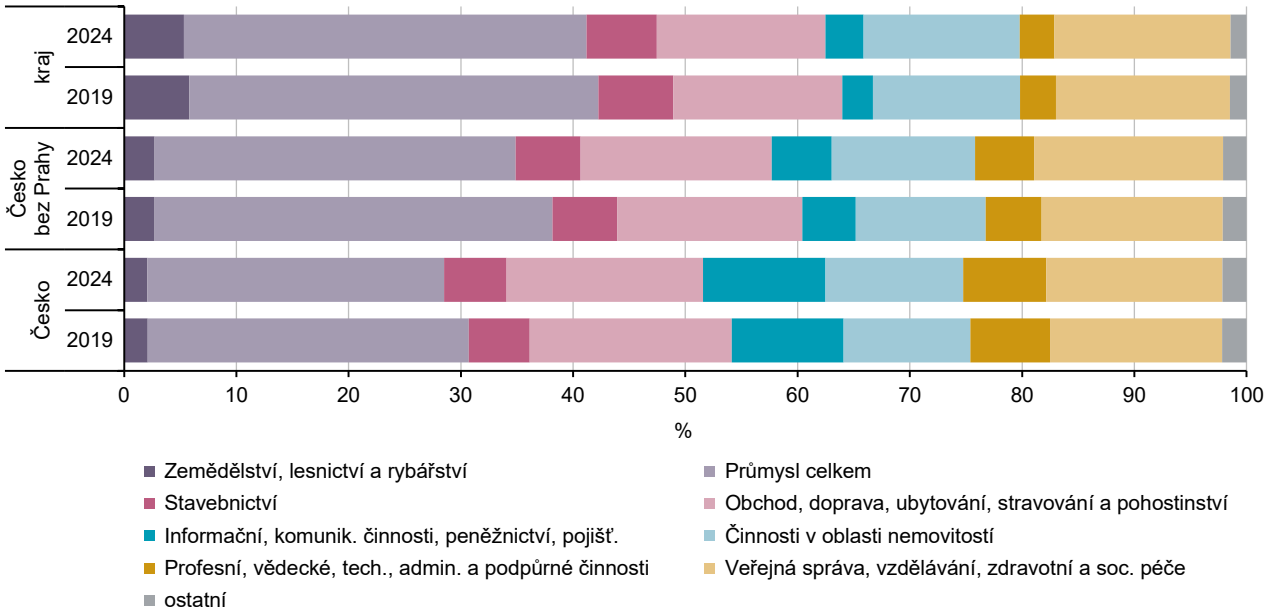

Rozhodující význam zpracovatelského průmyslu při tvorbě HPH.

Obdobně jako v jiných krajích se na tvorbě hrubé přidané hodnoty podílí v Kraji Vysočina rozhodujícím způsobem zpracovatelský průmysl – i přes pokles podílu více než jednou čtvrtinou. Výjimečné postavení má v kraji primární sektor (zemědělství, lesnictví, rybolov), přestože se jeho podíl od roku 2000 (10,7 %) výrazně snížil, stále zůstává v mezikrajském srovnání nejvyšší (5,3 % v roce 2024). Důležité je, že se v kraji projevuje pokles závislosti výkonnosti hospodářství na množství pracovní síly, což dokládá rychlejší růst hrubého domácího produktu než

počtu zaměstnanců. V průběhu let 2019 až 2024 tak došlo ke zvýšení hrubého domácího produktu na jednoho zaměstnance (tj. souhrnné produktivity práce) o bezmála 42 %. Proti republikovému průměru je však tato hodnota více než o 15 % nižší. Regionální čistý disponibilní důchod domácností na jednoho obyvatele dosáhl v roce 2024 hodnoty 389 388 Kč, což představuje 97,4 % průměru České republiky.

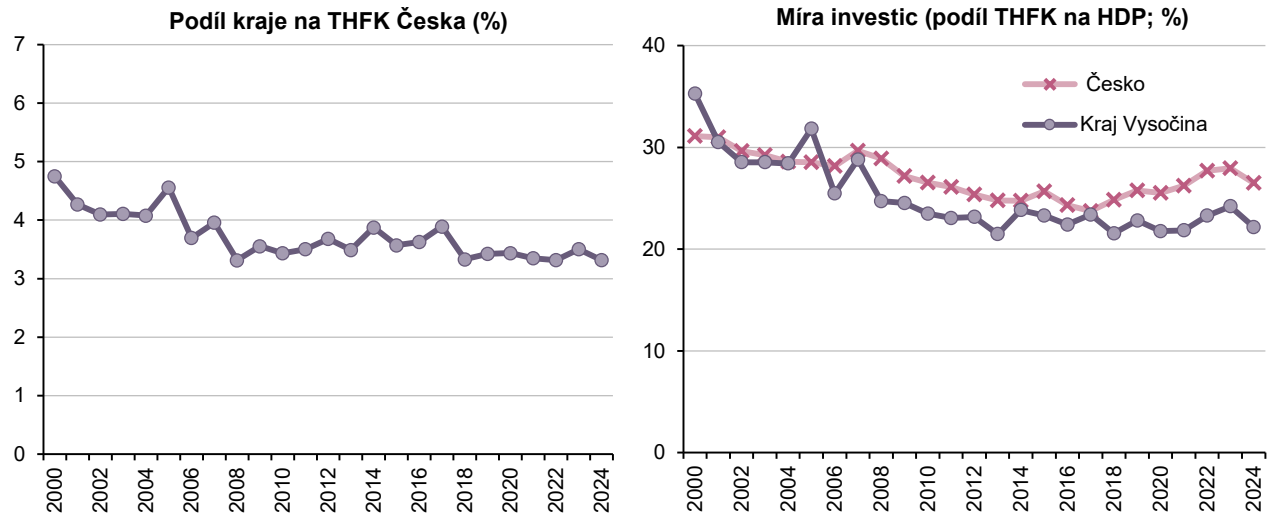
Graf 3.4 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Kraji Vysočina a Česku

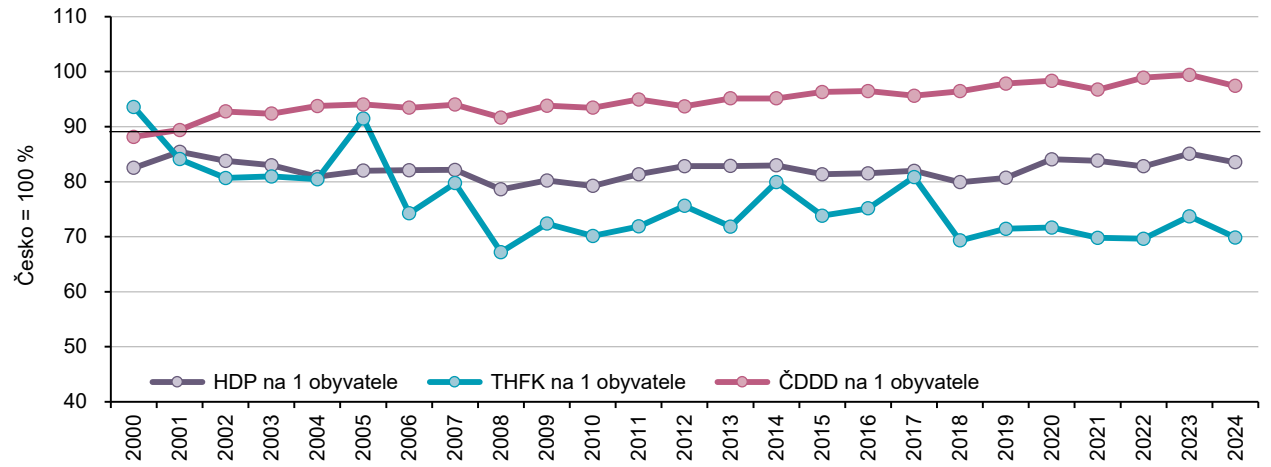

Kraj zaostává v tvorbě hrubého fixního kapitálu.

Tvorba hrubého fixního kapitálu v absolutním vyjádření měla v Kraji Vysočina do roku 2019 rostoucí tendenci, v letech 2020 a 2021 pak přišel meziroční pokles v důsledku covidu, poté došlo k růstu, po němž ale v roce 2024 došlo k meziročnímu poklesu o více než o 5 %. Tento trend kopíruje i přepočet na jednoho obyvatele. Za celorepublikovou úrovní Vysočina v tvorbě hrubého fixního kapitálu značně zaostává. Nejvíce se jí přiblížila v roce 2017, kdy přepočet na tisíc obyvatel dosahoval 80 % republikového průměru, v roce 2024 to ale bylo pouze 69,9 %.

Graf 3.5 Podíl Kraje Vysočina na THFK Česka a míra investic

Graf 3.6 Základní makroekonomické ukazatele v Kraji Vysočina v přepočtu na 1 obyvatele v porovnání s Českem

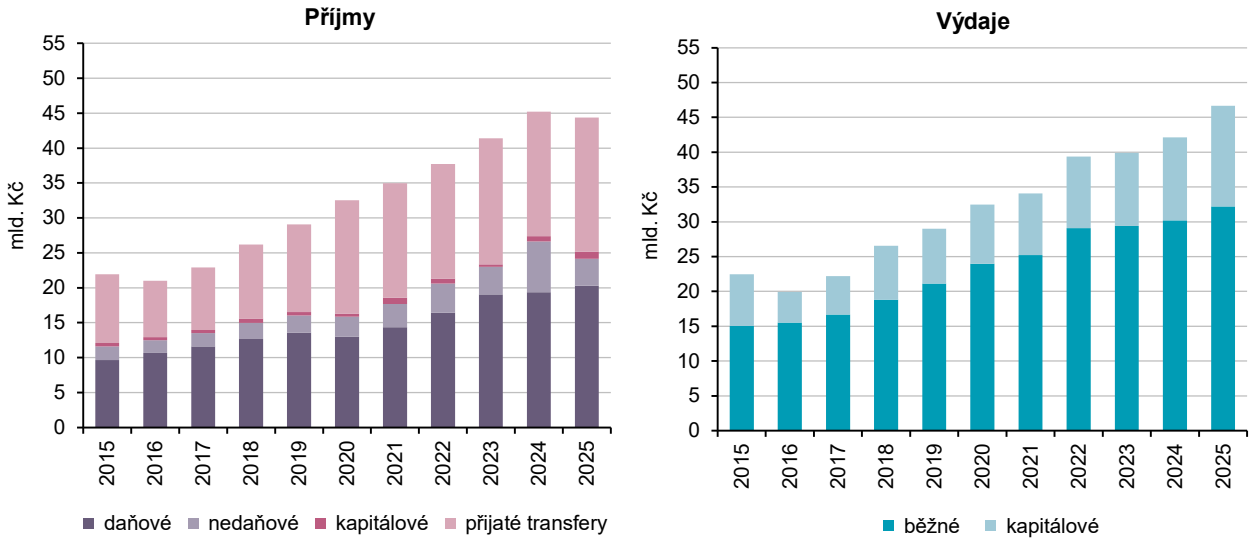

Místní rozpočty

Dlouhodobý růst příjmů i výdajů místních rozpočtů.

Příjmy i výdaje místních rozpočtů (rozpočty kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí) v Kraji Vysočina od roku 2018 nepřetržitě rostly. V roce 2019 příjmy místních rozpočtů na Vysočině překonaly hranici třiceti miliard korun a v roce 2024 skokově vzrostly na téměř 47 miliard. V následujícím roce se sice mírně snížily, přesto však byly ve srovnání s rokem 2019 vyšší více než o padesát procent. Výdaje se zvýšily ve sledovaném období zhruba o šedesát procent a činily více než 46 miliard korun. Na celkových výdajích místních rozpočtů se rozhodující měrou podílejí běžné výdaje (69 % v roce 2025), i když podíl kapitálových výdajů z 27 % v roce 2019 vzrostl na 31 % v roce 2021.

Graf 3.7 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Kraji Vysočina (po konsolidaci)

Věda, IT

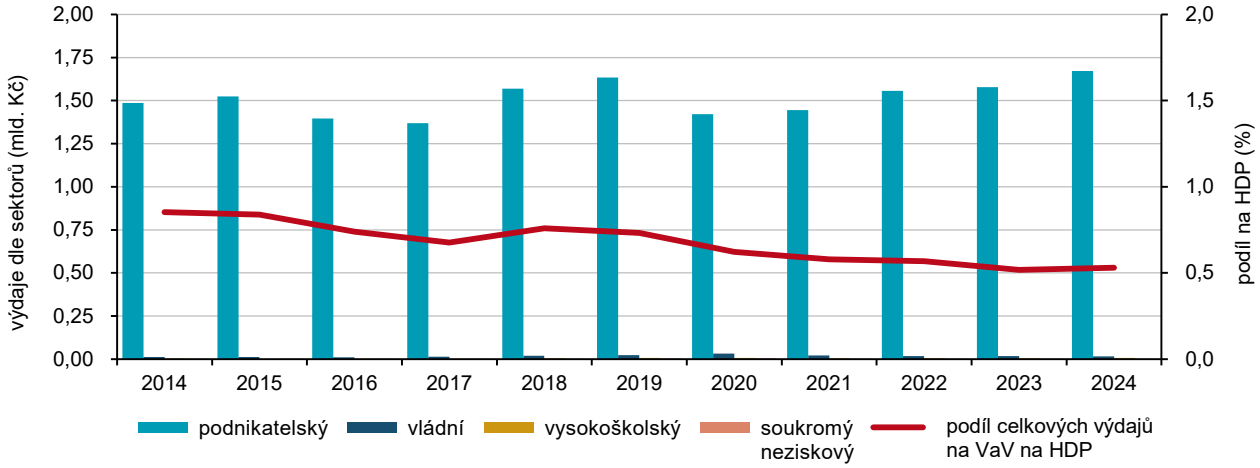
Slabé postavení vědy a výzkumu na Vysočině.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj v pracovištích sídlících v Kraji Vysočina dosáhly v roce 2024 částky 1 697 mil. Kč, podíl na objemu výdajů v ČR činil pouze 1,2 % a po Karlovarském a Ústeckém kraji byl třetí nejnižší. Podíl výdajů směrovaných do vědy a výzkumu na HDP se na Vysočině od roku 2019 snižoval, takže z 0,7 % objemu regionálního HDP v uvedeném roce poklesl na 0,5 % v roce 2023. V roce 2024 činil podíl výdajů na VaV 0,6 % regionálního HDP. Absolutní výše výdajů na vědu a výzkum byla nejnižší v roce 2020, poté objem narůstal až na uvedených 1 697 mil. Kč v roce 2024, kdy překonal hodnotu z roku 2019. Naproti tomu počet pracovníků ve vědě a vývoji na Vysočině byl nejvyšší v roce 2020, poté se u něj projevovala klesající tendence. V roce 2024 ve vědě a vývoji v kraji působilo 1 123 pracovníků.

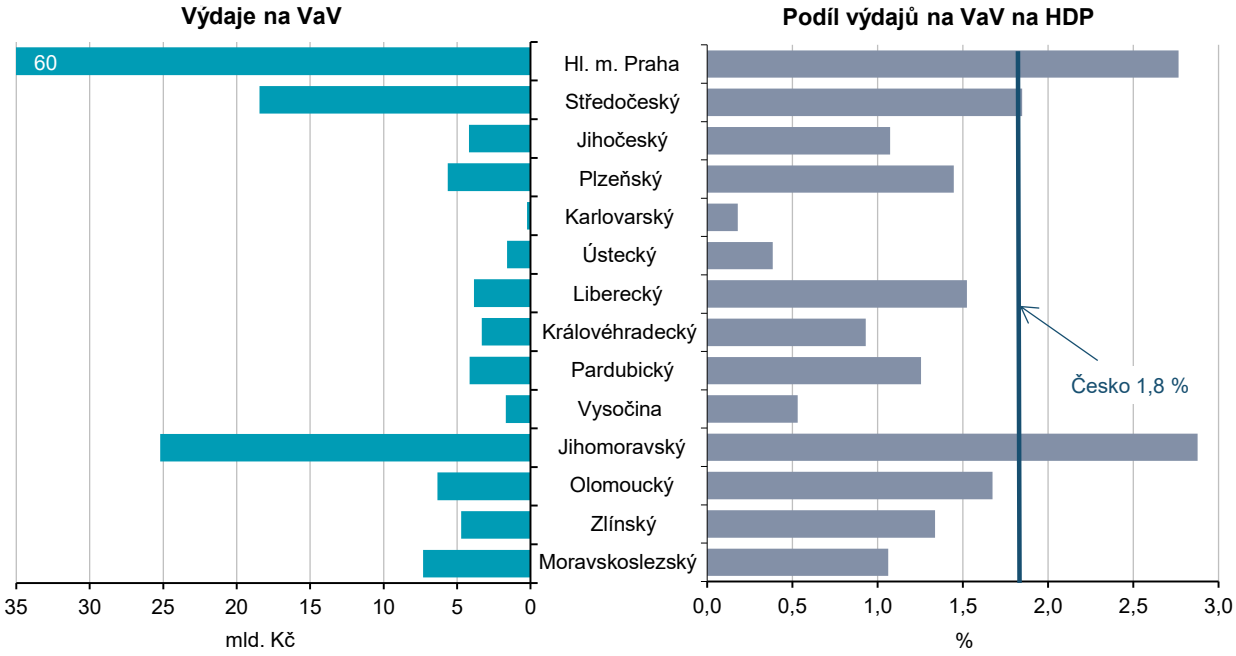
Vědu a výzkum financuje především podnikatelský sektor.

Téměř výhradním finančním zdrojem podpory výzkumných a vývojových činností v Kraji Vysočina jsou soukromé zdroje. Podnikatelský sektor v roce 2024 poskytl částku 1 672,0 mil. Kč, tj. 98,5 % (v roce 2019 to bylo 98,0 %). Podíl ostatních zdrojů financování byl zanedbatelný.

Graf 3.8 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů a podíl výdajů na VaV na HDP v Kraji Vysočina

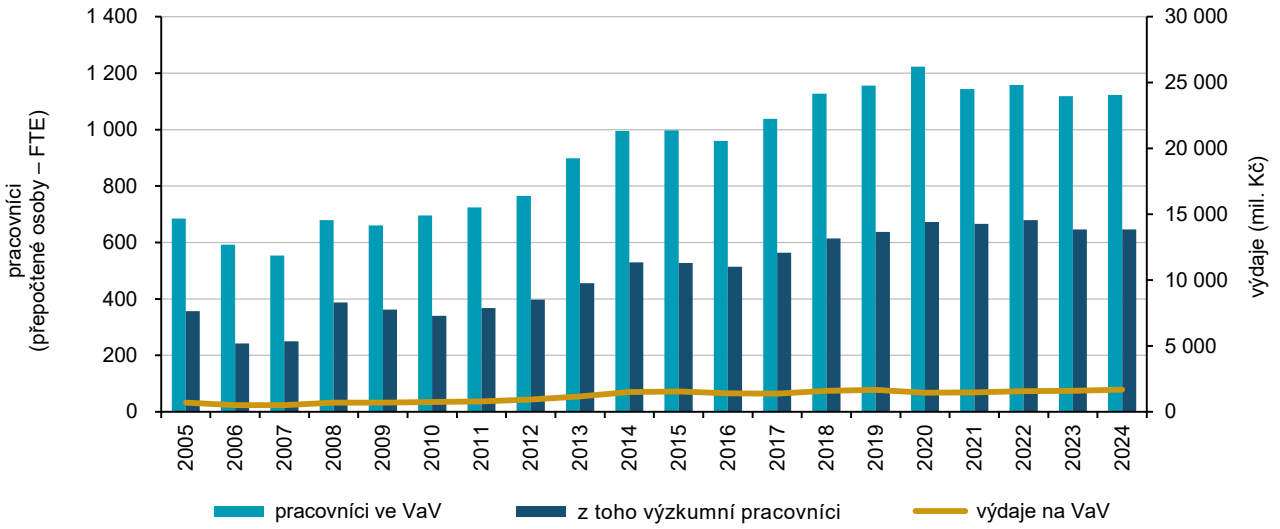

Graf 3.9 Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2024

Zásadní význam výdajů na aplikovaný vývoj.

Na základní výzkum směřovalo v roce 2024 na Vysočině 60,6 mil. Kč, tj. 3,6 % výdajů, což bylo s výjimkou roku 2022 více než v předchozích letech. Výdaje na aplikovaný výzkum představují v posledních letech na Vysočině zhruba polovinu nákladů na vědu a výzkum. V absolutním vyjádření dosáhly v kraji maxima v roce 2023 (898,9 milionů Kč), nejvyšší podíl na celkových výdajích na vědu a výzkum měly také v tomto roce (56,1 % výdajů). Naproti tomu poněkud poklesla váha výdajů na experimentální vývoj, které v roce 2019 představovaly 51,8 % celkových výdajů na vědu a výzkum, i když se v roce 2022 jejich podíl opět zvýšil na 47,3 % (o 6,5 procentního bodu více než v roce 2023).

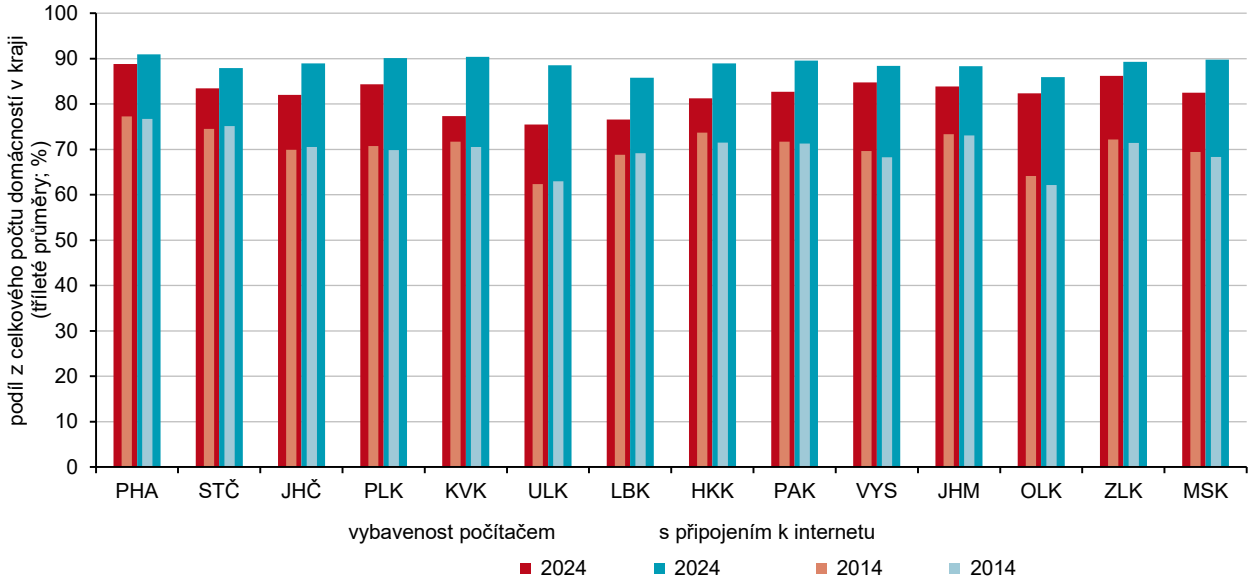
Graf 3.10 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Kraji Vysočina

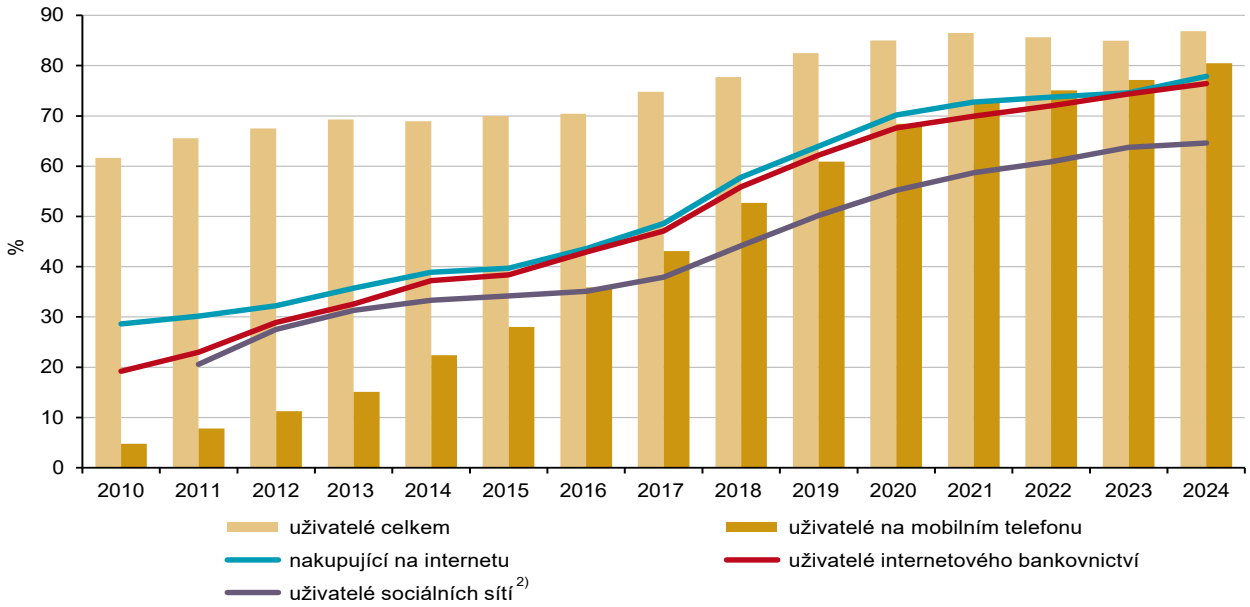

K internetu je připojeno více než 88 % domácností.

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech bylo v roce 2024 na území Kraje Vysočina vybaveno osobním počítačem 84,7 % domácností, o 1,7 procentního bodu více než v celé ČR. Proti roku 2019 se vybavenost v kraji zvýšila o 3,5 bodu. Ještě rychlejší rozvoj byl zaznamenán u vybavení domácností přípojkou k internetu. V roce 2024 bylo k internetu na Vysočině připojeno 88,4 % domácností (v roce 2019 jen 83,4 %), což bylo o 0,5 bodu pod průměrem ČR.

Graf 3.11 Domácnosti vybavené osobním počítačem a s připojením k internetu podle krajů

Graf 3.12 Uživatelé internetu ve věku 16 let a více v Kraji Vysočina[1)]

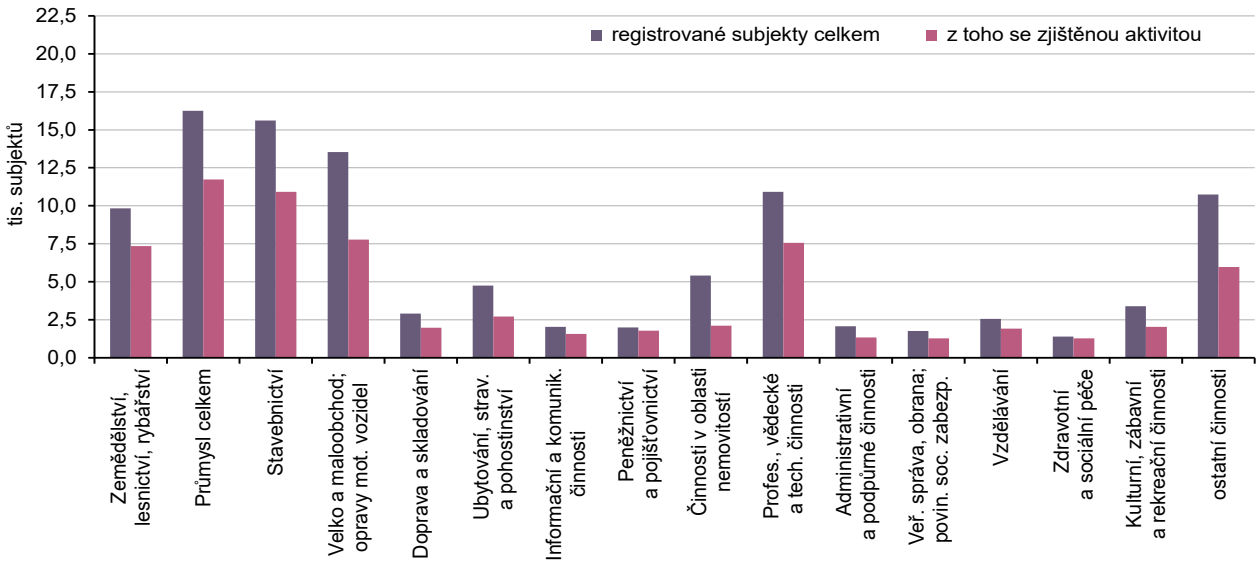

[1)] podíl z počtu obyvatel kraje ve věku 16 let a více; počítáno jako tříleté klouzavé průměry
[2)] srovnatelné údaje za uživatele sociálních sítí jsou k dipozici od roku 2011

Ekonomické subjekty

Méně ekonomických subjektů než na Vysočině je evidováno pouze v Karlovarském a Libereckém kraji.

V registru ekonomických subjektů (RES) bylo v Kraji Vysočina koncem roku 2025 evidováno 109 259 subjektů. Regionální podíl na celkovém republikovém počtu subjektů zachycených v RES se pohybuje okolo 4 %. Nejméně jednotek vykazuje Karlovarský kraj (více než 68 tisíc subjektů), naproti tomu první místo v mezikrajovém srovnání zaujímá hlavní město Praha s počtem přes 692 tisíc subjektů. V meziročním porovnání došlo na Vysočině k nárůstu o více než 1 360 ekonomických subjektů.

Graf 3.13 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Kraji Vysočina k 31. 12. 2025 (subjekty s uvedenou činností)

Nižší podnikatelská aktivita.

Více než tři čtvrtiny krajského registru tvoří fyzické osoby, z nichž jednoznačně převažují osoby podnikající na základě živnostenského zákona, tj. živnostníci. Počet podnikatelů – živnostníků na Vysočině přesáhl hranici 74 tisíc. Při relativním vyjádření počtu soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel kraje ve věku osmnáct a více let tento ukazatel mírně přesahuje hodnotu 176 a Kraj Vysočina z tohoto pohledu stále patří k regionům s nízkou podnikatelskou aktivitou (výjimku tvoří relativně vyšší počet zemědělských podnikatelů). Nejvíce soukromých podnikatelů v přepočtu na osmnáctileté a starší obyvatele pěti okresů kraje Vysočina bylo na Pelhřimovsku (185) a nejméně v okrese Třebíč (172).

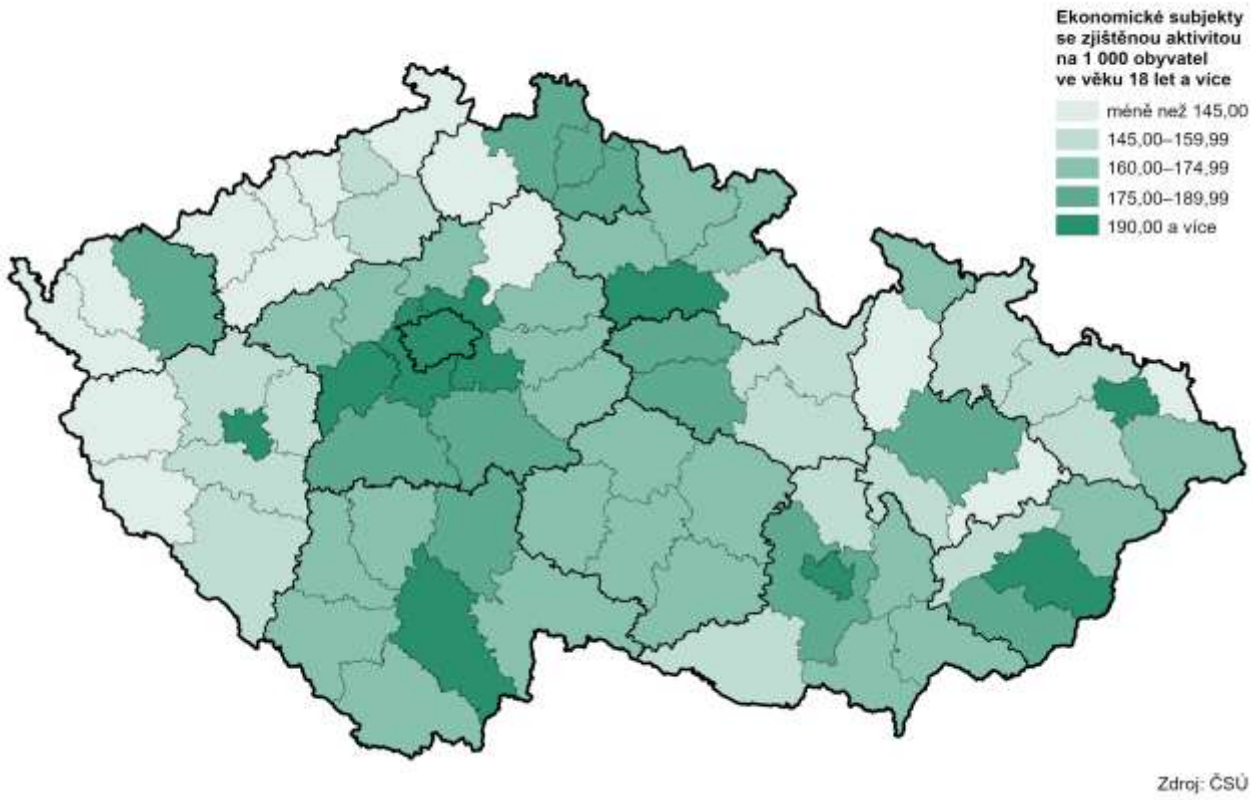
V kraji téměř šest tisíc spolků.

Ke konci roku 2025 bylo v RES zapsáno 24 943 právnických osob, z toho více než čtvrtina připadá na jihlavský okres. Nejčastější formou jsou společnosti s ručením omezeným, které tvoří 95 % všech obchodních společností na Vysočině. Nejméně využívanou formou obchodních společností jsou společnosti komanditní (23). Počet družstev se snížil na 404. Ne všechny společnosti jsou ale zakládány za účelem podnikání. V kraji je například registrováno 4 102 spolků a 1 834 pobočných spolků. Mezi evidovanými subjekty je mimo jiné 444 honebních společenstev, 704 obecních nebo městských úřadů či 265 církevních právnických osob. Oprávnění k podnikání má také 691 zahraničních fyzických osob, z toho nejvíce v okrese Jihlava (207) a nejméně v okrese Třebíč (98).

Nejvíce subjektů působí v průmyslu, stavebnictví a v oblasti obchodu a oprav motorových vozidel.

Při členění ekonomických subjektů dle převažující činnosti CZ-NACE mají největší podíl subjekty z průmyslu (16 244, tj. 15,4 % subjektů). Další významnou skupinou jsou subjekty ze stavebnictví (15 604 subjektů, 14,8 %), dále subjekty zabývající se obchodem a opravami motorových vozidel (13 536 subjektů, 12,9 %). Další významnou oblastí jsou profesní, vědecké a technické činnosti (10 909 subjektů, 10,4 %). V mezikrajském srovnání Kraj Vysočina zaujímá po Praze a krajích Středočeském, Jihočeském, Jihomoravském a Moravskoslezském šestou příčku v absolutním počtu subjektů věnujících se zemědělství, lesnictví nebo rybářství (9 828 subjektů, tj. 9,3 %). Soukromníků a firem, kteří zaměstnávají jednoho až devět pracovníků, bylo 9 942, jejich podíl na celkovém počtu subjektů se oproti předchozímu roku zvýšil o tři desetiny procentního bodu na 9,1 %. Rovněž se prakticky nezměnilo zastoupení firem s deseti až padesáti zaměstnanci (2,3 % v roce 2025). Pomineme-li subjekty s nezjištěným počtem zaměstnanců (skoro polovina celkového počtu), převládají ekonomické subjekty bez zaměstnanců (42,9 %).

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech k 31. 12. 2025

Zdroj: ČSÚ

Zemědělství

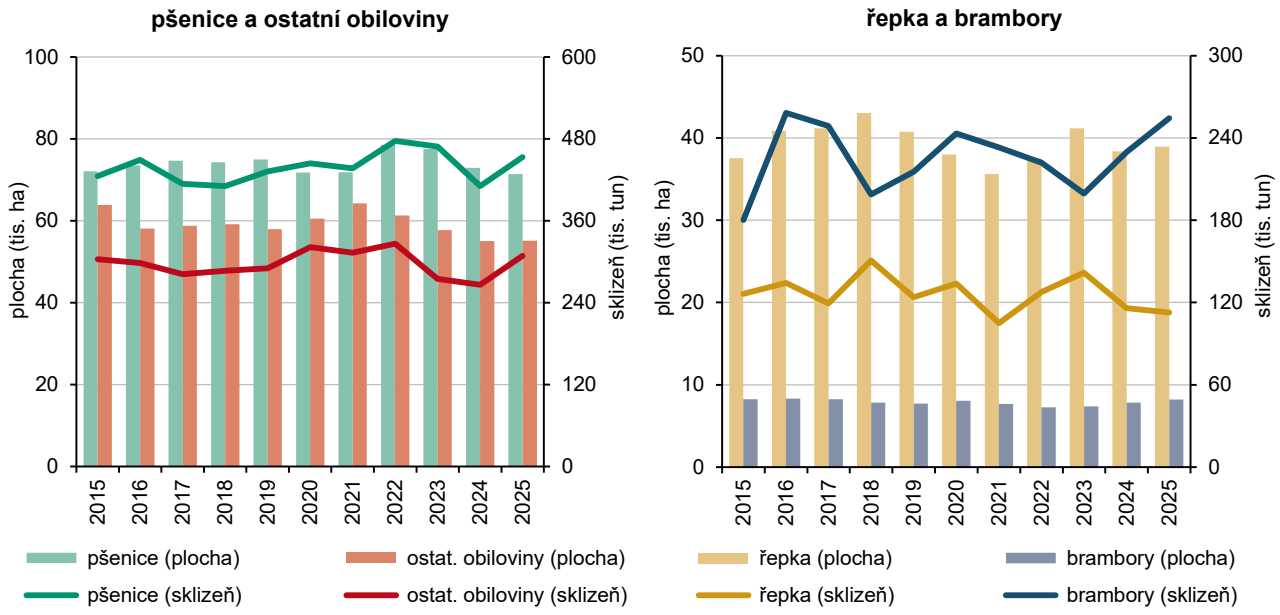
Mírný růst živočišné i rostlinné produkce.

Souhrnný zemědělský účet zobrazuje produkci zemědělského odvětví v hodnotovém vyjádření. V roce 2024 vykázala zemědělská produkce v rámci Kraje Vysočina hodnotu 21 996 mil. Kč. Proti předchozímu roku je to o 2,3 % více. K zvýšení došlo jak u rostlinné produkce (o 1,5 %), tak zejména u živočišné produkce (o 2,7 %). Z celkové zemědělské produkce připadalo 41 % na rostlinnou výrobu, 51 % na živočišnou produkci, podíl produkce zemědělských služeb byl ve srovnání s tím velice nízký.

Sklizeň obilovin vzrostla o 12,5 %.

Celková sklizeň obilovin na Vysočině v roce 2025 dosáhla výše necelých 762 tisíc tun a byla v rámci Česka čtvrtá nejvyšší za krajem Středočeským, Jihomoravským a Jihočeským. Podíl kraje na celkové sklizni obilovin v republice činil 9,0 %. Oproti předchozímu roku sklizeň obilovin v kraji vzrostla o 12,5 %, v celé ČR byl zaznamenán nárůst o něco vyšší (+13,0 %). Zvýšenou produkci obilovin na Vysočině v roce 2025 způsobil výhradně vyšší hektarový výnos, který proti předchozímu roku vzrostl o 0,73 tuny, naproti tomu sklizňová plocha obilovin se meziročně zmenšila o 1,2 %. V roce 2025 sklidili zemědělci v Kraji Vysočina v průměru 6 tun obilovin z jednoho hektaru, což představuje čtvrtý nejnižší výnos v rámci Česka před kraji Karlovarským, Jihočeským a Plzeňským. Na prvním místě pomyslného žebříčku se s výnosem 7,01 t/ha umístil Olomoucký kraj, následovaný Prahou (7,00 t/ha). Sklizeň řepky byla meziročně nižší o 2,7 %. Mírně vzrostly sklizňové plochy řepky, a to o 557 hektarů (o 1,4 %), naproti tomu o něco nižší byl hektarový výnos (-4,0 %). Sklidilo se téměř 113 tisíc tun. Větší objem řepky byl sklizen pouze ve Středočeském kraji (230 tisíc tun).

Graf 3.14 Sklizeň a sklizňové plochy vybraných plodin v Kraji Vysočina

Více než třetina brambor pochází z Vysočiny.

Vysočina je tradičně klíčovou bramborářskou oblastí. Také v roce 2025 se kraj podílel na celkové produkci brambor v ČR více než jednou třetinou. Brambor se na Vysočině sklidilo více než 250 tisíc tun, meziročně téměř o 11 % více. Byl zaznamenán o něco vyšší hektarový výnos (+1,6 t/ha; +5,4 %), který dokonce s hodnotou 30,93 tuny z hektaru překonal republikový průměr o 0,54 tuny. Z ostatních zemědělských plodin zaujímá Vysočina první místo ve sklizni pícnin na orné půdě (v seně) a i ve sklizni kukuřice na zeleno a siláž (oboje přes 17 % produkce ČR), což koresponduje s vysokými stavy skotu a také s vyšším stupněm zornění v méně příznivých oblastech. Na čtvrtém místě za Jihočeským, Plzeňským a Moravskoslezským krajem je sklizeň píce v seně z trvalých travních porostů (8,8 % produkce ČR).

Klesá spotřeba minerálních i vápenatých hnojiv.

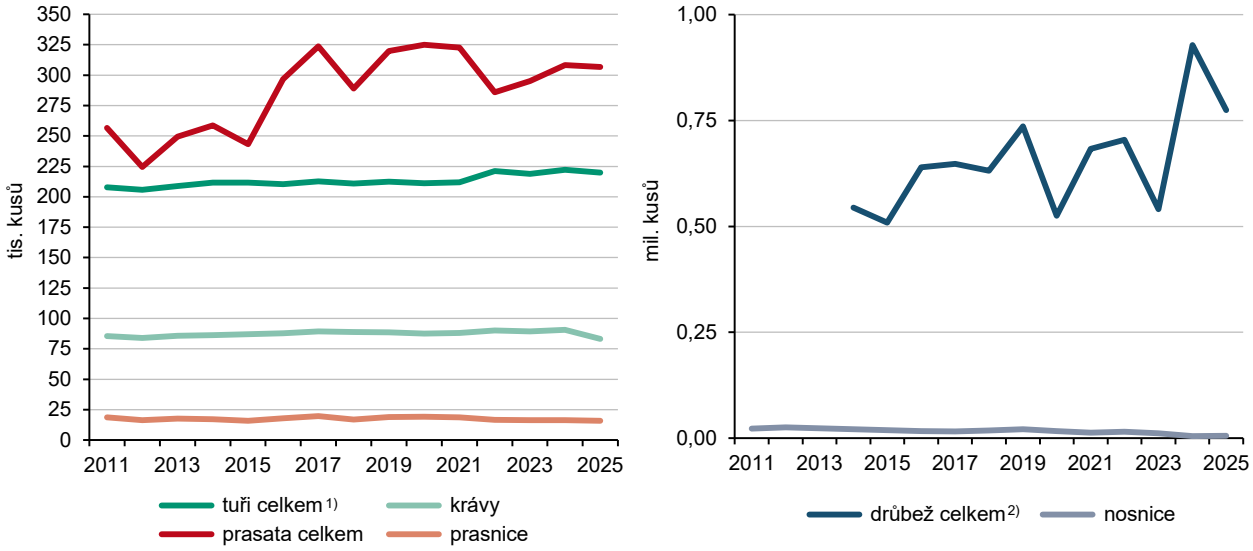
V hospodářském roce 2024/2025 spotřebovali zemědělci na Vysočině více než 106 kg minerálních hnojiv v čistých živinách na jeden hektar obhospodařované zemědělské půdy (o 4,5 kg méně než v celé ČR), z toho více než tři čtvrtiny tvořila hnojiva dusíkatá. Ve srovnání s předchozím hospodářským rokem to představovalo nárůst o 1 %. Spotřeba statkových hnojiv představovala celkem 6,8 tisíce kg/ha, přičemž 61,1 % připadalo na hnůj, 24,3 % na kejdu a 10,6 % na močůvku. Vápenatých hnojiv bylo spotřebováno 182 kg/ha zemědělské půdy, což bylo o patnáct procent méně než v předchozím hospodářském roce.

Snížení stavů turů i prasat.

Stavy turů se v Kraji Vysočina meziročně snížily o 2 504 kusů, tj. o 1,1 %. K 31. prosinci 2025 bylo v kraji chováno 219 778 kusů turů, což představovalo 16 % republikového stáda. Stejně jako na Vysočině se stavy turů snížily ve většině krajů kromě Jihomoravského, Zlínského a Moravskoslezského, přičemž pokles na Vysočině patřil v absolutní hodnotě k nejvýraznějším. Relativně byl pokles nejhlubší v kraji Karlovarském (o 5 %). V Kraji Vysočina představuje podíl krav z celkového stáda turů 37,8 %, v celé České republice je to 40,8 %. Stavy prasat se v Kraji Vysočina proti minulému roku snížily, konkrétně o 1 585 kusů, tj. o 0,5 %. Naproti tomu v celé České republice prasat o něco přibylo (o 2,1 %), v jednotlivých regionech byl vývoj značně rozdílný, tak v Pardubickém kraji se stavy prasat snížily

o více než desetinu, naproti tomu v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji se zvýšily více než o čtvrtinu a v Karlovarském kraji dokonce o polovinu. Ke konci roku 2025 bylo v Kraji Vysočina chováno 306 660 kusů prasat, což byl v regionálním srovnání druhý nejvyšší počet po kraji Středočeském a představovalo to 21,1 % z celkového počtu prasat chovaných v České republice. Podíl prasnic ve stádu prasat představoval na Vysočině 5,2 %, celkem jich bylo chováno 15 942.

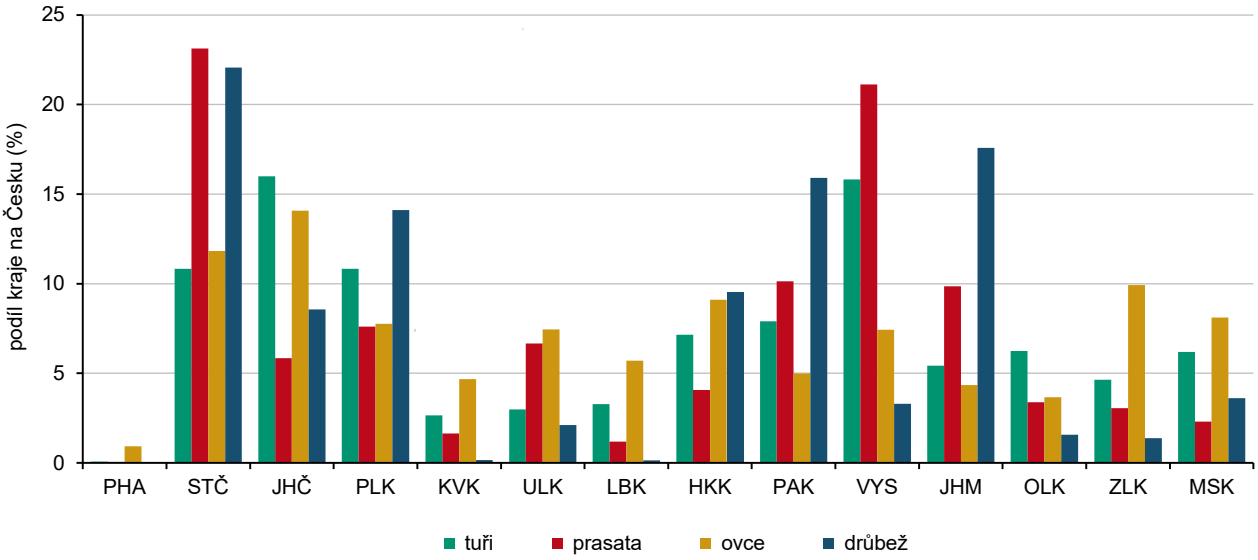
Graf 3.15 Hospodářská zvířata v Kraji Vysočina (k 31. 12.)

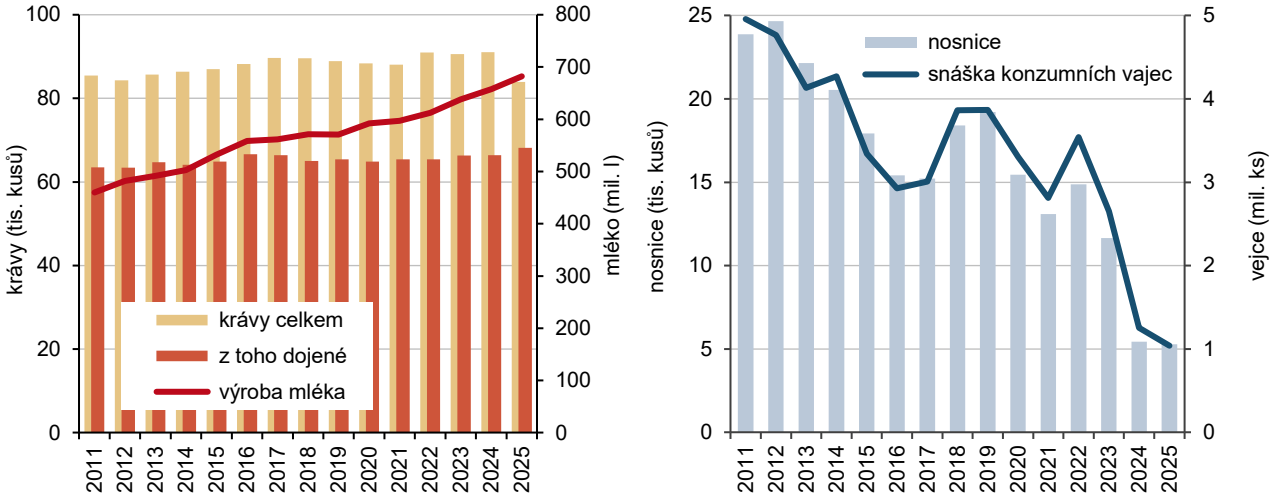

1) do roku 2024 skot celkem

2) údaje za drůbež celkem k dispozici od roku 2014

Graf 3.16 Hospodářská zvířata podle krajů k 31. 12. 2025

Graf 3.17 Průměrné stavy krav a výroba mléka, průměrné stavy nosnic a snáška konzumních vajec v Kraji Vysočina

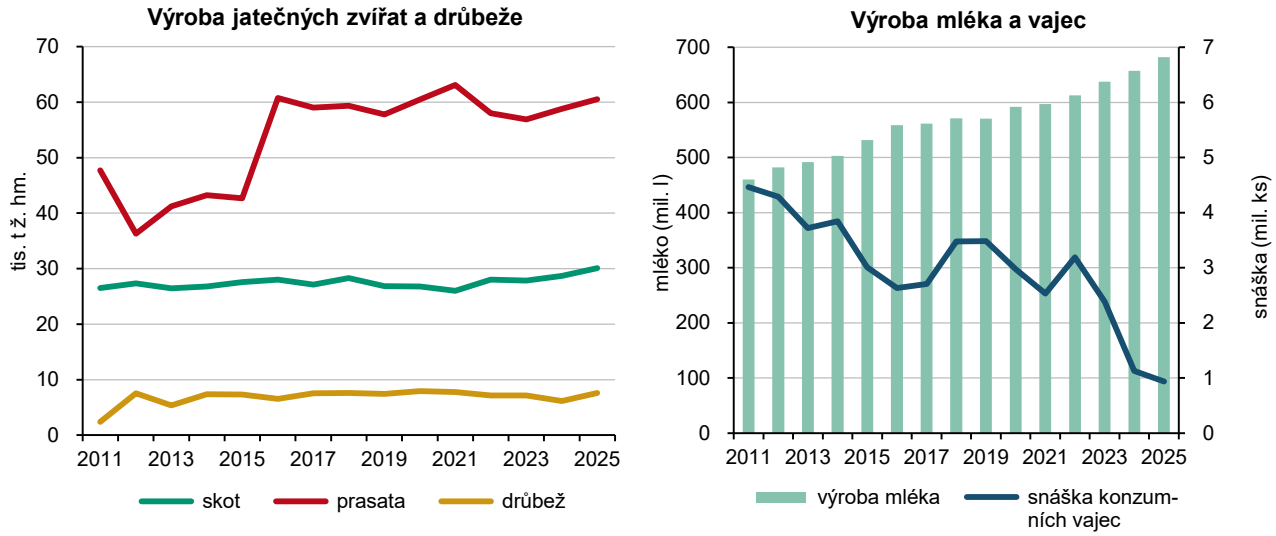

Kolísání početních stavů drůbeže.

Početní stavy drůbeže v Kraji Vysočina dlouhodobě značně kolísají, v roce 2025 došlo meziročně k poklesu zhruba o pětinu, je ovšem třeba připomenout, že stavy drůbeže byly v roce 2024 z posledních let zdaleka nejvyšší. Ke konci roku 2025 se v chovech nacházelo 774 999 kusů, což bylo 3,3 % z drůbeže chované v celé České republice. V převážné většině se jednalo o chovy kura domácího. Počet slepic se meziročně zvýšil (o více než 18 755 kusů, tj. o 40,4 %), k rozhodnému okamžiku bylo na Vysočině chováno 65 114 slepic. Ke stejnému dni bylo na Vysočině chováno 13 174 ovcí, což představuje více než 7,4 % procent z celkového počtu v republice. Nejpočetnější stádo ovcí se nachází v Jihočeském kraji, kde je chováno 25 tisíc kusů. Koz bylo v Kraji Vysočina chováno 2 011 koz (včetně kozlů), 8 % všech koz chovaných v České republice. Zdaleka nejpočetnější jsou stavy koz ve Středočeském kraji, Vysočina se řadí zhruba do poloviny pomyslného žebříčku mezikrajského srovnání.

Kraj Vysočina je významným producentem masa a mléka.

V Kraji Vysočina bylo v roce 2025 vyrobeno 31,1 tis. tun masa (bez drůbežího) v jatečné hmotnosti, což bylo 10,9 % z celkové produkce masa v České republice. Převážně se jedná o maso vepřové, jehož podíl je přes 57 %, necelých 43 % připadalo na maso hovězí. V porovnání s rokem 2024 se výroba masa v kraji výrazně snížila (pokles o 3,9 %), přesto se stále drží na relativně vysoké úrovni. Mléka bylo nadojeno bezmála 682 milionů litrů, o 3,7 % více než v předchozím roce. Představovalo to více než 20 % z celkové produkce České republiky.

Graf 3.18 Výroba jatečných zvířat, mléka a vajec v Kraji Vysočina

Lesnictví

Zkáza smrkových porostů.

Na Vysočině se v roce 2025 rozkládaly lesní pozemky na výměře 208 046 ha. Lesy tak tvořily 30 % celkové rozlohy kraje a 7,8 % z výměry lesních porostů celé České republiky (čtvrtá největší plocha z krajů). Vysočina patří relativně k nejméně zalesněným regionům republiky, navíc má ze všech krajů nejnižší podíl listnatých dřevin. Z jehličnatých dřevin dominuje smrk, který ale v uplynulých letech v části kraje doslova zlikvidoval kůrovec, z listnatých buk. Holiny v roce 2025 zaujímaly na Vysočině zhruba 5,5 % výměry lesů (bezmála 11,5 tis. ha).

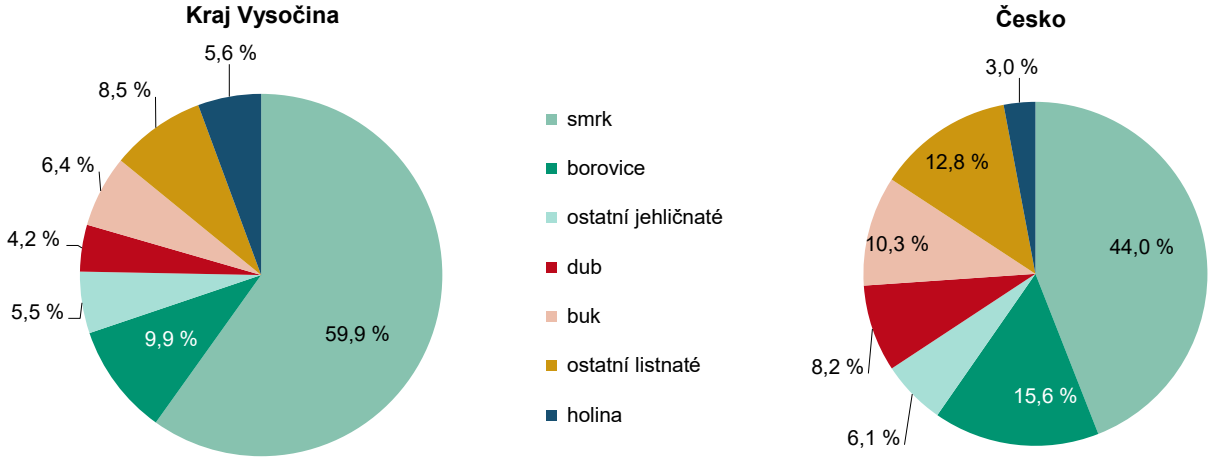
Pomalejší zalesňování.

Vysoká míra zalesňování na Vysočině (stejně jako v ČR) dále zvolnila. V roce 2021 i 2022 byla zalesněna plocha přes 9 tis. hektarů, v roce 2023 bylo zalesněno více než 8 000 ha, v roce 2025 už jen 4 657 ha, plocha meziročně o 31,8 % menší. Mezi kraji je to ale stále území zdaleka nejrozsáhlejší, zaujímá 20,2 % v ČR zalesňované plochy. Stejně jako ve většině předchozích let bylo i v roce 2025 na Vysočině při obnově lesa vysazeno více jehličnanů než listnatých stromů. Na jehličnany připadlo 61 % zalesněné plochy, na listnáče 39 %. Nejvíce se vysazoval smrk (na téměř 2 150 hektarech), následovaný dubem (bezmála 730 ha).

Omezení nahodilé hmyzové těžby.

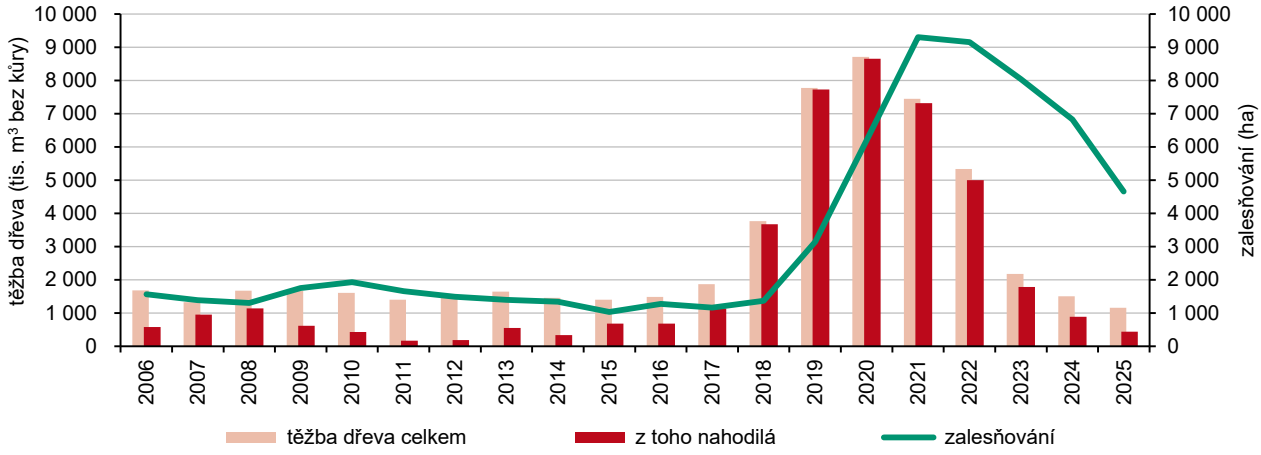
Těžba dřeva v kraji se meziročně propadla o 23,1 % na 1 159 tisíc m^3 dřeva, což představuje 6,9 % z celkové těžby v ČR. Více se těžilo v šesti krajích, zejména Jihočeském (15,7 %) a Plzeňském (13,2 %). Na těžbu nahodilou připadaly necelé dvě pětiny celkové těžby. Nejčastějším důvodem pro nahodilou těžbu se po letech opět staly živelní pohromy (55 %), na kalamity způsobené hmyzem připadlo 19,3 % nahodilé těžby).

Graf 3.19 Druhová skladba dřevin lesních porostů v Kraji Vysočina a Česku k 31. 12. 2025

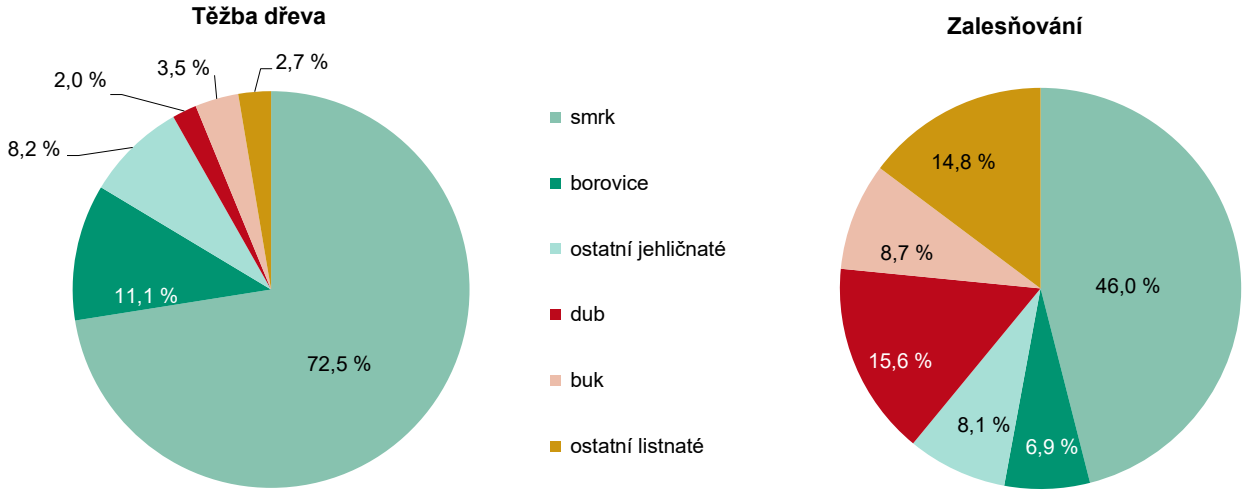

Zdroj: Národní lesnický institut

Graf 3.20 Těžba dřeva a zalesňování v Kraji Vysočina

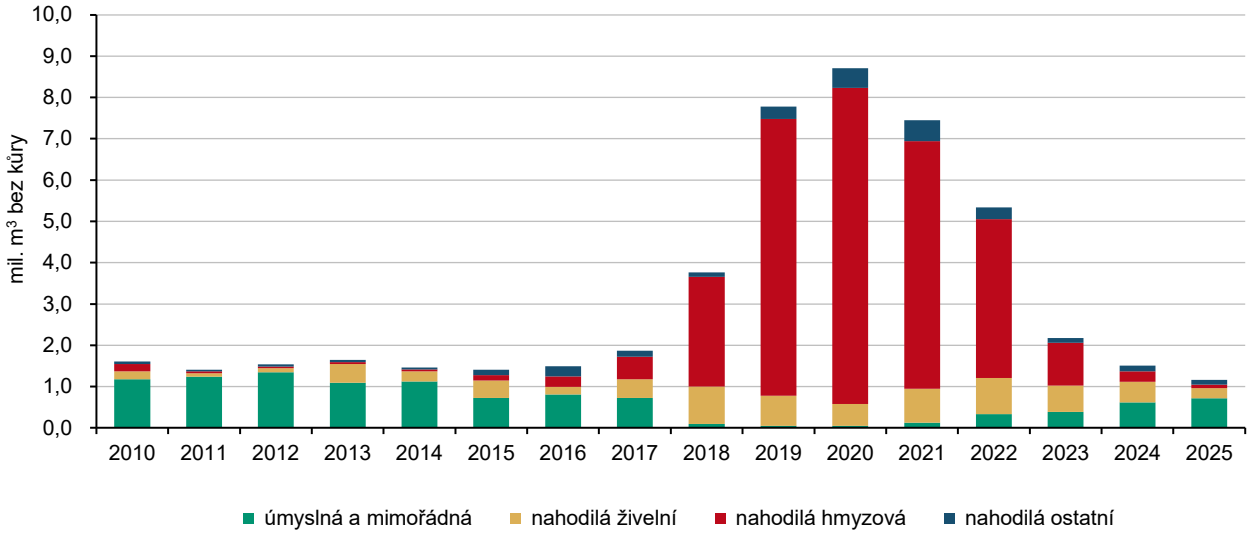

Graf 3.21 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Kraji Vysočina v roce 2025

Pozn.: těžba v m³ bez kůry, zalesňování v ha

Graf 3.22 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Kraji Vysočina

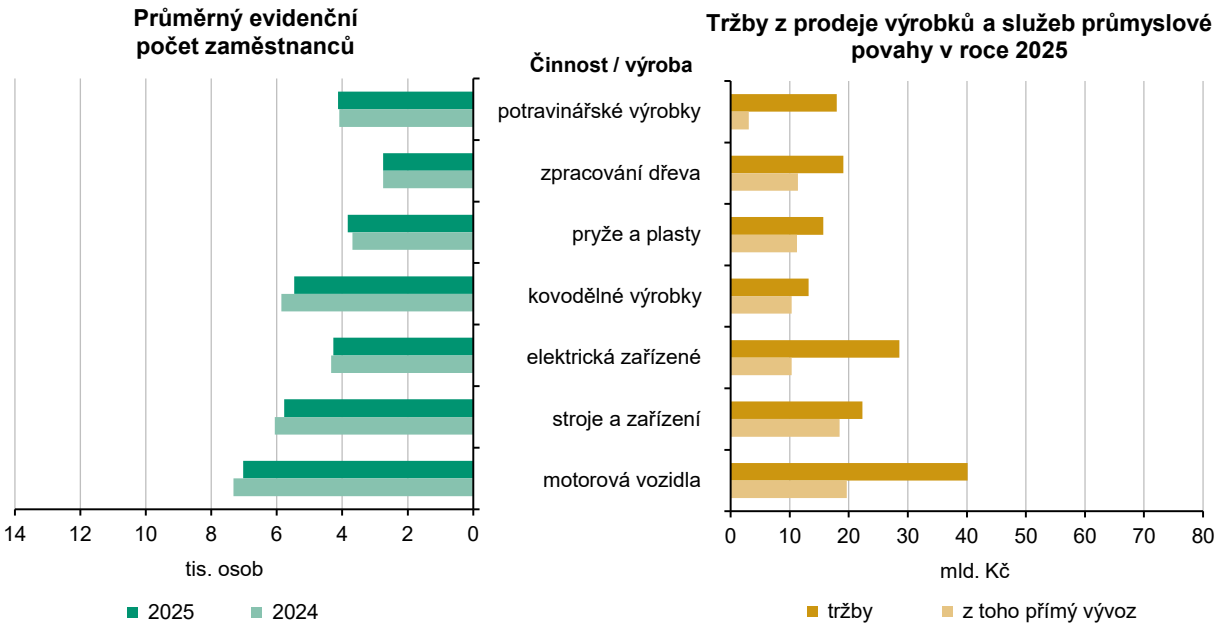

Průmysl

Pokles tržeb průmyslových podniků i zaměstnanosti.

V roce 2025 mělo v Kraji Vysočina sídlo 118 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, což představuje méně než 6 % z republikového úhrnu. Tyto průmyslové podniky v průměru zaměstnávaly 42 901 fyzických pracovníků, tj. 5,6 % z republikového úhrnu. V celé České republice poklesla zaměstnanost v průmyslu meziročně o 2,7 %, v Kraji Vysočina byl zaznamenán pokles o 2,8 % - ovšem ve srovnání s rokem 2019 klesla zaměstnanost v průmyslu kraje více než o desetinu, což byl výrazně hlubší pokles než v celé republice a pátý nejhlubší pokles mezi kraji ČR. Průmyslové podniky na Vysočině zaznamenaly v roce 2025 meziroční pokles tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy o 1,0 % (o 0,5procentního bodu hlubší než v celé České republice), v mezikrajském srovnání to však představuje nejmírnější pokles, v osmi krajích bylo zaznamenáno ještě výraznější snížení tržeb. Z celkového objemu tržeb představovaly v roce 2025 tržby za přímý vývoz 52,4 % (o 5,9 procentního bodu méně než v celé České republice), což je mezi kraji čtvrtý nejnižší podíl. Proti roku 2019 poklesl podíl tržeb za přímý vývoz v kraji o 17,2 procentního bodu (v celé ČR jen o 3,0 procentní body).

Graf 3.23 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti zpracovatelského průmyslu v Kraji Vysočina (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Kraji Vysočina)

Mzda v průmyslu stále zaostává za republikovou úrovní.

Dynamika růstu průměrné měsíční mzdy v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci dosáhla na Vysočině meziročně 107,0 %, v České republice byla o 0,6 procentního bodu nižší. Svou hodnotou 42 098 Kč ale dosáhla jen na úroveň 90,6 % průměru ČR. Nejvyšší průměrná mzda byla vykázána ve Středočeském kraji (64 576 Kč).

Energetika

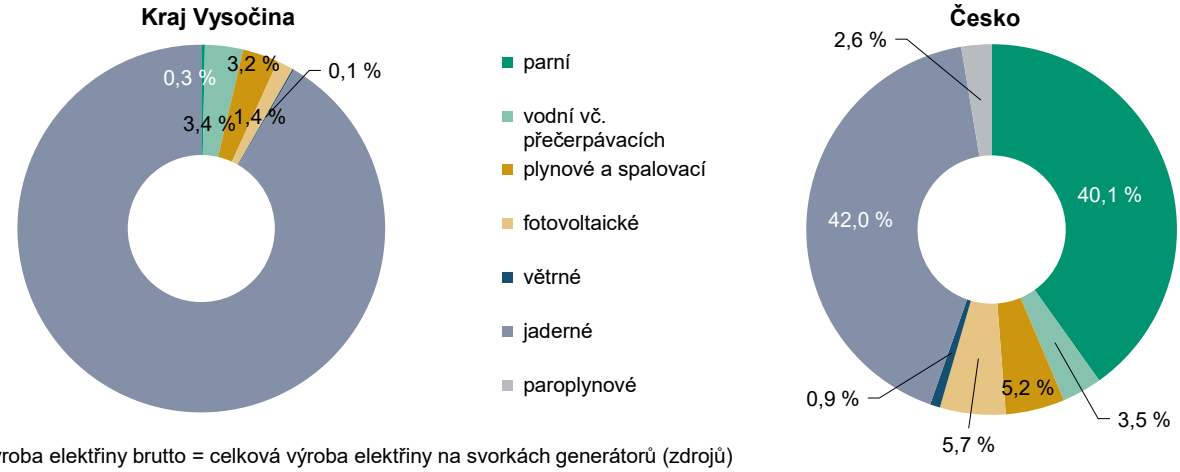
Pětina elektrické energie vyrobené v ČR pochází z Vysočiny.

Zásluhou provozu Jaderné elektrárny Dukovany Kraj Vysočina zaujímá v energetice České republiky významné postavení. V roce 2025 bylo v kraji vyrobeno 16 028 GWh elektrické energie brutto. Představovalo to meziroční nárůst o 2,1 % a současně 21,0 % celorepublikové výroby energie. Vyšší výrobu elektrické energie mají pouze kraje Ústecký a Jihočeský. Drtivá většina elektrické energie byla na Vysočině vyrobena v JE Dukovany (92 %), podíl vodních elektráren dosahoval 3,2 % a plynových a spalovacích elektráren také mírně přesahoval tři procenta. Spotřeba elektrické energie dosáhla v roce 2025 na Vysočině 2 697 GWh, což představuje meziroční nárůst o 2,2 %. Podíl na celorepublikové spotřebě dosáhl 4,7 %. Přes 45 % spotřeby elektřiny v kraji připadlo na průmysl, což je ve srovnání s celou ČR výrazně více (o 11 procentních bodů). Na domácnosti na Vysočině připadlo 29,2 % - téměř stejně jako v celé ČR (29,3 %). Třetí nejvyšší díl spotřeby elektřiny na Vysočině ukusují obchod, služby, školství a zdravotnictví (15,7 %). Na republikové úrovni je sice tento sektor také až třetím nejvýznamnějším „požíračem“ elektřiny, ale s podstatně vyšším podílem (23,4 %).

Pokles spotřeby zemního plynu.

Spotřeba zemního plynu v Kraji Vysočina v roce 2025 dosáhla 278 689 tis. m^3, což byla ve sledovaných letech nejnižší hodnota. Meziroční nárůst činil 6,7 %. Podíl na celorepublikové spotřebě se v posledních letech pohyboval kolem 3,9 %.

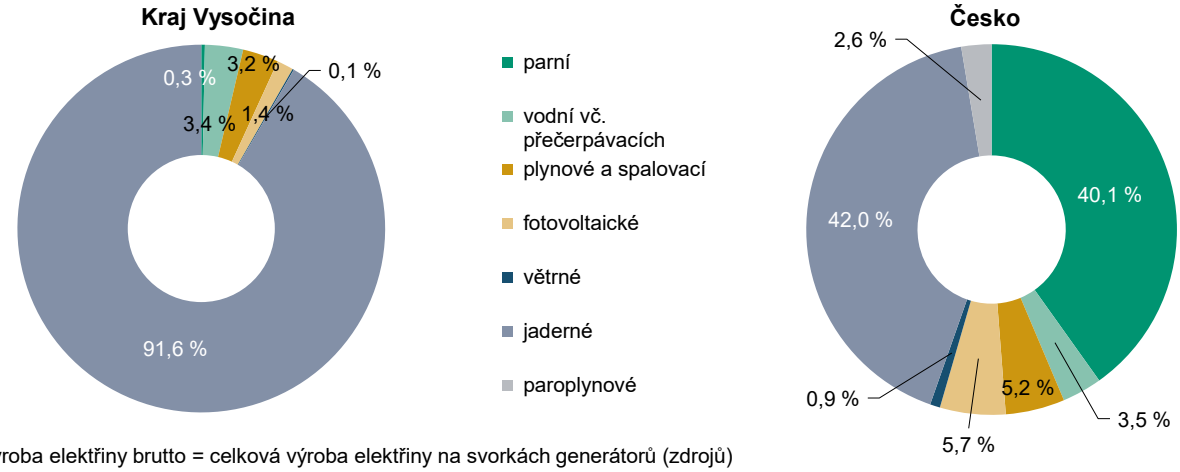
Graf 3.24 Výroba elektřiny brutto[1)] podle technologie elektráren v roce 2025

[1)] výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů)

Zdroj: Energetický regulační úřad

Graf 3.25 Spotřeba elektřiny netto[1)] podle odvětví spotřeby v roce 2025

[1)] výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů)

Zdroj: Energetický regulační úřad

Stavebnictví, stavební povolení

Stavební výroba vzrostla.

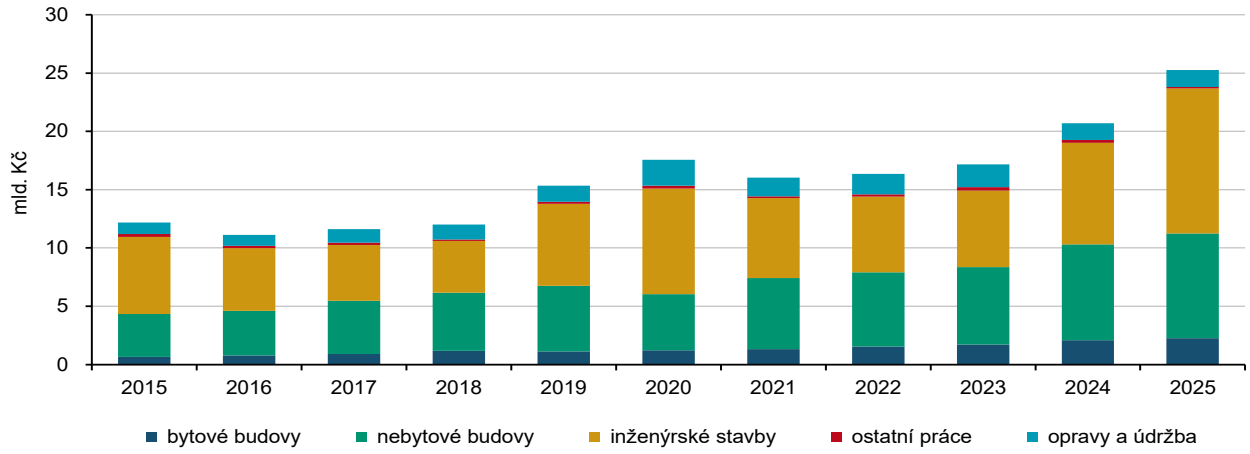
Objem základní stavební výroby dosáhl v roce 2025 v celkem 29 stavebních podnicích s padesáti a více zaměstnanci se sídlem v Kraji Vysočina částky 8 437 milionů Kč. Ve srovnání s rokem 2024 to představuje zvýšení o 4,2 %, v celé ČR byl naproti tomu zaznamenán nárůst o 9,4 %. Na celkovém objemu základní stavební výroby v celé České republice se tak podniky se sídlem na Vysočině v roce 2025 podílely pouze 3,3 %, podobně jako v předchozích letech. Pozemní stavitelství se na základní stavební výrobě v Kraji Vysočina podílelo 62 %, podíl inženýrského stavitelství činil 38 %.

Velký objem veřejných zakázek ve stavební výrobě.

Přímo na stavbách v Kraji Vysočina byly v roce 2025 provedeny stavební práce v hodnotě 25,4 mld. Kč, což představuje 5,3 % z objemu prací provedených v celé České republice. Práce na těchto stavbách meziročně vzrostly ve většině regionů. Z objemu stavebních prací provedených v roce 2025 na území kraje připadlo na

veřejné zadavatele 63,5 %, což je o 12,3 procentního bodu více než v celé České republice. Objem prací pro veřejné zadavatele na Vysočině v posledních letech výrazně rostl, počínaje rokem 2018 vždy tvořily více než polovinu celkového objemu stavebních prací. Pouze v roce 2023 jejich podíl klesl pod 50 %.

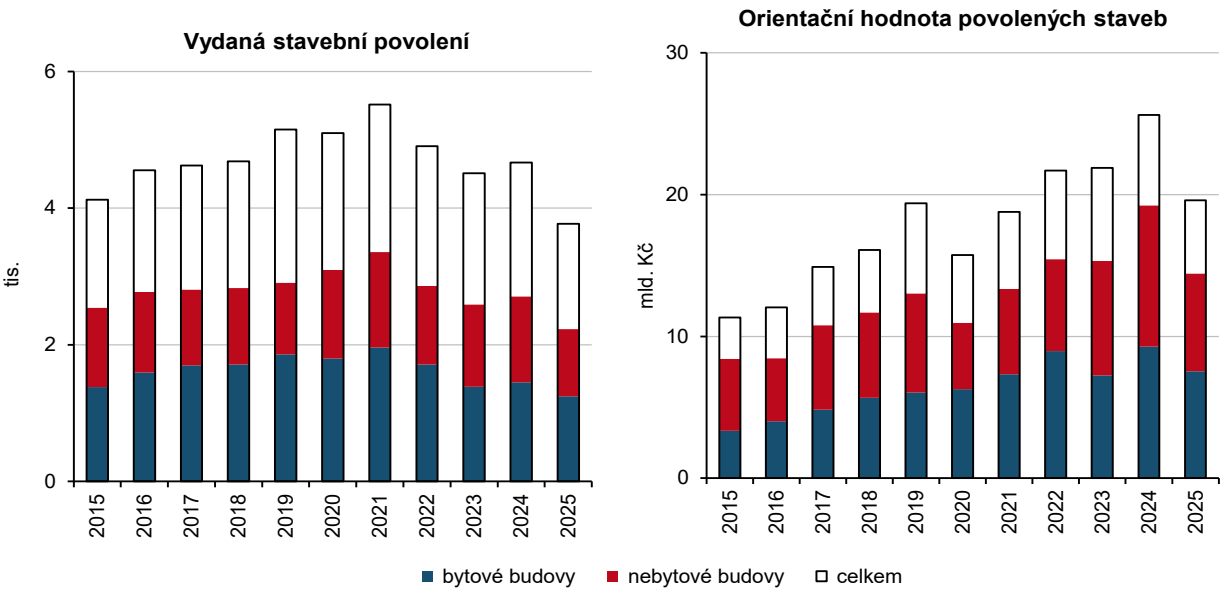
Graf 3.26 Stavební práce "S" provedené na území Kraje Vysočina

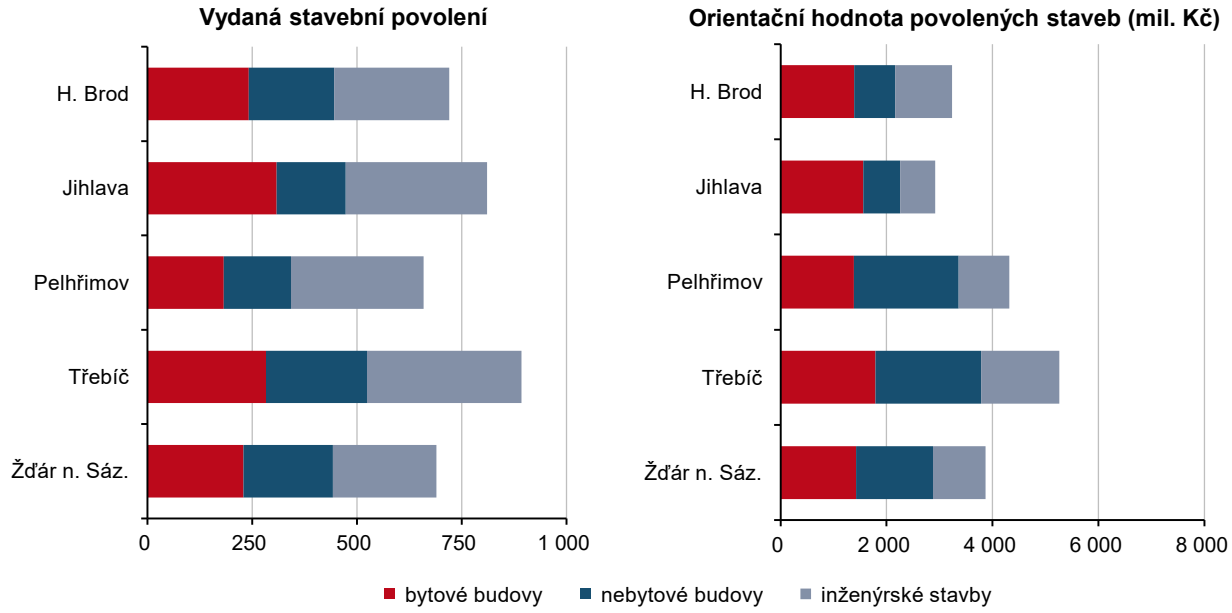

Dále rostla předpokládaná hodnota staveb.

Celková orientační předpokládaná hodnota staveb, na něž bylo v roce 2025 na Vysočině vydáno stavební povolení, činila 19 597 milionů Kč, což bylo téměř o čtvrtinu méně než v roce předchozím. Tato částka představuje 3,9 % celkové předpokládané hodnoty staveb za celou Českou republiku. Průměrná hodnota jednoho vydaného stavebního povolení činila v roce 2025 na Vysočině 5 194 tis. Kč, což představovalo 63,6 % úrovně České republiky, v mezikrajském srovnání je to pátá nejnižší hodnota (před kraji Jihočeským, Karlovarským, Libereckým a Pardubickým). Mezi okresy Vysočiny v tomto ukazateli vynikal pelhřimovský okres (26 % nad úrovní kraje), naopak nejmenší hodnoty byly vykazovány na Jihlavsku (30 % pod krajskou hodnotou).

Graf 3.27 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Kraji Vysočina

Graf 3.28 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby a okresů v roce 2025

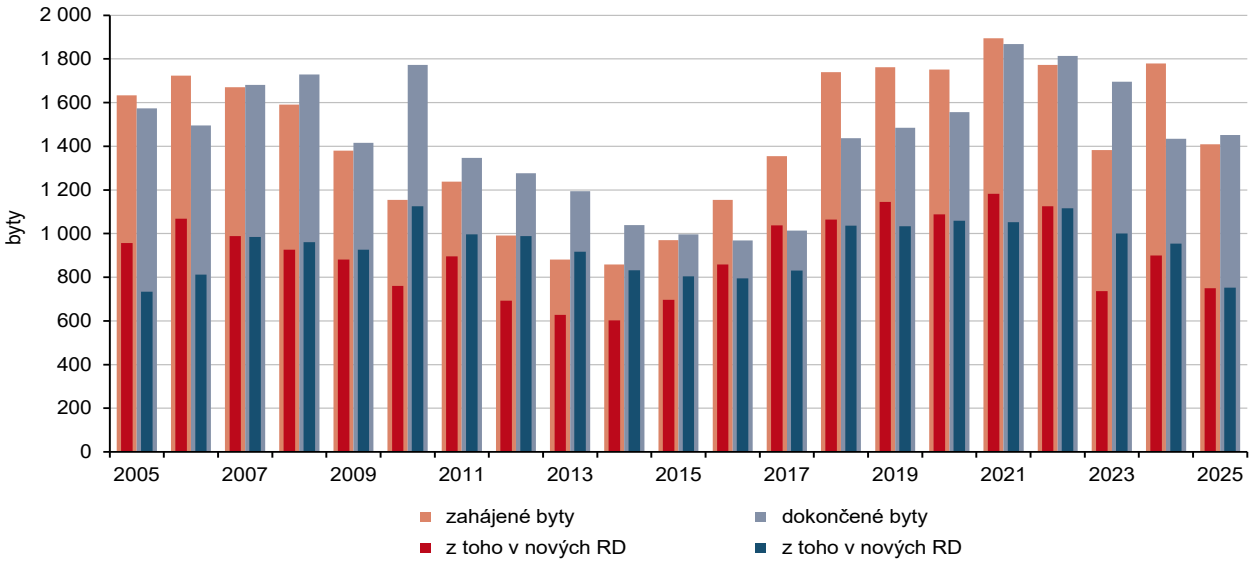

Bytová výstavba

Počet zahájených bytů v kraji meziročně výrazně poklesl.

Počet 1 383 v roce 2025 na Vysočině zahájených bytů představoval proti předchozímu roku pokles o 20,8 %, současně šlo o druhý nejnižší počet od roku 2019. Kraj Vysočina tak patří mezi menšinu regionů, v nichž byla zahájena výstavba menšího počtu bytů než v roce 2024. Na celkovém počtu zahájených bytů v celé České republice se Vysočina v roce 2025 podílela 3,9 %. V rámci kraje byla výstavba největšího počtu bytů zahájena na Třebíčsku (30,9 % celkového počtu), nejméně na Jihlavsku (16,7 %). Ze zahájených bytů připadala na Vysočině více než polovina na byty v nových rodinných domech.

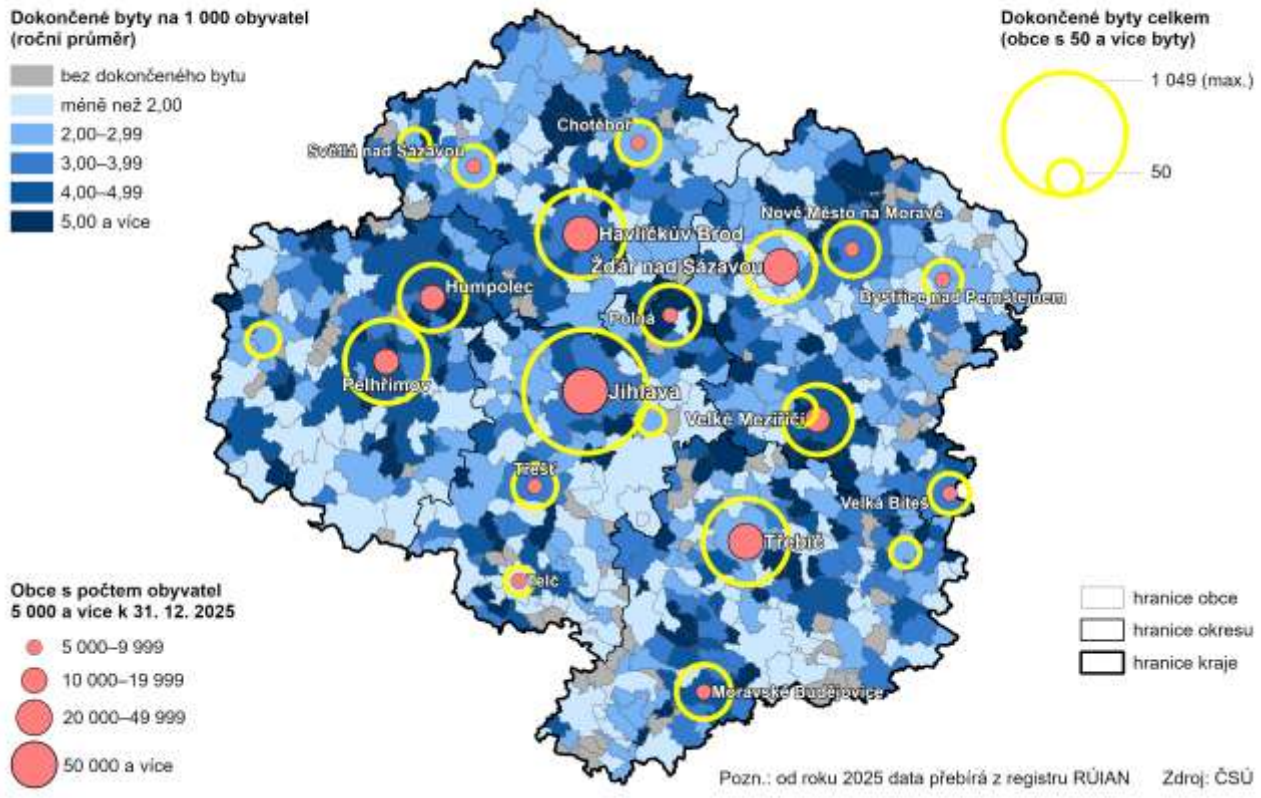
Graf 3.29 Bytová výstavba v Kraji Vysočina

Snížil se i počet dokončených bytů.

V roce 2023 bylo v Kraji Vysočina dokončeno 1 451 bytů, což proti předchozímu roku představovalo nárůst o 1,2 %, současně ale o druhou nejnižší hodnotu od roku 2019. Mezi dokončenými byty v kraji mírně převažovaly byty v nových rodinných domech, ale jejich podíl na bytové výstavbě byl podstatně nižší než v předchozích letech. Intenzita bytové výstavby v roce 2025 na Vysočině sice meziročně mírně vzrostla, přesto však zůstává pod úrovní celé České republiky. Činila 2,81 dokončených bytů na tisíc obyvatel (oproti 3,07 za ČR).

Bytová výstavba v obcích Kraje Vysočina v letech 2020 až 2025

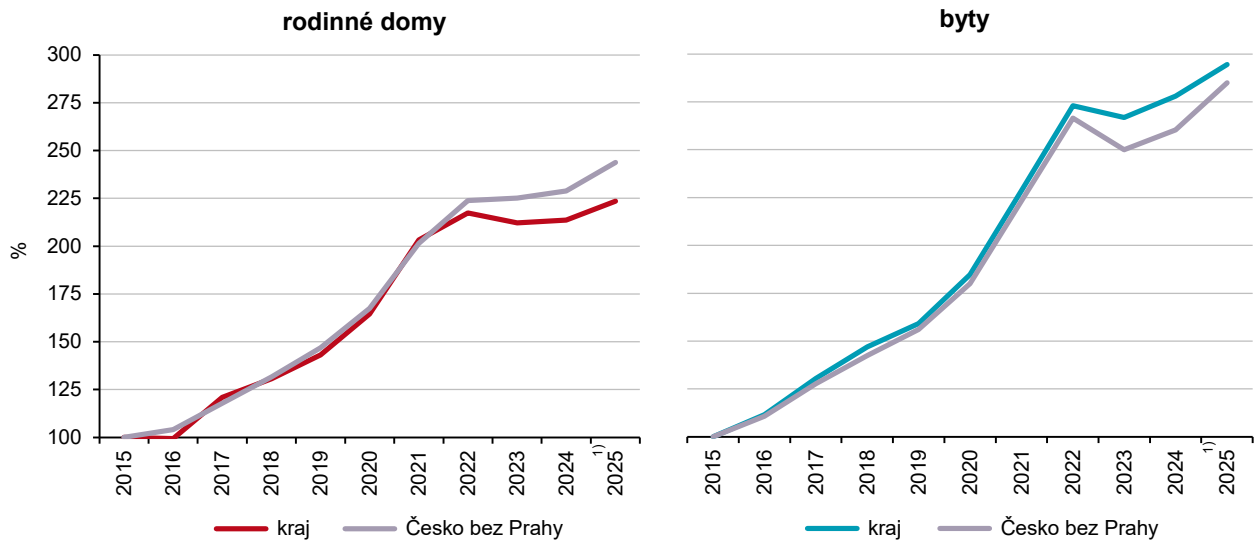

Ceny nemovitostí

Kupní ceny rodinných domů a bytů rostou.

Průměrná kupní cena rodinných domů v Kraji Vysočina dosáhla v roce 2025 hodnoty 47 125 Kč/m^2, tj. o 1,6 % více než v období v roce 2024, proti republikovému průměru byla nižší o 8 941 Kč. Ještě vyšší byla průměrná kupní cena bytů, která činila v roce 2025 v kraji 56 720 Kč/m^2, což oproti předchozímu roku představuje zvýšení o 12,2 %. V celé ČR byla kupní cena bytů ještě o 15 690 Kč/m^2 vyšší.

Graf 3.30 Indexy cen nemovitostí v Kraji Vysočina a Česku bez Prahy (průměr roku 2015 = 100)

1) údaje za rok 2025 jsou předběžné

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Doprava

Další růst počtu automobilů.

Silniční síť v Kraji Vysočina dosahuje délky 5 039 km, z toho je 92 km dálnic a 427 km silnic I. třídy. Provozní délka železničních tratí v kraji činila 575 km. Ke konci roku 2025 bylo v Kraji Vysočina registrováno 313 720 osobních a dodávkových automobilů. Jejich počet neustále roste, v roce 2025 činil meziroční nárůst 1,8 %. Nákladních automobilů bylo na Vysočině registrováno 35 965 (meziroční nárůst 1,2 %). Výrazně, o 6,7 %, se meziročně snížil počet autobusů, kterých bylo ke konci roku 2025 registrováno 955. V dřívějších letech (a také v roce 2024) počet autobusů v kraji překračoval hranici jednoho tisíce vozidel. Podobně jako v jiných krajích i na Vysočině plynule roste počet motocyklů, registrovaných 83 066 motocyklů představovalo meziroční přírůstek 2,4 %.

Více zboží po silnici, silniční doprava je dominantní.

Nejnovější data o dopravních výkonech jsou k dispozici za rok 2024. V tomto roce bylo na Vysočině přepraveno po železnici v rámci kraje 47 tis. tun nákladů, do jiných krajů bylo vyvezeno 275 tis. tun a z jiných krajů na Vysočinu dovezeno 519 tis. tun nákladu. Do jiných krajů vycestovalo po železnici 841 tisíc osob, z jiných krajů cestovalo do kraje 875 tisíc osob, v rámci kraje se přepravilo 2,6 mil. cestujících. Výrazně vzrostla především přeprava cestujících i věcí v rámci kraje. Silniční doprava na Vysočině přepravila ve stejném období v rámci kraje více než 17 mil. tun nákladů. Do ostatních krajů bylo vyvezeno 6,1 mil. tun nákladů a do kraje bylo dovezeno 7,1 mil. tun. V porovnání s předchozím rokem se objem vnitrokrajské silniční nákladní dopravy zvýšil bezmála o třetinu, vzrostl také objem dovozu (o 7,6 %) a vývozu (o 5,8 %) nákladu přes hranice kraje.

Nárůst počtu cestujících ve veřejné dopravě.

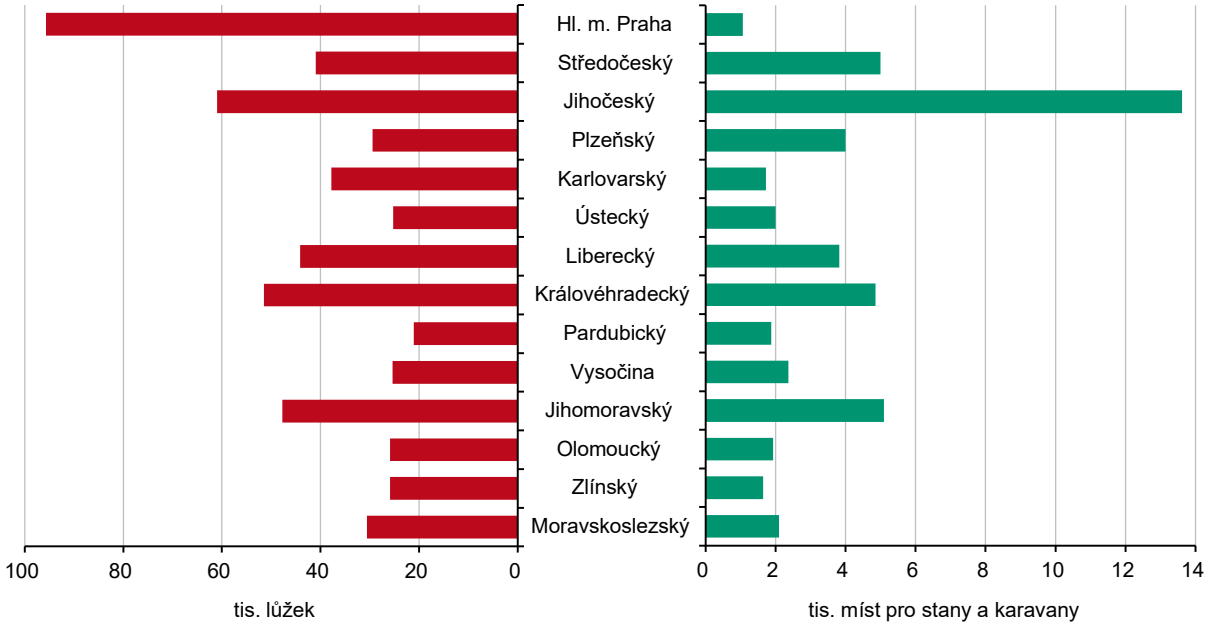
Veřejná autobusová doprava v rámci regionu přepravila 17,7 mil. osob, což bylo proti předchozímu roku o 9,7 % více. V rámci městské hromadné dopravy bylo přepraveno 20,6 mil. osob, z toho bezmála 60 % připadalo na trolejbusy, zbytek na autobusy. U obou typů dopravních prostředků byl zaznamenán nepatrný meziroční nárůst.

Cestovní ruch

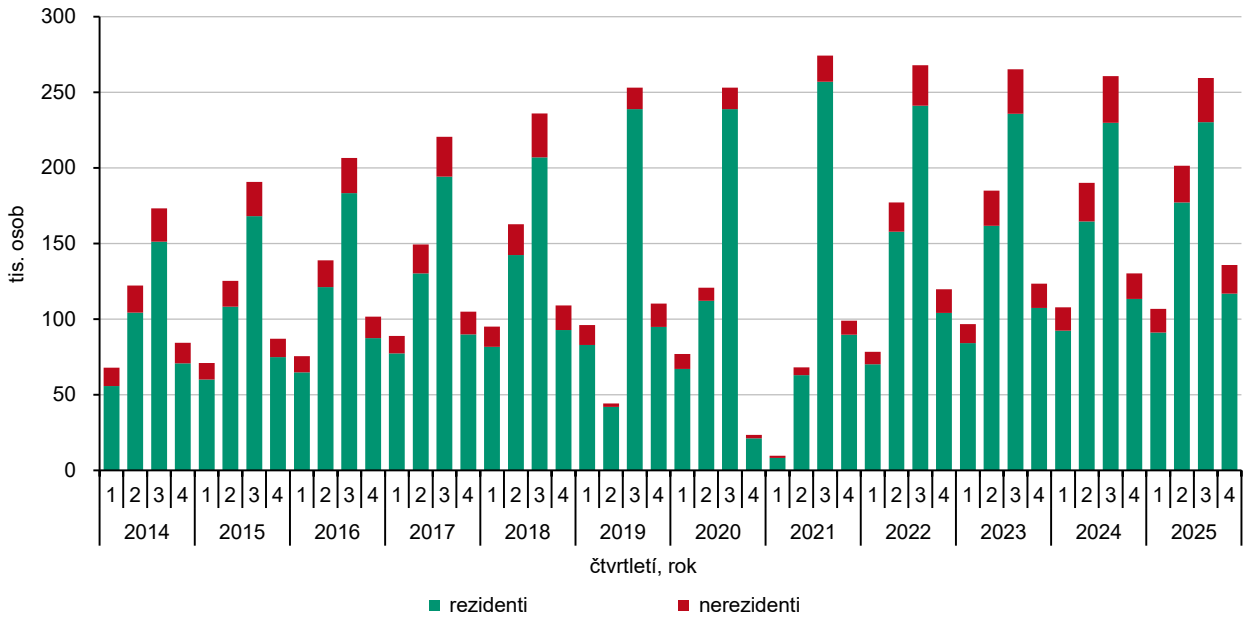
Turistický ruch opět ožil, více hostů z tuzemska i ciziny než před covidem.

V roce 2025 měli turisté v Kraji Vysočina k dispozici 455 hromadných ubytovacích zařízení s 25 394 lůžky. Přibližně třetina ubytovacích kapacit připadá na Žďársko. Počet domácích i zahraničních hostů v kraji postupně po útlumu v covidových letech opět výrazně rostl. Během roku 2025 kraj navštívilo přes 700 tisíc hostů, což bylo zhruba o 15 tisíc více než v roce 2024 a proti roku 2019 činil nárůst bezmála 100 tisíc osob. Zahraniční návštěvníci v roce 2025 tvořili 12,1 % z hostů celkem, což se prakticky rovná jejich podílu v posledním roce před covidem. Průměrná doba pobytu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních se v posledních letech nemění. U hostů celkem v roce 2025 činila 3,3 dne, u hostů z ciziny 3,2 dne.

Graf 3.31 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2025

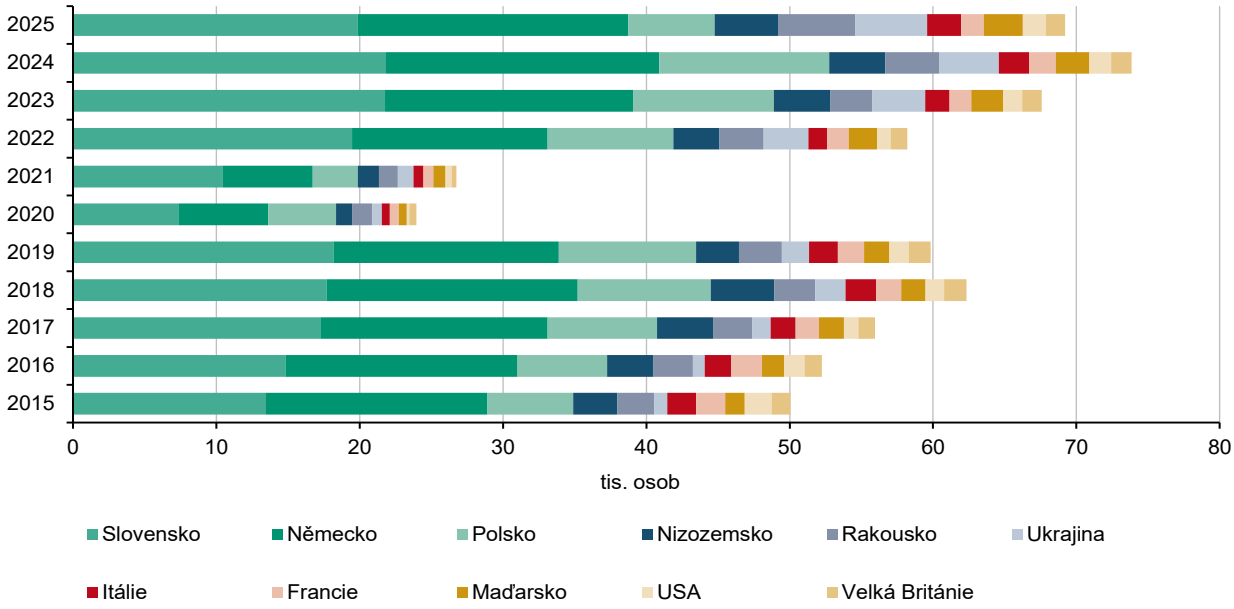
Graf 3.32 Hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle čtvrtletí v Kraji Vysočina

K nejčastějším návštěvníkům na Vysočině patří Slováci a Němci.

Ve struktuře zahraničních hostů jednoznačně převažují návštěvníci ze Slovenska a z Německa. V roce 2025 slovenských občanů přijelo více než 23 tisíc, německých více než 18 tisíc, což dohromady představovalo téměř 45 % všech zahraničních turistů. K dalším zemím, jejichž občané na Vysočinu zavítali ve větším počtu, patří Polsko, Ukrajina, Rakousko a též Nizozemsko. Zahraniční hosté strávili v kraji průměrně 2,2 nocí, z častějších hostů nejvíce času strávili Nizozemci (průměrně 3,4 přenocování), zatímco u nejhojněji zastoupených Slováků to jsou 2 přenocování a u Němců 2,2 přenocování.

Graf 3.33 Zahraniční hosté ubytovaní v HUZ podle země původu v Kraji Vysočina

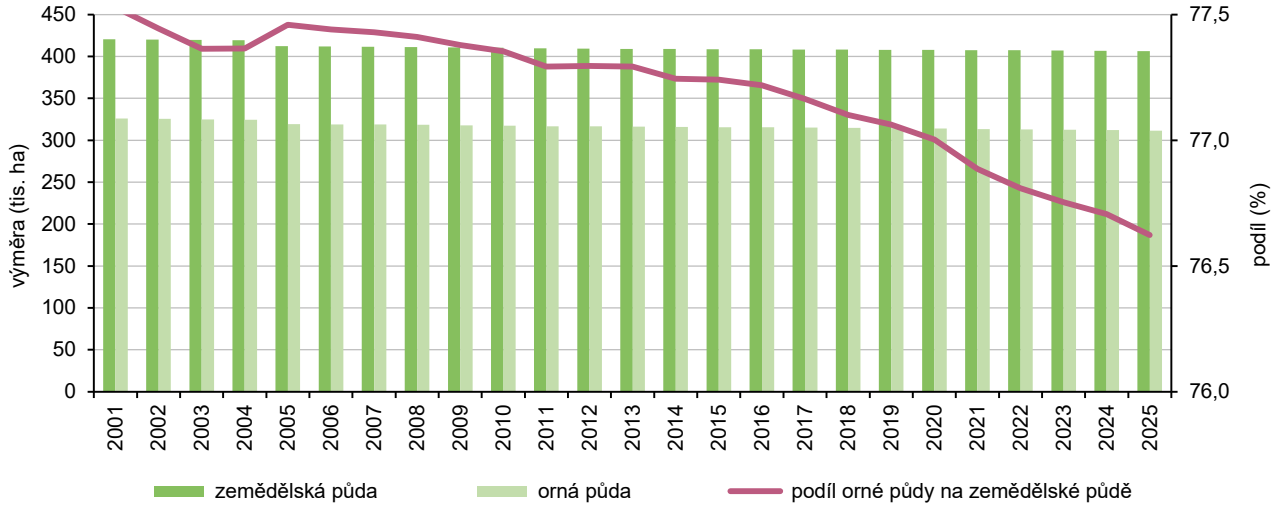
4. Životní prostředí

Půdní fond

Dlouhodobě ubývá zemědělské i orné půdy.

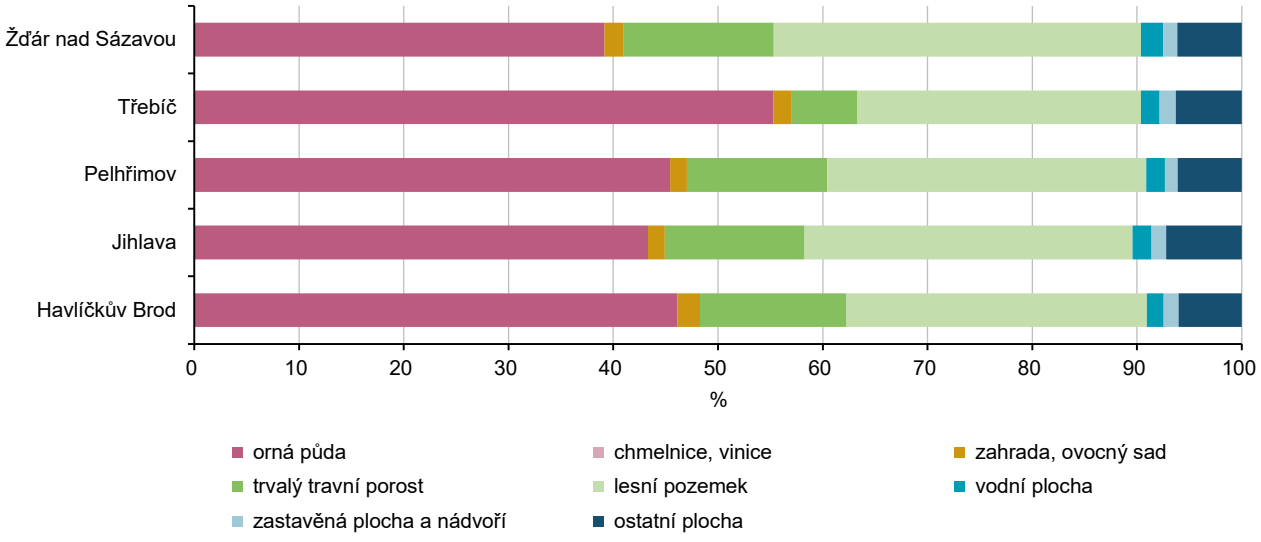
V Kraji Vysočina se dlouhodobě zmenšuje plocha zemědělské půdy, současně se snižuje i podíl orné půdy, která v roce 2025 tvořila 45,8 % z celkové výměry kraje (o 0,5 procentního bodu méně než v roce 2019). O něco se zvětšila plocha zahrad a ovocných sadů, o zhruba 360 ha se rozšířila plocha trvalých travních porostů. Nejvýraznější úbytek zemědělské půdy byl na Vysočině v letech 2019–2025 zaznamenán v okrese Třebíč (o 422 ha). Výměra orné půdy se nejvíce snížila na Žďársku (o 693 ha). Na úkor zemědělské půdy se rozšiřují lesní, vodní, zastavěné i ostatní plochy.

Graf 4. 1 Výměra zemědělské a orné půdy v Kraji Vysočina

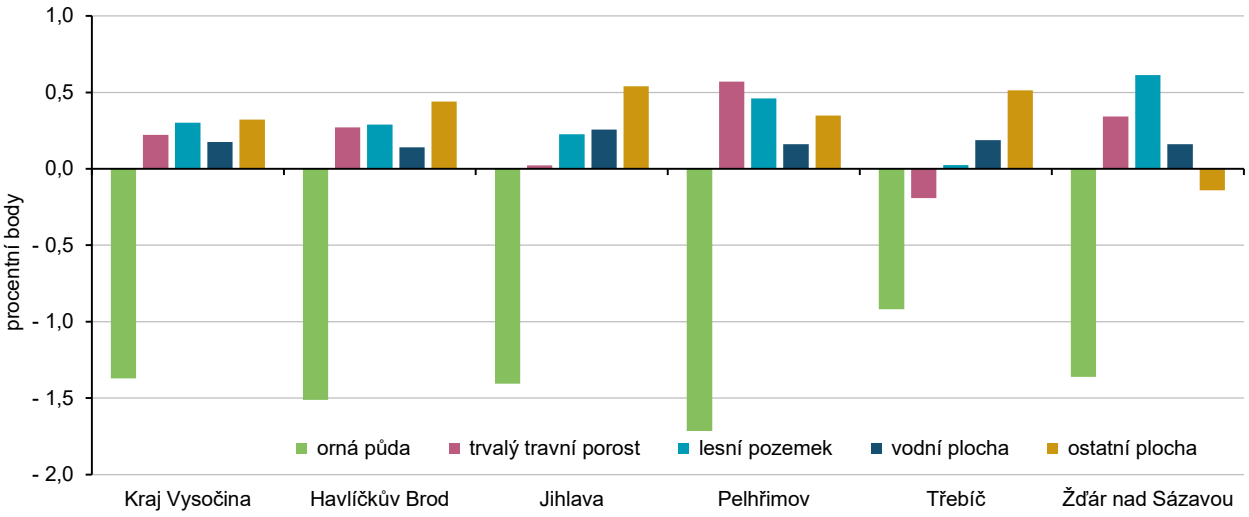

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Graf 4. 2 Struktura půdy podle okresů Kraje Vysočina k 31. 12. 2025

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Graf 4. 3 Změna podílů vybraných druhů půdy na celkové výměře okresů Kraje Vysočina za období 2001–2025

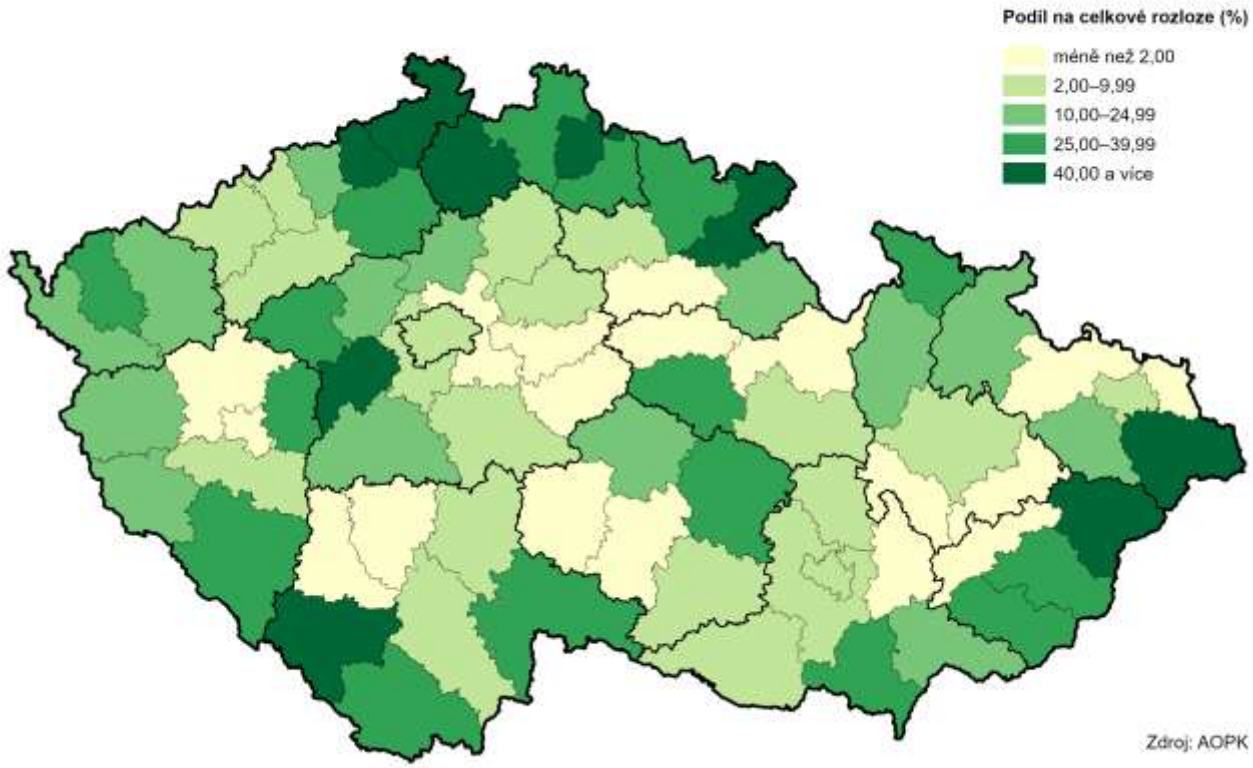

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Chráněná území

Stabilní plocha chráněných území.

Na území Kraje Vysočina se v roce 2025 nacházely dvě chráněné krajinné oblasti (Žďárské vrchy a Železné hory) a vedle nich i přes dvě stovky maloplošných chráněných území. Celková výměra chráněných území činila téměř 67 tisíc hektarů, což představovalo necelou desetinu rozlohy kraje. Ve srovnání s předchozím rokem se celková výměra maloplošných chráněných území téměř nezměnila. Z maloplošných chráněných území je na Vysočině sedm národních přírodních rezervací, z nichž tři – Mohelenská hadcová step, rašeliniště Dářko a Žákova hora – se těší zvláštní ochraně již od konce roku 1933.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2025

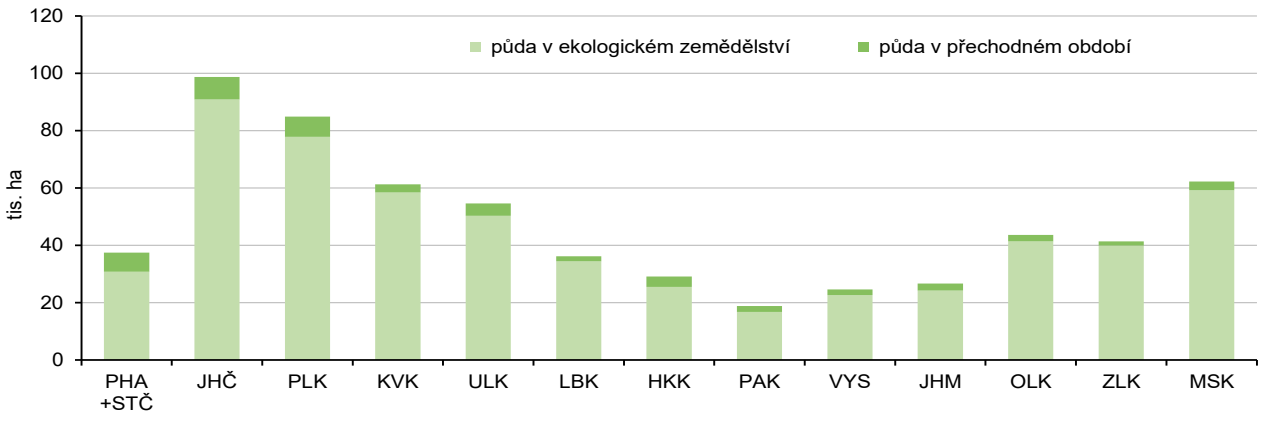

Pozn.: zahrnuty národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky; se zohledněním vzájemných překryvů chráněných území (bez započtení maloplošných ZCHÚ ležících na území velkoplošných ZCHÚ)

Ekologické zemědělství

Relativně nízká výměra ekologicky obhospodařované půdy.

Výměra ekologicky obhospodařované půdy (tj. půdy v ekologickém zemědělství a přechodném období) se na Vysočině postupně rozšiřovala, v roce 2025 zaujímala plochu 24,6 tisíce ha a byla o 13,9 % větší než v roce 2019. Její podíl na celkové výměře zemědělské půdy kraje v roce 2025 dosáhl 6 %. Přesto Kraj Vysočina za většinou ostatních regionů z hlediska ekologického zemědělství dlouhodobě zaostává, na celorepublikové výměře ekologicky obhospodařované půdy se Vysočina podílí pouze 4,3 % (podíl kraje na republikové výměře zemědělské půdy přitom činí 9,7 %).

Graf 4. 4 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2025

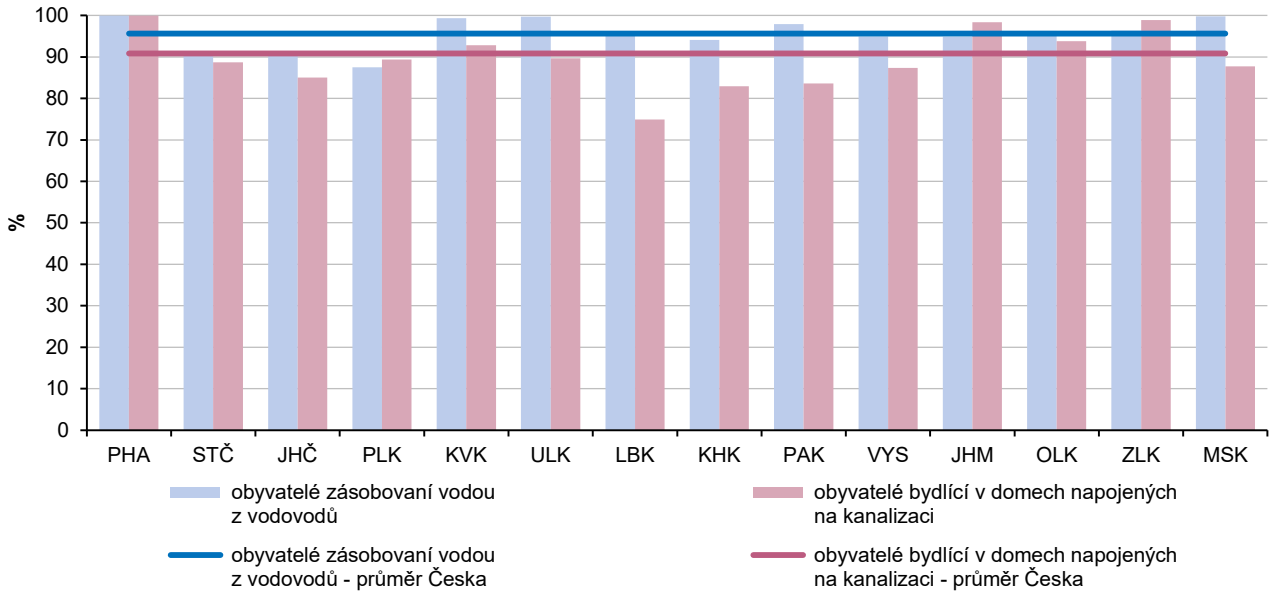

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

Vodovody a kanalizace

Mírný nárůst spotřeby vody.

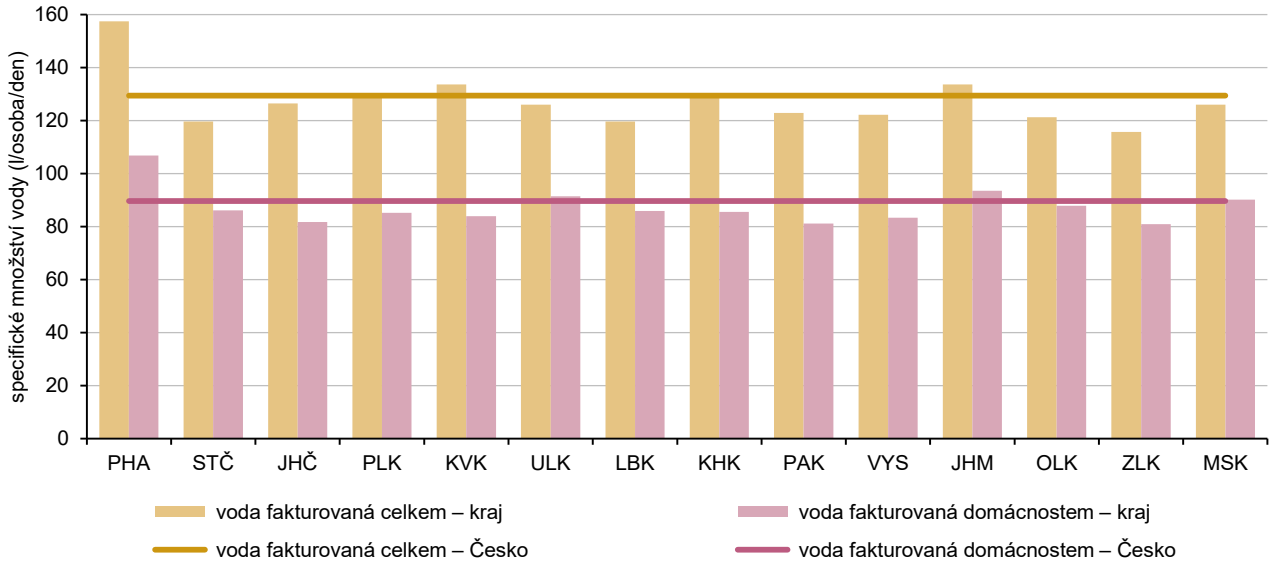
Z celkového počtu 515 719 obyvatel (střední stav) Kraje Vysočina bylo v roce 2025 pitnou vodou z vodovodů zásobováno přes 489 tisíc osob, což představuje 94,9 %. Délka vodovodní sítě dosahuje na Vysočině zhruba 6 tisíc kilometrů, vodovodních přípojek bylo evidováno přes 142 tisíc. V roce 2025 bylo pro obyvatele Vysočiny vyrobeno 23,0 mil. m^3 vody určené k realizaci, což bylo o málo více než v roce 2024. Specifické fakturované množství vody dosáhlo u domácností v Kraji Vysočina v roce 2025 hodnoty 83,3 l/osobu/den. Proti předchozímu roku to představovalo zvýšení o 3,6 l na osobu a den. Objem fakturované vody celkem se meziročně zvýšil o 2,3 %, zatímco v roce 2024 bylo celkem fakturováno 21,3 mil. m^3 vody, v roce 2025 to bylo 21,8 mil. m^3. Na domácnosti připadlo 68,2 % z celkového množství fakturované vody.

Graf 4. 5 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2025

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

Graf 4. 6 Specifické množství fakturované vody podle krajů v roce 2025

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

Podíl obyvatel v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod se blíží 80 %.

V roce 2025 na Vysočině bydlelo v domech napojených na kanalizaci zhruba 450 tisíc osob, což je 87,3 % z celkového počtu obyvatel, ve srovnání s předchozím rokem byl zaznamenán nárůst o 2,0 procentní body. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod dosáhl 78,2 % (meziroční nárůst rovněž o dva body). Objem vypouštěných odpadních vod (bez srážkových) se proti předchozímu roku snížil o 1,3 % na 19,3 tis. m^3. Na území kraje bylo v provozu celkem 269 ČOV s celkovou kapacitou 139,0 tis. m^3 za den. Podíl čištěných odpadních vod vypouštěných do kanalizace dosáhl 92,6 % z celkového množství odpadních vod, proti roku 2024 byl zaznamenán nárůst tohoto podílu o 1,8 procentního bodu. Objem kalů vyprodukovaných čistírnami odpadních vod představoval 6 956 tun sušiny, což bylo téměř o třetinu méně než v předchozím roce.

Emise

Rozhodující vliv malých stacionárních a mobilních zdrojů znečišťování.

Na emisích znečišťujících látek se v Kraji Vysočina nejvíce podílejí převážně malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) a mobilní zdroje znečišťování (REZZO 4). V roce 2024 v kraji pocházelo z těchto zdrojů více než devět desetin tuhých znečišťujících látek, přibližně 97 % emisí oxidu uhelnatého, bezmála čtyři pětiny emisí oxidů dusíku a více než sedm desetin emisí oxidu siřičitého. Zvláště významný je vliv mobilních zdrojů znečišťování u oxidů dusíku (v roce 2024 byly zdrojem více než 40 % emisí), ještě mnohem vyšší byl podíl malých stacionárních zdrojů na emisích oxidu uhelnatého (86 %).

Dlouhodobě nízké emise oxidu siřičitého a také oxidů dusíku.

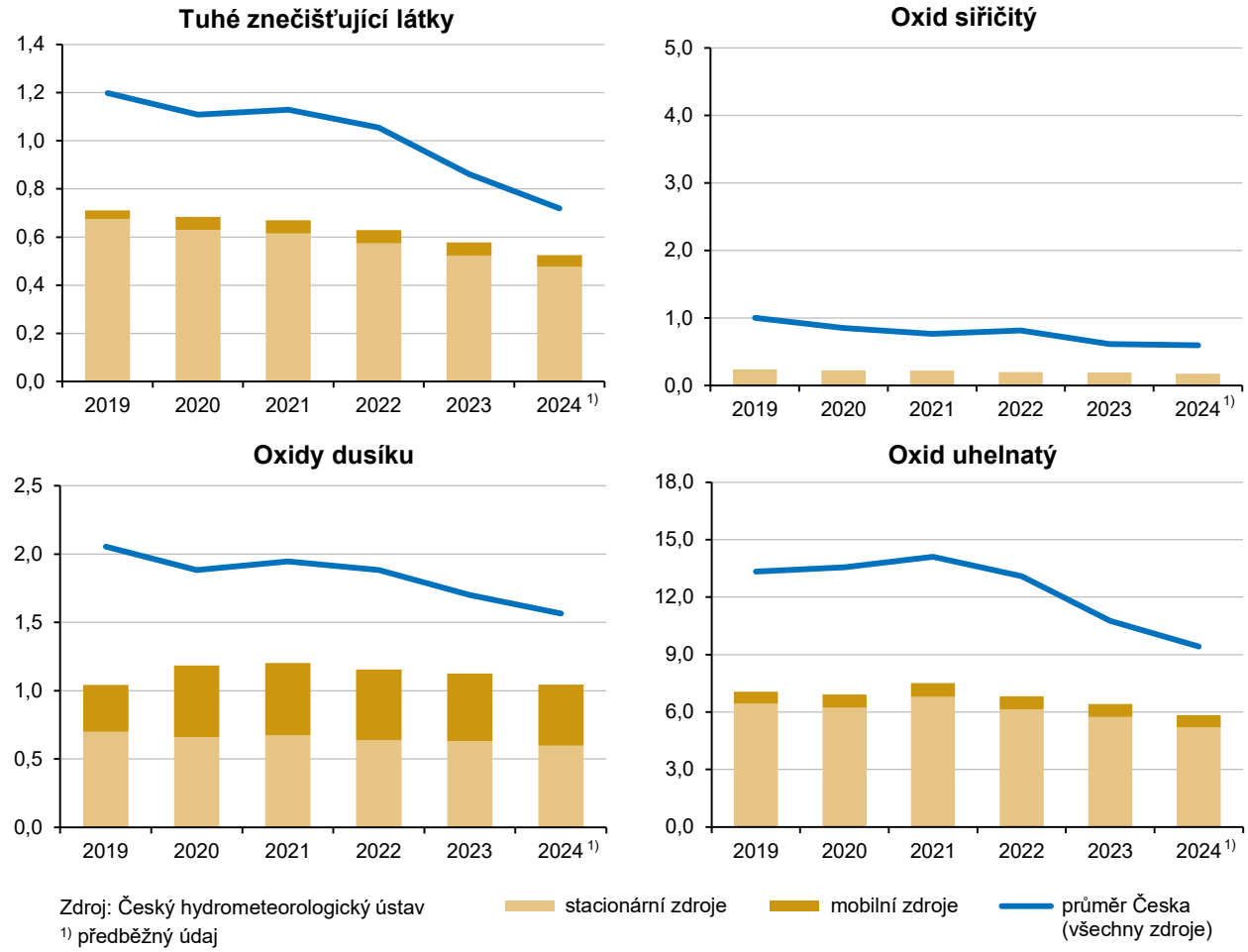
Měrné emise tuhých znečišťujících látek se snížily v kraji v roce 2024 proti roku 2019 téměř o dvě desetiny tuny na km^2, zásluhu na tom měly klesající emise ze stacionárních zdrojů. Měrné emise oxidu siřičitého v roce 2024 na Vysočině poklesly na dosud nejnižší úroveň (0,17 t/km^2/rok, tj. o čtvrtinu), přičemž jejich zdrojem jsou v kraji téměř výhradně stacionární zdroje (REZZO 1-3). Měrné emise oxidů dusíku na Vysočině klesly v roce 2024 oproti předešlému roku asi o 7 %, což

přestavuje návrat na úroveň roku 2019. Významný podíl dopravy na emise NO_x byl připomenut již výše. Vysočina patří dlouhodobě mezi regiony s nižším objemem měrných emisí oxidů dusíku a zejména oxidu siřičitého.

Emise výrazně ovlivňuje doprava.

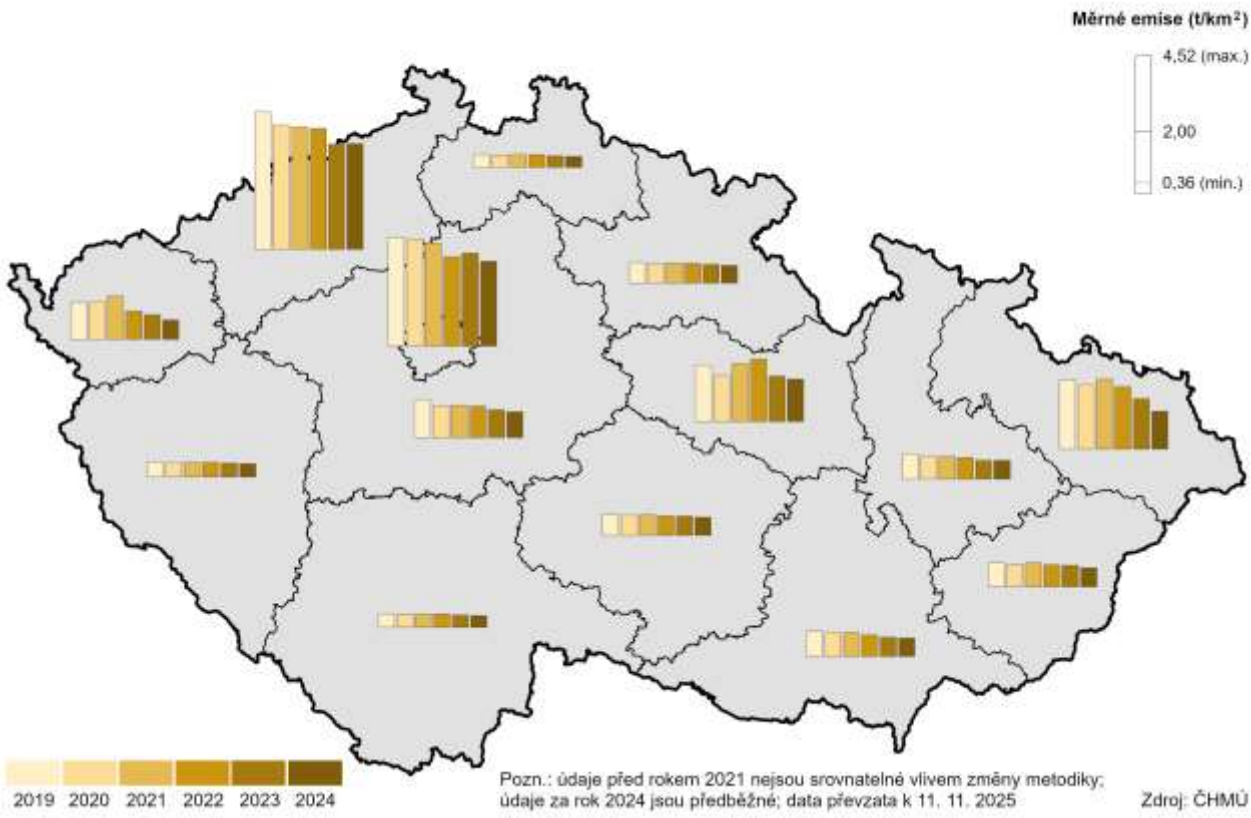
Z územního hlediska lze konstatovat, že emisemi je nejhůře postiženo území nejblíže zdrojům. Zhoršená kvalita ovzduší vlivem dopravy tak sužuje všechna větší města kraje (zejména ta, kde se ve špičkách tvoří kolony aut z důvodu špatné průjezdnosti) a okolí hlavních dopravních tepen v kraji.

Graf 4. 7 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Kraji Vysočina (t/km²)

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav
1) předběžný údaj

Emise oxidů dusíku (REZZO 1–3) v krajích v letech 2019 až 2024

Odpady

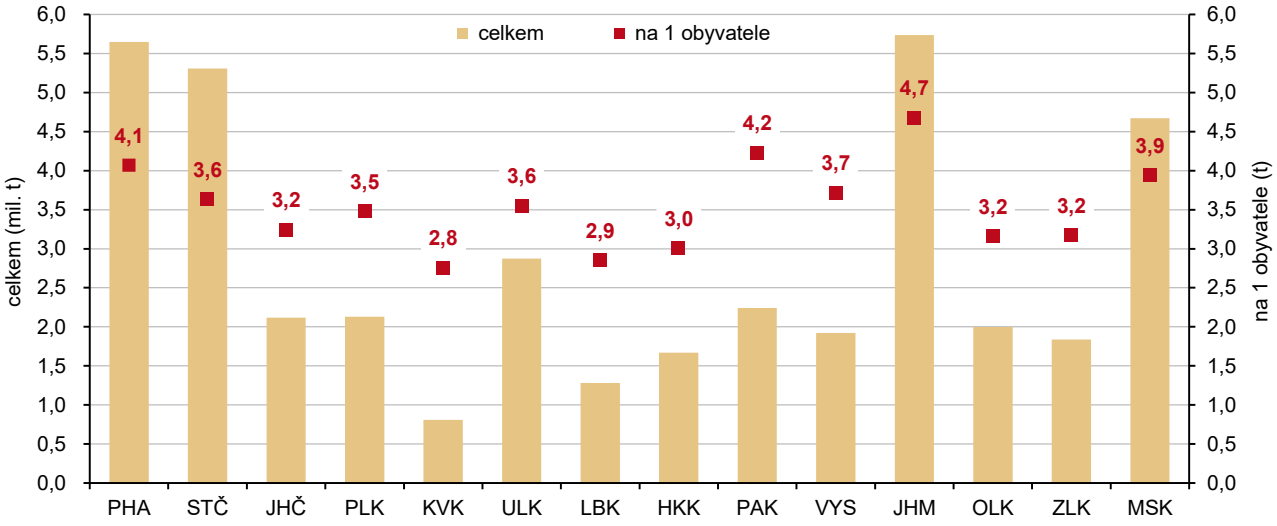
Růst produkce odpadů.

Celková produkce odpadů v roce 2024 v Kraji Vysočina dosáhla hodnoty 1 923 tis. tun a meziročně vzrostla o 40,5 %. Na nebezpečné odpady připadlo z tohoto množství 114,3 tis. tun, které tak představovaly 5,9 % z celkového objemu odpadů. Podíl nebezpečných odpadů z celkového objemu v předchozích letech kolísal. V mezikrajském srovnání šlo o druhý nejvyšší podíl nebezpečných odpadů. Na jednoho obyvatele připadlo v roce 2024 na Vysočině 3 720 kg odpadů, o 1 072 kg více než v roce 2023. V procentním vyjádření činil nárůst 40,5 %. Celková produkce odpadů na jednoho obyvatele je v mírně kraji nad republikovým průměrem.

Nárůst produkce komunálního odpadu.

Produkce komunálního odpadu v Kraji Vysočina v roce 2024 vzrostla oproti předchozímu roku téměř o 5,4 % (13,8 tis. tun); v přepočtu na jednoho obyvatele dosáhla v kraji 523 kg za rok. To je o něco méně, než činil průměr celého Česka, hmotnost tohoto rozdílu představuje -18 kg. V mezikrajském srovnání to, spolu s Ústeckým krajem, představovalo sedmou nejvyšší hodnotu.

Graf 4. 8 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2024

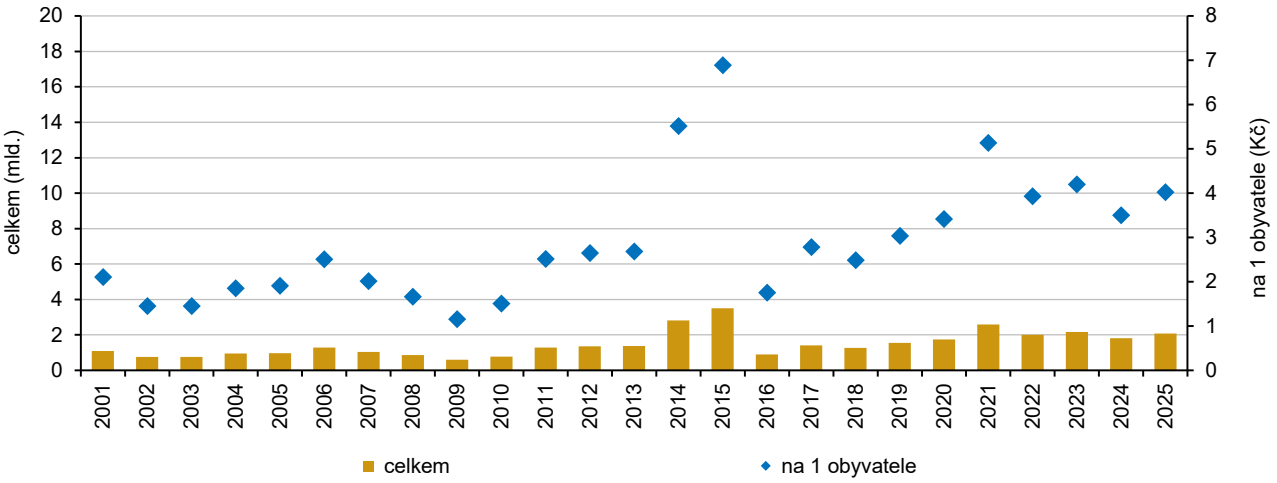

Výdaje na ochranu životního prostředí

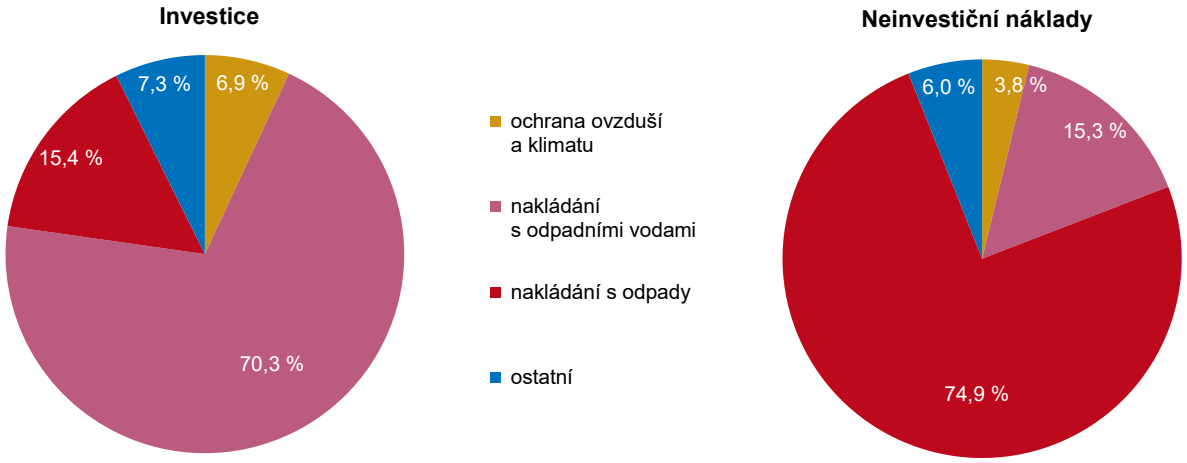
Většina investic na ochranu životního prostředí je dlouhodobě určena na nakládání s odpadními vodami.

Investiční výdaje na ochranu životního prostředí (podle místa investice) v Kraji Vysočina se ve sledovaném období vyznačovaly kolísavým vývojem, na jehož konci v roce 2025 došlo k meziročnímu nárůstu (o 14,5 %) na 2 074 mil. Kč. V přepočtu na jednoho obyvatele to znamenalo zvýšení z 3 504 na 4 021 Kč (v mezikrajském srovnání nadprůměrná hodnota). V členění dle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Struktura vynaložených finančních prostředků se dlouhodobě zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Největší podíl investic bývá určen na nakládání s odpadními vodami (v roce 2025 asi 69 % investic), zatímco rozhodující objem neinvestičních nákladů je vynaložen na nakládání s odpady (v roce 2025 více než tři čtvrtiny neinvestičních nákladů).

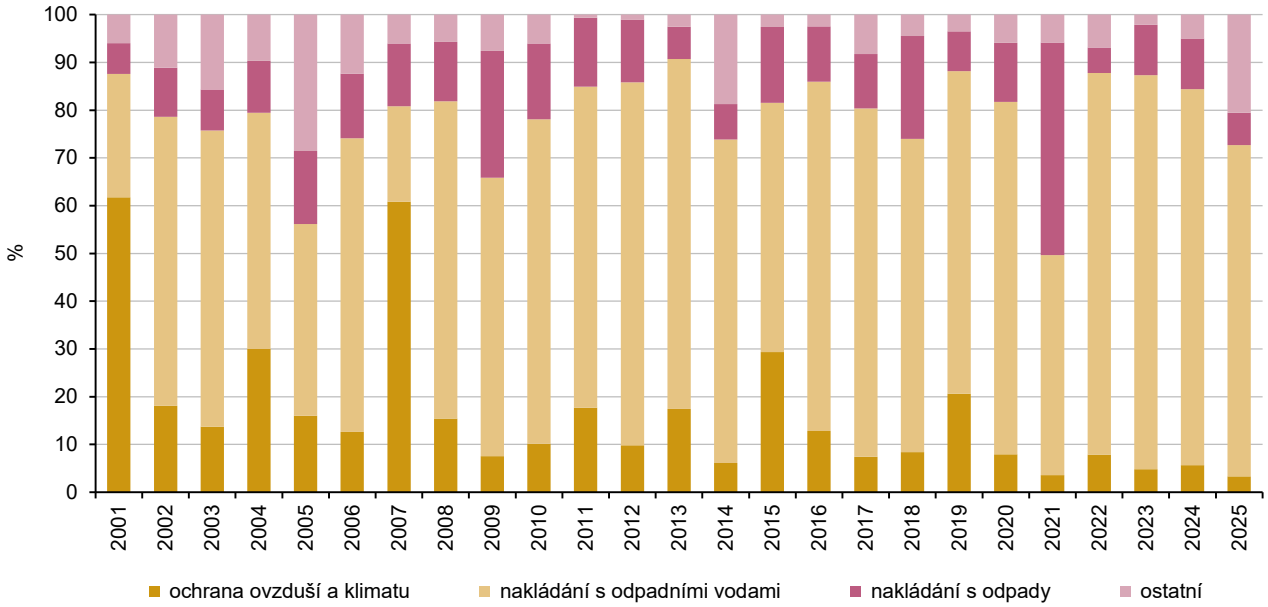
Graf 4. 9 Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v Kraji Vysočina

Graf 4. 10 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Kraji Vysočina (průměr let 2019–2025)

Graf 4. 11 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v Kraji Vysočina

5. Mezikrajské srovnání

Krajské uspořádání v současné podobě bylo ustanoveno v roce 2000. V průběhu let doznalo jen mírných územních změn. Na začátku roku 2005 přešlo 25 obcí z Kraje Vysočina do Jihomoravského kraje a 3 obce z Moravskoslezského kraje do Olomouckého. A počátkem roku 2016 se mírně změnilo území několika krajů v souvislosti s úpravou území vojenských újezdů.

Demografický, sociální i ekonomický vývoj v tomto období do značné míry kopíroval republikové trendy, ale mezi kraji docházelo k rozdílům. Ve většině krajů došlo k výrazným demografickým změnám, prodloužila se naděje dožití a pokračovalo stárnutí populace. Růst populace se nicméně týkal především Středočeského kraje, hl. m. Prahy a Jihomoravského kraje. V posledních letech lze napříč kraji pozorovat také nárůst počtu osob v předčasném starobním důchodu. Z pohledu struktury hrubé přidané hodnoty dochází dlouhodobě ve všech regionech k vzestupu služeb zejména na úkor průmyslu. Z pohledu životního prostředí lze konstatovat, že kvalita ovzduší se za posledních 25 let všeobecně zlepšila.

Demografický vývoj

Počet obyvatel nejvýrazněji vzrostl ve Středočeském kraji a v Praze.

Populační růst zaznamenalo v letech 2001 až 2025 deset ze čtrnácti krajů. Nejvyšší přírůstky zaznamenaly kraj Středočeský (o 381,0 tis. osob) a hl. m. Praha (o 335,4 tis.), jejichž společný podíl na populaci Česka vzrostl z 22,4 % na 26,4 %. S výrazným odstupem následoval kraj Jihomoravský (o 100,6 tis.). Naopak největší úbytek postihl kraj Moravskoslezský (o 71,2 tis.). Méně obyvatel než v roce 2001 měly na konci sledovaného období také kraje Zlínský, Olomoucký a Karlovarský.

Rozdíly mezi kraji určovalo především stěhování.

Přirozená měna měla v celém čtvrtstoletí kladnou bilanci pouze v hl. m. Praze a kraji Středočeském. V souhrnu za Česko zemřelo o 157,0 tis. lidí více, než se narodilo. Naproti tomu migrace zvýšila počet obyvatel země o 1,09 mil. osob a kladné migrační saldo vykázaly všechny kraje s výjimkou Moravskoslezského. Nejvyšší přírůstky stěhováním náležely kraji Středočeskému (374,7 tis. osob) a hl. m. Praze (316,6 tis. osob). Demografický vývoj v závěru sledovaného období výrazně ovlivnily epidemie koronaviru a válka na Ukrajině. První z nich se projevila zejména ve statistice zemřelých, kdy v roce 2021 zemřelo nejvíce obyvatel od konce 2. světové války, druhá především mimořádným růstem imigrace, kdy vlivem přílivu uprchlíků z Ukrajiny vzrostl počet obyvatel ve všech krajích.

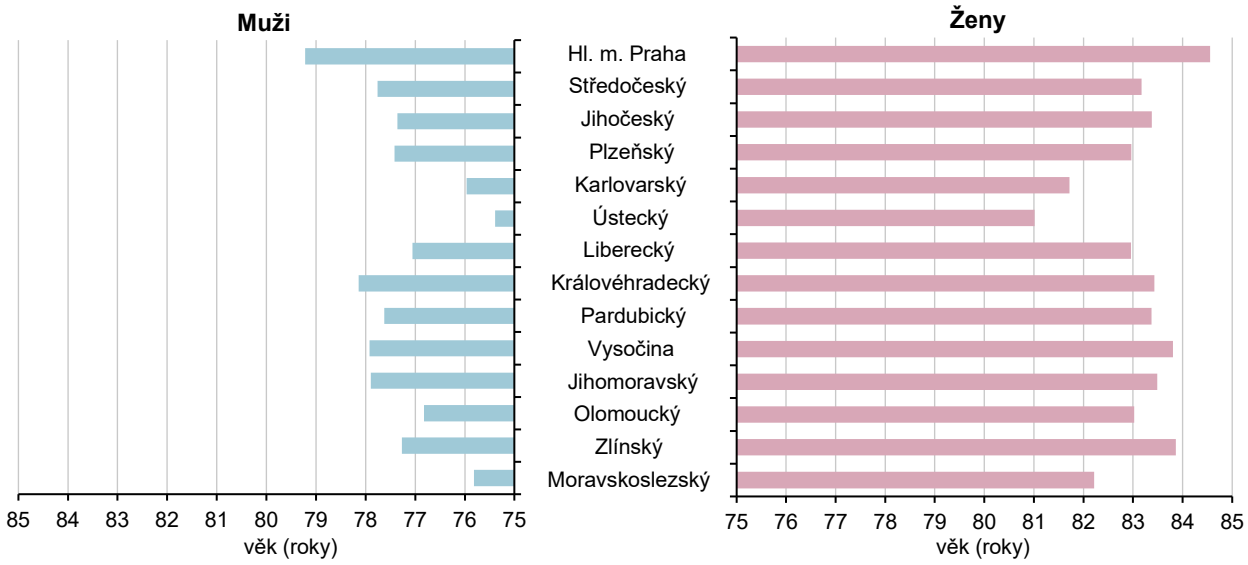
V roce 2025 přirozeně ubylo obyvatel ve všech 14 krajích.

V závěru sledovaného období se záporný přirozený přírůstek stal společným rysem všech regionů. Výrazně se na něm podílel pokles porodnosti, který v roce 2025 vyústil v historicky nejnižší počet 77,6 tis. živě narozených dětí. V témže roce zemřelo v Česku o 35,7 tis. osob více, než se narodilo. Celkový počet obyvatel přesto vzrostl o 6,3 tis., protože kladné saldo stěhování dosáhlo 42,0 tis. osob. Populační růst tak byl stále více závislý na migraci; bez ní by počet obyvatel klesal ve všech krajích.

Nejvyšší naději dožití mají muži i ženy v Praze.

Prodlužování života je jeden z nejvýraznějších pozitivních trendů posledního čtvrtstoletí. Naděje dožití při narození se zvýšila ve všech krajích u mužů i žen, přičemž rychleji rostla u mužů a rozdíl mezi pohlavími se mírně zmenšil. V letech 2024 až 2025 byla nejvyšší v hl. m. Praze: 79,2 roku u mužů a 84,6 roku u žen. Nejnižší hodnoty vykázal kraj Ústecký (75,4 roku u mužů a 81,0 roku u žen). Nízké hodnoty charakterizují dlouhodobě také kraje Moravskoslezský a Karlovarský.

Graf 5.1 Naděje dožití při narození podle pohlaví v krajích v letech 2024−2025

Nejrychleji stárla populace kraje Karlovarského a Moravskoslezského.

Stárnutí obyvatelstva zůstalo trvale působícím trendem napříč celým obdobím. Průměrný věk se mezi roky 2001 a 2025 zvýšil ve všech krajích, a to o 0,7 až 6,3 roku. Nejrychleji rostl v Karlovarském a Moravskoslezském kraji, tedy v regionech s dlouhodobě nepříznivou migrační bilancí. Nejpomaleji stárly populace v hl. m. Praze a kraji Středočeském.

V roce 2025 byla nejstarší populace ve Zlínském kraji, nejmladší ve Středočeském kraji a Praze.

V roce 2025 dosáhl průměrný věk obyvatel Česka 43,3 roku. Nejvyšší byl v kraji Zlínském (44,4 roku), následovaly kraje Karlovarský, Královéhradecký a Moravskoslezský. Na opačném pólu se nacházely se shodnou hodnotou 42,0 roku kraj Středočeský a hl. m. Praha. Ještě na začátku období přitom hlavní město patřilo k nejstarším regionům; to změnila zejména dlouhodobě intenzivní migrace mladších věkových skupin.

Index stáří vzrostl téměř ve všech krajích; nejvyšší je v kraji Karlovarském.

Proměnu věkové struktury dobře vystihuje index stáří, tedy počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let. V roce 2025 dosáhl nejvyšší hodnoty v kraji Karlovarském (159,7), zatímco nejnižší zůstal v kraji Středočeském (113,0). Právě zde senioři početně převýšili děti až v roce 2015 jako v posledním kraji republiky. Výjimečný vývoj zaznamenala Praha, kde se index stáří za celé čtvrtstoletí zvýšil jen nepatrně ze 122,3 na 123,1.

Populační růst se stále více koncentruje do zázemí velkých center.

Dlouhodobé změny zvýraznily rozdíly mezi jednotlivými částmi republiky. Největší populační zisky se soustředily do Prahy, jejího středočeského zázemí a do Jihomoravského kraje, zatímco zejména východní regiony čelily úbytku obyvatel a rychlejšímu stárnutí. Kraje s kladnou bilancí jsou ale v růstu populace závislé na kladném migračním saldu, které kompenzuje stále méně příznivý vývoj přirozené měny obyvatelstva.

Všechny kraje spojuje prodlužování lidského života.

Přes rozdílné populační trendy mají kraje jeden společný pozitivní rys: lidé se dožívají vyššího věku než na začátku tohoto století. Pro další demografický vývoj však bude zásadní, zda se podaří zmírnit dlouhodobý pokles porodnosti a jak se budou vyvíjet migrační proudy. Právě jejich kombinace bude rozhodovat o budoucím počtu obyvatel i tempu stárnutí jednotlivých regionů.

Sociální vývoj

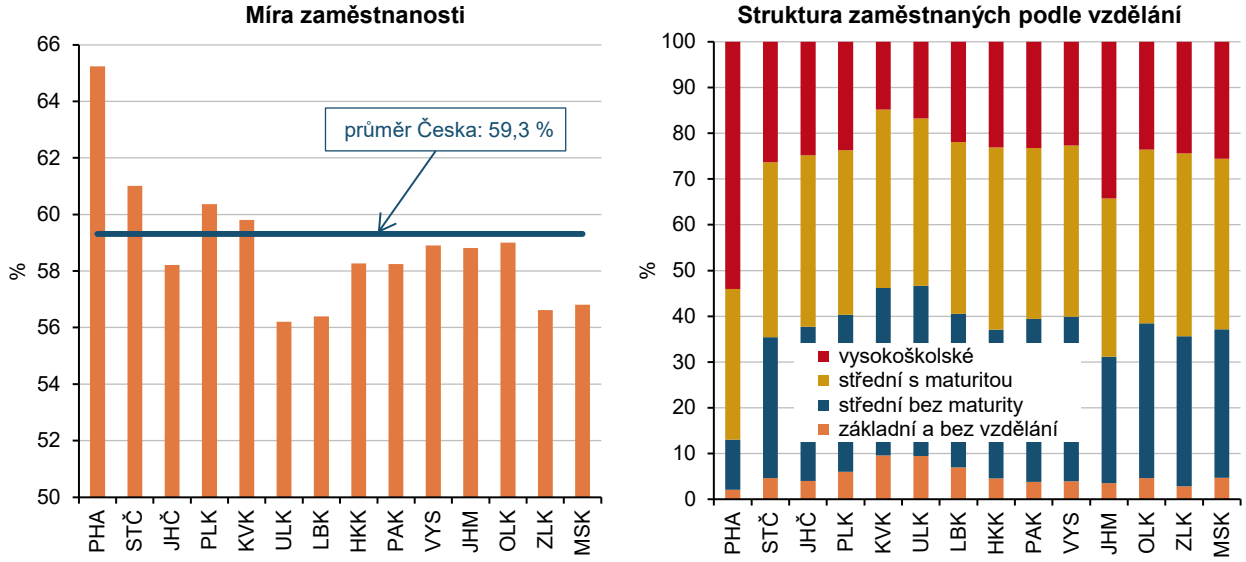
Oživení trhu práce a růst míry zaměstnanosti pokračuje, v čele je opět hl. město Praha a Středočeský kraj.

Mezi ekonomickým, demografickým vývojem a trhem práce existuje velmi úzká souvislost a jakákoliv změna v jedné z těchto oblastí ovlivní po určité době oblasti ostatní. Růst zaměstnanosti v letech 2014–2019 přerušila v roce 2020 rozsáhlá protiepidemická opatření. Celková míra zaměstnanosti tehdy meziročně klesla o 0,9 p. b., na propadu se podílely výrazněji ženy (pokles o 1,1 p. b.) než muži (pokles o 0,8 p. b.).

Postupné uvolňování restrikcí v roce 2021 přineslo oživení, které se však projevilo v jednotlivých regionech různě. Zatímco v osmi krajích zaměstnanost stále klesala (nejvíce v Karlovarském o 1,7 p. b.), Jihočeský kraj zaznamenal nárůst o 0,8 p. b. Růstový trend pokračoval i v dalších letech.

Data z roku 2025 pozitivní vývoj potvrzují, míra zaměstnanosti vzrostla o 0,3 p. b. na 59,3 %. Za tímto výsledkem stály především ženy s průměrným meziročním nárůstem o 1,5 p. b., zatímco zaměstnanost mužů klesla o 1,0 p. b. Z regionů vykázalo nejvyšší míru zaměstnanosti tradičně hl. město Praha (65,2 %) a Středočeský kraj (61,0 %), naopak nejnižší hodnoty zaznamenal kraj Ústecký (56,2 %) a Liberecký (56,4 %).

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání v krajích v roce 2025

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil

Podíl zaměstnaných se středoškolským vzděláním s maturitou roste, podíl zaměstnaných bez maturitní zkoušky má klesající tendenci.

Úroveň dosaženého vzdělání přímo určuje míru ekonomického zapojení obyvatel, což významně ovlivňuje celkovou zaměstnanost. Za uplynulou dekádu prošla vzdělanostní struktura zaměstnaných ve všech krajích výraznou proměnou. Podíl pracovníků se základním vzděláním a středním vzděláním bez maturity dlouhodobě klesá ve prospěch maturitních a vysokoškolských oborů. Nejnovější data z roku 2025 potvrzují pokračující úbytek zaměstnaných osob se středním vzděláním bez maturity. Ten se nejvýrazněji projevil v Libereckém kraji (o 4,0 p. b.), který zároveň zaznamenal největší nárůst zaměstnaných s maturitou (o 2,3 p. b.). Naopak podíl vysokoškoláků na trhu práce v Česku mírně vzrostl, a to nejvíce ve Středočeském kraji (o 2,9 p. b.). Zcela opačný trend vykázal v roce 2025 Karlovarský kraj, kde podíl zaměstnaných osob s vysokoškolským diplomem poklesl oproti roku 2024 o téměř 4 procentní body.

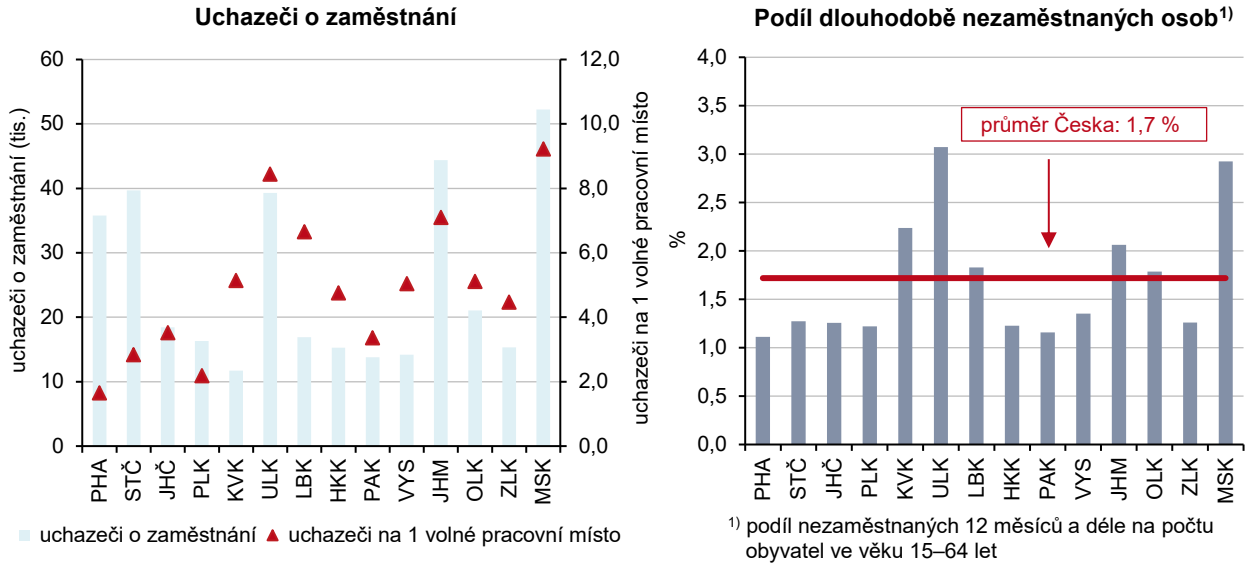
Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje.

Vývoj celkové zaměstnanosti v Česku byl provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. Klíčovým sektorem z hlediska zaměstnanosti zůstávají služby (terciér), jejichž podíl na celkovém počtu pracujících dlouhodobě roste, regionální rozdíly jsou však výrazné. Významný vliv na průměrnou zaměstnanost ve službách v Česku má zejména hl. město Praha, kde dlouhodobě pracuje ve službách více než 80 % zaměstnaných osob (85,1 % v roce 2025). V ostatních krajích působila ve službách více než polovina zaměstnaných. V primárním sektoru, zaměřeném na zemědělství, lesnictví a rybářství zaznamenal nejvyšší podíl zaměstnaných Kraj Vysočina (7,3 %). Nejvyšší podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru, tj. v průmyslu a stavebnictví, evidoval Zlínský a Pardubický kraj (43,1 %; resp. 42,5 %).

Nezaměstnanost v krajích v roce 2025 rostla.

Z dlouhodobého hlediska podíl nezaměstnaných osob v Česku rostl od roku 2007 a maxima dosáhl v roce 2013. Následně se ve všech krajích snižoval a ve většině z nich dosáhl minimálních hodnot v letech 2018 a 2019. Od roku 2022 lze opět sledovat postupný růst nezaměstnanosti. Ke konci roku 2025 činil podíl nezaměstnaných osob v Česku 4,78 %. V mezikrajském srovnání se pohyboval od 3,58 % v hl. m. Praze po 7,11 % v Ústeckém kraji. Nadprůměrný podíl nezaměstnaných osob vykázaly rovněž Moravskoslezský či Karlovarský kraj. Pod celorepublikovým průměrem se pohybovalo celkem 8 krajů, například Plzeňský, Pardubický nebo Středočeský kraj.

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost v krajích k 31. 12. 2025

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Dlouhodobě nezaměstnaní tvořili 1,7 % obyvatel v produktivním věku.

Dlouhodobě nezaměstnaní, tedy osoby s délkou evidence na úřadu práce delší než 12 měsíců, tvořili v roce 2025 v Česku 1,7 % obyvatel ve věku 15–64 let. Nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných evidovaly kraje Ústecký (3,1 %) a Moravskoslezský (2,9 %). Naopak nejnižší podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob vykázalo hl. m. Praha (1,1 %) a pouze o desetinu procentního bodu vyšší hodnoty zaznamenaly kraje Pardubický, Plzeňský a Královéhradecký.

Na jedno volné pracovní místo připadalo v průměru

Ke konci roku 2025 bylo v Česku evidováno 87 422 volných pracovních míst. Na jedno volné pracovní místo připadalo v průměru 4,1 uchazeče o zaměstnání.

4,1 uchazeče o zaměstnání.

Nejpříznivější situace byla v hl. m. Praze, kde na jedno volné pracovní místo připadalo 1,6 uchazeče, zatímco v Moravskoslezském kraji 9,2 uchazeče. Vysoký počet uchazečů na jedno volné pracovní místo vykazovaly také Ústecký a Jihomoravský kraj.

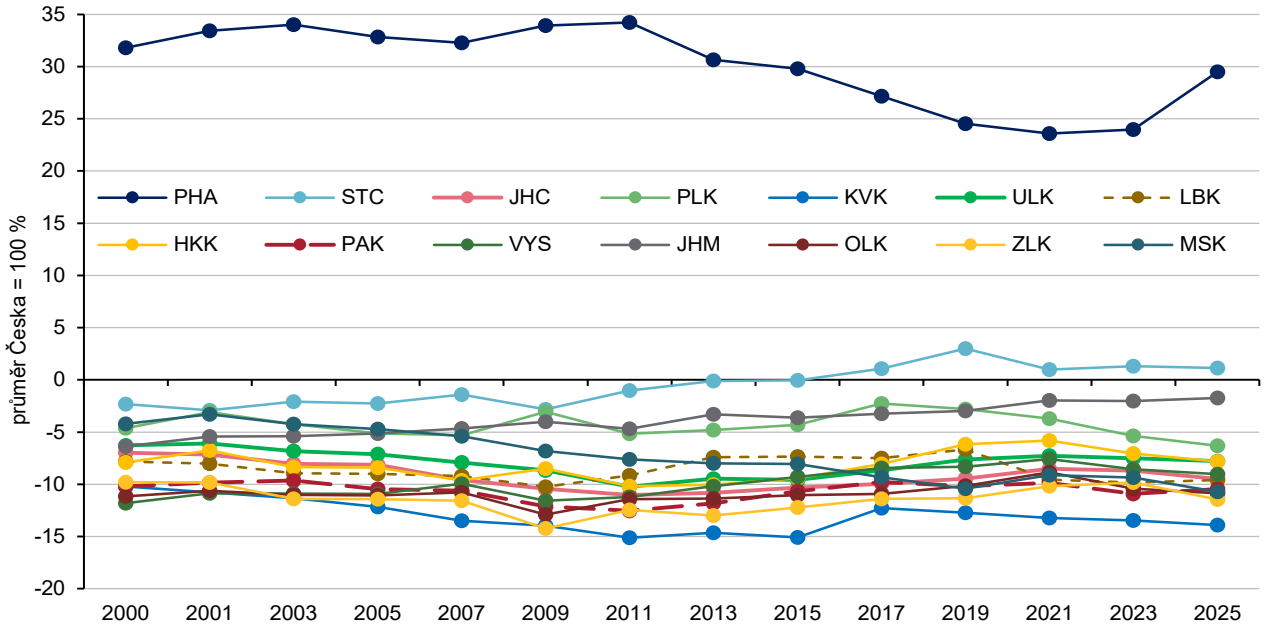
Čistý disponibilní důchod domácností v roce 2024 rostl.

Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele dosáhl podle posledních dostupných údajů v roce 2024 v Česku 399,7 tis. Kč a ve všech krajích meziročně vzrostl. Nejvyšší hodnoty dlouhodobě vykazovalo hl. m. Praha, kde dosáhl 528,3 tis. Kč na obyvatele a převyšoval republikový průměr o 32,2 %. Nadprůměrnou hodnotu vykázal kromě Prahy pouze Středočeský kraj (431,3 tis. Kč na obyvatele). Naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v Ústeckém (348,6 tis. Kč) a Karlovarském kraji (352,7 tis. Kč). Rozdíl mezi krajem s nejvyšší a nejnižší hodnotou činil téměř 180 tis. Kč na obyvatele.

Vývoj mezd odráží změny v národním hospodářství.

Mzdový vývoj v letech 2000–2025 ovlivnila období konjunktury i hospodářské recese. Krize na globálních finančních trzích, která se následně přelila i do celého hospodářství, se v Česku naplno projevila až v roce 2009, její sekundární dozvuky byly ovšem patrné ještě v roce 2013. Druhá hlubší recese na samém počátku současné dekády souvisela s hospodářskými restrikcemi zavedenými v souvislosti s šířením viru covid-19. Navázalo na ni prudké zvýšení cen a zbrzdění růstu ekonomiky v důsledku války na Ukrajině.

Graf 5.4 Mzdová úroveň krajů oproti průměru Česka

V roce 2000 činila průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance v Česku nominálně 13 219 Kč, až do roku 2008 rostla meziročním tempem od 5,0 % (2005) až do 8,8 % (2001). V následujících letech se tempo růstu snižovalo až do roku 2013, kdy došlo dokonce k nepatrnému meziročnímu poklesu výše mezd. V následujícím období se výdělky opět postupně zvyšovaly a jejich růstové tempo vystoupalo až k 8 % (2018 až 2019). Také v dalších letech docházelo k růstu mezd i přes restrikce spojené s pandemií covidu-19 (v některých profesích důležitých pro chod státu se mzdy zvyšovaly výrazněji).

Nejvyšší průměrné mzdy dostávají zaměstnaní v Praze, nejnižší mzdy jsou vypláceny v Karlovarském kraji.

V roce 2025 byla průměrná mzda v Česku na úrovni 48 670 Kč. Nejvyšších mezd dosáhly hlavní město Praha (63 022 Kč), sousední Středočeský kraj (49 220 Kč) a kraj Jihomoravský (47 831 Kč). Nejmenší úrovně mezd zaznamenaly Karlovarský (41 903 Kč), Zlínský (43 091 Kč) a Olomoucký kraj (43 381 Kč).

Regionem s nejvyšší průměrnou mzdou zůstala po celé hodnocené období Praha, s odstupem následovaná Středočeským krajem. Třetí nejvyšší mzdu měl na začátku tisíciletí Moravskoslezský kraj. Ten se ale postupně svou úrovní výdělků propadal níže a v roce 2025 tak disponoval pouze čtvrtou nejnižší průměrnou mzdou ze všech regionů Česka. Na jeho místě se postupně střídaly kraj Plzeňský a Jihomoravský. Nejnižší průměrnou mzdu měl v letech 2000 až 2002 kraj Vysočina, jehož pozice se posléze začala zlepšovat. Poté zaujímal poslední příčku zpravidla pouze Karlovarský kraj. Na předposledních pozicích se v průběhu let střídal Olomoucký, Zlínský a Pardubický kraj.

Mzdové rozdíly mezi kraji se nepatrně snižují.

V celém období 2002 až 2015 byl rozdíl mezi krajem s nejvyšší a nejnižší mzdou na úrovni 50 až 58 %, v období 2016 až 2024 byl menší než poloviční (42 až 49 %). V roce 2025 měl kraj s nejvyšší mzdou (Praha) o 50 % vyšší mzdu než kraj, kde jsou zaměstnanci odměňováni nejhůře (Karlovarský). V roce 2025 si oproti roku 2000 nejvíce polepšili zaměstnanci v Jihomoravském a Středočeském kraji a dále také na Vysočině, když jejich mzda překročila republikový průměr nebo se k němu významně přiblížila. Naopak relativně nejvíce si pohoršili zaměstnanci ve strukturálně postižených regionech (Moravskoslezském a Karlovarském kraji) a dále též v Jihočeském kraji.

Nejvíce důchodců žije ve Středočeském kraji, nejméně v Karlovarském kraji.

Obecně lze říct, že v delším časovém horizontu počet příjemců důchodů v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace spíše roste. Dlouhodobý trend nárustu počtu důchodců také ovlivňovalo postupné zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu, která v současné době činí 65 let.

Nejvyšší absolutní počty důchodců bez ohledu na druh důchodu dlouhodobě vykazují Středočeský kraj, Moravskoslezský kraj, Jihomoravský kraj a hl. město Praha, zatímco nejnižší počty evidují Karlovarský a Liberecký kraj. Rozdíly mezi kraji však odrážejí především jejich velikost a počet obyvatel.

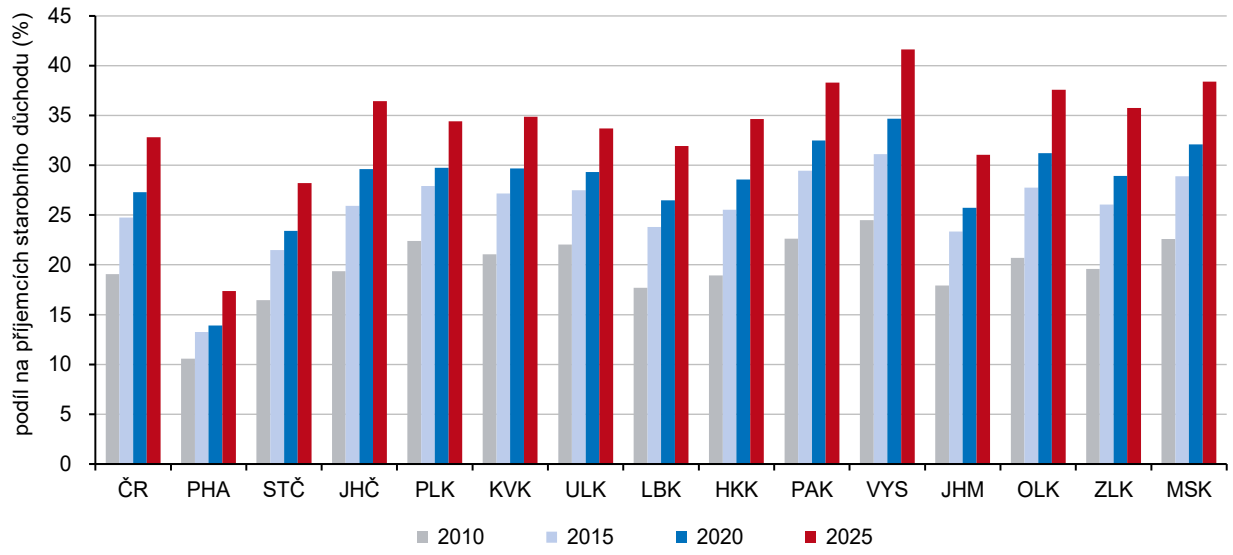
V roce 2025 pobíralo některý z důchodů 2,38 milionu osob.

Na konci roku 2025 pobíralo v Česku některý z důchodů 2,83 milionu osob, což bylo o 9,5 % více než v roce 2001. Růst počtu důchodců se očekává i nadále, a to v důsledku stárnutí silných populačních ročníků narozených v 60. a 70. letech 20. století.

Zvyšuje se počet osob, které odcházejí do předčasného starobního důchodu.

Významným trendem posledních let je růst počtu osob, které se rozhodly odejít do předčasného starobního důchodu. Důvody souvisí se zvyšováním hranice pro odchod do důchodu a s obtížnějším uplatněním starších osob na trhu práce, od konce roku 2022 také s mimořádnými valorizacemi důchodů.

Graf 5.5 Příjemci předčasného starobního důchodu v krajích v prosinci daného roku

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Nejvíce důchodců v předčasném starobním důchodu žije v Moravskoslezském kraji, nejméně v Karlovarském kraji.

V prosinci roku 2025 bylo v Česku evidováno 765,4 tis. osob v předčasném starobním důchodu, což bylo téměř o 80 % více než v roce 2010. Nejvyšší počet důchodců v předčasném starobním důchodu byl zjištěn v Moravskoslezském (105,0 tis. osob) a Jihomoravském kraji (81,0 tis. osob), nejnižší počet v Karlovarském (22,2 tis. osob) a Libereckém kraji (31,3 tis. osob). Nejvyšší relativní nárůst počtu důchodců v předčasném starobním důchodu od roku 2010 vykázal Jihočeský kraj (+106,8 %) a nejnižší Ústecký kraj (+52,6 %).

Častěji odcházejí do předčasného důchodu muži než ženy.

Nejvyšší podíl příjemců předčasného starobního důchodu ze všech příjemců starobních důchodů dlouhodobě vykazuje Kraj Vysočina, Moravskoslezský a Pardubický kraj; naopak nejnižší podíl je evidován v hl. městě Praze a Středočeském kraji. Častěji odcházejí do předčasného důchodu muži než ženy. Pro obě pohlaví byl nejvyšší podíl osob v předčasném starobním důchodu v roce 2025 evidován v Kraji Vysočina (44,3 % ze všech starobních důchodců – mužů v kraji a 39,7 % žen), nejnižší podíl byl zjištěn v Praze (18,7 % mužů a 16,5 % žen).

Průměrná výše starobních důchodů roste, regionální rozdíly zůstávají.

Od roku 2001 se průměrná výše starobních důchodů ve všech krajích Česka výrazně zvýšila, a to především vlivem pravidelných valorizací, růstu mezd a změn v důchodovém systému. Rozdíly mezi kraji přetrvávají. Nejvyšší důchody dlouhodobě pobírají starobní důchodci v Praze a ve Středočeském kraji, nižší průměrné důchody jsou typické zejména pro Karlovarský či Olomoucký kraj.

V prosinci 2025 činila průměrná výše starobního důchodu (plného, bez pozůstalostního) v Česku 21 175 Kč, v rámci krajů se pohybovala od 22 386 Kč v hl. městě Praze po 20 329 Kč v Karlovarském kraji.

Rozdíl mezi důchody podle pohlaví se zmírňuje.

Muži pobírají ve všech krajích vyšší starobní důchody než ženy. Tento rozdíl souvisí především s vyššími celoživotními výdělky mužů a kratšími pracovními přerušeními. Přesto se rozdíl mezi důchody mužů a žen v posledních letech postupně zmírňuje, protože do nově přiznávaných důchodů se promítá vyšší ekonomická aktivita i příjmy žen.

Poměr průměrného starobního důchodu a mediánu hrubé měsíční mzdy dosáhl maxima v roce 2023, v letech následujících klesal.

Od roku 2001 se ve všech krajích Česka poměr průměrného starobního důchodu a mediánu hrubé měsíční mzdy snižoval vlivem rychlejšího růstu mezd, avšak po mimořádných valorizacích důchodů v letech 2022 až 2023 se tento poměr zvýšil a v roce 2023 ve všech krajích kromě hl. města Prahy (46,3 %) překročil 50 %. V letech následujících se poměr starobního důchodu a mediánu mezd snižoval a v roce 2025 se pohyboval v rozmezí od 49,9 % ve Zlínském kraji až po 42,4 % v hl. městě Praze.

Mezi regiony s nižší kriminalitou se řadí kraj Zlínský, Pardubický a Vysočina.

Počet registrovaných trestných činů se v prvním desetiletí 21. století v krajích Česka udržoval na vysoké úrovni, přičemž nejvyšší kriminalita byla dlouhodobě zaznamenávána v hl. městě Praze, Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Následoval pozvolný pokles celkové kriminality ve všech krajích s výrazným propadem v důsledku restrikcí v období pandemie. Regionální rozdíly však přetrvávají a kraje s vyšší koncentrací obyvatel a ekonomických aktivit na daném území vykazují nadprůměrnou kriminalitu, zatímco kraje jako Zlínský, Vysočina nebo Pardubický se dlouhodobě řadí mezi bezpečnější regiony s nižším počtem registrovaných trestných činů v přepočtu na obyvatele.

Klesá počet dopravních nehod se zraněním nebo usmrcením osob.

Vývoj dopravní nehodovosti v čase se vyznačuje značnými výkyvy. Do roku 2005 se počet evidovaných dopravních nehod v krajích většinou zvyšoval, následně došlo k výraznému poklesu, který souvisel mimo jiné se změnou metodiky evidence nehod od roku 2009 a následně i postupným zvyšováním bezpečnosti silničního provozu. Nejvyšší počet dopravních nehod spojených se zraněním nebo usmrcením osob se soustřeďuje do Středočeského, Jihomoravského a Moravskoslezského kraje, zatímco nejnižší hodnoty vykazují zpravidla Karlovarský a Liberecký kraj. Přestože se počet dopravních nehod v posledních letech opět zvyšoval, počet usmrcených a těžce zraněných osob v důsledku dopravních nehod se ve všech krajích postupně snižuje, což ukazuje na postupné zlepšování bezpečnosti silničního provozu.

Ekonomický vývoj

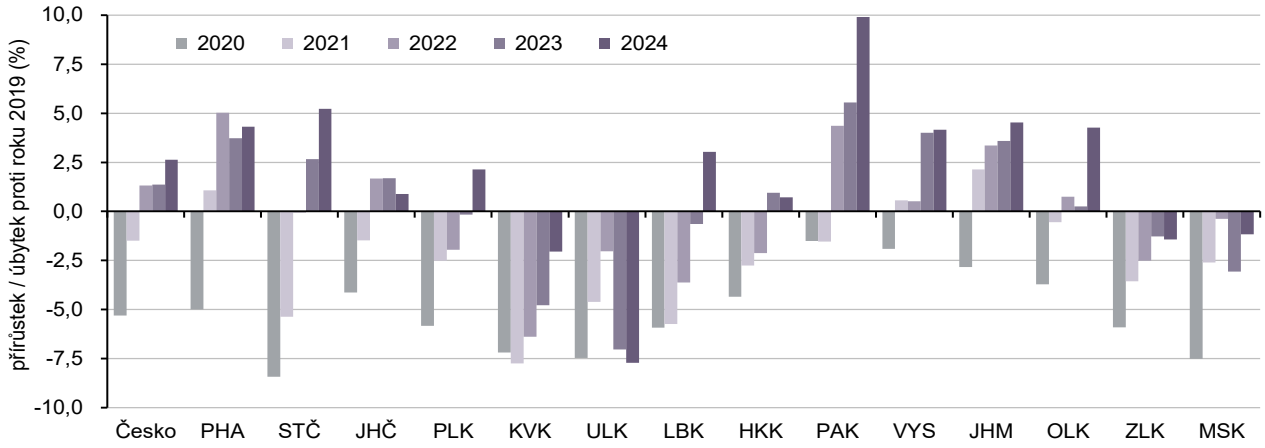
Ekonomika reálně rostla, ale ne ve všech krajích.

Po období stagnace začala česká ekonomika v roce 2024 opět reálně růst, hrubý domácí produkt (HDP) ve srovnatelných cenách se v Česku meziročně zvýšil o 1,3 %. Nejlepších výsledků v roce 2024 dosahovaly kraje Pardubický (nárůst o 4,1 %), Olomoucký (o 4,0 %) a Liberecký (o 3,7 %), nedařilo se regionálním ekonomikám v Jihočeském (pokles o 0,8 %), Ústeckém (o 0,7 %), Královéhradeckém (o 0,2 %) a Zlínském kraji (o 0,1 %). Po vypuknutí pandemie covidu-19 v roce 2020 se HDP ve srovnatelných cenách propadl ve všech regionech, v průměru o 5,3 %. Rok poté již ale krajské ekonomiky většinou rostly. Během posledních let postupně téměř všechny regiony překonaly hospodářské výsledky z roku 2019, jen čtyřem krajům (Ústeckému, Zlínskému, Karlovarskému a Moravskoslezskému) se to zatím nepodařilo.

K tvorbě HDP přispěly nejvíce Praha, Středočeský a Jihomoravský kraj.

V Česku byl v roce 2024 vytvořen HDP ve výši 8 058,2 mld. Kč. Nejvíce k tomu přispěly ekonomicky nejsilnější regiony, a to hl. město Praha (27,0 %), Středočeský (12,4 %) a Jihomoravský kraj (10,9 %). Podíly těchto regionů se dlouhodobě postupně navyšují, nejzásadněji v Praze. Naopak svůj vliv v průběhu let pomalu ztrácí Ústecký a Moravskoslezský kraj. U ostatních regionálních ekonomik se tyto podíly příliš nemění, respektive nepatrně klesají.

Graf 5.6 Změny regionálního HDP ve srovnatelných cenách v krajích (rok 2019 = 100)

Dlouhodobě dochází ve všech regionech k vzestupu služeb zejména na úkor průmyslu.

Odvětvovou strukturu hospodářství můžeme sledovat prostřednictvím hrubé přidané hodnoty (HPH), ze které se následně HDP odvozuje. Je dána rozdílem mezi celkovou produkcí a mezispotřebou a v roce 2024 činila 7 355,7 mld. Kč v běžných cenách. Dlouhodobý růst HPH byl přerušen naposledy v covidovém roce 2020, kdy se její hodnota snížila o 0,3 %. Pokles se týkal osmi krajů a nejvíce byla zasažena odvětví ubytování, stravování a pohostinství (pokles o 39,6 %), kulturních, zábavních a rekreačních činností (o 12,9 %), administrativních a podpůrných činností (o 11,8 %) a zpracovatelského průmyslu (o 7,0 %). O rok později už pak přidaná hodnota opět rostla ve všech regionech. V průběhu let sledujeme ve struktuře přidané hodnoty vzestup služeb především na úkor průmyslu. Tato tendence je patrná napříč všemi kraji.

Zemědělství dominuje na Vysočině

Zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) na HPH dlouhodobě klesá. V roce 2000 dosahovalo 3,5 %, v roce 2024 už jen 2,1 %, nejvíce jeho význam klesal na Vysočině, v Olomouckém a Jihočeském kraji. I přesto mají Vysočina a Jihočeský kraj nejvyšší podíly primárního sektoru a jsou považovány za naše tradiční zemědělské regiony.

…průmysl ve Zlíně…

Propad sekundárního sektoru, který zahrnuje veškerý průmysl včetně stavebnictví, je patrný za dobu existence krajů. Jeho podíl, jenž v roce 2024 v Česku dosáhl 32,0 %, se během této doby snížil o 4,5 p. b., v Karlovarském kraji dokonce o 13 p. b. Sekundární sektor má nejvyšší zastoupení na Zlínsku (44,6 %) a Pardubicku (42,3 %), přes 50 % hrubé přidané hodnoty tvořil naposledy v roce 2017 ve Zlínském kraji.

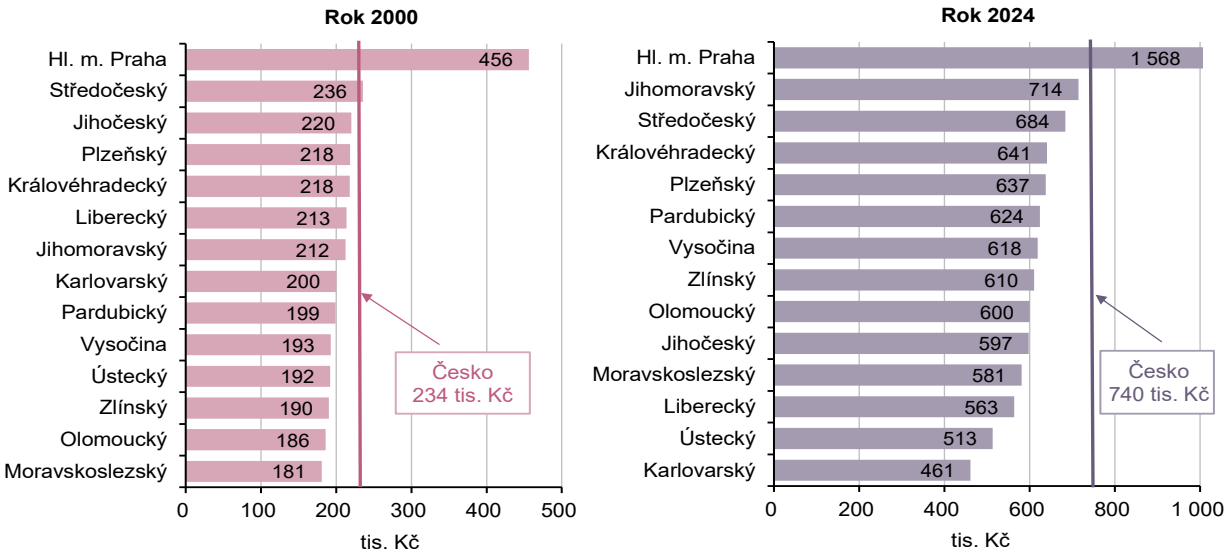
…a služby v Praze.

Na tvorbě HPH se rozhodující měrou podílí terciární sektor, tedy tržní a netržní služby. Jeho význam neustále roste a od roku 2020 je jeho zastoupení ve všech regionech Česka více než 50%. Ve sledovaném období se služby nejvíce rozvíjely na Karlovarsku a v Jihomoravském kraji. A zatímco v Praze, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji rostl také význam odvětví informačních a komunikačních činností, v ostatních regionech to byla především oblast zdravotní a sociální péče. Největší podíl terciární sféry má s velkým odstupem Praha (83,7 %), dále pak Karlovarský (69,6 %) a Jihomoravský kraj (68,8 %). Nejnižší je naopak na Vysočině (52,5 %) a na Zlínsku (53,2 %).

Ekonomicky nejsilnějším regionem je Praha, nejslabším Karlovy Vary.

Ekonomickou výkonnost jednotlivých krajů lze vzájemně porovnávat prostřednictvím hrubého domácího produktu přepočteného na 1 obyvatele, který dosáhl v roce 2024 v Česku 740,2 tis. Kč. Tato průměrná hodnota je ovšem zásadním způsobem ovlivněna výší tohoto ukazatele v hl. městě Praze a celorepublikové hodnoty nedosahuje kromě naší metropole žádný jiný kraj. Praha patří v rámci EU k regionům s výkonnější ekonomikou (HDP na 1 obyvatele převyšuje průměr zemí EU o 92 %), na které se podílí nejen pracovní síla s vyšší kvalifikací a vzděláním, ale i obyvatelstvo z ostatních krajů, které do hlavního města za prací dojíždí. Pokud do republikového průměru HDP na 1 obyvatele nezahrneme Prahu, klesne hodnota tohoto ukazatele zhruba o 120 tis. Kč. V tomto případě pak průměr Česka vedle Jihomoravanů a Středočechů přesahují ještě kraje Královéhradecký, Plzeňský a Pardubický. Na opačné straně žebříčku se nachází Karlovarský, Ústecký, Liberecký a Moravskoslezský kraj.

Graf 5.7 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v krajích

Přepočet HDP na 1 zaměstnaného zohledňuje počet osob, které produkt vytváří.

Výrazný náskok Prahy před ostatními kraji se o něco sníží, pokud vezmeme v úvahu počet osob, které produkt vytvořily. HDP na 1 zaměstnaného dosáhl v roce 2024 v Česku 1,5 mil. Kč. Produktivita práce se neustále zvyšuje, i když v posledních dvou letech tempo růstu postupně zpomaluje především díky Praze, která vykázala mezi regiony nejnižší růst, v roce 2024 spíše téměř stagnaci. Republikový průměr překročili kromě Pražanů ještě Středočeši, přes 90% hranici se dostali ještě Jihomoravané a Hradečané. Nejnižší HDP na 1 zaměstnaného mají v Karlovarském kraji, kde nedosáhl ani 70 % průměrné hodnoty v Česku, a dále v Ústeckém kraji (81 % průměru). Aby produktivita práce i nadále rostla, je potřeba podporovat výzkum a vývoj a efektivně investovat do inovací.

THFK se poprvé od covidového roku 2020 meziročně snížila.

Investiční aktivity (např. nové investice, rekonstrukce, modernizace) popisuje tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK), která v Česku dosáhla v roce 2024 hodnoty 2 135,6 mld. Kč v běžných cenách a poprvé od covidového roku 2020 meziročně poklesla. Investice slábly v polovině regionů, nejvíce ve Středočeském kraji (o 6,0 %). Čtvrtina peněžních prostředků směřovala do činností v oblasti nemovitostí, 22,4 % do průmyslu a 15,6 % do odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství. Investice do průmyslu dominovaly v Ústeckém, Středočeském, Moravskoslezském, Zlínském a Pardubickém kraji. Odvětví obchodu, dopravy,

ubytování a pohostinství bylo zase nejdůležitější pro Karlovarský a Jihočeský kraj. Praha na rozdíl od ostatních regionů Česka vkládá méně prostředků do průmyslu, ale více do informačních a komunikačních činností nebo do profesních, vědeckých, technických a administrativních činností.

Dlouhodobě je míra investic nejvyšší v Praze a Středočeském kraji, nejnižší v kraji Královéhradeckém.

Republiková míra investic vyjádřená podílem THFK na HDP měla od roku 2000 klesající tendenci, svého minima dosáhla v roce 2017 a od té doby s občasnými výkyvy roste. V roce 2024 směřovalo do THFK v Česku 26,5 % HDP, v rámci regionů se toto procento pohybovalo mezi 22 a 30 %. Dlouhodobě mají vyšší míru investic Praha a Středočeský kraj, v posledních pěti letech k nim ještě přibyl Karlovarský kraj. Nejnižší míru vykazují na Královéhradecku a Vysočině.

Počet jednotek zapsaných v Registru ekonomických subjektů nadále roste.

Počet jednotek zapsaných v registru ekonomických subjektů se od roku 2019 ve všech krajích zvolna zvyšoval. V roce 2023 však došlo k narušení tohoto trendu vlivem zhruba desetiprocentního úbytku počtu fyzických osob, který byl pravděpodobně vyvolaný povinností využívat datové schránky. Z vývoje počtu subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou, který i v roce 2023 rostl, se můžeme domnívat, že svou činnost ukončily především tzv. „spící“ subjekty.

Nejvíce ekonomických subjektů má sídlo v Praze.

Nejvíce ekonomických subjektů mělo své sídlo k 31. 12. 2025 v hlavním městě Praze (23,9 % z celorepublikového počtu), ve Středočeském (12,2 %) a Jihomoravském (11,4 %) kraji.

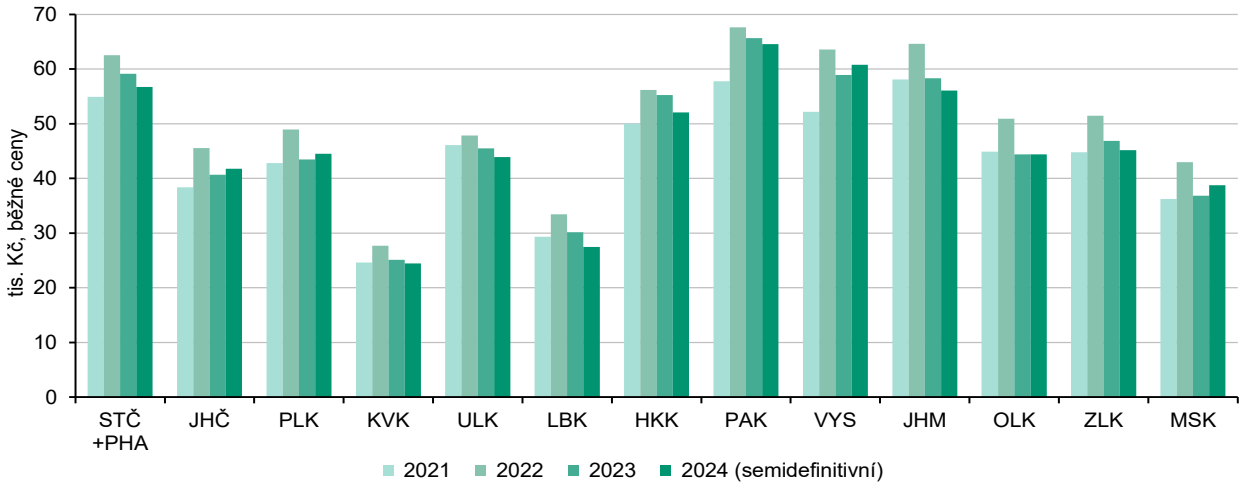
Zemědělská produkce až do roku 2022 rostla, od té doby se snižuje, především vlivem rostlinné produkce.

Zemědělská produkce v běžných cenách v letech 2019 až 2022 ve všech krajích meziročně rostla, v roce 2022 dosáhla nevyšší hodnoty a v letech 2023 a 2024 naopak poklesla, a to zejména vlivem snížení objemu rostlinné produkce. K poklesu došlo v roce 2023 ve všech krajích a v roce 2024 (podle semidefinitivních výsledků) ve většině krajů, pouze ve 4 krajích bylo zaznamenáno mírné zvýšení objemu produkce. Ve stálých cenách roku 2000 dosáhla zemědělská produkce nejvyšší hodnoty v roce 2021, od té doby se objem ve většině krajů snižuje. V roce 2024 byla nižší ve všech krajích, s výjimkou Jihočeského kraje a Kraje Vysočina, kde zůstala prakticky na stejné úrovni. Ve struktuře zemědělské produkce převládala ve většině krajů rostlinná produkce, která až do roku 2021 zvyšovala svůj podíl na zemědělské produkci (v Česku tehdy její podíl dosáhl 62,0 %), ale v posledních 3 letech její podíl na produkci v běžných cenách klesal. Přesto ve většině krajů i převládala – nejvíce v Ústeckém a Olomouckém kraji s tříčtvrtinovým, resp. dvoutřetinovým podílem. V dlouhodobém pohledu za posledních 20 let převažovala živočišná produkce nad rostlinnou většinou jen v Pardubickém kraji a zhruba v polovině roků také v Kraji Vysočina a v Plzeňském kraji. V roce 2024 byl nejnižší podíl rostlinné produkce v Pardubickém kraji a Kraji Vysočina (38 %, resp. 41 %), kde byl naopak nejvyšší podíl živočišné produkce.

Největší část produkce dlouhodobě vytváří ve Středočeském a Jihomoravském kraji, v přepočtu na hektar je pak nejúspěšnější Pardubický kraj.

Produkci zemědělského odvětví České republiky dlouhodobě vytvářejí více než z poloviny kraje s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele regionálního žebříčku držel od roku 2012 většinou Pardubický kraj díky drůbežářství, jen v roce 2021 ho těsně předstihl Jihomoravský kraj zásluhou vynikajících výsledků v rostlinné produkci. Na konci žebříčku se dlouhodobě umisťoval Karlovarský kraj, jehož produkce na 1 ha nedosahovala hodnot Pardubického kraje ani z poloviny.

Graf 5.8 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy v krajích

V roce 2025 byla sklizeň obilovin, brambor i řepky meziročně vyšší, ale sklizeň řepky pětiletého průměru nedosáhla.

Celorepublikově byly v uplynulých pěti letech z hlediska objemu sklizně obilovin na zrno úrodnější roky 2022, 2023 a 2025, sklizeň brambor a pícnin na orné půdě byla nadprůměrná v letech 2021 a 2025, sklizeň řepkyv roce 2022 a 2023, sklizeň řepy cukrové v letech 2021 a 2024 a sklizeň sena byla nadprůměrná v roce 2021 (srovnáno s 5letými průměry sklizně). Největší objem sklizně produkovaly kraje s největší výměrou orné půdy. Více než třetina sklizně obilovin Česka pocházela v předchozích pěti letech ze Středočeského a Jihomoravského kraje, více než třetina z celorepublikové sklizně brambor z Kraje Vysočina, 44 % sklizně řepky z krajů Středočeského, Jihočeského a Kraje Vysočina a téměř dvě třetiny sklizně řepy cukrové ze Středočeského, Královéhradeckého a Olomouckého kraje.

Výroba mléka se dlouhodobě zvyšovala, v roce 2024 byla nejvyšší za posledních 30 let.

V živočišné výrobě stavy turů a krav kolísaly, jejich chov byl nejrozšířenější v Jihočeském kraji a v Kraji Vysočina (zde chovali zhruba třetinu z celorepublikového počtu). Ve struktuře stád krav tvořily krávy dojené v Jihočeském kraji zhruba polovinu a v Kraji Vysočina dokonce 82,2 %. Výroba mléka se dlouhodobě zvyšovala, v roce 2024 byla nejvyšší za posledních 30 let, ale v roce 2025 došlo k mírnému poklesu. Dojivost se však nadále zvyšovala. Nejvíce mléka se produkuje v Kraji Vysočina. Výroba jatečného skotu od roku 2010 kolísala, v letech 2019 až 2021 se snižovala, ale od roku 2022 ve většině krajů opět rostla. Nejvíce jatečného skotu bylo tradičně vyprodukováno v Kraji Vysočina a v Jihočeském kraji.

Stavy prasat v krajích už neklesají, ale spíše kolísají. Největšími producenty jatečných prasat byly Středočeský kraj a Kraj Vysočina.

Stavy prasat strmě klesaly až do roku 2012, od té doby klesaly jen mírně; jsou ale kraje ve kterých stavy kolísaly s rostoucím trendem (Kraj Vysočina a Středočeský kraj). Významněji stavy prasat klesaly např. v Jihočeském, Olomouckém, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji. Výroba jatečných prasat po výrazném poklesu v první dekádě tohoto století od roku 2013 již spíše jen kolísala. V posledních letech opět mírně klesala, ale v samotném roce 2025 se znovu zvýšila. Největšími producenty jatečných prasat byl Středočeský kraj a Kraj Vysočina.

Snáška konzumních vajec se v posledních 2 letech zvyšovala.

Chov drůbeže je nejrozšířenější ve Středočeském, Jihomoravském a Pardubickém kraji (56 % z republikového počtu), což jsou kraje s největší výrobou jatečné

drůbeže (62 % z republikové produkce). Snáška konzumních vajec v zemědělských podnicích (nezahrnuje snášku vajec v malochovech v domácnostech, která je s ní prakticky srovnatelná) měla do roku 2021 dlouhodobě spíše rostoucí trend, který se v roce 2022 otočil, ale v posledních dvou letech se snáška opět zvýšila. Nejvíce konzumních vajec bylo v roce 2025 vyprodukováno ve Středočeském, Pardubickém a Plzeňském kraji (74 % celorepublikové produkce).

Těžba dřeva po několika letech dramatického růstu od roku 2021 klesala.

Těžba dřeva v letech 2018 až 2020 dramaticky rostla v souvislosti s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů. Od roku 2021 sice již v Česku klesala, ale stále dosahovala vysokých hodnot, v roce 2023 srovnatelných s těžbou z roku 2007, kdy byly odstraňovány polomy po orkánu Kyrill. V roce 2025 bylo vytěženo 35,8 mil. m^3 dřeva (bez kůry), z toho 96,5 % tvořily jehličnaté dřeviny (hlavně smrk) a 3,5 % listnaté dřeviny (hlavně buk a dub).

Nejvíce dřeva se vytěžilo v Kraji Vysočina, kde se jednalo hlavně o nahodilou těžbu vlivem polomů nebo poškození porostů hmyzem.

Nejvíce dřeva se v uplynulých pěti letech vytěžilo v Kraji Vysočina, 16,4 % z celorepublikového objemu, kdy se z 88 %jednalo o nahodilou těžbu (především hmyzovou). Nahodilá těžba ve většině krajů v posledních pěti letech představovala více než 60 % z celkového objemu těžby. Nejméně byly kůrovcem a polomy zasaženy lesy v Jihočeském a Karlovarském kraji, ve kterých podíl nahodilé těžby tvořil 51 %, resp. 44 %.

Po kůrovcové kalamitě se od roku 2019 intenzivně zalesňovalo, ale od roku 2021 výměra ploch klesá a opět převažují jehličnaté dřeviny.

Plocha zalesňování byla nejvyšší v roce 2021 (40,7 tis. ha). Od té doby se každoročně zmenšuje, v roce 2025 bylo zalesněno o 43 % plochy méně. Ve struktuře na rozdíl od roku 2022 opět převažovaly jehličnaté dřeviny, v roce 2025 jejich podíl dosáhl 56,3 %. V roce 2025 se nejvíce zalesňovalo v Kraji Vysočina (ze 39 % listnáči). Podíl listnatých dřevin na zalesnění byl mezi kraji v posledních pěti letech nejvyšší v Moravskoslezském kraji (63 %) a nejnižší v Jihočeském kraji (36 %).

Regionální data z průmyslu jsou za průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji.

Z oblasti průmyslu má statistika do úrovně krajů k dispozici údaje za podniky, které v daném roce zaměstnávaly 100 a více zaměstnanců a sídlily v příslušném kraji. Výsledky a zejména jejich srovnání v čase mohou být ovlivněny tím, že se zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů na základě neměnných kritérií může rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí, a proto se v této části omezíme pouze na vývoj počtu subjektů a jejich zaměstnanců.

Počet průmyslových podniků i jejich zaměstnanců dlouhodobě klesá.

Z vývoje posledních 25 let je zřejmé, že průmysl negativně ovlivnila globální hospodářská krize z roku 2008. V Česku se recese projevila zejména v průběhu roku 2009 prudkým propadem zaměstnanosti ve velkých průmyslových podnicích a následně i snížením počtu těchto subjektů. Postupné oživení, které probíhalo až do roku 2018, vystřídal v letech 2020 až 2021 vlivem dopadů koronavirových opatření mírný pokles počtu velkých průmyslových podniků i jejich zaměstnanců ve většině krajů. Ačkoliv počet průmyslových subjektů v následujících dvou letech mírně rostl, vývoj zaměstnanosti už tak příznivý nebyl. V roce 2022 se počet zaměstnanců zvýšil jen v polovině regionů, v roce 2023 už ve většině krajů klesal. Od roku 2024 se k pokračujícímu snižování počtu zaměstnanců přidává také úbytek velkých průmyslových podniků. V loňském roce zaměstnávalo 2 143 velkých průmyslových podniků celkem 770 tisíc osob. Od roku 2019 do roku 2025 opustilo velké průmyslové podniky přes 80 tisíc pracovníků a počet podniků se snížil o 201. Ve sledovaném období počet těchto subjektů klesl ve všech krajích,

nejvíce ve Středočeském a Jihočeském. Zaměstnanost se zvýšila jen v kraji Jihomoravském.

Nejvíce osob bylo zaměstnáno ve velkých průmyslových firmách středních Čech.

Do roku 2017 byl největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony Moravskoslezský kraj (88,8 tis. zaměstnanců v roce 2025, podíl na Česku 11,5 %), od roku 2018 ho na druhé místo posunuli Středočeši (108,5 tis. zaměstnanců v roce 2025, podíl na Česku 14,1 %). Dlouhodobě nejméně zaměstnanců ve velkém průmyslu pracuje na Karlovarsku (13,7 tis. zaměstnanců v roce 2025, podíl na Česku 1,8 %).

Objem stavebních prací „S“ (v běžných cenách) v krajích většinou rostl, největší část prací byla provedena v Praze.

Největší stavební aktivita dlouhodobě probíhala v hlavním městě, a to jak z pohledu celkového objemu stavebních prací, tak po jejich přepočtu na obyvatele. Zhruba pětina stavebních prací podle dodavatelských smluv (hodnota „S“) v tuzemsku byla v posledních 5 letech provedena v Praze (20,2 %). Druhý největší objem byl v tomto období realizován v Jihomoravském kraji (12,2 %). Po přepočtu na obyvatele se v posledních 5 letech intenzivněji stavělo také v Pardubickém a Jihočeském kraji. V dlouhodobějším pohledu (od roku 2001) se po přepočtu na obyvatele realizovaly nadprůměrné objemy stavebních prací každoročně v Praze a převážně v Jihočeském a Jihomoravském kraji. Naopak podprůměrné zůstaly hodnoty tohoto ukazatele dlouhodobě ve Středočeském, Libereckém a Zlínském kraji. Ve struktuře stavebních prací podle směru výstavby měla v posledních 5 letech Praha největší podíl bytových budov (více než jednu třetinu) a naopak nejmenší podíl inženýrských staveb (28,9 %) z objemu prací provedených v kraji. Největší podíl inženýrských staveb byl naopak zaznamenán ve Zlínském (55,2 %), Pardubickém a Ústeckém kraji (v obou téměř 49 %).

V úhrnu let 2021 až 2025 dosahoval podíl prací pro veřejné zadavatele více než 48 %.

Z celkového objemu stavebních prací „S“ v posledních pěti letech tvořily v Česku práce pro veřejné zadavatele 48,1 %, přitom nejvyšší (51 %) byl jejich podíl při pandemické krizi v roce 2020. Většinou se jednalo o inženýrské a vodohospodářské stavby, které v Česku z objemu prací pro veřejné zadavatele v úhrnu let 2021 až 2025 tvořily 64,3 %. Regionálně byl podíl prací pro veřejné zadavatele z objemu prací provedených na stavbách v kraji nejvyšší ve Zlínském a Pardubickém kraji (60,6 %, resp. 60,3 %) a nejnižší v Karlovarském kraji a v hlavním městě Praze (32,7 %, resp. 37,0 %).

Pozastavení a odložení výstavby v době pandemie se v Česku v roce 2021 promítlo do rekordního počtu zahájených bytů. Od roku 2023 je každoročně zahajována výstavba cca 23 tis. bytů.

Od roku 2001 byla v Česku zahájena výstavba nejvíce bytů v roce 2021 (téměř 45 tis. bytů), což bylo zřejmě ovlivněno tím, že pandemická krize v předchozím roce bytovou výstavbu téměř zastavila. Výraznější počet bytů byl dále zahájen v letech 2006–2008 (každoročně téměř 44 tis. bytů) a v roce 2022 (42 tis. bytů). Od roku 2023 je ročně zahajována výstavba cca 36 tis. bytů. Na zahajování výstavby bytů se dlouhodobě nejvíce podílely kraje s největším počtem obyvatel, tedy hlavní město Praha, Středočeský a Jihomoravský kraj. Počet zahájených bytů v nových rodinných domech dosáhl maxima v roce 2021, kdy byla zahájena výstavba 21 271 bytů, což byl za posledních 25 let druhý největší počet (v roce 2008 bylo zahájeno 22 918 bytů). Od roku 2022 počet zahájených bytů v nových rodinných domech klesá, a to jak v celém Česku, tak ve většině krajů, zřejmě v souvislosti s rostoucími cenami a problémy s dodávkami stavebních materiálů. Ale v roce 2025 došlo proti roku 2024 v 8 krajích ke zvýšení. Počet bytů zahájených v nových bytových domech dosáhl maxima za posledních 25 let v roce 2021 (17 098 bytů), těsně následovaném rokem 2024 (17 079 bytů). Zhruba polovina bytů v nových bytových domech byla zahájena v Praze nebo v Brně.

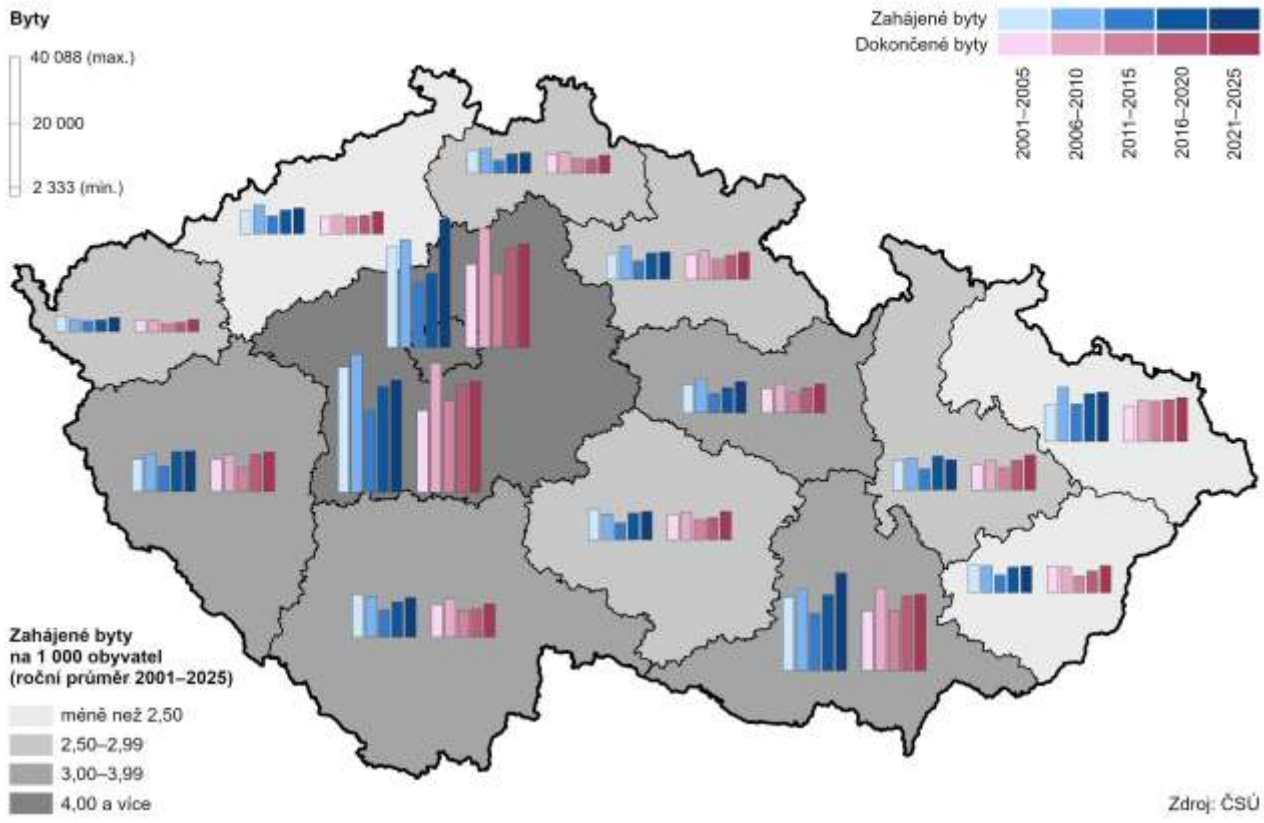
Počet dokončených bytů dosáhl maxima v roce 2022, především vlivem bytů v nových bytových domech. Téměř polovina bytů byla dokončena ve 3 krajích.

V návaznosti na zahajování bytové výstavby bylo v Česku po roce 2001 dokončeno nejvíce bytů v roce 2007 (téměř 42 tis. bytů), dále v roce 2022 (39 tis. bytů) a v letech 2008, 2009 a 2023 (38 tis. bytů). Na počtu dokončených bytů se dlouhodobě podílely stejné kraje jako na počtu bytů zahájených. V těchto 3 krajích bylo od roku 2001 dokončeno 392,6 tis bytů z celkového počtu 798,1 tis. bytů, tedy téměř polovina.

Nejvyšší podíl bytů v nových rodinných domech byl v roce 2025 dokončen v Pardubickém kraji, a naopak nejmenší v Praze.

V roce 2025 bylo dokončeno 33,4 tis. bytů, z toho bylo 13,9 tis. bytů v nových rodinných domech a 10,8 tis. bytů v nových bytových domech. Podíl bytů v nových rodinných domech se mezi kraji samozřejmě liší, což je mimo jiné ovlivněno charakterem osídlení příslušného kraje. Největší podíl bytů v nových rodinných domech byl v roce 2025 dokončen v Pardubickém (62,1 %) a Středočeském (53,4 %) kraji, naopak nejmenší podíl zaznamenala Praha (7,5 %).

Bytová výstavba v krajích v letech 2001 až 2025

V přepočtu na obyvatele se nejvíce bytů se stavělo ve Středočeském kraji, v hlavním městě Praze a v Jihomoravském kraji.

Výše uvedené 3 kraje byly na špici také v intenzitě bytové výstavby (po přepočtu na 1 tis. obyvatel), když se mezi ně zařadil ještě Plzeňský kraj s nadprůměrnou intenzitou dokončování bytové výstavby za uplynulých pět let. V ostatních krajích byla intenzita podprůměrná, nejnižší v Ústeckém kraji. V dlouhodobém pohledu od roku 2001 měl každoročně nadprůměrnou intenzitu dokončování Středočeský kraj, hlavní město Praha a s výjimkou 1 roku Jihomoravský kraj. Naopak podprůměrnou intenzitu dokončování bytové výstavby každým rokem vykazovaly kraje Ústecký a Moravskoslezský a s výjimkou 1 roku také Karlovarský kraj.

V roce 2025 byl počet hostů ve všech krajích vyšší než v předpandemickém roce 2019, ale v počtu

Vývoj cestovního ruchu byl ve všech krajích velmi výrazně ovlivněn pandemií koronaviru, která ve 2. čtvrtletí roku 2020 zvrátila do té doby rostoucí trend návštěvnosti a toto odvětví v podstatě ochromila téměř na 2 roky. Pouze letní

přenocování 3 kraje této úrovně nedosáhly.

sezóna (3. čtvrtletí roku 2020 a roku 2021), kdy došlo k uvolnění opatření, byla srovnatelná se stejnými sezónami před pandemií, i když s rozdílnou skladbou hostů, kdy výpadek hostů ze zahraničí alespoň částečně nahradili hosté z Česka. Od roku 2022 již došlo k oživení a ve 4 krajích byl překonán předpandemický počet hostů i počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních. V roce 2025 již počet hostů převýšil návštěvnosti z roku 2019 ve všech krajích, ale počet přenocování ve 3 krajích úrovně roku 2019 nedosáhl (v Ústeckém, Moravskoslezském a Olomouckém kraji).

Cestovnímu ruchu jednoznačně dominuje Praha, druhý největší počet hostů se ubytoval v Jihomoravském kraji a druhý největší počet přenocování patřil díky lázeňství Karlovarskému kraji.

Počtu hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních dlouhodobě a jednoznačně dominuje hlavní město Praha (v roce 2025 sem směřovalo 35,2 % ze všech hostů a uskutečnilo se zde 32,1 % ze všech přenocování). S velkým odstupem v podílu na počtu hostů následuje Jihomoravský kraj (9,6 %) a v počtu přenocování Karlovarský kraj (9,2 %), především vlivem delších pobytů hostů v lázeňských zařízeních. Struktura hostů není ve všech krajích stejná. Největší podíl hostů ze zahraničí dlouhodobě vykazuje Praha, v roce 2025 to bylo 81,0 % všech hostů, a Karlovarský kraj (54,2 %), obdobné byly podíly na přenocování. Ve všech ostatních krajích naopak převažují hosté z Česka, nejvíce v Kraji Vysočina, kde tvoří 87,5 % všech hostů.

Do Prahy dlouhodobě směřuje nejvíce hostů, kteří přijeli ze zahraničí, ale také hostů, kteří přijeli z Česka.

Hosty ze zahraničí přitahuje zejména Praha, kam v roce 2025 směřovalo 61,5 % z hostů, kteří do Česka přijeli a 61,2 % z jejich přenocování. Hosté ze zahraničí dále směřovali do Karlovarského kraje (7,2 %) a Jihomoravského kraje (7,1 %). Pokud jde o hosty z Česka, také oni nejvíce směřovali do Prahy (12,5 %), ale vzhledem ke kratším pobytům dosáhl jejich podíl na počtu přenocování jen 8,1 %. Druhý největší podíl hostů z Česka se ubytoval v Jihomoravském kraji (11,6 %), třetí pak v Jihočeském kraji (9,8 %). Nejvíce přenocování zaznamenali hosté z Česka v Královéhradeckém kraji a v Jihočeském kraji.

Životní prostředí

Výměra orné půdy klesá, …

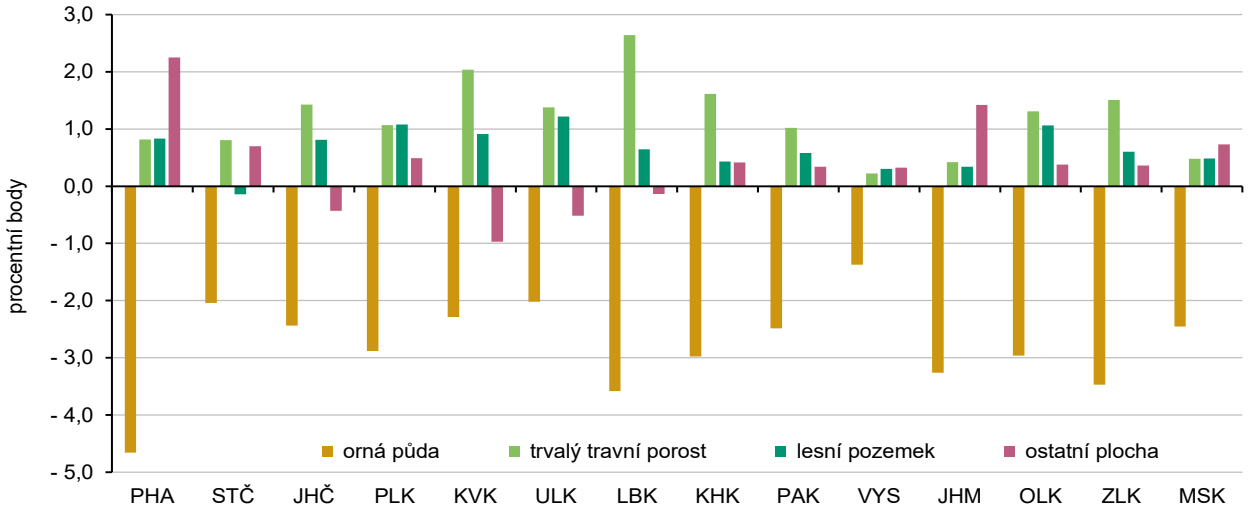
V období let 2001 až 2025 docházelo v Česku k postupnému úbytku zemědělské půdy. Příčinou je dlouhodobý trend úbytku orné půdy, jejíž výměry v Česku za sledované období poklesly o 201,2 tis. ha (o 6,5 %). Podíl orné půdy na celkové výměře Česka se za stejné období snížil o 2,6 p. b. K poklesu došlo ve všech krajích, nejvíce v hl. m. Praze (o 4,7 p. b.). Ve většině krajů rovněž došlo k poklesu výměry ovocných sadů, s výjimkou Libereckého a Moravskoslezského kraje, kde se naopak plochy ovocných sadů v průběhu sledovaného období rozšířily. Snižují se rovněž výměry chmelnic. V Ústeckém, Středočeském a Olomouckém kraji, odkud pochází každoročně více než 99 % veškeré produkce chmele v Česku, se výměry chmelnic snížily v souhrnu za období 2021 až 2025 o 24,7 %. Ve srovnání se změnami orné půdy se změny ve výměře ovocných sadů a chmelnic s ohledem na jejich nižší výměry neprojevují ve struktuře pozemků tak výrazně.

…a to především ve prospěch trvalých travních porostů.

Ve většině krajů se výše uvedené poklesy výměr uskutečnily především ve prospěch trvalých travních porostů. Především ve prospěch ostatních ploch se naproti tomu podíl orné půdy snížil v hl. m. Praze, Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina. Podíl trvalých travních porostů stejně jako zahrad a vodních ploch rostl ve všech krajích. Podíl trvalých travních porostů na celkové výměře vzrostl v průběhu období 2001 až 2025 nejvíce v Libereckém kraji (o 2,6 p. b.), celorepublikově se zvýšil o 1,1 p. b. Podíl zahrad se zvýšil nejvíce ve Zlínském kraji (o 0,8 p. b.). Podíl lesní půdy se zvýšil ve všech krajích Česka s výjimkou

Středočeského, kde došlo v porovnání s rokem 2001 k poklesu o 0,1 p. b. Největší nárůst podílu lesních ploch na celkové výměře zaznamenali v Ústeckém kraji (o 1,2 p. b.). Podíl ostatních ploch a zastavěných ploch a nádvoří se nejvíce zvýšil v hl. m. Praze, a to o 2,3 p. b., resp. o 0,7 p. b. Podíl vodních ploch na celkové výměře území nejvíce vzrostl v Jihočeském kraji (o 0,4 p. b.). Výše uvedené změny byly ovlivněny rovněž územními změnami.

Graf 5.9 Změna podílů vybraných druhů půdy na celkové výměře kraje za období 2001–2025

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Výměry ekologicky obhospodařované půdy se rozšiřují.

Dlouhodobě se rozšiřuje plocha obhospodařovaná šetrně k životnímu prostředí. Nejvíce se takové půdy v letech 2011 až 2025 soustředilo v Jihočeském kraji, v roce 2025 to bylo 98 722 ha. Nejrychleji se v uplynulých pěti letech rozšiřovaly plochy v ekologickém zemědělství ve Středočeském kraji a také v hl. m. Praze. Ta ale disponuje v porovnání s ostatními kraji výrazně menší výměrou zemědělské půdy a nárůst výměry v absolutním vyjádření je tak zanedbatelný. K největšímu absolutnímu nárůstu došlo od roku 2011 v Plzeňském kraji, kde se plochy ekologicky obhospodařované půdy rozšířily o 35 664 ha (o 72,5 %).

Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů vzrostl.

Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů byl v roce 2025 nejvyšší v hl. m. Praze, kde v jako jediném kraji dosáhl 100 %. V porovnání s ostatními kraji vykázaly vloni vysoký podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů ještě Moravskoslezský kraj (99,8 %), Ústecký kraj (99,7 %) a Karlovarský kraj (99,4 %). Naopak nejméně obyvatel bylo vodou z vodovodů zásobováno v Plzeňském kraji (87,5 %). Meziročně se podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů zvýšil ve většině krajů s výjimkou Karlovarského a Jihomoravského, kde došlo k poklesu, a Moravskoslezského, kde meziročně stagnoval.

Nejvíce vody spotřebují domácnosti v hl. m. Praze.

Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele meziročně rostlo. V porovnání s rokem 2024 vzrostla spotřeba vody v roce 2025 ve většině krajů, nejvíce v Olomouckém kraji (o 6,8 %). K poklesu spotřeby došlo meziročně jen ve dvou krajích, a to v Ústeckém a v hl. m. Praze (o 0,5 %, resp. 0,2 %). Největší spotřebu vody měly v roce 2025 domácnosti v hl. m. Praze, kterým bylo vloni v průměru fakturováno 106,8 litrů/osobu/den. Naopak nejméně to bylo ve Zlínském kraji, a to 81,0 litrů/osobu/den. Celorepublikově byla spotřeba vody v domácnostech vloni při porovnání s rokem 2024 vyšší o 1,4 litru/osobu/den (o 1,6 %).

Zvýšil se podíl obyvatel napojených na kanalizaci.

Na kanalizaci v Česku bylo v roce 2025 připojeno 90,8 % všech obyvatel, meziročně se tento podíl zvýšil o 0,5 p. b. Nejmenší podíl obyvatel připojených na kanalizaci vykázal vloni Liberecký kraj, a to 74,9 %. Naproti tomu v hl. m. Praze bylo na kanalizaci připojeno 100 % obyvatel. Z celkového množství vypouštěných odpadních vod jich bylo v roce 2025 v Česku čištěno 97,6 %. Nejmenší podíl čištěných odpadních vod byl zjištěn v Pardubickém kraji, kde dosáhl 90,8 %, naopak v hl. m. Praze a Karlovarském kraji bylo čištěno 100,0 % odpadních vod a ve Středočeském kraji to bylo 99,9 %.

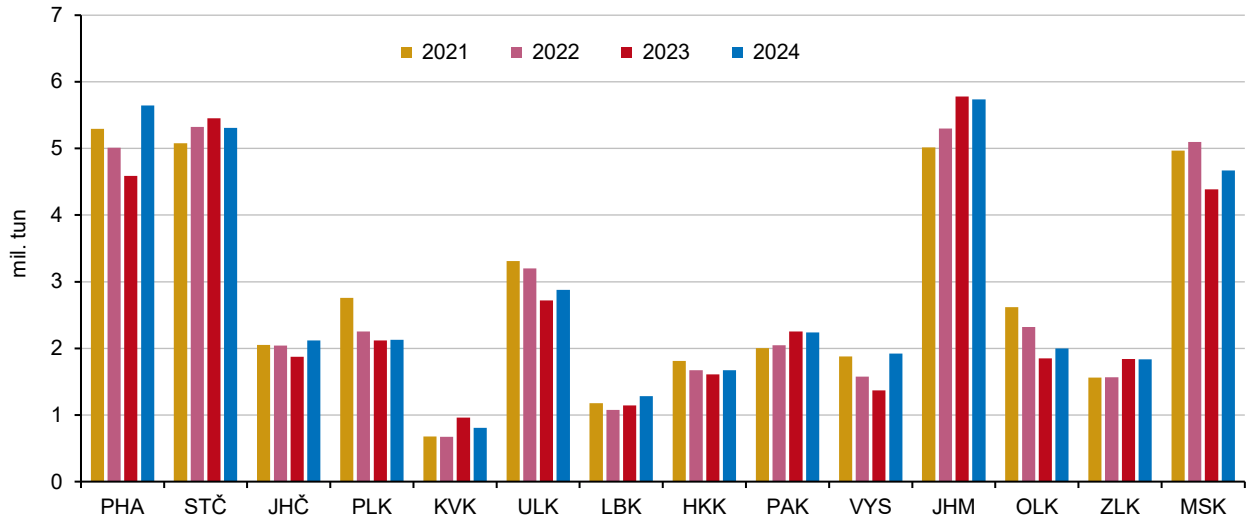
Nejvíce znečištěné ovzduší má hl. m. Praha, Ústecký a Moravskoslezský kraj.

Nejvíce znečištěné ovzduší bylo v letech 2015 až 2024v hl. m. Praze především vlivem mobilních zdrojů (REZZO 4), v Ústeckém a Moravskoslezském kraji byly příčinou vysoké měrné emise převážně ze stacionárních zdrojů (REZZO 1–3). Z dlouhodobého pohledu bylo celkové znečištění (REZZO 1–4) nejvyšší v případě tuhých znečišťujících látek a oxidů dusíku v hl. m. Praze. Emisemi oxidu siřičitého byl nejvíce zasažen Ústecký kraj a emise CO byly nejvyšší v Moravskoslezském kraji. V porovnání s ostatními kraji byly emise CO rovněž výrazně vyšší i v hl. m. Praze.

Nejrychleji klesají emise v nejvíce znečištěných krajích.

Objem emisí sledovaných znečišťujících látek (TZL, SO_X, NO_X, CO) pocházejících ze stacionárních zdrojů i mobilních zdrojů REZZO 1–4 v Česku z dlouhodobého pohledu klesá. Emise tuhých znečišťujících látek a oxidů dusíku nejrychleji klesaly v Moravskoslezském kraji, kde byly v roce 2024 při porovnání s rokem 2015 emise tuhých znečišťujících látek nižší o 57,2 % a emise oxidů dusíku byly nižší o 55,2 %. Emise oxidu siřičitého za stejné období nejvíce poklesly v Karlovarském kraji (o 85,8 %), v případě oxidu uhelnatého byl největší pokles zaznamenán v hl. m. Praze (o 70,0 %).

Graf 5.10 Produkce odpadů v krajích

Celková produkce odpadů nejvíce vzrostla v Pardubickém kraji.

Produkce odpadů se v období 2019 až 2024 zvýšila v jedenácti krajích, nejvíce v Pardubickém kraji (o 31,8 %), což se projevilo i v nejvýraznějším nárůstu produkce odpadů v přepočtu na 1 obyvatele (o 29,7 %). Nejnižší celková produkce odpadů byla v Olomouckém kraji, v porovnání s rokem 2019 byla v roce 2024 nižší o 8,7 %. V přepočtu na jednoho obyvatele činil tento pokles 8,6 %. Pomyslného prvenství z pohledu produkce odpadu na obyvatele dosáhl v letech 2019 a 2022 až 2024 Jihomoravský kraj, v roce 2024 se zde vyprodukovalo 4 678 kg odpadu na obyvatele. Naproti tomu nejnižší objemy odpadu jsou dlouhodobě vykazovány

v Libereckém kraji, který byl v letech 2019 až 2024 krajem s nejnižší nebo druhou nejnižší produkcí odpadů na obyvatele. Méně odpadu vykázal v letech 2021, 2022 a 2024 pouze Karlovarský kraj, kde v roce 2024 připadalo na obyvatele 2 756 kg odpadu.

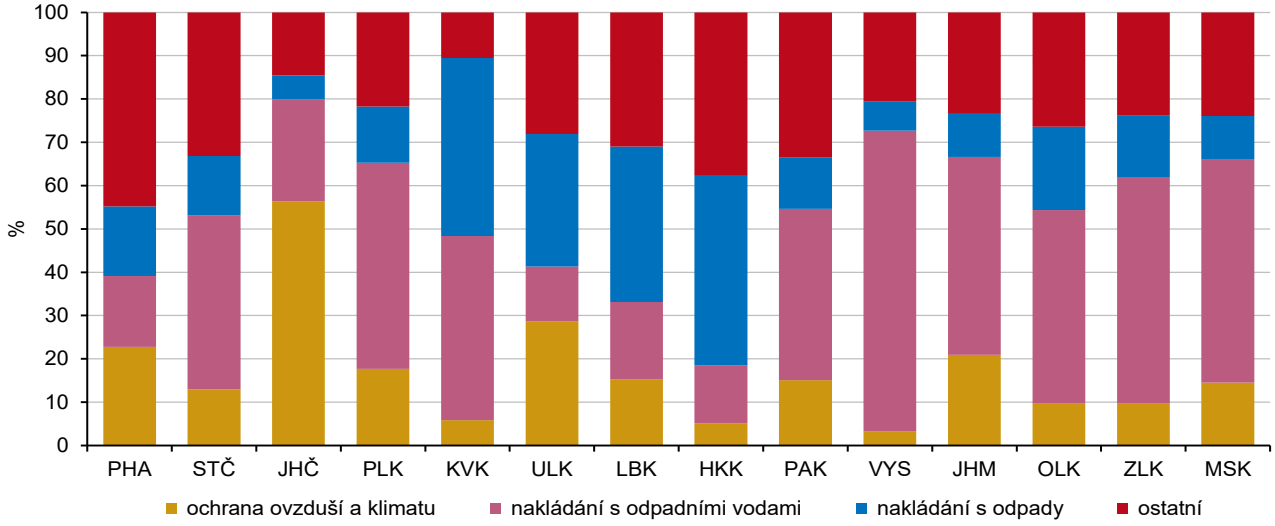
Objem vyprodukovaného komunálního odpadu nejrychleji rostl v Moravskoslezském kraji.

Stejně jako celková produkce odpadů vzrostla za sledované období celorepublikově i produkce komunálního odpadu. Nejvyšší nárůst zaznamenali v Moravskoslezském kraji, kde byla produkce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v roce 2024 v porovnání s rokem 2019 vyšší o 27,5 %. Ve třech krajích produkce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele poklesla, a to v hl. m. Praze (o 4,7 %), Královéhradeckém kraji (o 2,7 %) a Kraji Vysočina (o 1,4 %). V období 2019 až 2023 se nejvíce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele vyprodukovalo nejčastěji ve Středočeském kraji, s výjimkou roku 2022. Tehdy bylo více odpadu vyprodukováno jen v Olomouckém kraji, v roce 2024 měl nejvyšší produkci komunálního odpadu na obyvatele jen Moravskoslezský kraj (651 kg). Nejméně komunálního odpadu naopak produkovali v letech 2019 až 2023 obyvatelé Karlovarského kraje, v roce 2024 byla produkce nejnižší v Libereckém kraji (482 kg).

Nejvíce se investovalo do životního prostředí Moravskoslezského kraje.

Celkové investice na ochranu životního prostředí vynaložené v roce 2025 v Česku dosáhly hodnoty 41 150,0 mil. Kč, v přepočtu na 1 obyvatele Česka připadaly investice ve výši 3 778 Kč. Z pohledu posledních sedmi let patřily v přepočtu na obyvatele k nejvyšším investice do ochrany životního prostředí Moravskoslezského kraje. Vloni zde bylo na 1 obyvatele investováno 5 763 Kč, následoval Jihočeský kraj (5 067 Kč) a Ústecký kraj (4 805 Kč). Nejméně se v letech 2019 až 2025 v přepočtu na obyvatele investovalo do životního prostředí v Karlovarském a Libereckém kraji, v roce 2025 to bylo 1 535 Kč, resp. 2 464 Kč.

Graf 5.11 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2025

Největší objem prostředků pocházel od investorů z hl. m. Prahy.

Z pohledu sídla investora investovali nejvíce do životního prostředí investoři se sídlem v hl. m. Praze. V jednotlivých letech období 2019 až 2025 se tento podíl na celkovém objemu vynaložených investic v Česku pohyboval v intervalu od 24,9 % (rok 2025) po 32,1 % (rok 2023). Nejméně naopak investovali do ochrany životního prostředí investoři se sídlem v Karlovarském a Libereckém kraji.

Nejvyšší prioritu mělo nakládání s odpadními vodami.

V souhrnu za období 2019 až 2025 směřovali investoři z jednotlivých krajů finanční prostředky nejčastěji do nakládání s odpadními vodami. Tento účel měl nejvyšší prioritu investorů z osmi krajů, přičemž největší podíl prostředků do něj směřovali investoři se sídlem v Kraji Vysočina, a to 70,3 %. Ve třech krajích, Jihočeském, Ústeckém a Pardubickém, měla vyšší prioritu ochrana ovzduší a klimatu, nejvyšší u investorů se sídlem v Jihočeském kraji, kteří směřovali do této oblasti 56,6 % investic. Investoři se sídlem v Královéhradeckém a Libereckém kraji investovali největší objem prostředků do nakládání s odpady (37,5 %, resp. 30,2 % všech výdajů v kraji). Ochrana a sanace půdy, podzemních a povrchových vod měla nejvyšší prioritu u investorů v hl. m. Praze, v průběhu období 2019 až 2025 do ní směřovali 22,1 % všech prostředků jimi investovaných do ochrany životního prostředí. Obdobně vysoký podíl investovali do ochrany a sanace půdy, podzemních a povrchových vod investoři se sídlem v Libereckém kraji, a to 21,4 % všech vynaložených prostředků.

Největší objemy neinvestičních prostředků směřovaly do nakládání s odpady.

V případě neinvestičních nákladů převažovaly u investorů ve všech krajích náklady spojené s nakládáním s odpady. V souhrnu za období 2019 až 2025 se jejich podíl na celkovém objemu vynaložených nákladů pohyboval v intervalu od 41,8 % (Ústecký kraj) po 84,6 % (Královéhradecký kraj). Programovým zaměřením, kam směřoval druhý největší objem nákladů investorů v jednotlivých krajích, bylo nakládání s odpadními vodami. V souvislosti s ním vykázali druhý největší objem výdajů investoři ve dvanácti krajích. Pouze v Libereckém kraji byl vynaložen druhý největší objem výdajů v souvislosti s ochranou a sanací půdy, podzemních a povrchových vod a v hl. m. Praze to byly neinvestiční náklady programového zaměření spojené s ochranou ovzduší a klimatu.